

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Ilomantsi

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_001_Kunnantalo_Ilomantsi		
Nimi	Ilomantsin kunnantalo	Osoite	Soihtulantie 7, 82900 Ilomantsi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6712
Kunta	Ilomantsi		30,9262
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-108-0
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1984		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Virastotalo		
Alkup. käyttö	Kunnantalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Tumma tiili		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Ilomantsin kunnantalo koostuu kolmesta erillisestä rakennuksesta. Suurin keskellä sijaitseva rakennus suunniteltiin kunnanvirastoksi, Mantsintien puolella on kirjasto ja Sammontien puolella Valtion virasto (Karjalainen 27.7.1984). Rakennuskompleksi valmistui kirjastoa lukuun ottamatta 1984. Kirjastorakennus saatiin valmiiksi 1987. Kunnantalo vihittiin käyttöön uudenvuoden yönä 1984. Pääsisäänkäynnin porttiaiheen yläkiveen on hakattu vuosiluku 1985. Tämä siitä syystä, että kunnantalon haluttiin viestittävän Kalevalan juhluvuodesta sekä Ilomantsin kunnanhallinnon 110 vuoden iästä (Karjalainen 29.12.1984). Tämä kyseinen kunnantalo oli ensimmäinen Ilomantsiin rakennettu kunnantalo, aiemmin kunnantaloina toimivat erinäiset muut kiinteistöt.</p> <p>Arkkitehti Helasvuon selkeänä intentiona oli suunnitella Ilomantsin kunnantalo heijastamaan ilomantsilaisuutta ja karjalaisuutta. Tätä ilmentävät muun muassa rakennuksen julkisivuissa käytetty tumma tiili, ja tiililadonta, jonka inspiraationa ovat olleet ilomantsilaiset tekstiilityöt (Karjalainen 15.9.1983). Ovi- ja porrasratkaisut ovat myös saaneet vaikutteita rajakarjalaisesta perinteestä (Karjalainen 27.7.1982). Tilahierarkiaa on suunnittelussa ajateltu muun muassa niin, että erillinen kirjasto on helpommin saavutettavissa, liikuntarajoitteisia ja vanhuksia ajatellen sosiaalitoimi ja kansaneläkelaitoksen tilat sijoitettiin maantasalle. Verottaja on sijoitettu ylimpään kerrokseen kuten myös sivistys- ja tekniikkapuoli. Kattokerrokseen oli sijoitettu sauna- ja kokoustilat (Karjalainen 27.7.1982).</p> <p>Ilomantsin kunnantalo on massiivinen kompleks, jonka innovaatiot perustuvat karjalaisen rakentamisen uudelleen tulkintaan. Arkkitehti itse on kuvailut, että hän suunnittelee karjalaista käyttöarkkitehtuuria (Karjalainen 23.11.1986). Ilomantsin kunnantalo ilmentää juuri tätä.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 27.7.1982, 27.7.1984, 29.12.1984, 23.11.1986</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyyppillisuus alueelle.
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

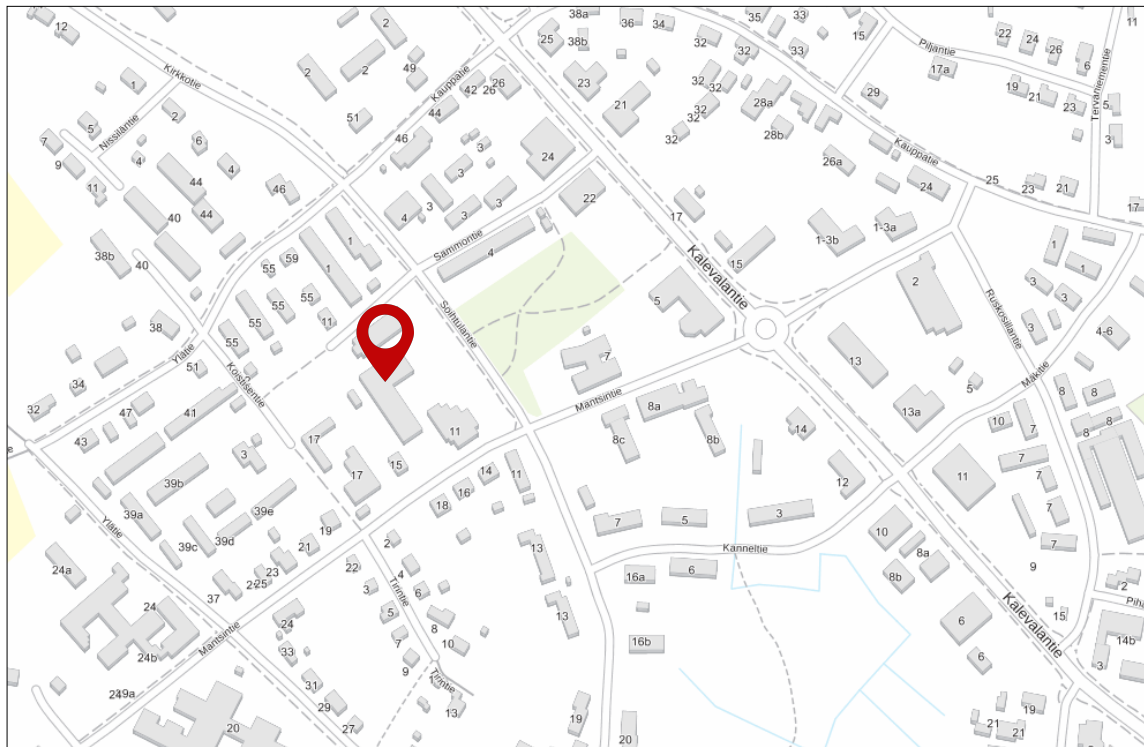
Merkittävä ajankuva, jossa on ilmentymiä ja tulkintoja uuskarélianistisesta tyylistä yhdistettynä Oulun koulun postmodernismiin.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

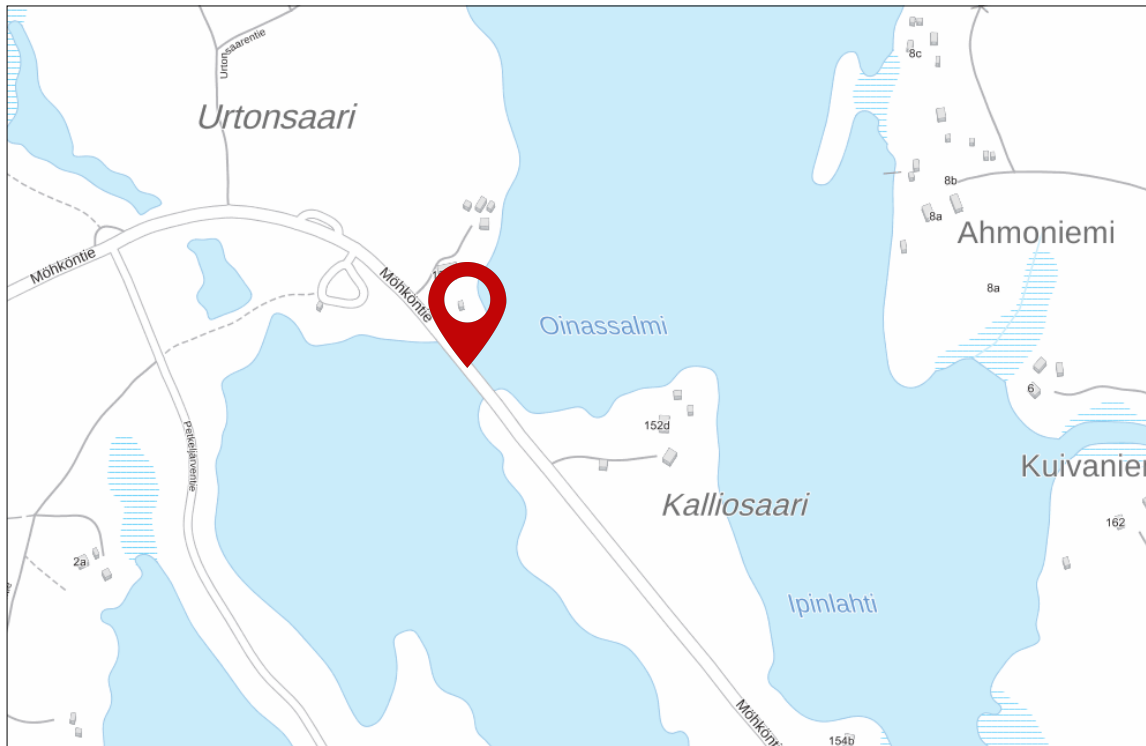
100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_002_Oinassalmen silta_Ilomantsi		
Nimi	Oinassalmen silta	Osoite Möhköntie 151, 82980 Ilomantsi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Möhkö		62,6214
Kunta	Ilomantsi		31,1983
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Sillat		
Valmistumisvuosi	1939 / 1966		
Suunnittelija	Harald Backman / Vesirakennushallitus		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Silta		
Alkup. käyttö	Silta		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluke			
Perustus	Betoni		
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit	Sininen		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Oinassalmen siltaa oli ryhdytty suunnittelemaan vuonna 1917. Senaatin Kulkulaitostoimikunta oli myöntänyt Ilomantsin ja Tuupovaaran kunnille rahaa siltapaikan tutkimusta varten. Tutkimuksen mukaan tulisi siltapaikka sijaitsemaan lossipaikan yläpuolella, jossa varsinaista Oinassalmea kaventaa kaksi saarta, ja jossa salmen leveys on noin 100 metriä. Ilomantsin kunta anoi rahaa valtiolta sillan rakentamista varten vuosina 1924, 1927 ja 1932 kuitenkin sitä saamatta. Vasta vuonna 1938 eduskunta myönsi määrärahaa sillan rakentamiseen. Sillasta tehtiin kolmiaukkoisen teräsristikkosilta, joista keskimmäisen aukon jänneväli oli 50 metriä ja reuna-aukot 11,5 metriä. Ajoleveys oli suunniteltu viisi metriseksi. Sillan maatuot ja pilarit on perustettu kalliolle. Siltasuunnitelma oli laadittu vesirakennushallituksen yli-insinööri Harald Backmanin johdolla. Silta vihittiin käyttöön 8.8.1939.</p> <p>Sodan alkaessa suomalaiset räjäyttivät sillan vuonna 1940 estääkseen venäläisten etenemisen. Silta ehti olla käytössä neljä kuukautta. Sodan jälkeen salmen yli rakennettiin tilapäinen puurakenteinen silta. Ja lopulta vuonna 1966 rakennettiin alkuperäinen silta uudelleen samoilla piirustuksilla alkuperäiselle paikalle. Alkuperäinen silta oli maalattu valkoiseksi ja ilmeisesti uusittu silta maalattiin tuolloin nykyisen turkoosiksi.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 4.5.1937, 10.3.1938, 16.5.1939, 10.8.1939, 27.6.1940, 18.9.1963, 22.9.1966, 10.4.1966.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen	
Arvo	Maakunnallisesti arvokas
Arvon perustelu Historiallinen todistusvoima ja identiteetti. Historiallista ja todistusvoimaista arvoa, merkittävä kohde sota- ja väylähistoriallisesti.	
Inventointipäivä 12.9.2020	Inventoija Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_003_Parpeinpirtti_Ilomantsi		
Nimi	Parpeinpirtti	Osoite	Parpeintie 4, 82900 Ilomantsi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Parpeinvaara		62,6583
Kunta	Ilomantsi		30,9394
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-10-98
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1992		
Suunnittelija	Arkkitehtuuritoimisto Mikko Tikkanen Ky		
Kaavamerkintä	YE		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Matkailukäyttö		
Alkup. käyttö	Matkailukäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Pyöröhirsi		
Kattomuoto	Lape		
Kate	Lautakatto		
Vuoraus			
Ulkovärit	Ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Parpeinvaaran rakennuskokonaisuuteen alettiin suunnitella matkailijavirtoja tyydyttävää ravintolaa vuonna 1987. Alkuperäissuunnitelmaan kuului maanalaisia näyttelytiloja ja eläinmuseo. Taloussyistä suunnitelmaa karsittiin realistisemmaksi. Näyttelytila yläkerran aulassa jäi kuitenkin muistuttamaan alkuperäisideasta. Järeää ilomantsilaishonkaa pirttiin käytettiin 3,4 kilometriä. Rakennus vihittiin kesällä 1992.</p>			
Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti. Maisemalliset arvot.
Symboliarvot.

Näyttävä esimerkki uuskarélianistisesta arkkitehtuurista, sijaitsee maisemallisesti kauniilla paikalla Parppeinvaaran huipulla.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	146_005_Taistelijan talo_Ilomantsi		
Nimi	Taistelijan talo	Osoite	Ilomantsi, Hattuvaara, Hatuntie 387 A
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Hattuvaara		62,6575
Kunta	Ilomantsi		30,939
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-10-98
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1988		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Matkailukäyttö		
Alkup. käyttö	Matkailukäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Pyöröhirsi		
Kattomuoto	Lape		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Hirsi		
Ulkovärit	Sinertävä hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Taistelijan talo vihittiin käyttöön juuri kesän matkailuajan kynnyksellä 1.6.1988. Taistelijan talo oli kehitetty ylläpitämään matkailun kehittämistä ja oli kohde suunniteltu erikoisesti sotahistoriasta kiinnostuneille (Karjalainen 2.6.1988). Rakennuksen arkkitehtuuri lainaa sekä karjalaisesta perinteisestä tyylistä että sotilasarkkitehtuurista, konaisuus on kuin valtava linnamainen korsu. Tehoa korostaa usean metrin korkuinen harmaa betonijalka, jonka päällä lepää harmaasta pyöröhirrrestä tehty itse talo. Päädyssä on vielä torniaihe viittaamaan puolustuksen ja sodankäynnin tekniikoihin.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 2.6.1988</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Arvottaminen

Arvo Maakunnallisesti arvokas kohde vai ei
Arvokas kohde

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Symboliarvot.

Esimerkki jossakin määrin uuskarélianistisesta arkkitehtuurista.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_006_Vesitorni_Ilomantsi		
Nimi	Ilomantsin vesitorni	Osoite Kappalaisentie 2, 82900 Ilomantsi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6711
Kunta	Ilomantsi		30,9191
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-10-98
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1968		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	YT		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö	Vesitorni ja näköalatorni		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto			
Kate	Bitumieristeet		
Vuoraus	Yläosassa puuverhous, alaosa puhtasvalubetoni		
Ulkovärit	Ruskea ja harmaa		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Ilomantsin vesitorni on ulkomuodoltaan tavanomainen vesitorni. Erikoiseksi sen tekee sen valmistustekniikka. Tornin vesisäiliö on valettu maassa tornin ympärille. Valmistuttuaan se nostettiin kokonaisena ylös. Nostotyöhön käytiin 24 hydraulista nosturia, jotka olivat sijoitettu tornin päälle. Säiliö vedettiin sitten ylös ja valettiin paikalleen. Nosto-operaatiossa kului kolme vuorokautta. Tämä tekniikka oli mahdollisesti ensimmäistä kertaa käytössä koko Suomessa. Vesitornin rungon halkaisija on 4,9 metriä, vesisäiliön suurin leveys on 18,4 metriä ja tilavuus 600 m³, mikä riitti tornin valmistumisen aikoihin tasaamaan noin 4000 asukkaan veden kulutuksen vaihtelun. Tornin huipulla on näköalatasanne, jossa on kahvio-ravintolatoimintaa. (Karjalainen 2.1.1968 / Karjalainen 13.3.1968.)</p> <p>Lähteet: Karjalainen 2.1.1968, 13.3.1968</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Maisemalliset arvot.
Symboliarvot.

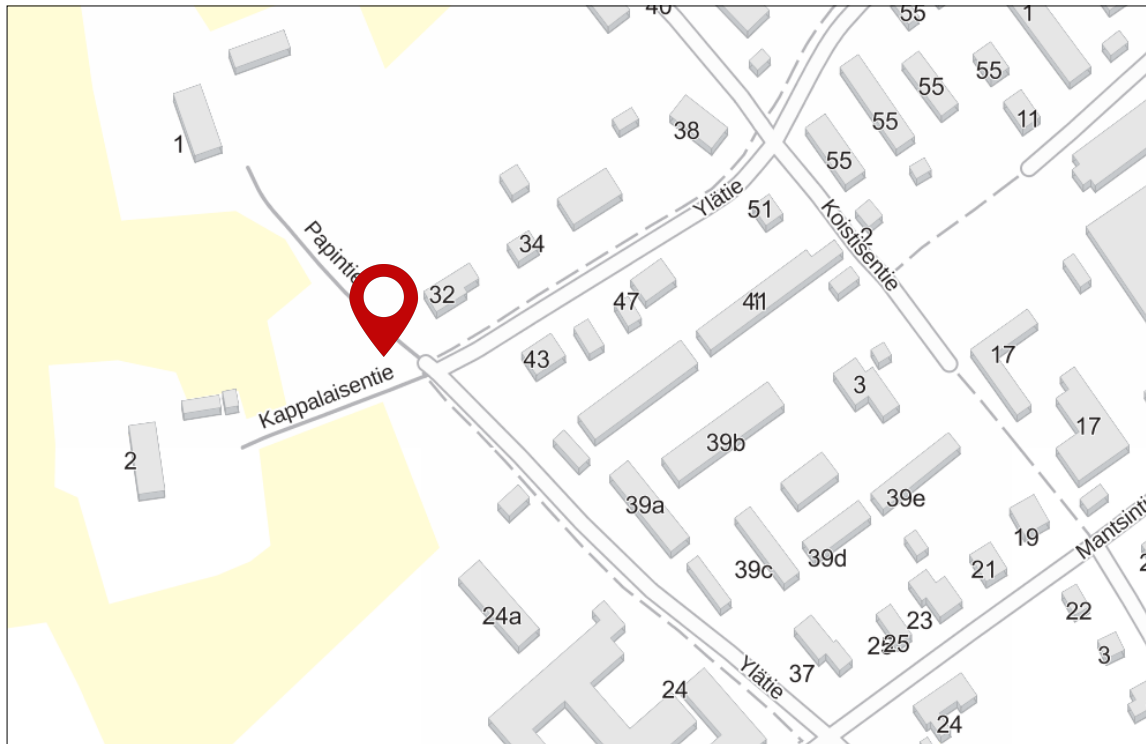
Maakunnan hienoimpia vesitorneja, maisemallista ja rakennusteknillistä arvoa.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

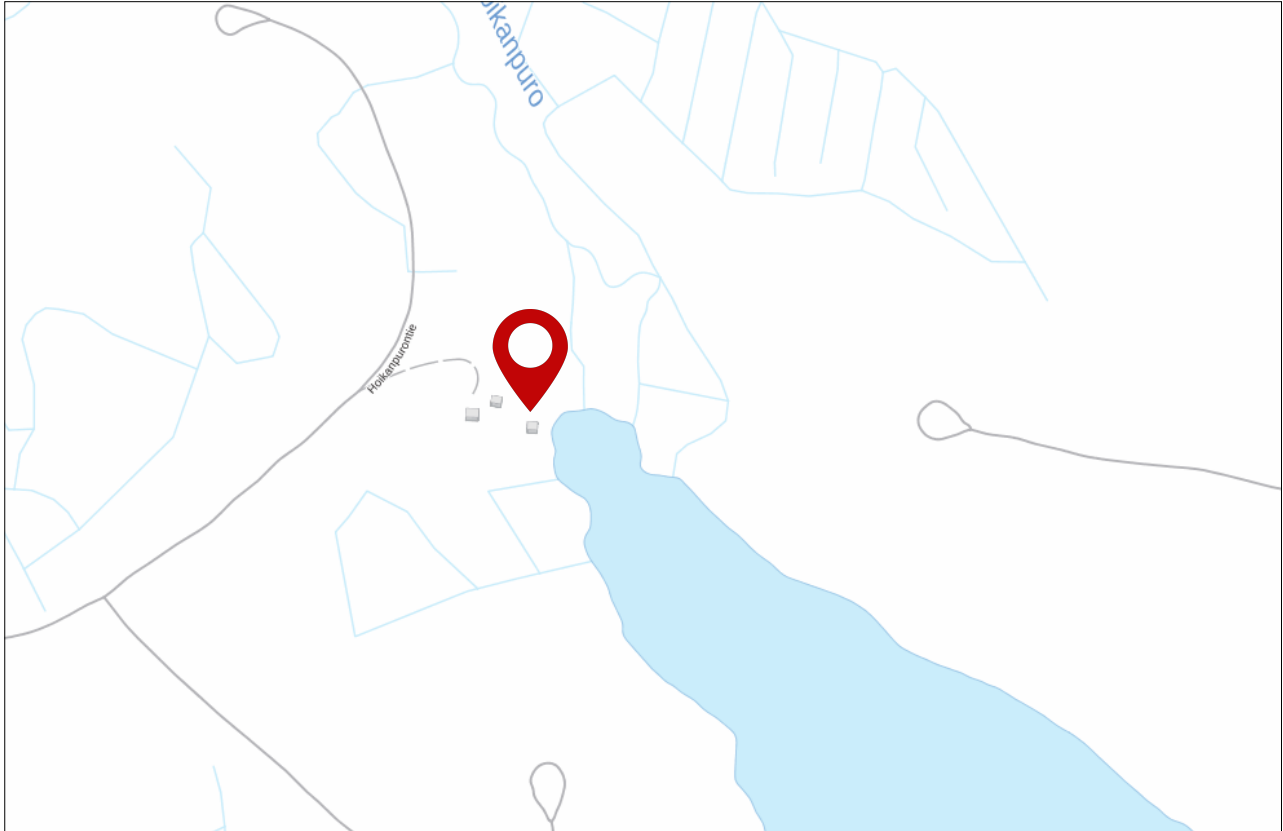
Perustiedot			
Tunnus	146_007_Hoikan partiomaja_llomantsi		
Nimi	Hoikan partiomaja	Osoite	Hoikanpurontieltä erkaneva tie
Kylä / kaupunginosa	Hattuvaara		Ilomantsi
Kunta	Ilomantsi		63, 028
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	31, 3393
Kohdetyyppi			ei tiedossa
Valmistumisvuosi	1932		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	ei kaavaa		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ilomantsin RajaKilta on vuokrannut majan omaan käyttöönsä		
Alkup. käyttö	Pohjois-Karjalan rajavartioston partiomaja		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus			
Runko	hirsi		
Kattomuoto	harjakatto		
Kate	peltikatto		
Vuoraus			
Ulkovärit	maalaamaton, katto vihreä		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Hoikan partiomaja on Ilomantsin, todennäköisesti koko maakunnan ja mahdollisesti koko Suomen vanhin rajavartioston partiomaja. Maja sijaitsee Hoikka-järven pohjoispäässä, Hattuvaarasta noin 10 km koilliseen. Kohde sijaitsee Metsähallituksen maalla, josta lienee jossakin vaiheessa lohkaistu tontti ja annettu kiinteistötunnus, mutta karttapaikassa tämä ei kuitenkaan tule näkyville.</p> <p>Lisätietoja partiomajan aikaisemmasta historiasta: Pohjois-karjalan rajavartiosto</p> <p>Lisätietoja majan nykyiseltä käyttäjältä: Ilomantsin RajaKilta pj. Tapio Ikonen 0400-189046</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			
Arvo	Maakunnallisesti arvokas		

Arvon perustelu

Maakunnan vanhin rajavartioston partiomaja.

Inventointipäivä
28.10.2020

Inventoija
Tuire Nygren

Kuvat ja kuvan skannaus: Topi Ylä-Mononen

Hoikan v 1932
rakennettu partiomaja

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_008_Ilajan rajavartioasema_llomantsi		
Nimi	Ilajan rajavartioasema	Osoite	Ilajanlammintie 4, Ilomantsi
Kylä / kaupunginosa	Ilaja, Lehtovaara		62,8346
Kunta	Ilomantsi		31,3772
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-405-28-3
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1947		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Ei kaavaa		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Yksityiskäytössä.		
Alkup. käyttö	Pohjois-Karjalan rajavartioston vartioasema 1947-1990		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto	harjakatto		
Kate	peltikate		
Vuoraus	puuvuoraus		
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Ilajan vartioasema on ainoa lähes alkuperäisessä asussa säilynyt rajavartioasema Ilomantsissa. Vartioasemana kiinteistö toimi 1947- 1990. Kaikkiaan nykyisin jo toimintansa lopettaneita ja yksityisomistukseen siirtyneitä rajavartioasemia on ollut Ilomantsissa 11 kpl.</p> <p>Kiinteistö sijaitsee Mustalammen ja Ilajanlammen välisellä kannaksella.</p> <p>Lisätietoa vartioaseman historiasta Pohjois-Karjalan rajavartiosto sekä https://www.pkrajamieskilta.org/rajavartioasemia/</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			
Arvo	Maakunnallisesti arvokas		

Arvon perustelu**Historiallinen todistusvoima ja identiteetti**

Liitty kiinteästi rajavartioston historiaan maakunnassa. Rajavartioasemia lakkautettiin 1980 ja 1990 lukujen vaihteessa useita. Tämä vaikutti voimakkaasti sekä uusien vartioteeknikoiden hankintaan niin myös katoaviin työpaikkoihin Ilomantsissa. Ilajan rajavartioasema lakkautettiin 1990.

Inventointipäivä

Inventoija

Tuire Nygren

2021-03-11

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	147_010_Lainajvästö/Viljamakasiini		
Nimi	Lainajvästö/Viljamakasiini	Osoite	Simanantie, 82900 Ilomantsi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6784
Kunta	Ilomantsi		30,9145
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-63-29
Kohdetyyppi	Varastot		
Valmistumisvuosi	1857		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Suojeltu yleiskaavalla.		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Museomakasiini		
Alkup. käyttö	Lainajvästö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Saumapelti paloista		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä /museomakasiini		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>1700-luvun alkupuolella yksittäiset seurakunnat Suomessa alkoivat omaehtoisesti kartuttaa viljavarastoja, joista olisi huonojen satovuosien jälkeen myytävissä ja lainattavissa siemen- ja syötävääkin viljaa. Velvollisuus lainajvästöjen perustamisesta tuli, kun Ruotsi-Suomen valtiopäivillä 1755–56 päätettiin, että jokaiseen pitäjään tuli perustaa pitäjänmakasiini.</p> <p>Ilomantsissa kreikkalaiskatolisen ja luterilaisen seurakunnan yhteistyönä saatiin ensimmäinen lainajvästö kun Koverossa sijainnut ja veronkantoa palvellut kymmenysaitta kävi tarpeettomaksi, se purettiin ja siirrettiin vuonna 1773 Ilomantsiin lainajvästöksi. Jvästö pystytettiin Malisenmäelle nykyisen luterilaisen kirkon paikalle, mutta siirrettiin myöhemmin hieman syrjemmäs, kun Pappilanvaaralla palaneen kirkon tilalle rakennettavan uuden kirkon parhaaksi paikaksi katsottiin juuri Malisenmäki. Toinen suurempi jvästö rakennettiin 1828 lähelle luterilaista kirkkoa. Viljamakasiinin hoito osoittautui kahden seurakunnan voimin hankalaksi. Vuonna 1857 kreikkalaiskatoliset, jotka olivat saaneet jvästöjen hoitorioista tarpeekseen, ja päättivät rakentaa oman lainajvästönsä. Se pystytettiin lähelle kreikkalaiskatolisen papin virkataloa Protola -tilalle eli juuri sille paikalle, jossa viljamakasiini edelleenkin sijaitsee. (Nygren, 59–65.)</p>			
Lähteet: Nygren, Tuire. Seurakuntien lainajvästöt.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

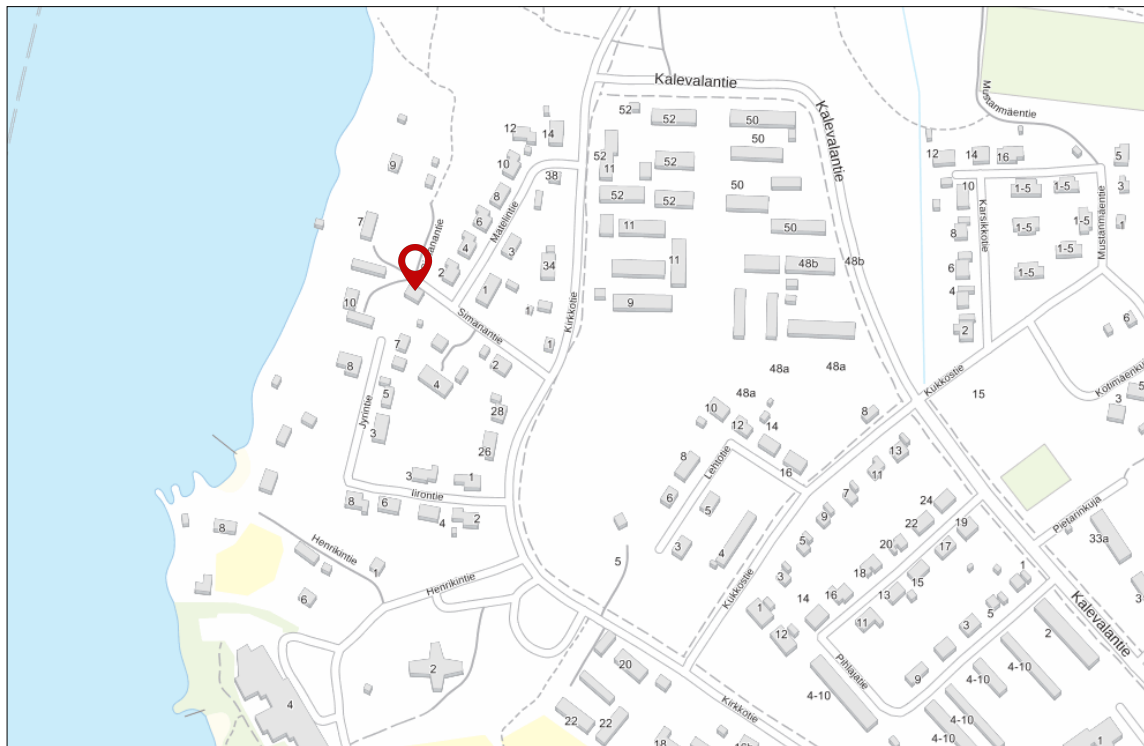
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Symboliarvo

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	147_011_Mutalahden tsasouna_Ilomantsi		
Nimi	Mutalahden tsasouna	Osoite	Mutalahdentie 238 82900 Ilomantsi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,4526
Kunta	Ilomantsi		31,1151
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-421-1-113
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1961		
Suunnittelija	Selim Salonius		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tsasouna		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosuku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Aaltomainen kuitulevy		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Punainen laudoitus		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Mutalahti on osa ikivanhaa ja suurta ortodoksista Melaselän kylää. Pääkylä jäi toisen maailmansodan rajanvedossa Neuvostoliiton puolelle. Melaselkäläisten oli aloitettava uusi elämä muutama kilometri lännempänä Mutalahdessa ja Nehvonniemessä. Mutalahti tunnettiin aiemmin nimellä Jaakonniemi. Melaselkäläiset asioivat aikoinaan Korpiselässä, jonne oli Ilomantsia parempi kulkuyhteys. Korpiselkä jäi sodassa Neuvostoliitolle. Vuonna 1990 Mutalahti valittiin vuoden kyläksi Suomessa.</p> <p>Ilomantsista tultaessa kuljetaan Patrikan kylän halki. Patrikka on Ilomantsin vanhimpia kyliä ja sekin laskettiin aiemmin osaksi Melaselkää. Patrikka mainitaan jo vuoden 1500 verokirjassa.</p> <p>Entisen Melaselän tsasounan arvokasta perintöä jatkamaan rakennettiin Mutalahteen Jumalanäidin kappeli 1961. Se oli Suomen valtion rahoittamista jälleenrakennuskappeleista viimeinen. Vaihtoehtoiseksi paikaksi tsasounalle tarjottiin Nehvonniemeä. Hautausmaa perustettiin erilleen tsasounasta. Se sijaitsee tien varressa kolme kilometriä ennen Mutalahden kylää.</p> <p>Mutalahden pyhäkön suunnitteli Selim Salonius ja ikonit maalasi Martha Neiglick-Platonoff.</p> <p>Lähde: Pyhäkkökierros. Ilomantsin ortodoksiset pyhäköt -lisäksi Ilomantsin historiaa. Ilomantsin ortodoksinen seurakunta.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

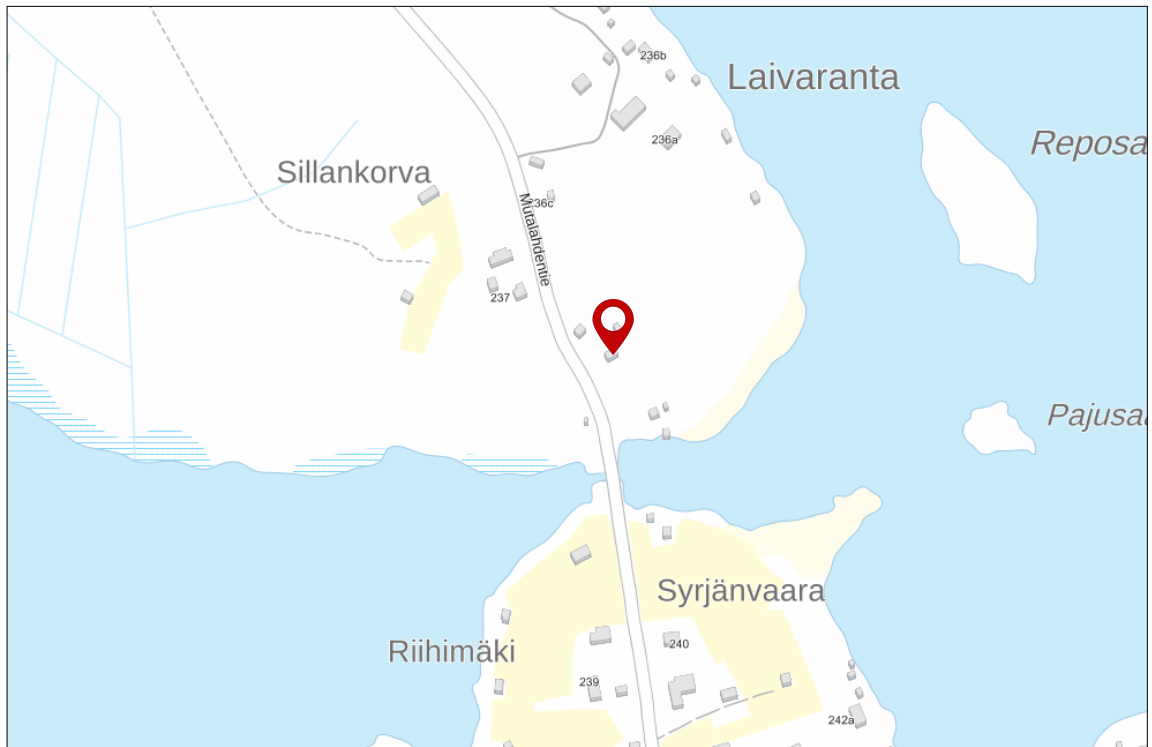
Arvon perustelu
Historiallinen tyyppillisuus alueelle.
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kuva Marja-Leena Ikkala

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	146_012_Kuuksenkaari_Ilomantsi		
Nimi	Kuuksenkaari (Kuuksenvaaran entinen kyläkoulu)	Osoite: Kuuksenvaarrantie 20c	
		Koordinaatit WGS84 (lat/long, omat sarakkeet, muoto: DD,DDDD) tai EUREFFIN TM 35FIN (P ja I, omat sarakkeet, metreinä)	62.6321708
Kylä / kaupunginosa	Kuuksenvaara		30.9926458
Kunta	Ilomantsi		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-413-3-30
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1914 ja 1928		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Maa- ja metsätalouskäyttö, Ilomantsin kunta on käynnistänyt alueen yleiskaavan laadinnan.		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuin- ja majoituskäyttö		
Alkup. käyttö	Kansakoulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Luonnonkivi, rossipohja		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harja		
Kate	Maalattu pelti		
Vuoraus	Maalattu pystylomalauta		
Ulkovärit	punamulta, ruskea 1970-1990, vihreänharmaa 1990 -		
Kunto / käytössä vai ei	Hyväkuntoinen, käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kuuksenvaaran kansakoulu rakennettiin 1914. Koulua laajennettiin 1928, jolloin se sai nykyisen ulkoasunsa kahdella kuistinomaisella sisäänkäynnillä. Rakennuksessa on ollut kaksi opettajille varattua asuntoa ja kolme luokkahuonetta. Koulutoiminta lakkasi 2007 ja vuonna 2009 rakennus siirtyi yksityisomistukseen. Se on nykyisin asuin-, juhla- ja majoituskäytössä.</p> <p>Rakennus on toiminut paitsi kouluna, niin myös keskuksena erilaisille harraste- ja kylätapahtumille.</p> <p>Se on myös osa Pohjois-Karjalan maakuntakaavaan merkityn Ilomantsin Sotatien infrastruktuuria. Joulukuussa 1939 koulu toimi talvisotaan lähtevien joukkojen kokoontumis- ja majoitustilana. Jatkosodan ratkaisevien taistelujen aikaan, heinä-syyskuussa 1944, rakennuksessa toimi kenttäsairala 22.</p> <p>Kuuksenvaaran koulu on Ilomantsin 52:sta lakkautetusta kyläkoulusta yksi parhaiten alkuperäisessä asussaan säilynyt yli 100-vuotias rakennus. Huonejakoon ei ole tehty muutoksia koulutoiminnan päättymisen jälkeen. Rakennuksessa on mm. kymmenen pönttöuunia.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne Rakennus sijaitsee maa- ja metsätalousalueella. Aiemmin maisemallisesti avaraa, maatalousvaltaista Kuuksenvaaran kylää metsitetään järjestelmällisesti. Ilomantsin kunta on käynnistänyt alueen yleiskaavan laadinnan.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Nykyisen majoitusliikkeen kotisivut: www.kuuksenkaari.fi			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

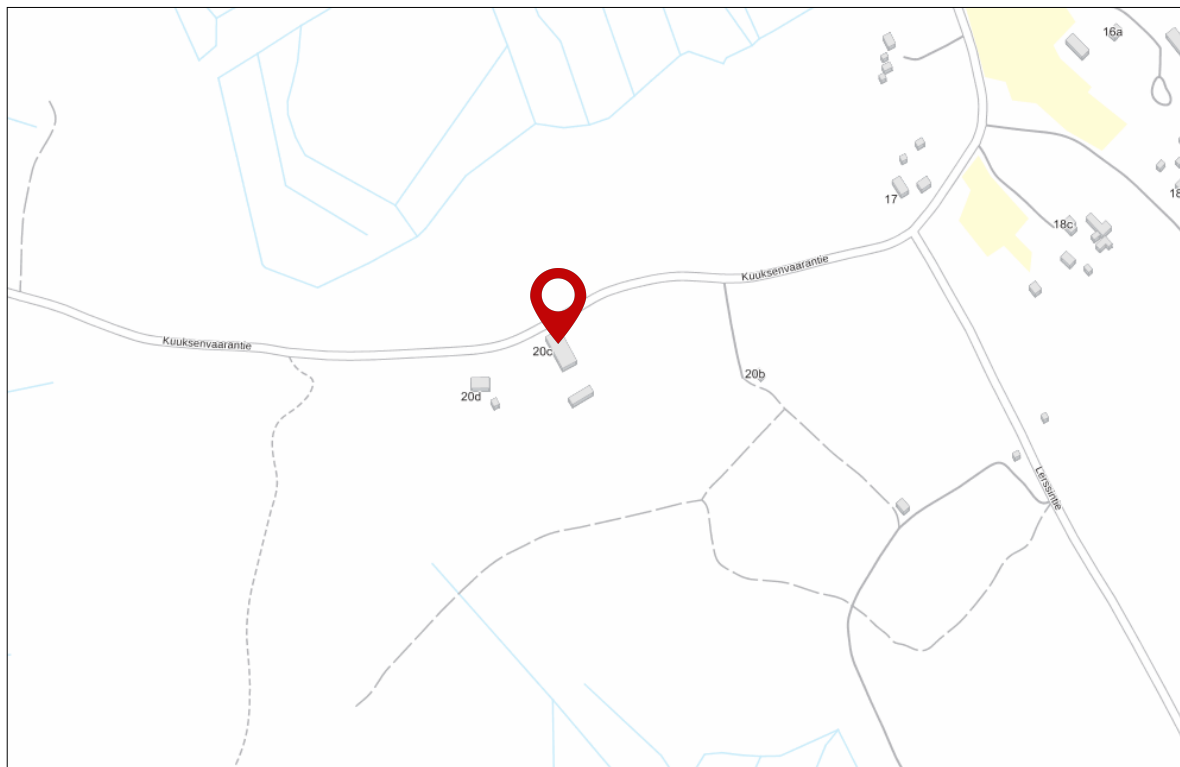
Arvon perustelu

Arvokas ja hyvässä kunnossa oleva vanha kansakoulu.

Inventointipäivä

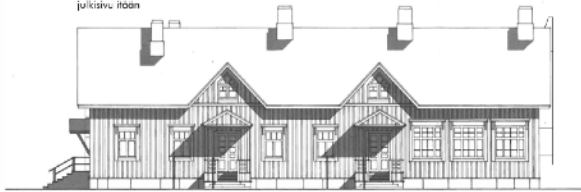
Inventoija

Eero Tuomisto

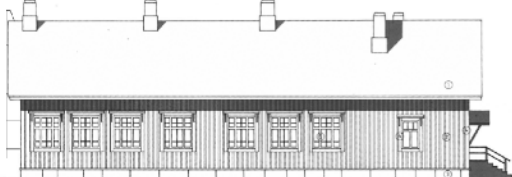

julkisivu itään

julkisivu pohjiseen

julkisivu länteen

julkisivu etelään

1. Maalattu pelti, musta
2. Maalattu pystylauto, vaaleanvihreä
3. Luonnonkivi
4. Maalattu lauto, valkoinen
5. Maalattu puu, valkoinen

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Joensuu

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_001_SOK:n vanha konttori- ja myymälärakennus_Joensuu		
Nimi	SOK:n vanha konttori- ja myymälärakennus	Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Aittaranta		62,5972
Kunta	Joensuu		29,7728
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-5-503-3
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1937		
Suunnittelija	Erkki Huttunen		
Kaavamerkintä	AL (asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue. K (liike- ja toimistorakennusten korttelialue) ja YH-2 (hallinto- ja virastorakennusten korttelialue) Sr-1 ja Sr-16		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Sr-1, sr-16		
Nyk. käyttö	Asuin- ja liikerakennus, hallinto, tekniikka		
Alkup. käyttö	Asuin- ja liikerakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3-5		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Tasakatto, harjakatto, aumakatto		
Kate	Bitumikate, peltikate		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Pielisjoen ranta vastapäätä Joensuun keskusta-alueetta muodostui 1800-luvun lopulta lähtien teollisuusalueeksi. Penttilän saha perustettiin vuonna 1871 ja toimintansa kukoistuskautena se kohosi Pohjoismaiden suurimmaksi sahaksi. Sahan toiminta lopetettiin vuonna 1988, ja tyhjiään olleet saharakennukset paloivat 1996. Aittaranta rakentui teollisuusalueeksi 1920-luvulta lähtien. Myöhemmin Suvantosillan valmistuminen vuonna 1974 jakoi alueen kahteen osaan, pohjoiseen ja eteläiseen Aittarantaan (Piiparinen 2018, 120). Pohjois-osaa hallitsee 1930–1940 lukujen funktionalistiset konttori- ja varastorakennukset sekä pieni sähkömuuntoasema. Alueen rakennukset ovat: Sok:n konttori- ja varastorakennus (1937, Joensuu, Penttilänkatu 3), suunnittelija Erkki Huttunen, Osuusliike Oma-Avun varastorakennus (1939, Joensuu, Jokikatu 8), suunnittelija Heimo Riihimäki, Hankkijan konttori- ja varastorakennus (1949, Joensuu, Jokikatu 1), suunnittelija Seppo Hytönen sekä sähkömuuntoasema (1939, Joensuu, Itäranta 14), suunnittelijana Väinö Vähäkallio.

SOK perusti kasvavan tavaraliikenteen myötä vilkkaimmille osuuskauppaseuduille sivukonttoreita. Sivukonttoreiden tehtävä oli esitellä, varastoida ja välittää SOK:n omia tuotteita paikallisille jäsenosuuskaupoille. 1930-luvulla SOK rakennutti kymmenkunta funktionalistista konttori- ja varastorakennusta ympäri Suomea. Erkki Huttusen Raumaan vuonna 1930 suunnittelema konttori- ja varastorakennus oli näistä ensimmäinen. Se oli samalla myös Erkki Huttusen ensimmäinen funktionalistinen rakennus.

Joensuuhun SOK oli rakennuttanut varastorakennuksen itärantaan jo vuonna 1917 ja vuonna 1918 SOK osti kaupungilta Kauppa- ja Suvantokadun kulmauksessa sijainneen entisen seurahuoneen rakennuksen Joensuun konttorinsa toimitaloksi. Toiminta talossa alkoi tammikuussa 1919. Konttorin alaisuuteen kuului tuolloin jo 16 jäsenosuuskauppaa ja niiden 76 myymälää.

SOK:n puinen varastorakennus Itärannassa sijaitsi toisen tahon vuokraamalla vuokratontilla, mutta vuonna 1931 SOK osti tontin vuokraoikeuden itselleen. Tälle varastorakennustontille haettiin asemakaavamuutosta, joka mahdollistaisi sinne rakennettavaksi liike-, konttori- ja asuinrakennuksen. Valtuuston ehtona oli, että SOK:lla oli vuoden 1937 loppuun saakka aikaa suorittaa rakennustyöt. SOK suunnitteli aloitavansa jo vuoden 1932 aikana uuden kolmikerroksisen liiketalon rakentamisen tälle tontille, mutta muualla päin Suomea käynnissä olevat rakennushankkeet estivät työn aloittamisen.

Tulevaa rakennusta varten liike tarvitsi laajemman tontin, ja sen vuoksi tiedusteli SOK Joensuun kaupunginhallitukselta, voisiko kaupunginhallitus myydä SOK:lle aikaisemmin jo vuokratun tontin nro. 119 Itärannasta sekä yhdistää siihen viereiset joenvarren varastorakennustontit numerot 118 ja 117. Joensuun kaupunginhallitus päätti myydä ja yhdistää nämä kolme tonttia SOK:n tarpeisiin. Kaupunginhallitus katsoi, että vakavaraisen suuriliikkeen suuren toimitalon valmistuminen tarjoaa suuren rakennustyömaan sekä edistää viidennen kaupunginosan asutuksen leviämistä sekä liike-elämän vilkastumista. SOK aloitti Joensuun konttori- ja varastorakennuksen rakennustyöt heinäkuun ensimmäinen päivä 1936 ja uusi rakennus valmistui kesällä 1937.

SOK:n varasto- ja konttorirakennus rajautuu kolmionmuotoiselle tontille Penttilänkadun ja Aittakadun väliin. Rakennuksen kiilamainen ja portaittainen muoto on seurausta tontin asettamista rajoista. Rakennus on osittain kaksi-, osittain kolmi- ja viisikerroksinen. Penttilänkadun puoleinen tiensuuntaisesti kohoava kerroksinen viuhkanmuoto ohjaa symbolisesti kadun liikennettä. Rakennuksen korkeuden vaihtelut sekä leveys että pituussuunnassa kertovat talon toimintojen jäsentelystä ja toiminnoista.

Rakennuksen kellaritiloissa sijaitsivat keskuslämmityslaitos, kellareita, pesutupa ja mankelihuone. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsi leipomo ja leipomotuotteiden myymälä, virvoitusjuomatehdas, autotalli, pakkaus- ja lähetysosastot sekä suurin ikkunoin varustettu pienehkö myymälä. Rannanpuolella sijaitsi pitkä yksikerroksinen varastorakennus, jonka joen puolella oli junaraide. Tästä toimitettiin tavarat vaunulasteittain taloon sisään ja Penttilänkadun puolella oli lähettämö, josta tavarat vietiin kuorma-autoilla eteenpäin maakunnan jäsenosuuskauppoihin. Toisessa kerroksessa sijaitsivat lämminvarastot, jauhovarastot, työntekijöiden puku-, pesu-, ja ruokailutilat sekä talonmiehen asunto. Kolmannessa kerroksessa sijaitsivat konttorihuoneistot, myyntihalli sekä johtajan työhuone. Neljänteen kerrokseen oli sijoitettu kolme asuinhuoneistoa. Viidennessä kerroksessa sijaitsi konttorijohtajan asunto. Asunto käsitti keittiön, ruokasalin, tilavan eteishallin, kylpyhuoneen, makuuhuoneen, olohuoneen ja palvelijanhuoneen. Konttorin johtajalla oli käytössä rakennuksen molemmilla puolilla sijainneet parvekkeet. Lisäksi rakennuksessa oli Joensuun ensimmäinen henkilöhissi.

Joensuun SOK:n konttori- ja varastorakennus vertautuu samankaltaisuudellaan Erkki Huttusen Kotkaan vuonna 1935 ja Ouluun vuonna 1938 valmistuneisiin vastaaviin konttori- ja varastorakennuksiin. Joensuun konttorin piirustukset Huttunen on päivännyt 8.7.1936. Joensuun SOK:n konttori- ja varastorakennus oli ensimmäinen huomattava funktionalistinen rakennus Joensuussa. Tätä ennen funktionalismia Joensuussa edustivat ainoastaan pienimittakaavaiset sähkömuuntoasemat, jotka jäivät suurelta yleisöltä helposti havaitsematta. Pielisjoen varteen noussut konttorirakennus sen sijaan keräsi median huomion poikkeuksellisuudellaan ja suuruudellaan.

Lähde:

Aarnio, Samu (2016). Funkkis Karjalassa I. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys.

Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen keroksellisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

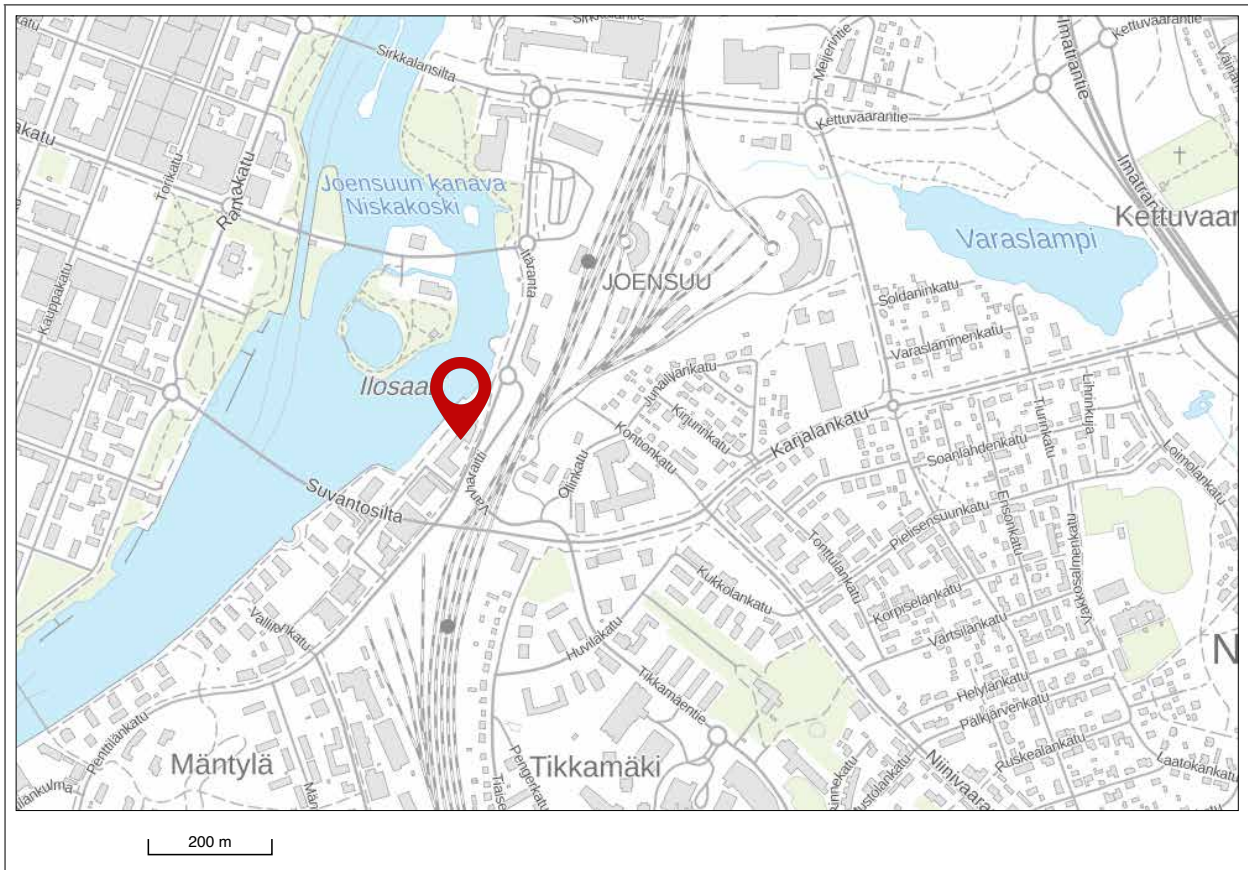
Arkkitehti Erkki Huttusen suunnittelema entinen Sok:n konttori- ja varastorakennus on merkittävä funktionalistinen kokonaisuus, Joensuun ensimmäisiä modernin arkkitehtuurin kohteita. Kohde liittyy merkittävästi Joensuun teollistumisen ja kaupankäynnin historiaan. Sijaitsee Pielisjoen varrella muodostaen kauniin maisemallisen kokonaisuuden yhdessä kaupunkirakenteen ja joen kanssa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

SOK:n konttori- ja varastorakennus.

SOK:n konttori- ja varastorakennus. Kuva Maija Hakala.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_002_Carelicumin rakennus_Joensuu		
Nimi	Carelicum	Koskikatu 5-7, 80100, Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5997
Kunta	Joensuu		29,7609
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-39-14
Kohdetyyppi	Liike-, toimisto- ja kulttuurirakennukset		
Valmistumisvuosi	1985		
Suunnittelija	Arkkitehtuuritoimisto E. K. Malmivaara		
Kaavamerkintä	KYY, Liike- ja toimistorakennusten sekä kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liike-, toimisto- ja kulttuurirakennus		
Alkup. käyttö	Liike- ja toimistorakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	5-2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikermi		
Vuoraus	Oulaisten punainen graniitti		
Ulkovärit	Puhaharmaa		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot	Toiminnallisia muutoksia suunnitella		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Pohjois-Karjalan Säästöpankki aloitti vuonna 1984 suuren rakennushankkeen rakentamalla Maakuntapankin uuden toimitalon Koskikadun varteen torin vierelle ns. Tokos-kulman tontille (Karjalainen 10.3.1984). Samalla tontilla sijaitti entuudestaan Säästöpankin toimitalo Koski- ja Kauppakadun kulmassa. Pankkitalon ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin uusi talo, joka sitten toisessa rakennusvaiheessa sulautettiin yhteen vanhan pankkitalon kanssa. Kokonaisuudessaan Maakuntapankin 15.000 kerrosneliometriä käsittävä kokonaisuus valmistui loppuvuodesta 1985 (Karjalainen 26.10.1985). Rakennusprojektin yhteydessä Kauppakadun varteen pankkitaloa vastapäätä rakennettiin myös Joensuun ensimmäinen paikoitustalo. Talon nimitys muuttui vuonna 1998 Carelicumiksi kun osa talosta muutettiin Joensuun palvelukeskukseksi, jossa sijaitsee muun muassa Pohjois-Karjalan museo Hilma.</p> <p>Entinen Maakuntapankin talo muutti radikaalisti Joensuun torin ympäristöä Koskikadun puolelta. Pankkitalon graniittipäällysteinen julkisivu hallitsee Koskikatua koko torin leveydeltä. Entinen Maakuntapankin talo on esimerkki 1980-luvun nousukauden arvorakennuksesta, rahaa ei ole säästely. Kaikki julkisivut on päällystetty Oulaisten punaisella graniitilla, rakennuksen alkuperäiset kalusteet oli tehty punapyökistä. Pankit ovat aina viestittäneet taloudellisesta mahtavuudestaan arkkitehtuurin keinoin, eikä entinen Maakuntapankin talo tee poikkeusta. Massiivinen talon koko kertoo ulospäin vallasta, jota sisällä käytetään. Rakennus kuitenkin välttää olemasta pompöösi ; rakennus vaikuttaa kevyeltä ja helposti lähestyttävältä julkisivujen pilareiden ja kulmien pyöristysten ansiosta. Sisälle muodostuu korkea tila, jossa on kierreportaat toisen kerroksen ulkoparville. Tämä tila on joensuulaisittain harvinaisen.</p> <p>Joensuun kaupunki suunnittelee rakennuksen muuttamista Joensuun kaupungin hallintotiloiksi sekä uuden ja konserttisalin rakentamista Carelicumin yhteyteen. Tällöin Pohjois-Karjalan museo Hilma muuttaisi tiloista Joensuun kaupungintaloon.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 10.3.1984, 11.1.1985 ja 26.10.1985</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas kohde vai ei
Arvokas kohde

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

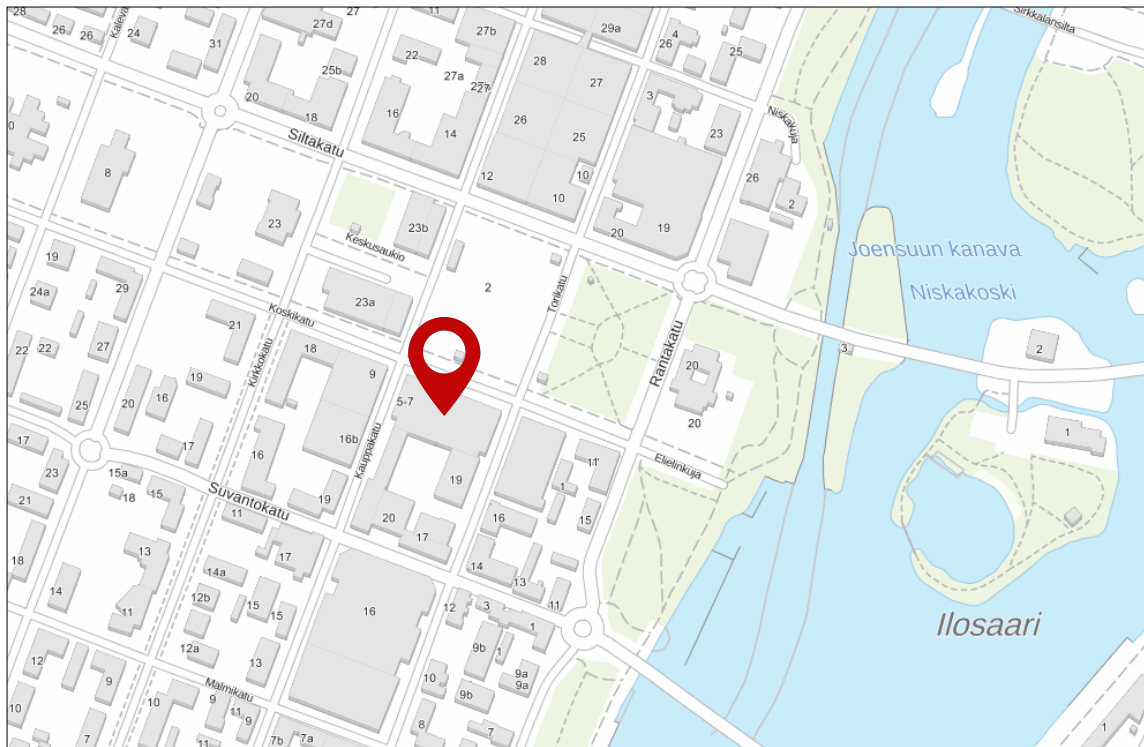
Carelicumin valmistuminen uudisti kaupunkikuvallisen näkymän kauppatorin etelälaidalle. Se on historiallinen jatkumo torin Siltakadun puolen korkeiden liiketalojen vastapainoksi. Rakennuksen asiallinen on arkkitehtuuri on laadukasta, ja aikaa kestävä. Rakennuksen kaikki julkisivut, ja osat sisätiloista, on toteutettu luonnon kivistä. Ainutlaatuinen massiivinen pankkirakennus maakunnassa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_005_Enon ortodoksinen rukoushuone_Joensuu		
Nimi	Enon ortodoksinen rukoushuone	Tornitie 8, 81200, Eno	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Eno		62,7961
Kunta	Joensuu		30,1592
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-40-60-1
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1987		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	YK (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kristuksen kirkastumisen tsasouna		
Alkup. käyttö	Kristuksen kirkastumisen tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni, kivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Lauta		
Vuoraus			
Ulkovärit	Tumma ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Enon Kristuksen kirkastumisen tsasouna vihittiin käyttöön 16.8.1987. Tsasounan on suunnitellut Erkki Helasvuo (Karjalainen 17.8.1987). Tsasouna on alueelle tyypilliseen tapaan karjalaisuudesta innoituksensa ammentava. Tsasounan ulkomuoto on tavanomaista raskaampi koska Enon tsasounassa ei ole avokuistia eikä monikulmaista kellotornia. Myös ikkunat ovat suhteessa rakennusmassaan verrattain pienet.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 17.8.1987</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti
Symboliarvo

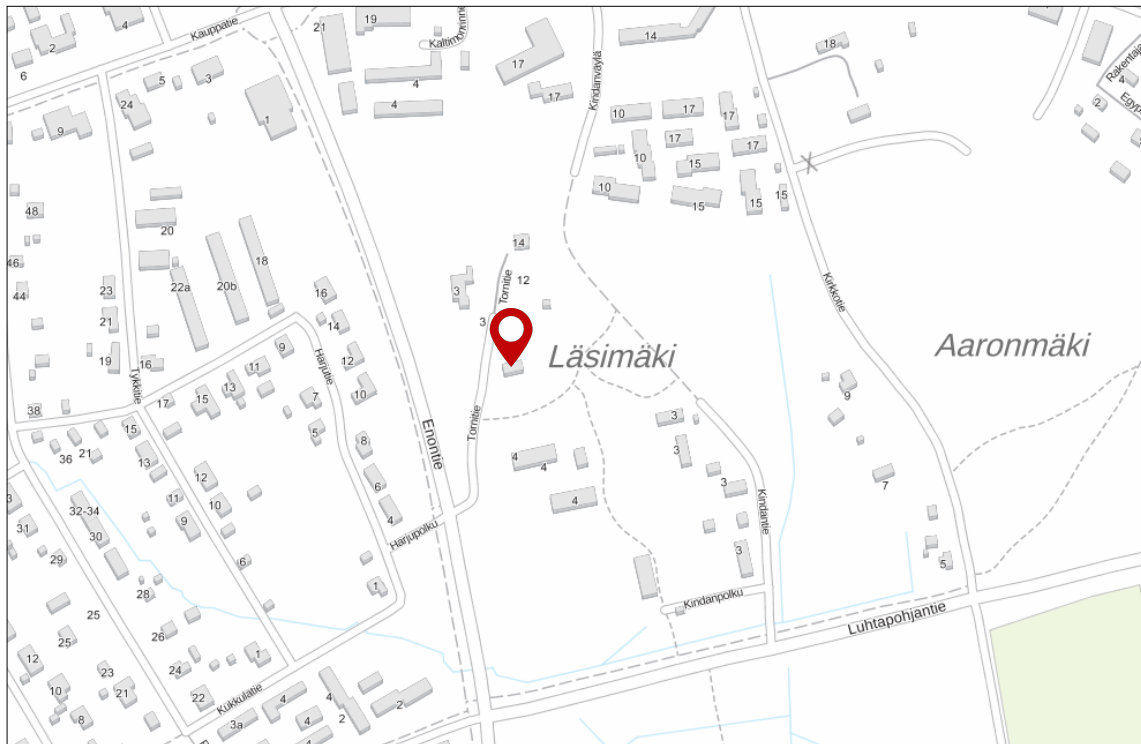
Liittyy uskarelianismin syntyyn Pohjois-Karjalan alueella.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_008_Gävlenlinna_Joensuu		
Nimi	Gävlenlinna	Papinkatu 1, 801100, Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62, 5946
Kunta	Joensuu		29,7561
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-40-60-1
Kohdetyyppi	Sosiaalitoimen rakennukset		
Valmistumisvuosi	1949		
Suunnittelija	Bertel Saarnio		
Kaavamerkintä	YS (kortteli, jolle voi rakentaa vain sairaaloita ja muuta sosiaalista toimintaa palvelevia rakennuksia)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005) Rakennusuojelukohde sr-62 (KOYK, 2012. Kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys, Piiparinen 2011)		
Nyk. käyttö	Päiväkoti		
Alkup. käyttö	Lastenneuvola, äitiysneuvola		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1-2		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Rakennuksen suojeleu ratkaistaan keskustan suojelukaavan yhteydessä. Mikäli perhepuisto kehitetään alueella, rakennukselle on helposti löydettävä uusi käyttö.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Seitsemänkymmentä vuotta sitten, 20. maaliskuuta 1949, vietettiin Gävlenlinnan rakennuksen vihkiäisiä Joensuussa Papinkadulla. Hanke oli saanut alkunsa, kun Ruotsin Gävleborgin läänin maaherra Maja Sandler päätti lahjoittaa Suomen punaisen ristin kautta 400 000 kruunua kivirakennukseen, jonka tulisi toimia lastenneuvolana, äitiysneuvolana tai kerhotoiminnassa, myös lastensairaalaa kaavailtiin alkuvaiheessa. Hanke alkoi realisoitua kun vuonna 1946 hyväksyttiin arkkitehtitoimisto Kurt Simbergin ja Bertel Saarnion piirustukset rakennusta varten.</p> <p>Valmistuessaan talossa oli tilaa äitiysneuvolalle, lastenneuvolalle ja päiväkotitoiminnalle. Lisäksi partiolaisille oli varattu oma tila ja ullakolla oli asunto vahtimestarille. Vihkiäistilaisuudessa paljastettiin edelleen päiväkodin salissa oleva kaksikielinen taulu, jossa toivotaan että rakennus tulee ”<i>pysyväisesti palvelemaan lääninkomitean tarkoitusta: suomalaisten lasten hoitoa ja terveyttä</i>”. Gävlenlinna oli Joensuun ensimmäinen päiväkotikoti. Päiväkoti lopettaa toimintansa keväällä 2021 (Karjalainen 17.1.2021).</p> <p>Lähteet: Karjalainen 23.3.1949, 17.1.2021</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aholo, Teija (2014). Terveyttä kaikille. Terveystalot ja kunnanlääkärintalot 1940-luvulta 1960-luvulle			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Symboliarvo

Maisemalliset arvot

Merkittävä jälleenrakennuskauden kohde. Todistaa Suomen ja Pohjois-Karjalan saamasta ulkomaisesta avusta sodan jälkeen. Maisemallista arvoa jokivarressa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_009_Heinävaaran alakoulu_Joensuu		
Nimi	Heinävaaran alakoulu	Isäntäläntie 1, 82110 Heinävaara	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kiihtelysvaara		62,5534
Kunta	Joensuu		30,1804
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-27-37-10
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1999		
Suunnittelija	Cunningham Group		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Koulu		
Alkup. käyttö	Koulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus			
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus			
Ulkovärit	Harmaan ja keltaisen eri sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kiihtelysvaarassa oli 90-luvulla suunnitelmat uudelle betonikoululle, mutta rahoitusta ei saatu. Arkkitehti Antero Turkki neuvonantajanaan kunta järjesteli rahoituksen pääministeri Paavo Lipposen hallituksen puurakentamisen tavoiteohjelmien kautta. Heinävaaran puukoulusta tuli 90-luvun lopun Suomessa Sibelius-talon ja Mäntyharjun Vihantasalmen sillan ohella valtakunnallinen puurakennuskohde.</p> <p>Heinävaaran koulurakennuksen suunnitelmat tilattiin poikkeuksellisesti Yhdysvalloista. Suomessa julkisen puurakentamisen perinne oli käynyt harvinaiseksi. Minneapolisissa toimivaan Cunningham Group -toimistoon syntyi yhteys koulurakentamisen seminaarissa Helsingissä vuonna 1997 Kiihtelysvaaran kunnanjohtajan Juhani Rouvisen mieltymässä arkkitehti Bruce A. Jilkin teeseihin avoimesta oppimisympäristöstä, jossa koulurakennuksen väliseinistä ja käytävistä pyritään pääsemään eroon. Vuonna 1998 Jilk ja toimiston toinen arkkitehti Judith P. Hoskens vierailivat Pohjois-Karjalassa, esittelivät puukoulun julkisivusuunnitelmia, keräsivät koululaisten, opettajien ja vanhempien toiveita rakennuksesta ja tutustuivat Ilomantsissa karjalaiseen puuarkkitehtuuriin. Rakennus toteutettiin amerikkalaisella platform frame -tekniikalla eli seinät koottiin paikan päällä valmisrakenteiksi, jotka nostettiin pystyyn. Koulu on valtaosin sahatavaraa, liimapuuta on vain keskipilaririvistössä. Ilomantsilaisuuden vaikutus näkyy valtavassa sisäänkäynnin porttiaiheessa, joka on konstruoitu karjalaisilla päätylauta-aiheilla.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas kohde

Arvon perustelu

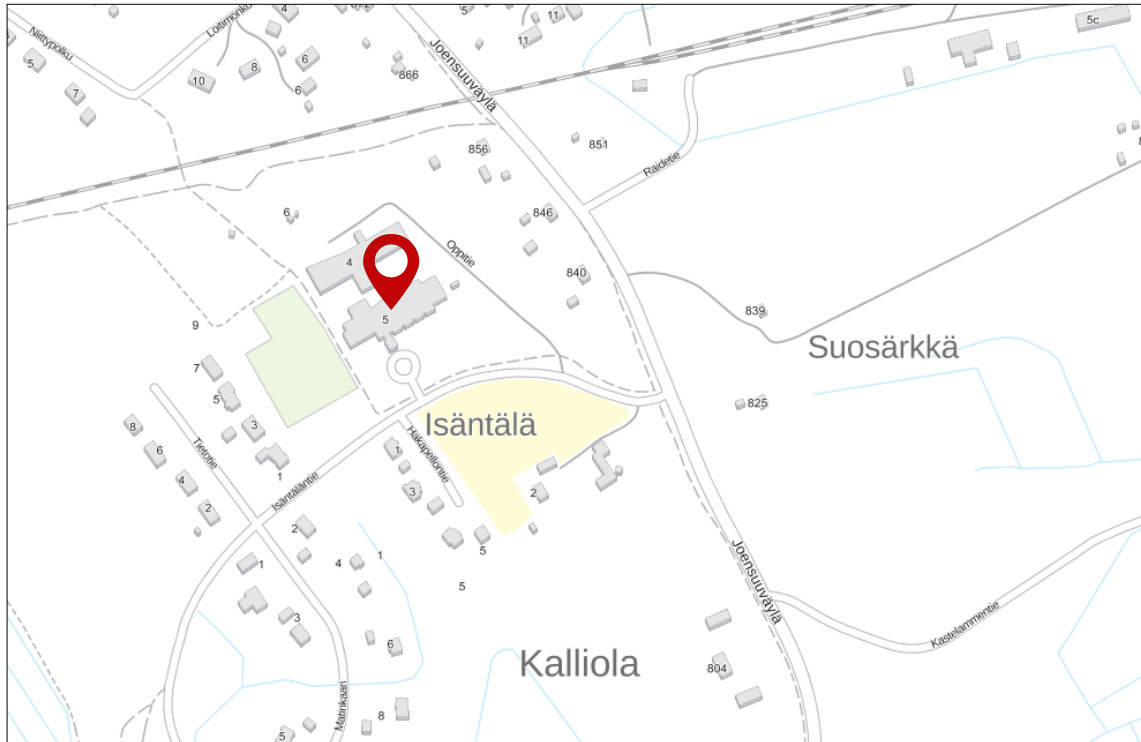
Edustaa puurakentamisen alkuvaiheiden innovatiivista koulusuunnittelua ja osaltaan kehitti uuden puurakentamisen arvostusta eteenpäin maakunnassa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_011_Hoilolan evankelisluterilainen kirkko_Joensuu		
Nimi	Hoilolan evankelisluterilainen kirkko	Hoilolantie 133, 82760 Hoilola	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Tuupovaara		62,3402
Kunta	Joensuu		30,8353
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-420-3-26
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1950		
Suunnittelija	Veikko Larkas		
Kaavamerkintä	Y (julkisten palvelujen ja hallinnon alue). Sr 57. Tynkä-Korpiselän osayleiskaava, 2000		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Kirkko		
Alkup. käyttö	Kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Jyrkkälappeinen harjakatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Julkisivut keltaiset, katto punainen		
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Korpiselän kirkonkylä jäi sodan jälkeen vain muutaman kilometrin päähän nykyisestä Hoilolasta. Korpiselän rajaseutukirkkoyhdistys rekisteröitiin vuonna 1949. Korpiselän luterilaista kirkkoa korvaamaan rakennettiin Hoilolan kirkko. Hoilolan kirkon suunnitteli helsinkiläinen arkkitehti Veikko Larkas (1909–1969). Larkas oli 1950- ja 1960-lukujen käytetyimpiä kirkkoarkkitehtejä.</p> <p>Hoilolan kirkkoon tuli tilaa 158 hengelle. Kirkkosalin yhteydessä oli pieni rippikoulusali ja siihen liittyvä keittiö. Kerhotilat sijaitsivat kellarissa. Kirkon esineistö saatiin rajan taakse jääneistä seurakunnista ja kirkkoista. Korpiselän rukoushuonekunnalta siityi seuraajalleen Korpiselän rajaseutukirkkoyhdistykselle ehtoolliskalusto, harmoni ja messukasukka. Hoilolan alttaritaulu on Pietarissa työskennelleen sveitsiläissyntyisen kuvanveistäjä BOTTAN maalaama Kristus nousee kuolleista ja se on peräisin Ruskealan seurakunnan kirkosta, jonne Botta oli lahjoittanut sen 1876 korvaukseksi Ruskealan siltojen käytöstä marmorin kuljettamisessa Pietariin. Koiviston seurakunta luovutti Koiviston kirkosta evakuidun 36-kynttiläisen ja 240-lasiprismäisen kattoruunun Korpiselän rajaseutukirkkoyhdistykselle 1950. Hoilolan 80 kiloa painava kirkonkello on peräisin Suursaaren kirkosta ja Suursaaren seurakunta lahjoitti sen Korpiselän rukoushuonekunnalle 1949. Räisälän seurakunnasta saatiin kolme papinkappaa, alttariliina ja saarnatuolin kirjaliina. Kynttilänjalat, kolehtihaavi, hautauslapio ja ripityskalusto ovat peräisin Impilahden seurakunnalta (Björn 2006, 381).</p> <p>Hoilolan kirkko on jyrkkä lappeinen, kolmion muotoinen, kirkko, jonka maanläheiset värit (kellertävät, ruskehtavat ja punainen) näkyvät kirkon väriyksessä. Kirkko on muutenkin tavanomaista koristeellisempi, ja toteuttaa siinä mielessä 1950-luvun ideaalia "kauneutta arkeen". Tällaisia yksilöllisesti muotoiltuja kohtia kirkossa ovat muun muassa kirkkosalin kuusikulmioiset ikkunat, hyvin suippokärkinen kellotorni ja päädyn yläosan ikkunasäleikkö konstrukstio.</p> <p>Lähteet: Björn, Ismo (2006). Tuupovaaran historia. Otavan Kirjapaino Oy.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

Rajaseutukirkko, jonka arkkitehtuuri on poikkeuksellista ja sopii ilmentämään rajan läheisyyden vaikutuksia. Kunto päällisin puolin huono.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kuvat Saara Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_012_Honkavaaran tsasouna_Joensuu		
Nimi	Honkavaaran tsasouna	Rekivaarantie 24 82200 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Honkavaara		62,4378
Kunta	Joensuu		30,0298
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-27-37-10
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	2001		
Suunnittelija	Vilho Suonmaa		
Kaavamerkintä	P/S (Palvelujen ja hallinnon alue, jolla ympäristö säilytetään). Hammaslahden OYK 2005		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tsasouna		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus	Betoni ja luonnonkivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Paanukatto		
Vuoraus	Hirsi		
Ulkovärit	Tumma hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot	Hammaslahden OYK:ssa samassa piirissä olevalla rakennusryhmällä on Sr-53-merkintä		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Huomiotaherättävä tsasouna kuutostien varressa Honkavaaran perinnepihan yhteydessä, myös Sinisen tien tsasounaksi ja Pyhän Johannes Kastajan tsasounaksi kutsuttu, on Vilho Suonmaan myöhemmän uran päätyö. Rakennuksessa hän yhdistää kirkollisten ja karjalaisten hirsirakennustensa päälinjat. Suunnittelun lähtökohtana oli rajantakaiseen Korpiselkään jäänyt Ägläjärven tsasouna. Siperiasta tuodun massiivihirren ja luonnonkiven käyttö on omintakeista. Kirkon kaikki kolme kelloa valettiin paikan päällä rakentamalla pihamaalle uuni valamista varten. (Karjalainen 24.5.2001).</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas-näyttelyplanssi Karjalainen 24.5.2001</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtoninen ja rakennustaiteellinen arvo

Merkittävä modernin ortodoksisen tsasounarakentamisen esimerkki. Maisemallinen arvo ja samassa piirissä olevien rakennusten kanssa hyvä kokonaisuus.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_014_Hubbardin talo_Joensuu		
Nimi	Hubbardin talo	Rantakatu 9, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5977
Kunta	Joensuu		29,7622
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-48-18
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1895		
Suunnittelija	Emil Gustafsson		
Kaavamerkintä	AL (Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue) Sr-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Suojelumerkintä vuoden 1993 KOYK:ssa. Rakennusuojelukohde Sr-62 (KOYK, 2012. Kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys, Piiparinen 2011) Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Liike- ja toimistorakennus		
Alkup. käyttö	Asuintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Musta pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vihreä		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>1890-luvun alkupuoliskolla valmistuneen rakennuksen pääasiallinen tyyliunta on uusrenessanssi. Siitä kertovat muun muassa voimakkaasti korostetut ikkunoiden kehykset ja julkisivujen jako useisiin vaakavyöhykkeisiin. Kuitenkin rakennuksessa on sveitsiläistyyliille ominaisia koristeellisia räystäskukkasia. Talon rakennutti englantilainen Egerton Hubbard yhtiö. Tontilla sijaitsi aiemmin 1850-luvulla rakennettu postinhoitaja Aschanin talo, joka paloi 1890-luvun alussa. (Piiparinen 2018, 67.)</p>			
Lähteet: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyypillisuus alueelle

Alkuperäisyys

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Maisemalliset arvot

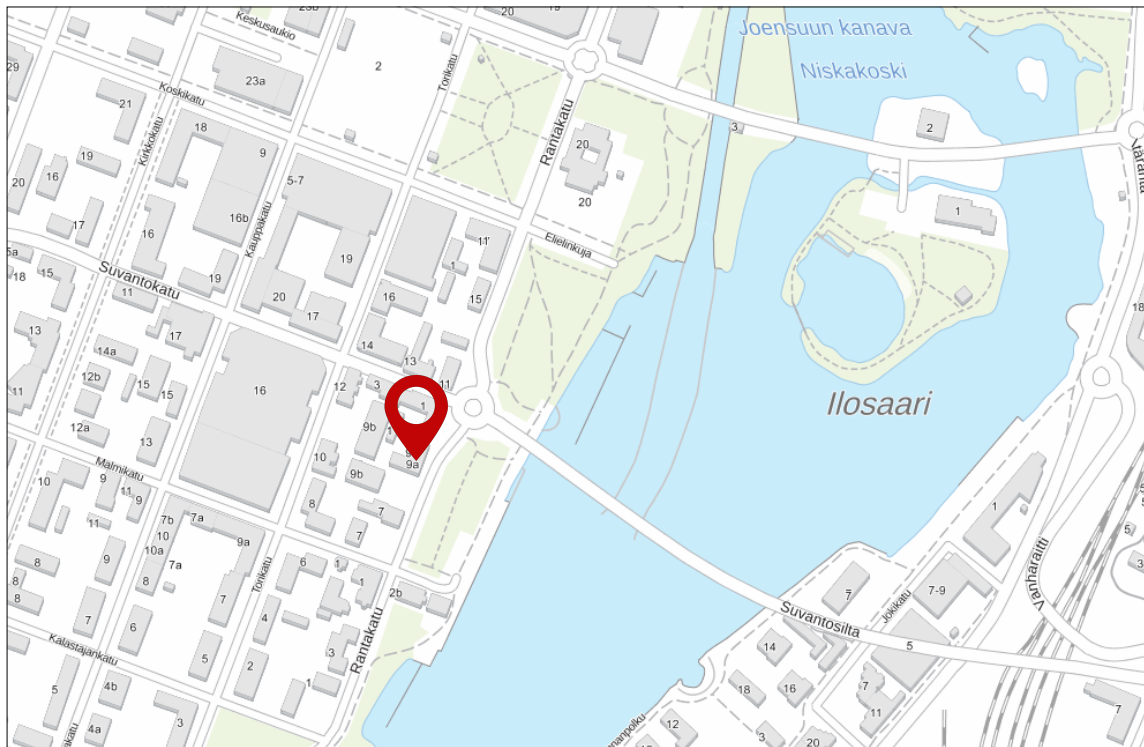
Edustaa Rantakadun alueen säilynyttä vanhaa puu-Joensuuta.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_015_Jäähalli_Joensuu		
Nimi	Jäähalli	Kisapolku 4, 80110 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6002
Kunta	Joensuu		29,7410
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-17-1787-8
Kohdetyyppi	Liikuntatilat ja -paikat		
Valmistumisvuosi	1982		
Suunnittelija	Geórgios Fasoulás		
Kaavamerkintä	YYU (urheilu- ja kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Jäähalli		
Alkup. käyttö	Jäähalli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni ja teräs		
Kattomuoto	Pulpettikatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Tiili ja teräslevyt		
Ulkovärit	Punainen tiili ja harmaa teräskate		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Mehtimäen jäähalli (Joensuun jäähalli), markkinointinimeltään PKS Areena, on Joensuun keskustan tuntumassa Mehtimäellä sijaitseva vuonna 1982 valmistunut jäähalli. Alkuperäinen Mehtimäen jäähalli (kutsutaan myös kilpajäähalliksi) ja sen yhteyteen myöhemmin valmistuneet kolme harjoitusjäähallia (2002, 2019 ja 2020) muodostavat yhdessä kiinteän jääurheilukeskuksen.

Jäähallin rakentaminen oli yksi eniten huomiota saaneista kunnallispoliittisista kysymyksistä ja julkisista keskustelunaiheista Joensuussa 1970-luvulla. Keskustelu jäähallin tarpeesta lisääntyi, kun Joensuun Kiekko-Poikien jääkiekkoukkue nousi mestaruussarjaan vuonna 1971.

Maaliskuussa 1977 kaupunginhallitus päätti äänestyksen jälkeen antaa suunnittelutehtävät yksityisille toimistoille. Alkusyksystä 1977 valmistuneissa ja opetusministeriön valtionapukelpoisiksi hyväksymissä piirustuksissa esillä oli tiilivuorattu 4400 katsojaa vetävä jäähalli, jonka kustannusarvio oli noin 6,7 miljoonaa markkaa. Veikkausvoittovaroja oli mahdollisuus saada 45 % kustannusarviosta. Ajatuksena oli aloittaa rakennustyöt vuonna 1978 ja halli olisi käytössä syksyllä 1979. Jäähallisuunnitelmat ja kustannusarvio saivat ensin kaupunginhallituksen hyväksynnän, mutta tästä huolimatta jäähalli joutui pian vastatuuleen, kun osa kaupunginhallituksen ja -valtuuston jäsenistä sekä kaupunginjohtaja Aaro Heikkilä alkoivat vastustamaan hankkeen eteenpäin viemistä. Neuvottelujen jälkeen, marraskuussa 1978, määrääenemmistöä edustavat poliittiset ryhmittymät pääsivät sopuun liikuntatilapaketista, johon jäähallikin kuului. Ryhmien allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti vuoden 1977 pääsuunnitelmien pohjalta suunnittelutyö saatettaisiin ensin loppuun ja jäähallin rakentaminen ajoittuisi vuosiin 1981-1982. Lopulta tämä poliittinen sopimus piti ja jäähalli valmistui aikataulussaan syksyllä 1982.

Katsojapaikkoja uudessa hallissa oli 5040, joista sinisiä lasikuituistuimia oli 1067 kpl. Jäähallin ensimmäinen virallinen jääkiekko-otteluun JoKP-Sport 7.10.1982 saapui yleisöä 3350. Vuonna 1982 uuden hallin katsottiin edustavan arkkitehtuuriltaan, tekniikaltaan ja toimivuudeltaan alansa huippua Suomessa. Pinta-alaltaan 65 000 m³:n kokoisen jäähallin rakentaminen maksoi noin 19 miljoonaa markkaa.

Arkkitehtitoimisto Erkki Helasvuon ensimmäisessä suunnitelmassa vuodelta 1977 jäähalli näyttäytyy betonisena massiivisen kokoisena laatikkona. Geórgios Fasoulásin lopullisessa suunnitelmassa, jonka mukaan jäähalli toteutui, oli halli kasvanut lisää korkeutta ja lisäksi latomaista ulkonäköä oli häivytetty kattolinjojen viisteisyyden ansiosta sekä ikkunapinta-alan lisääntymisen vuoksi.

Lähteet:

https://fi.wikipedia.org/wiki/Mehtimäen_jäähalli

Karjalainen 6.10.1977, 10.2.1981, 21.9.1982

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

**Maakunnallisesti arvokas
Arvokas kohde**

**Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo**

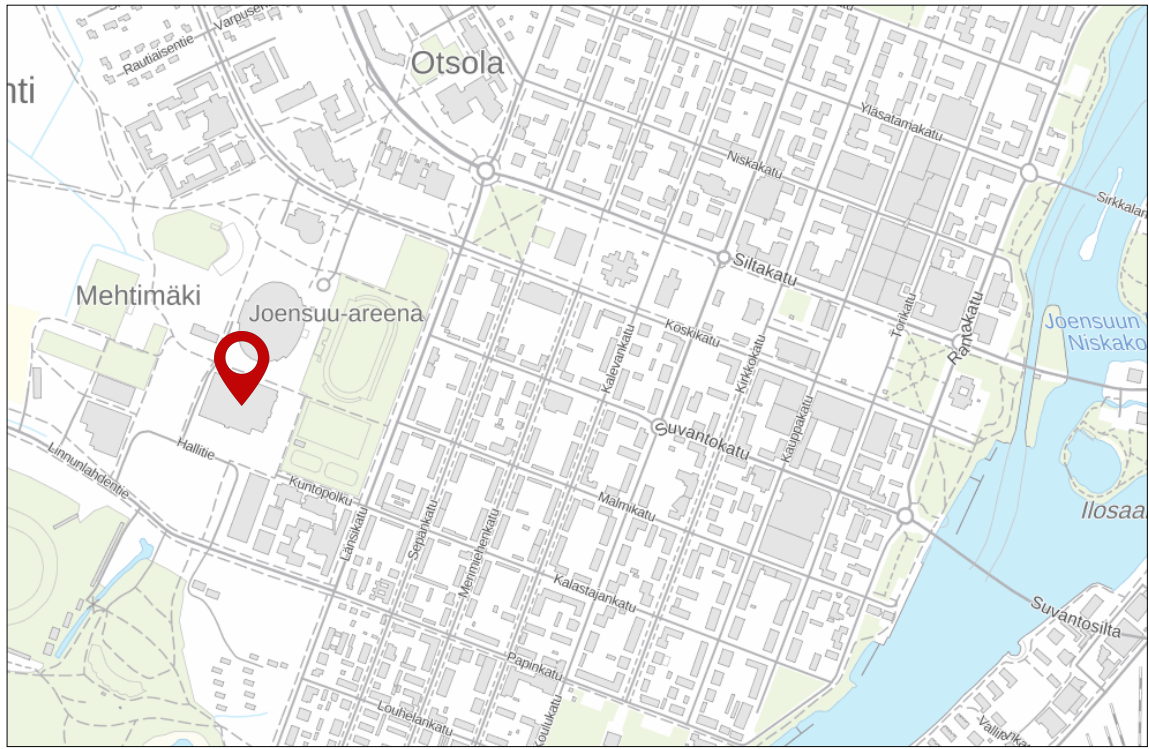
Maakunnan massiivisin urheilurakennus, joka on tavanomaista urheiluhallia näyttävämpi ja arkkitehtonisesti kunnianhimoisempi. Maakunnan ensimmäinen jäähalli.

Inventointipäivä

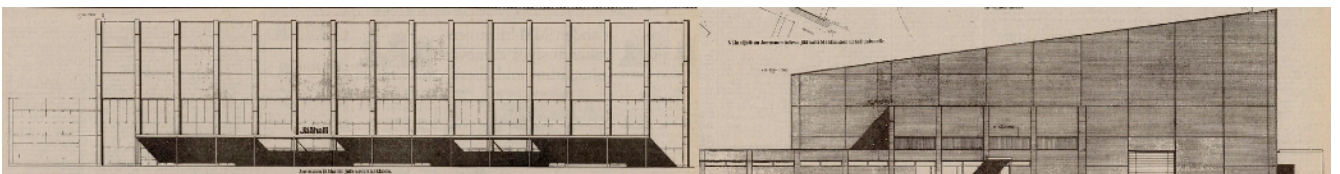
22.1.2021

Inventoija

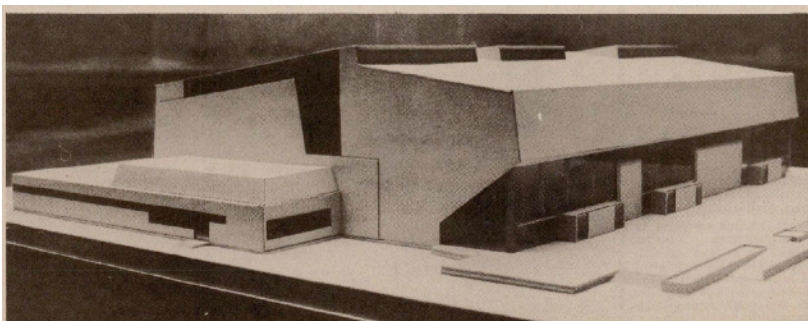
Samu Aarnio

200 m

Jäähallin ensimmäiset suunnitelmat. Kuva Karjalainen 6.10.1977

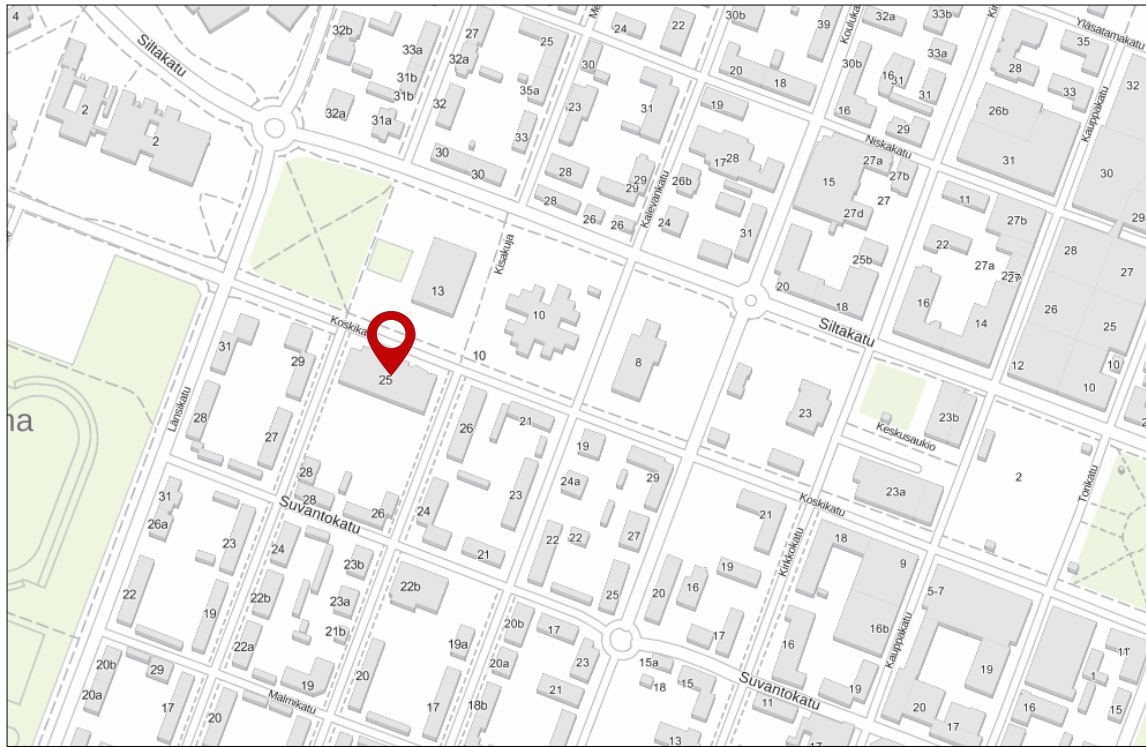

Toteutuneen jäähallin pienoismalli. Kuva Karjalainen 10.2.1981

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_016_Joensuun kirjasto _Joensuu		
Nimi	Joensuun kaupunginkirjasto	Koskikatu 25, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6017
Kunta	Joensuu		29,7511
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-17-1787-8
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1992		
Suunnittelija	Tuomo Siitonen ja Tuomas Wichmann		
Kaavamerkintä	Y (yleisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kirjasto		
Alkup. käyttö	Kirjasto		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2–3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto ja lapekatto		
Kate	Bitumikate, saumapelti		
Vuoraus	Rappaus, vuolukivi, lasi		
Ulkovärit	Valkoinen ja harmaa		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuun kaupungin kirjastosta järjestettiin vuonna 1981 arkkitehtuurikilpailu. Kilpailun voitti arkkitehtitoimisto Helin & Siitonen ehdotuksella "Muikku". Rakennuksen suunnitelujakso venyi lähes kymmeneen vuoteen, ja sen aikana suunnitelmat kokivat monia muutoksia. Rakennus valmistui 1992.</p> <p>Alun perin rakennukseen oli tarkoitus sijoittaa Joensuun vapaa-opisto ja kulttuurilautakunnan tilat. Jossain vaiheessa tutkittiin mahdollisuutta sijoittaa samalle tontille, kirjaston yhteyteen, myös silloinen Pohjois-Karjalan maakuntamuseo. Näistä mikään ei sitten toteutunut kirjaston yhteyteen. Itsestään selvää ei ollut myöskään kirjaston sijoittaminen Koskikadulle vanhaan asuinrakennusten kortteliin. Pohdinnassa oli matkan varrella, jo ennen kuin edes uudesta kirjastotalosta oli järjestetty kilpailua, tulevan kirjaston sijoittaminen Koskikadun ja Siltakadun väliin jäävälle julkistenrakennusten akselille, jossa toisessa päässä sijaitisi Kaupungintalo ja toisessa yliopisto. Kirjasto sijoitettiin joka tapauksessa Koskikadun varteen lähelle katulinjaa, jolloin se muodostaa puistovyöhykettä rajaavan ja vahvistavan seinämän.</p> <p>Suunnittelijat itse kutsuivat rakennusta "kirjastokaupungiksi", jossa ihminen voi halutessaan etsiä, löytää, harhailla, suunnistaa tai vain oleskella ja kohdata. Kirjaston tilasuunnittelussa tämä näkyy muun muassa siinä, että tilat kohtaavat toisensa erilaisten käytävien, siltojen, risteyksien ja "torialueiden" kautta. Tilat soljuvat toisiinsa nähden kuin tiiviin keskiaikaisen kaupungin kujat. 45-asteen nurkista ja kirjahyllyjen kulmista voi löytää taas itselleen rauhasan sopen.</p> <p>Päivänvaloa annostellaan tarkoin harkituista aukotuksista, vinot kattolinjat heijastavat päivänvaloa epäsuorasti. Sisustussuunnitelman taloon on tehnyt Studio Simo Heikkilä. Yleissävy on valkoisen ja harmaan yhdistelmä. Rakennuksen runko on paikallaan valettua betonia. Julkisivut ovat rapattuja ja osittain paikallisella vuolukivellä vuorattuja. Rakennus edustaa erittäin laadukasta julkista arkkitehtuuria Joensuussa.</p>			
Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)	
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet	
Arvottaminen	
Arvo	Maakunnallisesti arvokas
Arvon perustelu Arkkitehtoninen ja rakennustaiteellinen arvo Näyttävimpiä julkisia rakennuksia Joensuussa ja koko maakunnassa. Korkeatasoista arkkitehtuuria.	
Inventointipäivä 22.1.2021	Inventoija Samu Aarnio

100 m

Kuva Maija Hakala

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_017_Kaltimon voimalaitos ja asuinrakennukset_Joensuu		
Nimi	Kaltimon kanava	Voimalaitoksentie 300, 81210 Eno	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Eno		62,7697
Kunta	Joensuu		30,1308
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-436-8-35
Kohdetyyppi	Voimalaitokset		
Valmistumisvuosi	1956–		
Suunnittelija	Erik Kråkström ja Ahti Korhonen		
Kaavamerkintä	Ei ole asemakaava-alueella. JNSSYK:ssa on EN-merkintä (energiahuollon alue).		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005) Sk-1 ja Sk-2 (Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)		
Nyk. käyttö	Voimalaitos		
Alkup. käyttö	Voimalaitos		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kaltimon kanava on yksi Pielisjoen kanavista. Kanavan yhteydessä on Kaltimon voimalaitos. Kanava ja voimalaitos sijaitsevat noin 4 kilometriä Enon kirkonkylän keskustasta etelään. Kanavan pituus on 1 700 metriä ja pudotuskorkeus 9 metriä. Kanavassa on vaakakseliset segmenttiportit: kanavan alaportti on ylösnostettava. Alukset kulkevat sen alitse. Vastaavasti yläportti laskeutuu veden alle, ja alukset kulkevat sen ylitse.</p> <p>Kaukas ja Enso-Gutzeit sopivat vuonna 1953 Pielisen vesivoiman rakentamisesta. Kaltimon voimalaitoksen rakentaminen aloitettiin toukokuussa 1956. Rakentamisen ajaksi joen pääuoma erotettiin työpäädolla ja kuivattiin, vesi johdettiin Nesterinsaaren itäpuolelle. Koneaseman viereen rakennettiin säännöstelypato ja uittosulku, Kaltimon uusi kanava. Kesällä 1958 työmaalla työskenteli noin 500 rakentajaa. Työpadot avattiin elokuussa ja Pielisjoki ohjattiin entiseen uomaansa. Nesterinsaaren itäinen haara suljettiin maapadolla.</p> <p>Koneasema rakennettiin kahta koneistoa varten, joista ensimmäinen kytkettiin valtakunnan verkkoon syyskuussa 1958 ja toinen joulukuussa. Kaltimon voimalaitoksen suunnittelivat arkkitehdit E. Kråkström ja A. Korhonen (Karjalainen 18.6.1958).</p> <p>Kaltimon kanava korvasi samalla kohdalla joen itäisessä haarassa olleet Nesterinsaaren ja Saapaskosken kanavat. Nesterinsaaren kanava jäi joen itäiseen haaraan rakennetun maapadon ja patoaltaan alle. Veden pinnan nosto voimalan yläpuolelle syntyneessä patoaltaassa muutti yläjuoksun ympäristöä. Kaltimon vanha kanava ja Häihän kanava jäivät altaaseen ja menettivät merkityksensä. Pielisjoen ylittävä maantiesilta oli rakennettava uudelleen ja toiseen paikkaan. Kaltimon pahvitehdas räjäytettiin nousevan veden tieltä.</p> <p>Kaltimon kanavan alueella on lukuisia rakennuksia, joista suurin on vuonna 1958 valmistunut voimalaitos. Lisäksi aluelle rakennettiin voimalaitoksen henkilökunnan asuntoja ja virkistysrakennuksia. Alueen arkkitehtuuri on mallikasta 1950-luvun teollisuusarkkitehtuuria.</p>			
Lähteet: Karjalainen 18.6.1958 https://fi.wikipedia.org/wiki/Kaltimon_kanava			

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)	
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet	
Arvottaminen	
Arvo	Maakunnallisesti arvokas
Arvon perustelu Arkkitehtoninen ja rakennustaiteellinen arvo Historiallinen todistusvoima ja identiteetti Tyylikäs ja arkkitehtonisesti korkealaatuaista teollisuusarkkitehtuuria. Merkittävänä erityisesti voimalaitosrakennus.	
Inventointipäivä 22.1.2021	Inventoija Samu Aarnio
	

Kaltimon voimalaitoksen suunnittelivat arkkitehdit E. Kråkström ja A. Korhonen.

Vuonna 1957 valmistuneen rivitalon ovat suunnitelleet Erik Kråkström ja Ahti Korhonen. Rivitalo kuuluu maakunnan vanhimpiin säilyneisiin kivirakenteisiin rivitaloihin.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_018_Otsola-Kanervalan asuinalue_Joensuu		
Nimi	Otsola-Kanervalan asuinalue		
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kanervalan		
Kunta	Joensuu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1947–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Kanervalan ja Otsolan kaupunginosaa ryhdyttiin rakentamaan ensimmäisen kerran 1947. Tuolloin asemakaavan laati Aulis Rankka Otsolan alueelle. Kaavaa laajennettiin 1955. Tuolloin Kanervalasta tuli Joensuun ensimmäinen uusien rakennuseriaatteiden mukaisesti suunniteltu asuinalue. Alueelle suunniteltiin 230 omakotitonttia sekä muita uuden yhdyskuntasuunnittelun vaatimia rakenteita (Karjalainen 16.6.1955).			
Liikenneverkon suunnitteluun kiinnitettiin erityistä huomiota. Asuntokadut eivät missään kohdassa ole läpikulkukatuja, vaan suurinosa niistä on muodostettu rakennusten ympäröimiksi katupihoiksi. Keskusaukion kohdalle oli sijoitettu bussipysäkki. Keskusaukiolta on johdettu jalkakäytäväverkko keskuspuiston kautta katupihojen päihin. Tällä ratkaisulla pyrittiin luoda mahdollisimman turvallisia jalankulkuliikenteen kulkuväyliä. Keskusaukion ympäriltä varattiin tontit muun muassa myymälöitä, yleistä saunaa ja pesulaa varten. Tilaa oli varattu myös lastentarhalle, lasten- ja nuortentalolle sekä leikki- ja pallokentille. Vuonna 1959 valmistui Matarakadun ja Vanamokadun kulmaukseen lähes 250 neliön kokoinen partiotalo, jonka sanottiin olevan toinen koko Suomessa (Karjalainen 21.5.1959). Kanervalassa otettiin huomioon hyvän yhdyskuntasuunnittelun uudet periaatteet käyttöön. Asemakaavan oli piirtänyt kaupunginarkkitehti Unto Tupala (Karjalainen 12.9.1962).			
Kanervalaan toteutettiin 1950-luvun jälkipuoliskolla maakunnan ensimmäinen merkittävä rivitalojen kokonaisuus: tuolloin valmistuivat niin kutsutut Selvaag-talot, jotka ovat maakunnallisesti arvokkaita kohteita, ja jotka jäävät tämän aluerajauksen välittömään läheisyyteen. Tulliportinkadun länsipuolen 1950-luvun alussa rakennetut kiviset omakotitalot muodostavat harmonisen näkyvän sillä talot on rakennettu verrattain lähelle katualuetta.			
Lähde: Karjalainen 16.6.1955, 13.9.1955, 26.10.1955, 21.5.1959, 12.9.1962			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Maisemalliset arvot

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

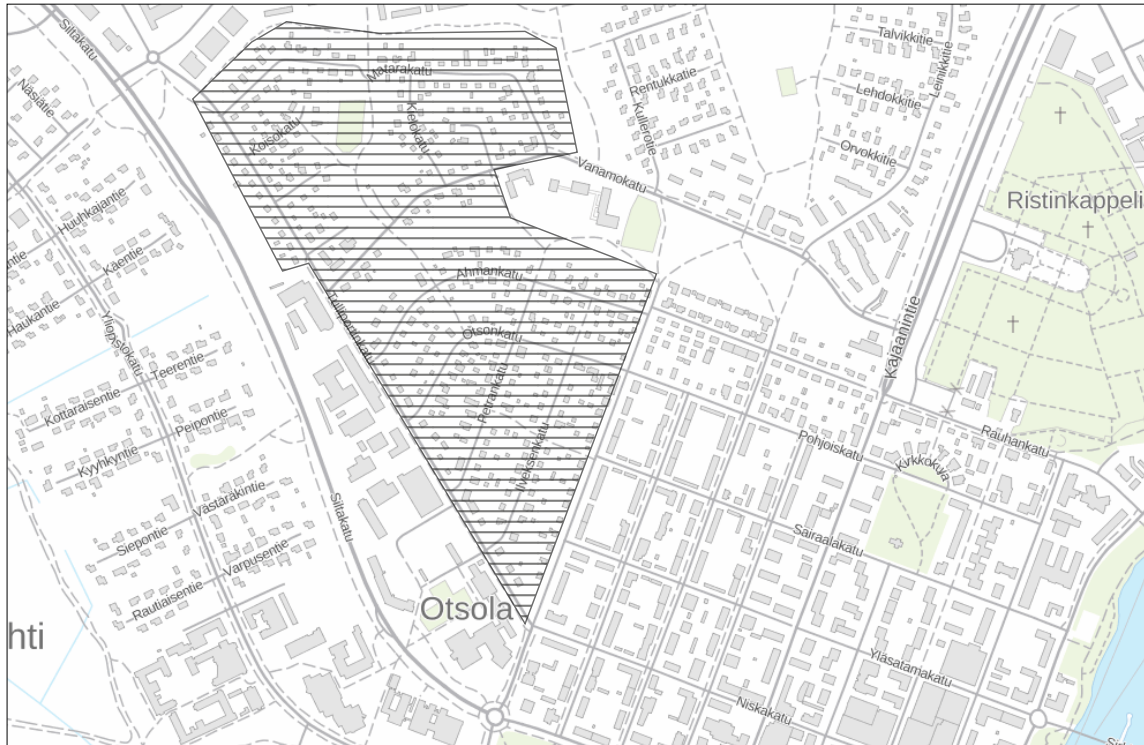
Oman aikansa yhdyskuntasuunnittelun periaatteita mallikkaasti heijastava kokonaisuus. Selvaag-talot alueella edustavat parhaiten suunnitteluperiaatteita, jossa luonto ja yhteisöllisyys otetaan osaksi suunnittelun lähtökohtia. Alue edustaa 1950-luvun asuinalue- ja asutussuunnittelua, jossa asemakaavoituksen ja rakennussuunnittelun yhteys on vahva, ja usein kaavoitus ja rakennussuunnittelu ovat olleet samoissa käsissä.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Selvaag-taloja. Kuvat Pekka Piiparinen.

Tulliportinkadun asuintaloja

Asuintalo Ilveksenkadulla.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_019_Karjalantalo_Joensuu		
Nimi	Karjalantalo	Siltakatu 1, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5994
Kunta	Joensuu		29,7715
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-2-9902-4
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1954		
Suunnittelija	Einari Teräsvirta		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ravintola Kerubi		
Alkup. käyttö	Kulttuuritoiminnan rakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili ja puu		
Kattomuoto	Pulpettikatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Punatiili ja valkea laudoitus		
Ulkovärit	Punatiili ja valkea laudoitus		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Vuonna 1950 perustettu Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö ajoi 1950-luvun alussa hanketta, jonka tarkoituksena oli saada Joensuuhun kulttuuritalo. Siinä voisi "kehittää karjalaista hengenviljelyä ja vaalia vanhoja karjalaisia perinteitä maassamme". Taloon ajateltiin sijoittaa muun muassa museo, Karjalaa käsittelevät arkistot, kirjastot ja taidekokoelmat. Kulttuuritalohanketta varten perustettiin rakennustoimikunta, ja marraskuussa 1954 juhlittiin Karjalantalon vihkiäisiä. Varat talon rakentamiseen hankittiin pääsääntöisesti lahjoituksina.</p> <p>Karjalantalon suunnitteli arkkitehti Einari Teräsvirta (1914–1995). Paikka oli tuttu Teräsvirrälle, sillä hän oli suunnitellut saareen uuden uimalan muutama vuosi aiemmin vuonna 1948.</p> <p>Karjalantalo on esimerkki 1950-luvun tarkoituksenmukaisesta arkkitehtuurista. Punatiili ja liuskekiven käyttö julkisivuissa on tyypillistä 1950-luvulle. Materiaaleja myös kierrätettiin ja uudelleen käytettiin ahkerasti, sillä rakennusmateriaaleista oli sodan jälkeen pula. Esimerkiksi Karjalantalon pääjulkisivun suuressa komeassa ulkoseinässä on käytetty Penttilässä sijainneen ja palossa tuhoutuneen suuren navetan tiiliä, joiden irrottamiseen ja puhdistukseen kokoontui satapäinen talkoojoukko.</p> <p>Karjalantalo sulautuu pitkien lapekattojen johdattamana rinteen päälle kuin luonnostaan ja antaa vaikutelman paviljonkimaisesta rakennuksesta. Pääsisäänkäynnin suuri lippa, pitkä porras, punatiilinen pääty ja kulmauksesta ulospäin työntyvät ikkunasommitelmat luovat seremoniallisen juhlallista tuntua. Sisätilat, kellarikerroksen vanha museotila, keskikerroksen ravintola ja yläkerroksen juhla- ja konserttisali, on sijoitettu jännittävästi eri tasoihin. Eteisaula kokoa nämä rakennuksen toiminnot toisiinsa.</p>			
Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtoninen ja rakennustaiteellinen arvo

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

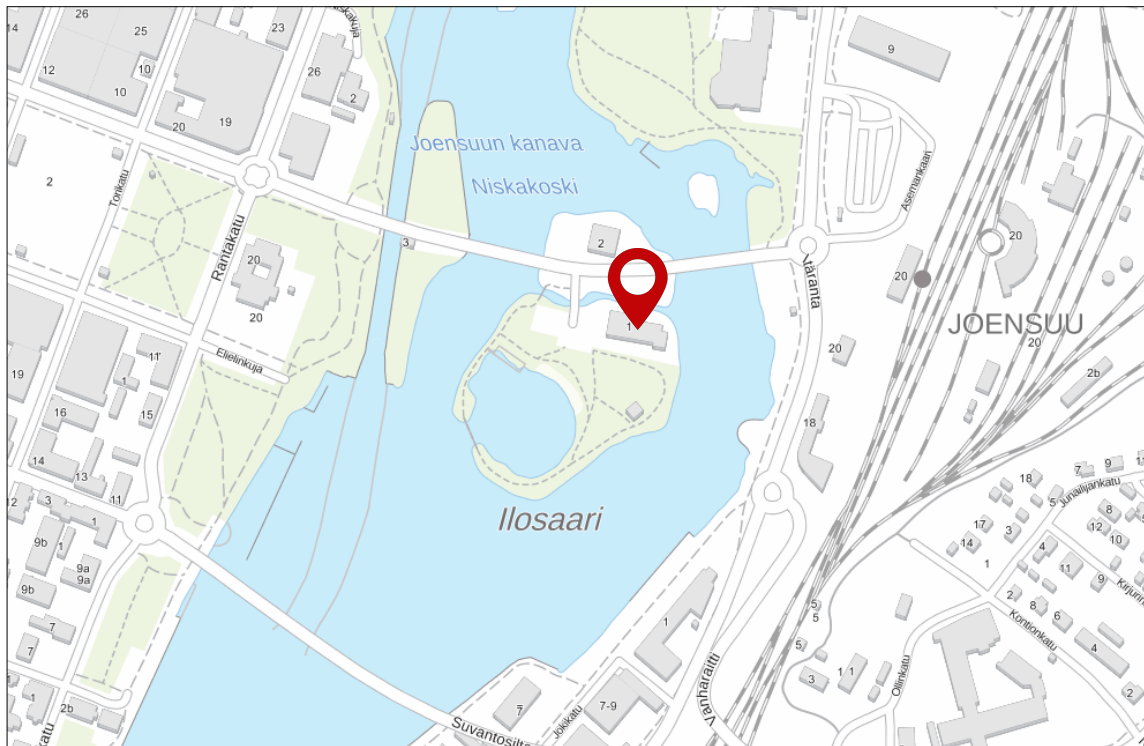
Arkkitehtonisia-, maisemallisia- sekä symbolisia arvoja. Todistusvoimainen. Laadukkaasti suunniteltu, yhteistyöllä tehty. Merkittävä jälleenrakennuskauden kohde hienolla käyttöhistorialla.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_022_Konservatorion rakennus_Joensuu		
Nimi	Entinen kauppaoppilaitos / konservatorio	Rantakatu 31, 80110 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6036
Kunta	Joensuu		29,7676
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-2-14-12
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1957		
Suunnittelija	Unto Tupala		
Kaavamerkintä	YO (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Ehdottetu rakennusuojelukohteeksi kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvityksessä, Piiparinen 2011 Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Konservatorio		
Alkup. käyttö	Kauppaoppilaitos		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Mansardikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Punatiili, rappaus, alumiiniprofiililevy, alumiiniprofiilit		
Ulkovärit	Punainen, keltainen, harmaa		
Kunto / käytössä vai ei	Ei käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuun musiikkikonservatoriona tunnettu rakennus valmistui kauppaoppilaitoksen kouluksi vuonna 1957. Aiemmin kauppakoulu sijaitsi puisessa talossa Kalevankatu 29:ssä, joka ei enää palvellut tarkoitustaan. Uuteen kauppaoppilaitoksen taloon sijoitettiin seitsemän opetusluokkaa, konekirjotus- ja kemianluokka sekä harjoitusmyymälä (Karjalainen 27.8.1957). Rakennuksen muutoksista konservatorion käyttöön vastasi Erkki Helasvuon toimisto.</p> <p>Unto Tupalan suunnittelema rakennus rajautuu Yläsatama- ja Rantakadun kulmaukseen. Kulmassa sijaitsee pienen aukion kokoinen pääsisäänkäynti. Rantakadun puoleinen julkisivu rytmittyy ikkuna aukoituksilla, jotka antavat valoisuuden sisäpuolen käytäville. Rakennuksen mansardityyppinen katto on harvinainen Joensuussa. Rakennus on malliesimerkki 1950-luvun arkkitehtuurista, joka sopeutuu hyvin yhteen vastapäätä, Rantakadun puolella, sijaitsevan entisen tyttökoulun kanssa (1913) ja viereisen Sähkötalon kanssa.</p> <p>Lähde: Karjalainen 27.8.1957</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen kerroksisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

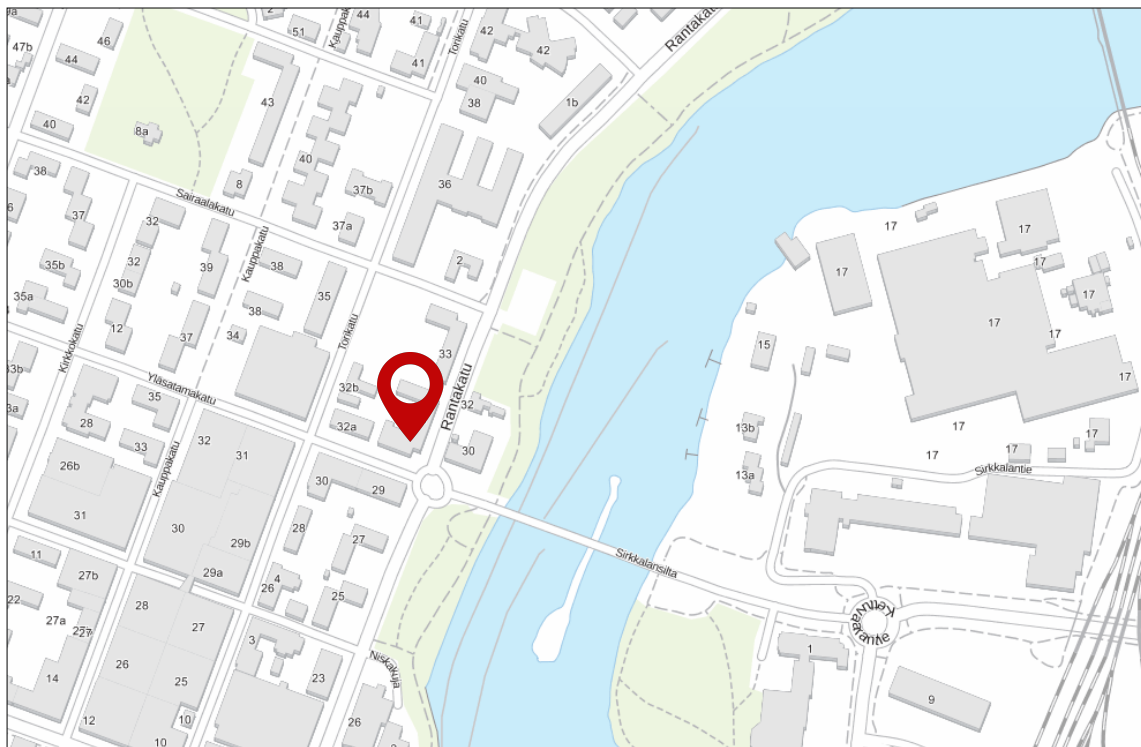
1950-luvun näyttävä koulurakennus risteysalueella, jossa on kolme merkittävää oman aikakauden arkkitehtuurin edustajaa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_023_Koppolan / Kotilahden sairaala-alue_Joensuu		
Nimi	Koppola	Kartanotie 9/7, 80230 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5747
Kunta	Joensuu		29,7966
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-401-30-24
Kohdetyyppi	Laitosrakennukset		
Valmistumisvuosi	1927 / 1967		
Suunnittelija	Axel Mörne / Eva ja Jaakko Paatela		
Kaavamerkintä	PY (julkisten palvelujen ja hallinnon alue) ja Sr Karhunmäen OYK, 2007		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä rakennuskulttuurikohde ja alue (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Kartanorakennus tyhjiillään ja toinen päiväkodin käytössä. Uudempi rakennus tyhjiillään		
Alkup. käyttö	Mielisairaala		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili, puu		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Saumapelti, bitumikate		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Pohjois-Karjalassa olevaa sairaala-arkkitehtuuria täydentävät arkkitehti Axel Mörnen 1920-lukuiset klassistiset rakennukset Koppolassa, myöhemmin Kotilahden nimen saaneella sairaala-alueella, kaksikerroksinen vanha päärakennus ja yksikerroksinen päiväkot.			
Päärakennus valmistui alkuperäiseen tarkoitukseensa kunnalliskodiksi ja siinä toimi myös erillinen kunnalliskodin mielisairasosasto. Vanhainkotikäytön jälkeen rakennus muutettiin mielisairaiden hoitokodiksi. Päiväkotikäyttöön vanha päärakennus siirtyi, kun alueelle valmistui 1967 Jaakko ja Eva Paatelan suunnittelema uusi B-mielisairaala.			
Axel Mörnen päärakennus Koppolassa on klassismia harmonisimmillaan ja symmetrisimmillään. Aumakattoinen rakennus on valkoiseksi rapattu. Paateloiden 1967 valmistunut B-sairaala edustaa persoonatonta 1960-luvun laitosrakentamista. Alueella sijaitsee myös 1960-luvun lopussa valmistuneet S.A. Tervon rakennuttamat henkilökunnan asuinrakennukset (Karjalainen 3.5.1967).			
Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 4.7.1967, 27.8.1967			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen kerroksisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

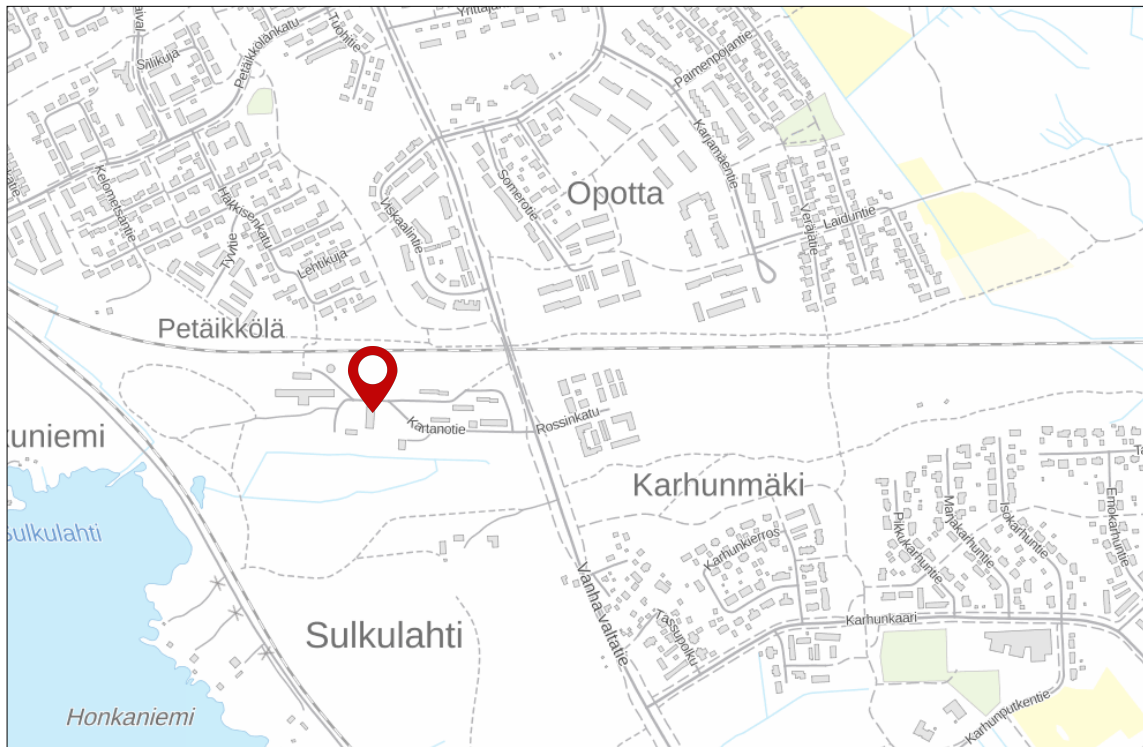
Kaksi vanhinta rakennusta merkittäviä, historiallista arvoa. 1920-luvun rakennukset harvinaisia maakunnassa. Vuonna 1967 valmistunut uusi sairaala ei omaa maakunnallista arvoa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

Jaakko ja Eva Paatelan suunnittelema B-osa valmistui 1967.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_024_Korpiselkätalo_Joensuu		
Nimi	Korpiselkätalo	Korpitalontie, 82760 Hoilola	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Hoilola		62,3451
Kunta	Joensuu		30,8423
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1985		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	RM (Matkailupalvelujen alue) Tynkä-Korpiselän osayleiskaava 2000		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Matkailu		
Alkup. käyttö	Matkailu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Kolmiorima-huopakate		
Vuoraus			
Ulkovärit	Ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Entisen Korpiselän Pitäjäseuran jäsenet suunnittelivat talkootyöllä rakennettavaa kylätaloa. Selvisi, että rakentamiseen voi saada julkisia avustuksia, jos taloon liitetään ravintola ja hotelli sekä käsityö- ja kotiteollisuustoimintaa. Rakennus nousi useamman vuoden ponnistelujen ja rahankeruun jälkeen vuonna 1985 esikuvanaan Tolvajärven matkailumaja rajantakaisessa Karjalassa. Korpiselkätalon nimellä muistellaan Neuvostoliitolle luovutettua Korpiselän kylää.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyypillisuus alueelle

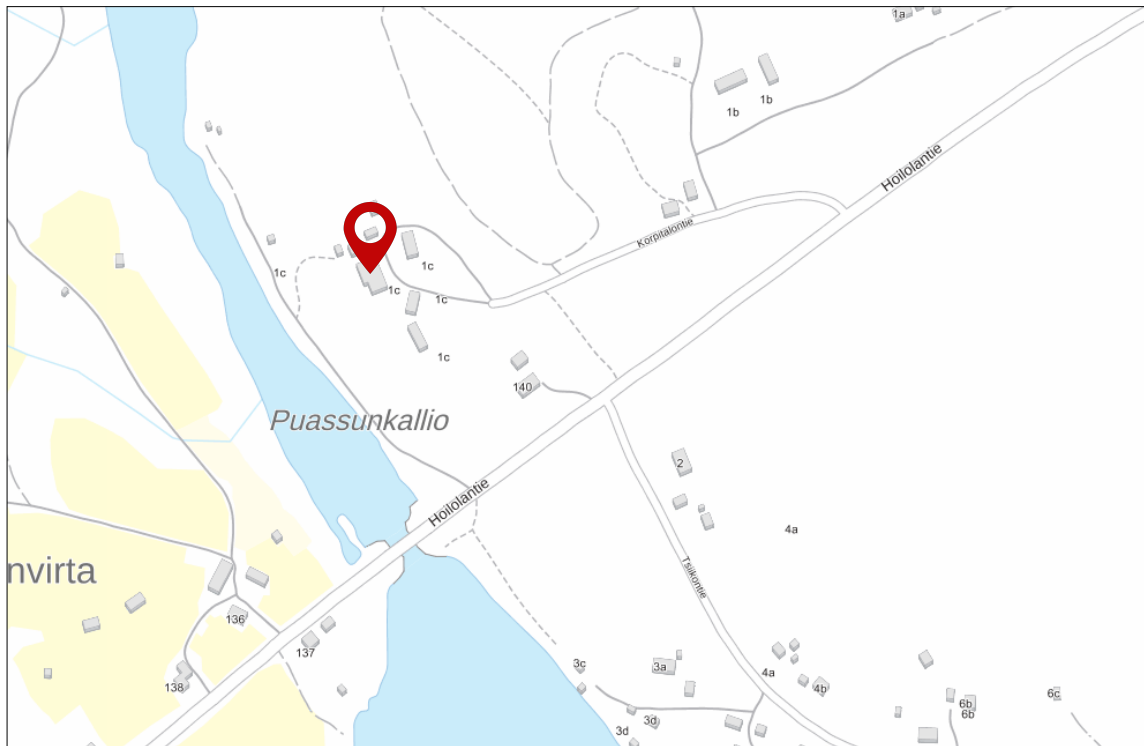
Edustaa maakunnalle tyypillistä uuskarerialismia ja matkailun uutta arkkitehtuuria.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_026_Laulurinne_Joensuu		
Nimi	Laulurinne	Linnunlahdentie 1, 80110 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5960
Kunta	Joensuu		29,7361
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-17-9903-7
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1985		
Suunnittelija	Mauno Tuomisto, Alpo Halme ja Erkki Juva, esiintymiskatos Martti Aittapelto		
Kaavamerkintä	VU-1 (Urheilu- ja virkistyspalvelualue ja Ir-merkintä (alue, johon saadaan sijoittaa laulu- ja kesäjuhlikeskus)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Laulurinne		
Alkup. käyttö	Laulurinne		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni ja teräs		
Kattomuoto			
Kate	Irrotettava tekstiilikate		
Vuoraus			
Ulkovärit	Betoni, valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Laulurinne valmistui Joensuun Laulujuhlien käyttöön 1985. Kyseessä on ainutlaatuinen ulkoilmakatsomo- ja esiintymisareena. Jännitettä tuo areenan kaarevamuoto sekä esiintymiskatoksen ylöspäin kääntyvät lipat. Katos on profiililtaan matala ja siksi sulautuu rinteeseen maisemaa kunnioittaen. Konstruktion suunnitelmat tehtiin kaupungin arkkitehtitoimistossa Mauno Tuomiston johdolla. Arkkitehti Alpo Halme oli vastuussa alueen akustisesta suunnittelusta. Rakennesuunnitelmat tehtiin yhdessä insinööri-toimisto Erkki Juvan kanssa. (Karjalainen 3.6.1984).			
Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 3.6.1984.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

Symboliarvo

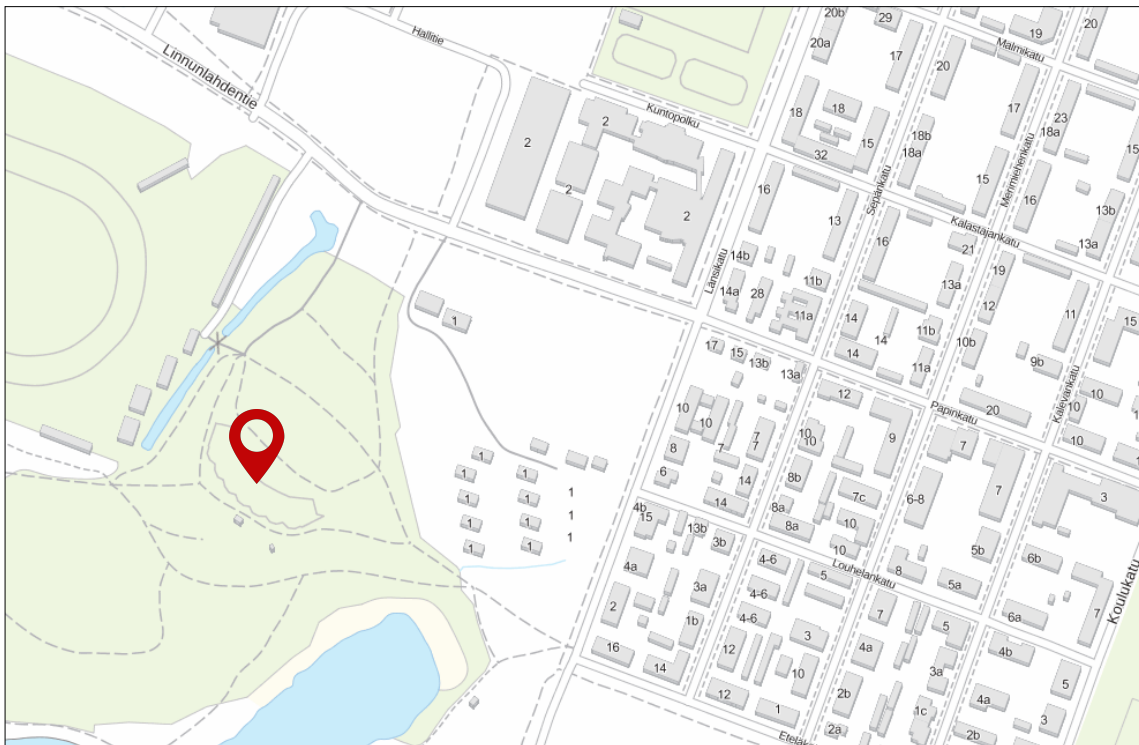
Harvinaisuus. Poikkeuksellinen kohde Suomessa, myös rakenteellisesti. Historiallinen todistusvoima ja identiteetti. Maisemalliset arvot.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kuvat Majja Hakala

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_027_Linnunlahden pientaloalue_Joensuu		
Nimi	Linnunlahden pientaloalue		
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			
Kunta	Joensuu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi			
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuun kaupungin asukasluvu lähti voimakkaaseen nousuun 1950-luvun lopulla. Asuntotontteihin kohdistui kova kysyntä. Kanervalan kaupunginosan tontit alkoivat loppua. Ensimmäinen kaava Linnunlahdelle valmistui 1960-luvun alussa. Kaavan tekijänä oli silloinen kaupunginarkkitehti Unto Tupala. Omakotitontteja kaavaan sisältyi 187 kappaletta. Tontit sijoituivat Koskikadun päästä luoteeseen avattavan kokoojakadun, Martikkalantien (nykyisin Yliopistokatu) molemmin puolin rakennettujen poikkikatujen varsille. Talot joita alueelle rakennettiin olivat kooltaan vaatimattomia. Kaupunki tarjosi rakentajille sen omassa arkkitehtitoimistossa suunniteltuja tyyppiirustuksia. Martikkalantien tontit loppuivat ennakoitua aiemmin.</p> <p>Heinäpurontien kaava valmistui 1962. Alueen tonttien koko pidettiin pienempänä kuin Martikkalantien alueen tonttien. Tyyppitalojen käyttö alkoi vähentyä ja alueelle muodostui yksilöllisesti suunniteltuja taloja. Tasakatto sekä pulpettikatto tulivat muotiin. Ulkoisen kuvan muuttumiseen vaikutti oleellisesti se, että tonttien pienetessä talojen keskikoko kasvoi. Tämä seikka korostuu selvimmin Jalavatien alueella ja Kuusitien atriumtaloissa. Jalavatiele suunnittelivat taloja 1960-luvun lopulla Martti ja Arja Hakala, Unto Tupala sekä Mauno Tuomisto ja Esko Lehti. Alueen talot muodostavat taloryhmiä, jossa rakennuksen muodolla ja umpinaisilla aidoilla on pyritty saamaan edulliseen ilmansuuntaan avautuva suojaisa piha, joka on sekä sisääntulo- että oleskelupiha. Jalavatien rakennusten materiaaleina ovat puu sekä keltainen ja valkoinen tiili. Uudentyyppisiä asumisratkaisuja rakennettiin Kuusitiele Atriumtalojen muodossa. Talot on suunnitellut kuopiolainen arkkitehti Kaj Michael. Talot valmistuivat vuonna 1966.</p>			
Lähteet: Tuomisto, Mauno (1993) julkaisussa: Kosunen, Tapio (1993). Linnunlahti. Linnunlahti-seura ry. Mauno Tuomiston haastattelu 25.1.2021.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

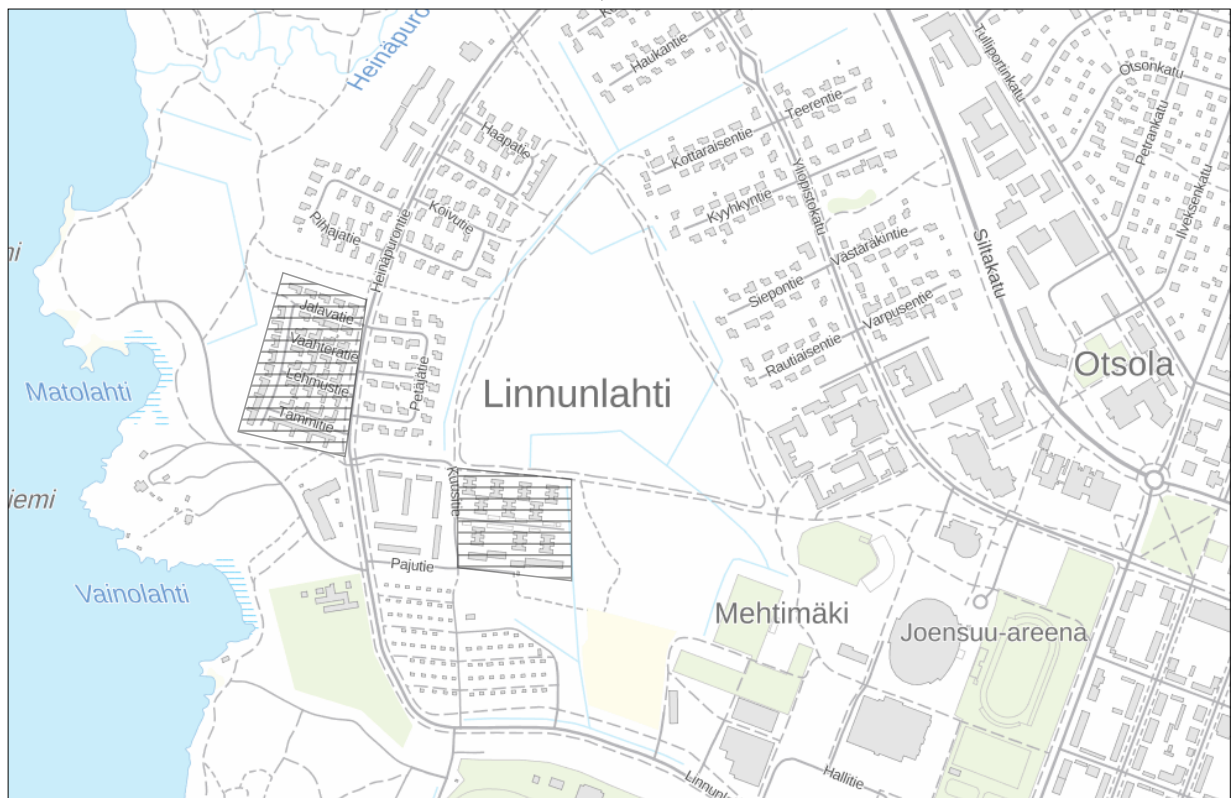
Liittyy Joensuun kaupungin kasvuun ja ns. puutarhakaupunkialueen kehittämiseen. Alueella monen paikallisesti merkittävän arkkitehdin suunnittelema 1960-luvun asuinrakennuksia. Merkittävimmät kohteet ovat Jalavtien varrella olevat puiset Martti ja Arja Hakalan suunnittelemat asuintalot sekä Kuusitiellä sijaitsevat Kaj Michaelin suunnittelemat atriumtalot.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

Yllä: Arja ja Martti Hakalan suunnittelema asuintaloja Jalavatiellä.
Alla: Unto Tupalan suunnittelema asuintaloja Jalavatiellä.

Mauno Tuomiston ja Esko Lehden suunnittelema asuintaloja Jalavatiellä.

Kaj Michaelin suunnittelema atriumtaloja Kuusitiellä.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_028_Marjalan koulu ja Marjalan ensimmäisen rakennusvaiheen kerrostalokohteet_Joensuu		
Nimi	Marjalan koulu ja Marjalan ensimmäisen rakennusvaiheen kerrostalokohteet	Suvantokatu 1, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Marjala		62,6324
Kunta	Joensuu		29,7642
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-48-14
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1995–		
Suunnittelija	Useita		
Kaavamerkintä	Y, AH-1, AK-12		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Koulu, asuminen		
Alkup. käyttö	Koulu, asuminen		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1–5		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, puu		
Kattomuoto	Useita		
Kate	Useita		
Vuoraus	Tiili, betoni, puu		
Ulkovärit	Useita		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Marjalan kehittyminen luontomaisesta niemialueesta kaupunginosaksi alkoi vuonna 1980, jolloin kaupunginvaltuusto teki päätöksen asemakaavan laatimisesta Höytiäisen kanavaan, Pyhäselän rantaan ja Joensuun kaupungin länsirajaan rajoittuvasta alueesta. Vuonna 1984 valmistui alueen ensimmäinen osayleiskaava yhteisenä Liperin kunnan kanssa. Ajatus järjestää alueella asuntomessut syntyi 1989, ja vuonna 1990 järjestettiin jo alueen suunnittelua koskeva arkkitehtuurikilpailu.</p> <p>Seuraava merkittävä vaihe Marjalan kaupunginosan synnyssä sijoittuu alueella 14.7.–13.8.1995 pidettyihin asuntomessuihin. Pyhäselän rannalle, Höytiäisen kanavan äärelle rakennettua messualuetta markkinoitiin esteettömänä kaupunginosana, jossa asuminen, liikkuminen, työskentely ja yhteyksien saanti oli tehty asukkaille helpoksi. Messualueen tuli olla ensimmäinen vaihe noin kolmentuhannen asukkaan Marjalasta, jota haluttiin markkinoida tunnuslauseella: ”Malliiksi Marjala” (Karjalainen 14.7.1995). Yli 20 hehtaarin laajuisella näyttely-alueella oli esillä 21 omakotitaloa sekä rivi- ja kerrostaloja. Näytteillä oli kaikkiaan 51 huoneistoa.</p> <p>Marjala voitti kultaa sarjassa Integraation edistäminen uuden teknologian avulla. Esteettömyyden lisäksi Marjala palkittiin myös hyvästä rakentamisesta vuoden 1995 ympäristörakenne-kilpailussa (Karjalainen 20.9.1995).</p> <p>Marjalan koulu valmistui 1999. Sitä suunniteltiin avattavaksi jo Asuntomessuille 1995. Koulun suunnitteli Arkkitehtitoimisto Torikka & Karttunen. Koulu suunniteltiin tietoisesti puurakenteiseksi täydentämään ja poikkeamaan julkisena rakennuksena ympäröivistä korkeista betoni- ja tiilikerrostaloista. Koulutilojen suunnittelussa oli ideana avoin ja joustava oppimisympäristö. Luokkahuoneiden väliseinät saattoi avata suureksi yhteiseksi luokatilaksi. Rakennus liittyi tuolloin osana puurakentamisen uutta nousua (Karjalainen 30.11.1999).</p> <p>Karjalainen 14.7.1995, 20.9.1995, 30.11.1999</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Alkuperäisyys

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

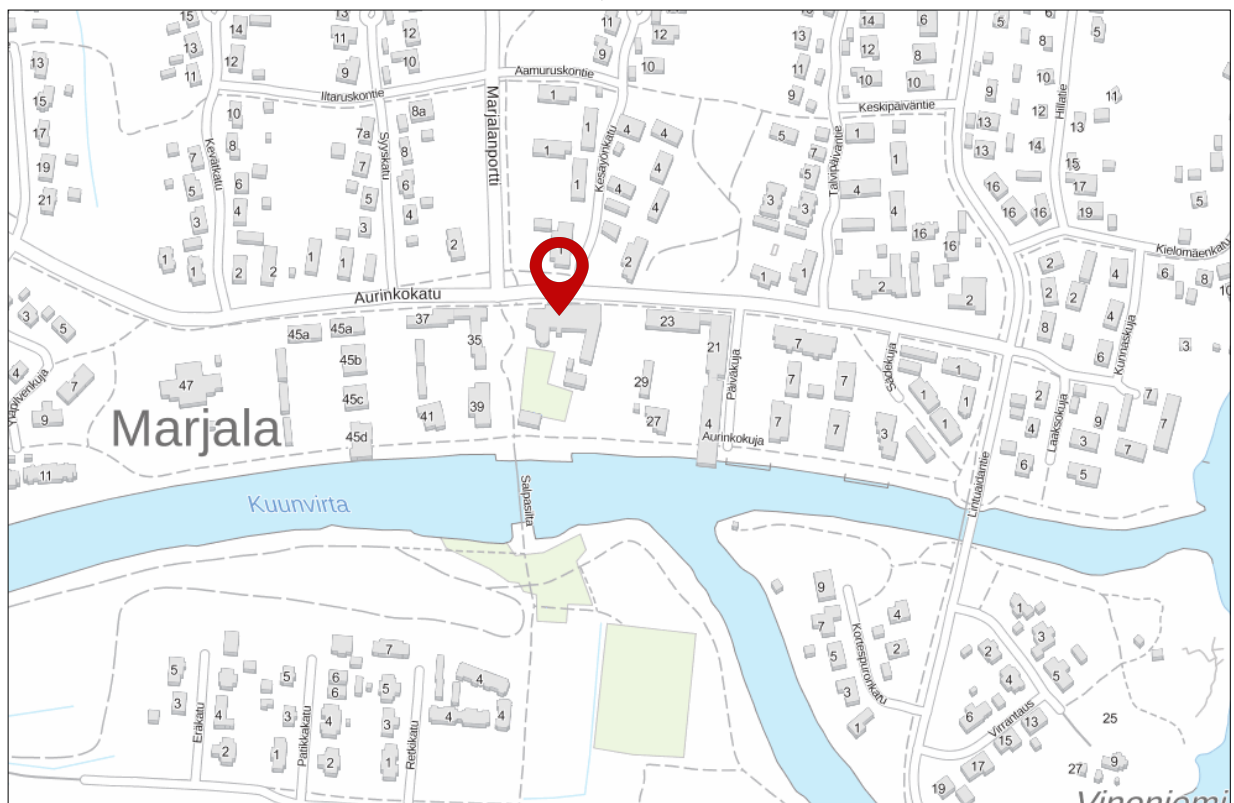
Maakunnan ainoa Asuntomessu-alue. Alueella korostettiin sen ajan uusia suunnitteluideologioita kuten esteettömyyttä. Puurakenteinen koulu liittyy maakunnan puurakentamisen uuteen heräämiseen. Alueen suunnittelussa on huomiota alueen liittyminen veden läheisyyteen.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_029_Torikatu 29_Joensuu		
Nimi	Torikatu 29		
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6032
Kunta	Joensuu		29,7642
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-2-21-16
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1992		
Suunnittelija	Arttu Suomalainen arkkitehtitoimisto Studio Arkkitehdit / Arkkitehtitoimisto Bieber ja Luoto Ky / Georgios Fasoulas arkkitehtitoimisto Arcadia		
Kaavamerkintä	K, Liikerakennusten korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liike- ja toimistokäyttö		
Alkup. käyttö	Liike- ja toimistokäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	4/5		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikermi		
Vuoraus	Betonielementit, lasi, teräs, rapatut harkot, alumiinisäleikkö, luonnonkivi		
Ulkovärit	Sininen väribetoni, punaruseka väriboni, vaalea rappaus		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kauppakeskus Metropolin korttelin ensimmäinen moderni tavaratalo oli vuonna 1961 valmistunut mustapintainen Hallmannin tavaratalo, joka sijaitsi Kauppa- ja Niskakadun kulmassa (Karjalainen 5.11.2012). Korttelin vastakkaiseen kulmaan, Yläsataman- ja Torikadun kulmaan, rakennettiin vuonna 1976 Kotilaisen tavaratalo. Kotilaisen tavaratalo muuttui kilpailun kiristyessä Anttilaksi vuonna 1982. Vuonna 1987 valmistui Anttilan viereen Joensuun toinen pysäköintitalo. Pysäköintitalo liittyi laajennettuun Anttilaan katetulla läytävällä ja sieltä pääsi myös Hallmannin tavarataloon. Pysäköintitalon oli suunnitellut Arkkitehtitoimisto Bieber ja Luoto Ky (Karjalainen 20.2.1986). Pysäköintitalon julkisivun sommittelu aukkoineen ja nurkan puolimpyrjän muotoisen torniaiheen ansiosta on vivahteikasta.</p> <p>Anttilan kortteliin tehtiin vuoden 1991 lopussa asemakaava muutos, joka mahdollisti rakentamaan kortteliin yli 10 000 kerrosneliötä lisää liiketilaa. Tämä mahdollisti uuden kauppakeskuskompleksin rakentamisen kortteliin vuosina 1991–1992. Tämä muutti keskustan kaupallista painopistettä pohjoiseen torin suunnasta.</p> <p>Samanaikaisesti purettiin vanha Hallmannin tavaratalo Niska- ja Kauppakadun kulmasta, jonka tilalle nousi uudistettu Anttilan tavaratalo, jonka suunnitteli Arttu Suomalainen arkkitehtitoimisto Studio Arkkitehdit. Tori- ja Niskakadun kulmauksessa sijaitsi puisia taloja, joissa toimi Vanha Huonekalukeskus. Tontin oli ostanut paria vuotta aiemmin Laakkosen liikemiessuku. Tälle kohtaa rakennettiin Oy Joensuun Torikatu 29. Kiinteistön suunnitteli arkkitehti Georgios Fasoulas arkkitehtitoimisto Arcadiasta (Karjalainen 3.10.1992). Rakennus on hillittyä betonirakentamista, julkisivussa on käytetty hienopestyä, osin kiillotettua väribetonia. Värit ovat harmaa ja terrakotta. Rakennuksen kulmassa on lasirakenteinen torniaihe muodostaen kaupunkikuvallisen maamerkin.</p>			
Lähteet: Karjalainen 23.9.1987, 26.9.1987, 16.8.1991, 15.5.1992, 3.10.1992.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Kauppakeskus Metropolin kokonaisuus on muuttanut merkittävästi Joensuun kaupallisen keskustan rakentumista torista pohjoiseen. Metropol oli ensimmäinen tiivisti rakennettu kaupallinen, monialainen, kauppakeskus. Kiinteistö Joensuun Torikatu 29 ja sen viereinen pysäköintitalo edustavat laajityyppiinsä nähden rikasta kauppakeskusarkkitehtuuria, jossa on post-modernistisia viittauksia. Vanhan Anttilan puoli ei ole maakunnallisesti merkittävää arkkitehtuuria.

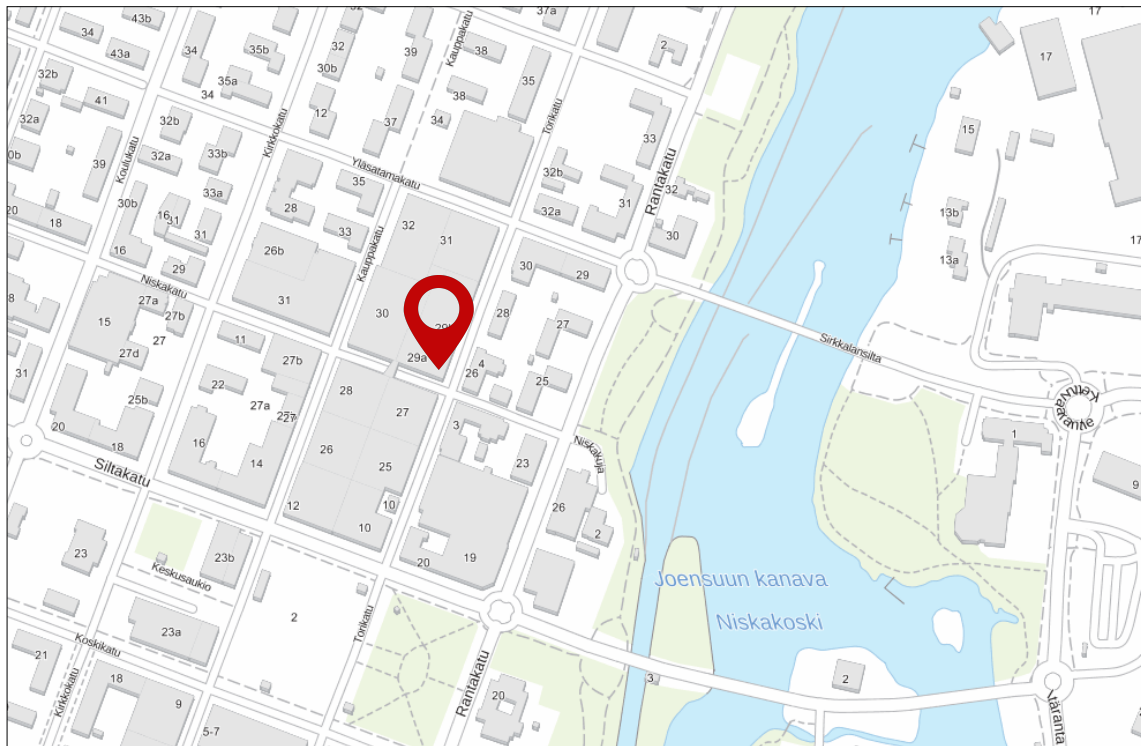
Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-30

Kiinteistö Oy Torikatu 29 ja kuvassa oikealla pysäköintitalo.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_030_Mustosen talo_Joensuu		
Nimi	Mustosen talo	Rantakatu 11, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5993
Kunta	Joensuu		29,7638
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-40-11
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1870		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liiketiloja		
Alkup. käyttö	Asuintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Lapekatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Lautaverhous		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuussa Ranta- ja Koskikadun kulmauksessa sijaitsee Kauppaneuvos Antti Mustosen vuonna 1870 valmistunut hirsirakenteinen asuintalo. Sveitsiläistyyliset puuleikkaukset ja lukuisat parvekkeet tekevät siitä korttelin komeimpia rakennuksia. Mustonen itse ehti asua talossa vain seitsemän vuotta, sillä hän kuoli 1877. Kaupunki osti talon perikunnalta ja sijoitti siihen kaupungintalon.</p> <p>Kaupunki vuokrasi vuonna 1902 Rantakadun puoleisesta sivestä kaksi huoneistoa Suomen Pankille. Pankki rakennutti samalla siiven päätyyn tiilivuoraturan pankkiholvin. Tämä tiiliholvi näkyy yhä työntyvän ulos talon päädyistä. Holvi oli pyritty tekemään murtosuojujaksi. Paksujen tiiliseinien sisällä on ratakiskoilla vahvistettu pankkiholvi. Holvin yhteyteen rakennettiin kaakeliuuni, joka lämmitti sekä holvia että pankkihuoneiston sisätiloja. Uunin savupiippu erottuu yhä holvirakennuksen päällä.</p> <p>Holvin piirustukset on tilattu Helsingistä ja on ne piirtänyt, signeerauksen perusteella, Gustaf Nyström. Gustaf Nyström (1856–1917) suunnitteli urallaan muun muassa Helsingin vanhan kauppahallin, Säätytalon, Designmuseon. Nyström suunnitteli myös Suomen Pankin konttorit Viipuriin, Kotkaan, Poriin ja Turkuun. Ja pankkiholvin Joensuuhun. Tietävästi tämä pankkiholvi on ainoa Nyströmmiin Joensuuhun suunnittelema rakennus.</p>			
Lähde: Aarnio, Samu: https://www.facebook.com/pkark			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyypillisuus alueelle
Alkuperäisyys

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Maisemalliset arvot

Osa Rantakadun alueen säilynyttä vanhaa puu-Joensuuta. Rakennuksessa aloitti Pohjois-Karjalan lääninhallitus, merkittävä maakunnan hallintohistorian kannalta.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

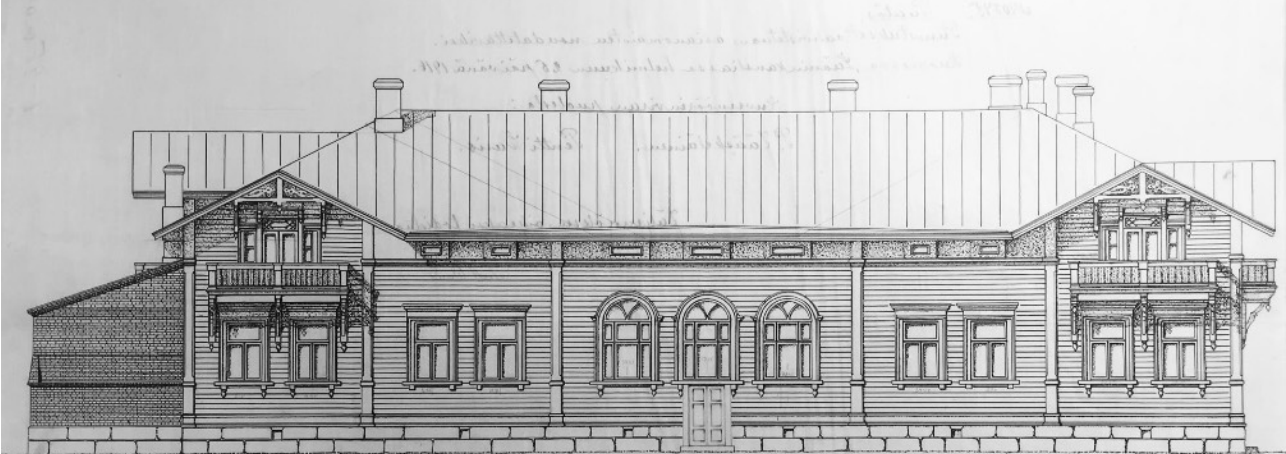
Samu Aarnio

100 m

Kuva Vladimir Markov

Piirustus Joensuun kansallisarkisto

Janaadi Raafakadulle

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_031_Huvilakadun asuinkerrostalot_Joensuu		
Nimi	Huvilakadun asuinkerrostalot		
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5944
Kunta	Joensuu		29,7756
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1948–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Huvilakadun ja Tikkamäentien risteyksessä on kolme nelikerroksista kivitaloa, ensimmäinen talo rakennettiin 1948. Jokaisessa talossa oli kaksi rappukäytävää ja niissä 12 asuntoa. Yhteensä asuntoja oli 62. Asunnot olivat VR:n vuokrataloja rautatieläisille. Rakennukset muodostavat intiimin sisäpihan. Talot lämmitettiin haloilla. Talojen ulkovaletus on jokaisella eri, keltainen, vihreä ja punertava.</p> <p>Tikkamäentien ja Huvilakadun varteen kohosi seuraavaksi 1960-luvun alussa kolme kookasta 6-kerroksista kivirakenteista pistekerrostaloa, jotka muodostavat Huvilakadun varteen kaupunkimaisen asutuskeskuksen.</p> <p>Asunto Oy Tikkamäentie 3 valmistui 1960. Sen oli suunnitellut Arkkitehtitoimisto Eino Tuompo Helsingistä. Talossa oli asuinhuoneistoja kaikkiaan 32 suuruudeltaan yhden huoneen ja keittiön huoneistoista kolmen huoneen ja keittiön käsittäviin huoneistoihin. Alakertaan tuli toimilat PYP:lle ja postille. Rakennuksen rahoittajina toimivat Arava, PYP, Postisäästöpankki ja Vakuutusyhtiö Pohjola (Karjalainen 26.3.1960).</p> <p>Huvilakadun varren talot valmistuvat 1961 (Karjalainen 14.10.1961). Kukkolan katu 2:een oli valmistunut korkea kivirakenteinen asuinkerrostalo vuonna 1950.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 26.3.1960, 14.10.1961</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas
Arvokas kohde

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Huvilakadun kerrostalot muodostavat urbaanin katunäkymän ja ovat laadukkaita esimerkkejä 1950- ja 1960-luvun alun Niinivaaran rakennetun ympäristön kehittymisestä. Maakunnallisesti arvokas kohde on erityisesti vanhat rautatieläisten vuokratilat.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Etummaisena Asunto-Oy Huvilakatu 1 ja sen takana ns. Asunto Oy Tikkamäentorni.
Alla: Ns. Rautatieläisten talot, koska alunpitäen ne rakennettiin vuokrataloiksi rautatieläisille.

Vasemmalla Kukkolankatu 2, joka valmistui vuonna 1950.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_032_Noljakan kirkko_Joensuu		
Nimi	Noljakan kirkko	Noljakantie 81, 80140 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6247
Kunta	Joensuu		29,6952
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-18-110-4
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1997		
Suunnittelija	Ari-Jukka Martikainen ja Veijo Martikainen		
Kaavamerkintä	YK (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kirkko		
Alkup. käyttö	Kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Betoni / tasoite		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Noljakan kaupunginosan keskeinen rakennus on isä ja poika -työparin suunnittelema kirkko Noljakanmäen rinteessä, kaupunginosan ostoskeskuksen vieressä. Noljakan hallitsevin rakennusmateriaali, valkoinen tiili on määrännyt rappauksella vuoratun kirkon värin. Laatikkomaisista muodoista ryhmitelty kirkko rytmittyy Noljakantien kaarteeseen ja rinteeseen kauniisti. Kirkkotorni kohoaa 25 metrin korkeutee.</p> <p>Ari-Jukka Martikainen on kirkon pääsuunnittelija. Veijo Martikaisen kädenjälkikin näkyy. Hänen osaltaan Noljakan kirkko päätti Juuan siunauskappelista alkaneen pohjoiskarjalaisten sakraalirakennusten suunnittelu-uran.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 1.12.1997.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Alkuperäisyys

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

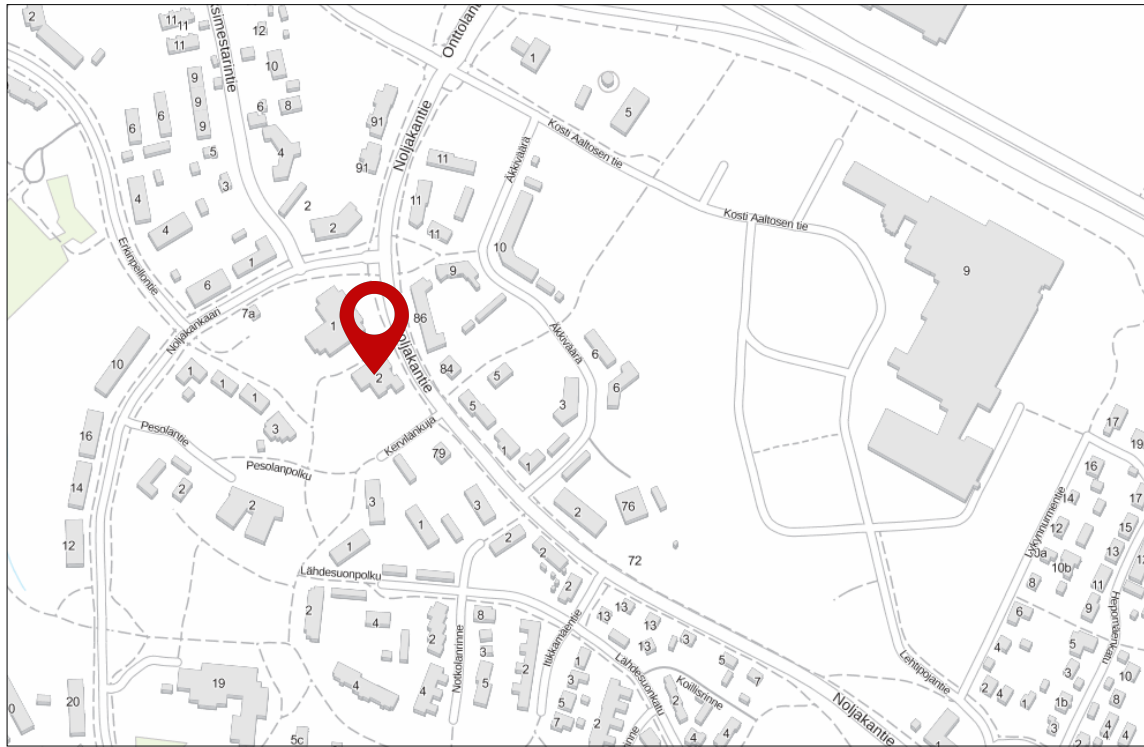
Näyttävästi Noljakan rinteeseen istuva, poikkeuksellinen kirkko maakunnassa. Arkkitehtonisia arvoja.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Ilmakuva Maija Hakala

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_033_Ortodoksinen kulttuurikortteli_Joensuu		
Nimi	rtodoksinen kulttuurikortteli	Kauppakatu 44, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6069
Kunta	Joensuu		29,7680
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-2-205-15
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	2009		
Suunnittelija	Antti Torikka		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ortodoksinen kulttuurikeskus		
Alkup. käyttö	Ortodoksinen kulttuurikeskus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuun ruutukaavakeskustan pohjois-osassa, korttelissa 205, on ortodoksiseen kulttuuriin liittyvien rakennusten kokonaisuus. Siihen kuuluu Ortodoksinen kulttuurikeskus, Pyhän Johannes Teologin kirkko ja ortodoksisen seminaarin koulutus- ja majoitusrakennus. Ortodoksisen kulttuurikeskuksen suunnitteli joensuulainen arkkitehti Antti Torikka ja kohde valmistui vuonna 2009. Rakennushankkeen toteutti Ortodoksisen kulttuurin säätiö. Rakennuksen tarkoituksena on palvella ortodoksisia järjestöjä ja rakennuksessa satunnaisesti vierailevia ihmisiä, esimerkiksi näyttelyihin tutustumisen yhteydessä.</p> <p>Kulttuurikeskus poikkeaa ympäristönsä rakennuskannasta. Yleisesti ottaen Joensuun keskusta-alueen rakennuksia hallitsee suorakulmaisuus, mihin on osaltaan vaikuttanut säännöllinen ruutuasemakaava. Ortodoksinen kulttuurikeskus rikkoo osaltaan tätä joensuulaisen rakennussuunnittelun perinnettä. Kaksikerroksisen rakennuksen pohjakaava on moni-ilmeinen ja kohteen jokainen julkisivu on toisiinsa nähden erilainen.</p> <p>Korttelin sisäpihalla on Pyhän Johannes Teologin ja Karjalan valistajien eli ortodoksisen seminaarin kirkko. Kirkon esikuva on Thessalonikissa sijaitseva kupariseppien kirkko. Seminaarin kirkon suunnittelun aloitti helsinkiläinen arkkitehti Ilkka Valkama ja suunnittelua jatkoi arkkitehti Antero Turkki. Kirkko valmistui vuonna 1995, ja on alueen arvokkain yksittäinen kohde.</p> <p>Antero Turkin suunnittelutyötä on myös Torikadun ja Pohjoiskadun kulmassa sijaitseva ortodoksisen seminaarin opiskelu- ja majoitusrakennus. Se valmistui vuonna 1993. Valkoiseksi rapattu kaksikerroksinen rakennus henkii tiettyä ajattomuutta.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

Symboliarvot

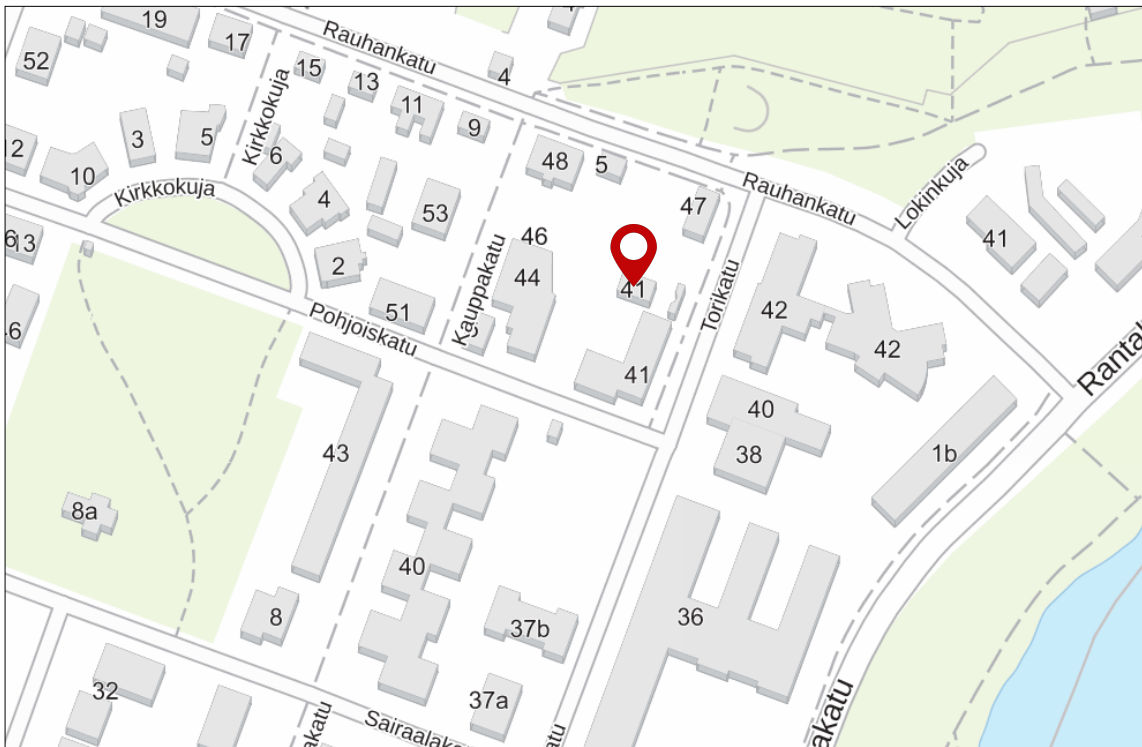
Alueen rakennuskanta todistaa arvokkaalla arkkitehtuurilla alueen ortodoksisuuden merkityshistoriaa. Maakunnallisesti merkittävin alueen rakennuksista on Pyhän Johannes Teologin ja Karjalan valistajien eli ortodoksisen seminaarin kirkko.

Inventointipäivä

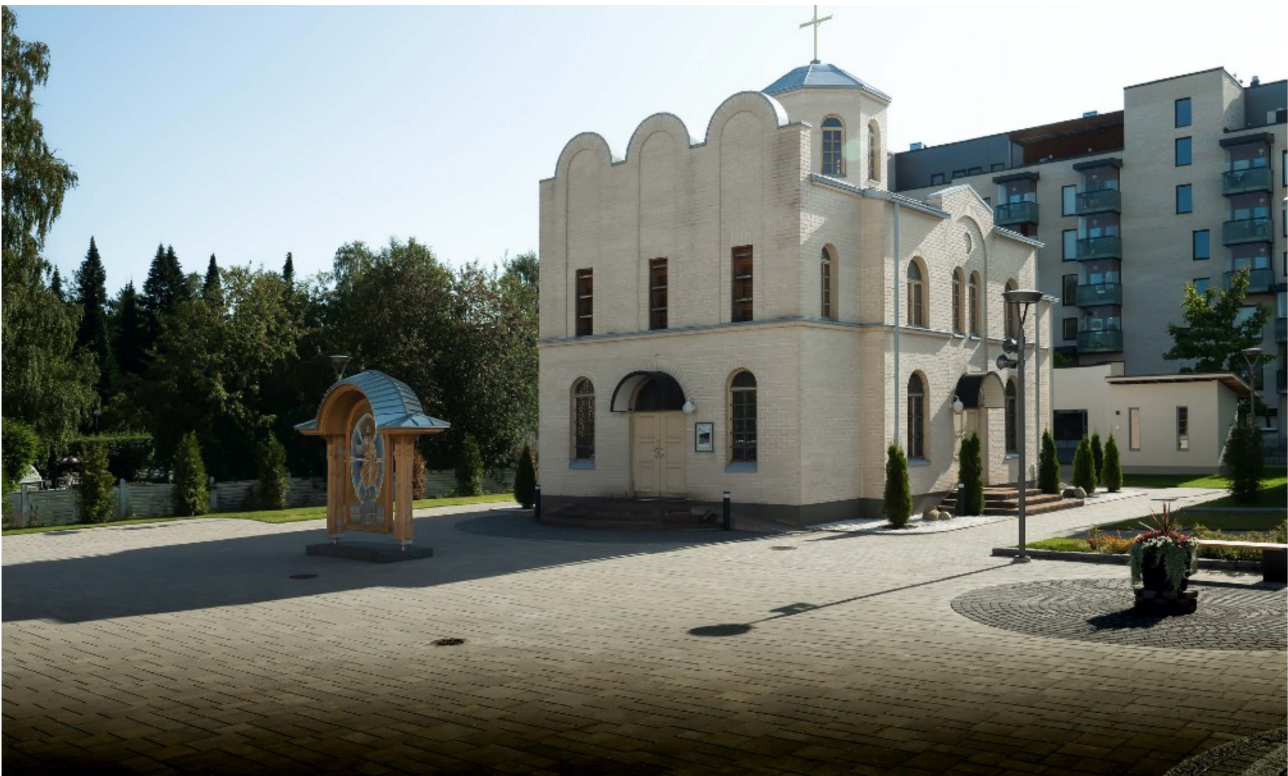
22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_035_Pekkalan kartano_Joensuu		
Nimi	Pekkalan kartano	Tuohivaarantie, 81330 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6061
Kunta	Joensuu		29,7884
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-13-1311-2
Kohdetyyppi	Kartanon päärajennukset		
Valmistumisvuosi	1881		
Suunnittelija	Leander Backman		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kuvataideoppilaitos		
Alkup. käyttö	Kartano		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Lapekatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vaalea vaakalaudoistus ja tummat pystyjaot		
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot	Pekkalan kartanossa on toiminut vuodesta 1979 asti Pekkalan kuvataidekoulu, joka ollaan siirtämässä pois kiinteistöstä.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Pekkalan kartanon alueella on päärakennuksen lisäksi monipuolinen ja ajallisesti kerroksellinen rakennuskanta. Näyttävin rakennus on päärakennus. Se valmistui Leander Backmanin suunnittelemana todennäköisesti vuonna 1881, lähelle Pielsjoen rantaa nykyisen Sirkkalan alueelle. Backman on suunnitellut myös Joensuun keskustassa olevan Mustosen talon (1869–1870).</p> <p>Pekkalan kartanon rakennutti kauppias Petter Parviainen, aluksi kesähuvilaksi, mutta myöhemmin Parviainen muutti asumaan rakennukseen pysyvästi. Tuolloin pihapiiriä alettiin kutsua Pekkalan tilaksi. Vaikka alue tai rakennus ei ole koskaan ollut varsinainen kartano, on vakiintuneeksi termiksi muodostunut Pekkalan kartano.</p> <p>Rakennuksen arkkitehtuurissa on uus-renessanssivaikuteita, kuten julkisivujen jakautuminen useisiin kenttiin sekä ikkunoiden korostetut vuorilistat. Kartanon päärakennuksen räystäät ovat pitkät ja räystäslinjaa kiertävät alaspäin osoittavat koristeelliset puukuvioinnit. Jälkimmäinen seikka kertoo rakennuksen nikkarityylivaikuteista. Suuren osan 1900-lukua Pekkalan kartanoa hallinnoi Kaukas-metsäyhtiö, joka piti päärakennusta sekä asuineittä konttori-tiloina. 1977 Joensuun kaupunki osti tilan rakennukset ja kunnosti Pekkalan kartanon päärakennuksen kuvataideoppilaitokseksi.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas kohde

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Maisemalliset arvot
Historiallinen kerroksisuus

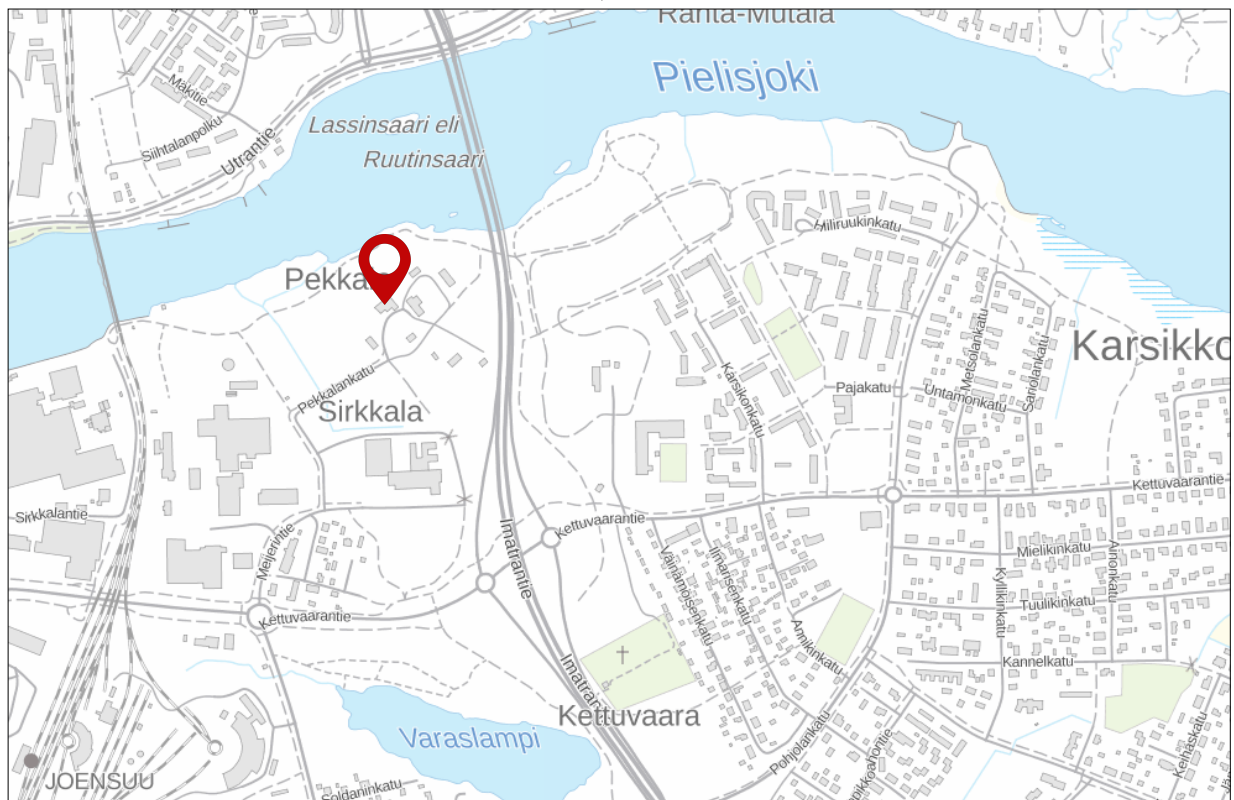
Maakunnallisesti merkittävin rakennus alueella on Pekkalan kartano.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Pekkalan kartano

Pekkalan kartano

Pekkalan kartano

Entinen traktorihalli

Asuintalo 1900-luvun alkupuolelta

1920-luvulla valmistuneessa talossa sijaitsi sahatyöläisten asuntoja sekä ruokala.

Metsänhoitajan talo vuodelta 1927. Nykyisin talossa toimii steinerpäiväkoti.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_036_Penttilän ammattikoulun liikuntasali_Joensuu		
Nimi	Penttilän ammattikoulun liikuntasali	Penttilänkatu 4, 80220 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5916
Kunta	Joensuu		29,7703
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-16-1604-12
Kohdetyyppi	Koulu ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1960-luvun loppu		
Suunnittelija	Keijo Petäjä		
Kaavamerkintä	YO (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue) E-talo vuodelta 1934 sr-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	E-talo on seudullisesti merkittävä alue ja kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Ammattikoulu Riveria		
Alkup. käyttö	Liikuntasali		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Loivat viistokatot		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Puhtaaksi muurattu punatiili		
Ulkovärit	Punatiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Nykyisen ammattikoulu Riverian kookas valkoinen päärakennus on alunperin puolustusvoimien varastorakennus, joka on rakennettu 1934. Rakennus oli alun pitäen kaksikerroksinen mutta sitä on korotettu kolmikerroksiseksi vuonna 1953. Vuonna 1946 rakennuksen käyttötarkoitus muuttui; siitä tuli Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun päärakennus.

Rakennuksen on piirtänyt Kalle Lehtovuori vuonna 1932. Arkkitehti ja rakennusmestari Kalle Lehtovuori työskenteli puolustusministeriön teknisellä osastolla vuosina 1926–1950. Kalle Lehtovuori piirsi lähes täsmälleen samanlaisen varastorakennuksen vuonna 1934 Jaakkiman Huuhanmäen kasarmialueelle. Ainoastaan rakennusten leveys pääjulkisivun mukaisesti on eri. Puolustusvoimat kehitti omalta osaltaan rakennusten ja niiden toimintojen standardisoinnista; samoja piirustuksia voitiin käyttää usein paikkakunnasta riippumatta. Varastorakennus edustaa arkkitehtuuriaan enemmän klassismia kuin funktionalismia mutta valkoinen rappaus ja pitkät nauhaikkunarivistöt kielivät kokeilusta muuttaa klassismin muotoja kohti modernimpaa ja pelkistetympää ilmaisua (Aarnio 2016, 106–107).

Päärakennuksen vierellä on punatiilinen lisärakennus, jossa sijaitsee muun muassa liikuntasali, joka on valmistunut 1960-luvun lopulla. Rakennuksen on suunnitellut Keijo Petäjä. Rakennuksen katon siivekäsmuoto on poikkeuksellinen. Rakennusta kiertävä pylväikkö kohottaa rakennusmassan ilmaan ja on selvä viittaus Le Corbusierin modernistiseen perinteeseen. Rakennuksen valmistumisvuosi ei ole tiedossa. Katon muoto, ja muut yksityiskohdat, muistuttavat kovasti Petäjän yhdessä puolisonsa Marjan kanssa suunnittelemaa Lauttasaaren kirkkoa vuodelta 1958.

Keijo Petäjä suunnitteli alueelle myös ammattikoulun tyttöjen asuntolan Peltolankadun toiselle puolelle (Karjalainen 27.4.1963) sekä työpajarakennuksen (1960), joka on saneerattu ja uudelleen rakennettu 2020 (Karjalainen 29.4.1960).

Professori Keijo Petäjä (1919–1988) oli yksi suomalaisista modernisteista, jonka ikäluokkaan kuuluivat muun muassa Viljo Revell, Reima Pietilä, Juhani Pallasmaa tai Aarno Ruusuvuori. Keijo Petäjän kenties kuuluisin työ on ns. Teollisuuskeskus Helsingissä, joka tunnetaan yleisemmin Eteläranta 10:nä tai Hotelli Palacena. Sen Petäjä suunnitteli yhdessä Viljo Revellin kanssa vuonna 1948.

Lähde:

Aarnio, Samu (2016). Funkis Karjalassa I. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys. Karjalainen 29.4.1960, 27.4.1963

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

Historiallinen kerroksisuus

Päärakennus on jo maakuntakaavassa, liikuntasali lisäyksenä mukaan. Arkkitehtonisesti onnistunut kokonaisuus, rakennustaiteellista arvoa. Erittäin merkittävä maakunnallinen koulutushistoriakokonaisuus.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_037_Pohjois-Karjalan sähkön toimitalo_Joensuu		
Nimi	Pohjois-Karjalan sähkön toimitalo	Rantakatu 29, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6032
Kunta	Joensuu		29,7672
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-16-1604-12
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1972		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	AL (asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toimitalo		
Alkup. käyttö	Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toimitalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3–4		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Punatiili		
Ulkovärit	Punatiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy (PKS) on suomalainen sähköyhtiö ja yritys konserni, jonka kotipaikka on Joensuu. Pohjois-Karjalan Sähkön toimitalon suunnitteli arkkitehti Erkki Helasvuo, ja valmistui se 1972. Talo on suoraviivainen ja asiallinen punatiilinen toimistotalo, jonka arvokkuutta lisää sisäänkäynnin pylväikkö ja nauhaikkunarivistöjen kupariraamit.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

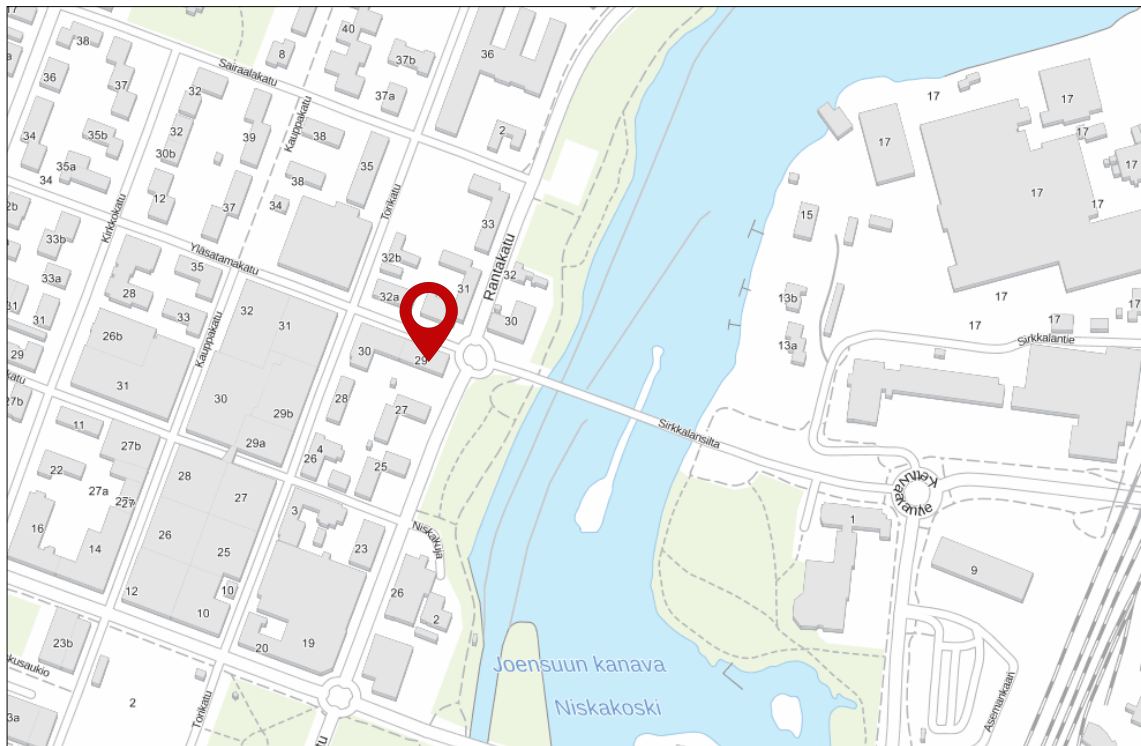
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Erkki Helasvuota, rakennustaiteellisesti ryhdikäs kokonaisuus, näkyvällä risteysalueella. Laadukkaat materiaalit, edustava oman aikansa toimitalo.

Inventointipäivä
22.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_040_Rantakylän kirkko_Joensuu		
Nimi	Rantakylän kirkko	Rantakylänkatu 2, 80160 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Rantakylä		62,6167
Kunta	Joensuu		29,8189
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-11-1139-1
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1981		
Suunnittelija	Veijo Martikainen		
Kaavamerkintä	Y (Yleisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Paikallisesti arvokas kohde (Rantakylä-Utra-OYK 2020. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys, Pekka Piiparinen ja Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky)		
Nyk. käyttö	Kirkko		
Alkup. käyttö	Kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Punatiili		
Ulkovärit	Punainen, kellotapuli valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kohde koostuu kahdesta rakennusosasta, kirkkorakennuksesta ja kellotornista. Rantakylän evankelisuterilainen kirkko on massoitukseltaan vaihteleva rakennus ja esimerkiksi rakennuksessa on 79 ulkokulmaa. Kohteessa on runsaasti erkkeri-tyyppisiä rakentelta ja seinäpintoja. Päärakennusmassan korkeimpana osana kohoaa kirkkosali. Sen vieressä oleva kellotorni on rakennuskokonaisuuden korkein osa, sen korkeus on 17 metriä. Varsinaisen kirkkorakennuksen pääjulkisivumateriaali on punatiili ja kello-tornin betoni. Kirkko ja kellotorni erottuvat taajamakuvasa ympäröivän puuston vuoksi sangen heikosti. Kirkon suunnittelusta järjestettiin arkkitehtuurikilpailu, jonka voitti arkkitehti Veijo Martikainen. (Piiparinen, 151).</p> <p>Rantakylän kirkon tunnetuin kirkkotaidetyö on kastemaljan yläpuolelle sijoitettu kuvanveistäjä Kain Tapperin Aamu. Kaksi metriä korkea ja puolitoista metriä leveä pelkistetty, puinen seinäreliefi sai seurakunnassa aikoinaan ristiriitaisen vastaanoton. Tapperin näkyvintä kädenjälkeä Joensuussa on yliopiston kampukselle sijoitettu Alkukivet. (Kononen, Suonna 2018, 145.)</p> <p>Lähde: Kononen, Suonna (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p> <p>Piiparinen, Pekka. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys. Alueiden ja rakennusten luettelo. Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

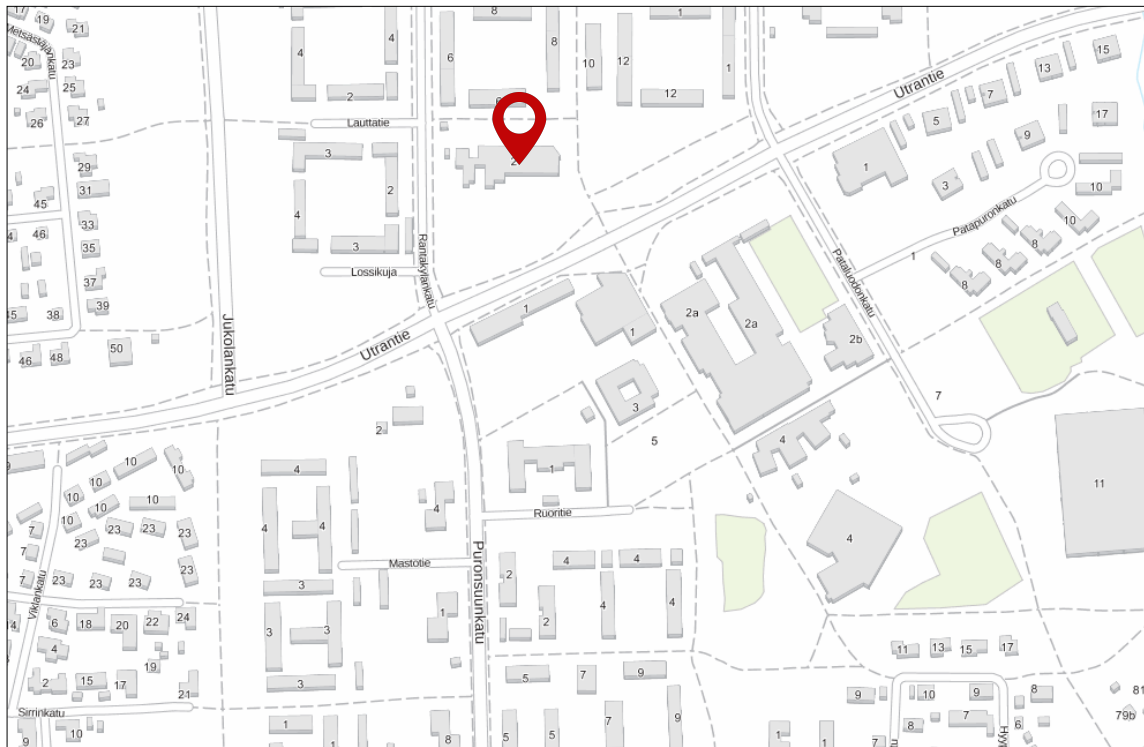
Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Moderni, monimuotoinen sakraalirakennus.

Inventointipäivä
22.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_041_Rantakylän liike- ja toimistorakennus_Joensuu		
Nimi	Rantakylän liike- ja toimistorakennus	Puronsuunkatu 1, 80160 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Rantakylä		62,6148
Kunta	Joensuu		29,8146
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-11-1189-19
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1988		
Suunnittelija	Peter Bieber ja Ritva Luoto		
Kaavamerkintä	AL (asuin- ja toimistorakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Paikallisesti arvokas kohde (Rantakylä-Utra-OYK 2020. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys, Pekka Piiparinen ja Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky)		
Nyk. käyttö	Myymäla- ja liikerakennukset		
Alkup. käyttö	Myymäla- ja liikerakennukset		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Valkoinen ja punainen tiili		
Ulkovärit	Valkoinen, punaisen tiilin rytmitys jakoja		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Utrantien varteen jäävä Rantakylän liike- ja toimistorakennus on linjakas ja urbaania sykettä viestittävä liiketilarakennus. Sen pyöristeet päädyt, matala profiili ja matalat lähes koko rakennukset julkisivut peittävät nauhaikkunat ja pihan puolen puna/valkotiilein raidoitettu julkisivu yhdistää ja leikittelee historiallisilla rakennustyyliellä. Rakennuksessa on viitteitä funktionalismista post-modernismiin.			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

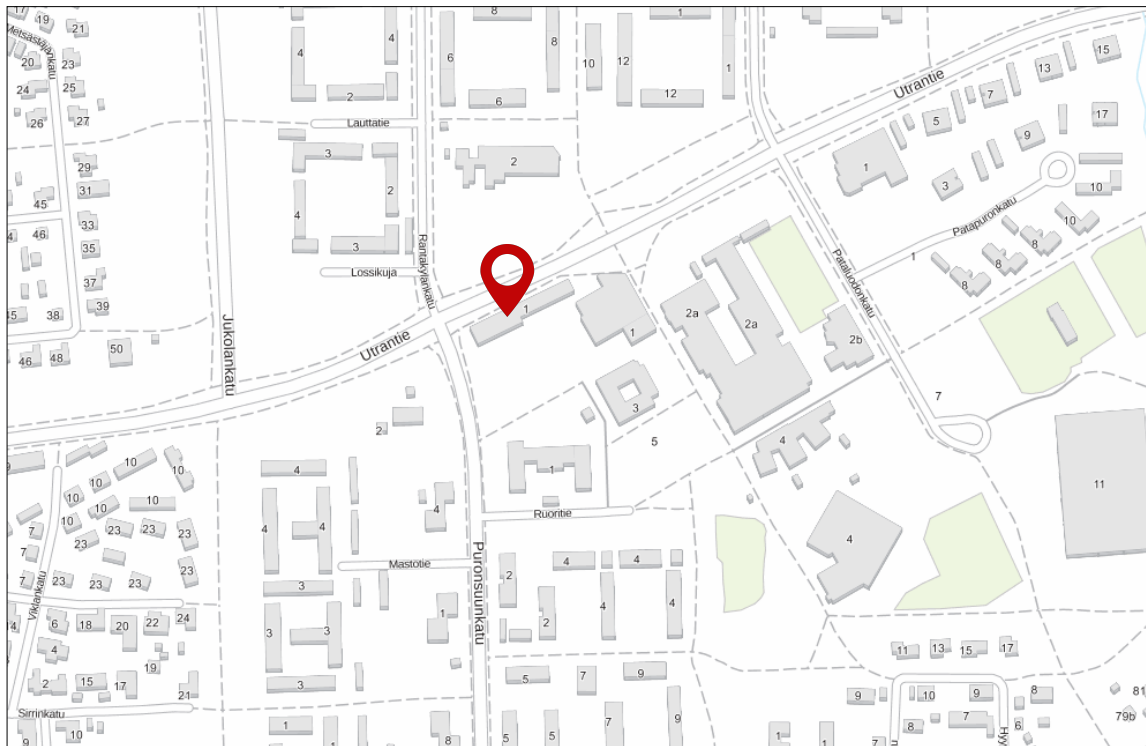
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Yksi Joensuun merkittävimmistä postmodernistista tyyliä edustavista rakennuksista.

Inventointipäivä
22.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_042_Rantakylän uimahalli_Joensuu		
Nimi	Rantakylän uimahalli	Pataluodonkatu 2, 80160 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6144
Kunta	Joensuu		29,8201
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-11-1189-13
Kohdetyyppi	Laitosrakennukset		
Valmistumisvuosi	1985		
Suunnittelija	Peter Bieber		
Kaavamerkintä	Y (yleisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Paikallisesti arvokas kohde (Rantakylä-Utra-OYK 2020. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys, Pekka Piiparinen ja Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky)		
Nyk. käyttö	Uimahalli		
Alkup. käyttö	Uimahalli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Tiili, rappaus		
Ulkovärit	Punainen, valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Vuonna 1985 valmistunut Rantakylän uimahalli sijaitsee Pataluodonkadun varrella ja se kuuluu osana Rantakylän toimintakeskuksen rakennuksiin. Rakennuksen vaihtelevien massojen pääjulkisivumateriaali on punatiili, mutta esimerkiksi pääsisäänkäynnin yhteydessä oleva valkoinen seinäpinta on peitetty valkoisin puulaudoituksin. Korkein rakennuksen osa on lasia. Tyyllillisesti rakennuksessa on postmodernistisia piirteitä, muun muassa viittauksen 1930-luvun funktionalismiin. Rakennuksen suunnitteli vuonna 1983 Suunnittelurengas Oy:stä arkkitehti Peter Bieber. Kohde on Joensuun toinen julkinen uimahalli. (Piiparinen, 240).</p> <p>Lähde: Piiparinen, Pekka. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys. Alueiden ja rakennusten luettelo. Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

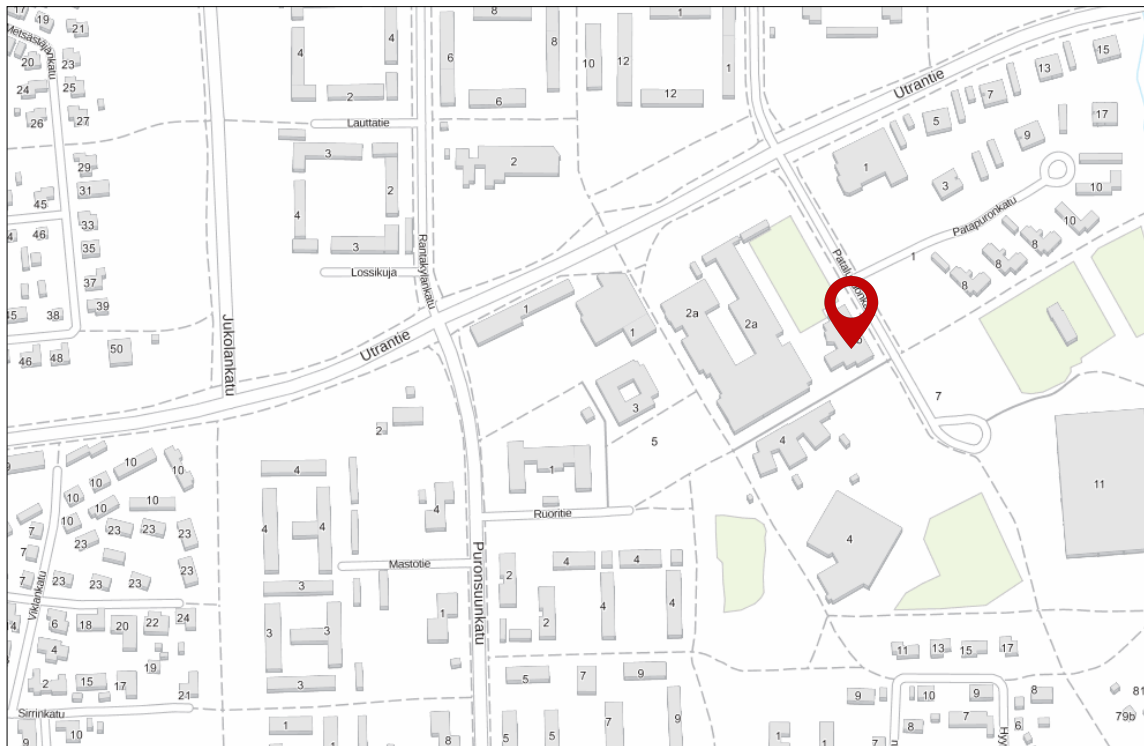
Rantakylän uimahalli on Joensuun ja samalla Pohjois-Karjalan ensimmäisiä postmodernistisia rakennuksia. Rakennus kertoo omalta osanaan Joensuun ja samalla Pohjois-Karjalan ensimmäisen ja merkittävimmän lähiön rakentumisesta ja sen julkisista palveluista.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_043_Rauhankappeli ja portinvartijan talo_Joensuu		
Nimi	Rauhankappeli ja portinvartijan talo	Rauhankatu 4, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6080
Kunta	Joensuu		29,7675
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-401-118-0
Kohdetyyppi	Hautakappelit		
Valmistumisvuosi	1934		
Suunnittelija	Juhani Viiste		
Kaavamerkintä	Y (yleisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde ja alue (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Siunauskappeli		
Alkup. käyttö	Siunauskappeli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen, valkoinen, ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Joensuun ruutukaavakeskustassa Kauppakadun pohjoispäässä on kaksi klassistishenkistä rakennusta: Joensuun luterilaisen hautausmaan siunauskappeli, jota kutsutaan myös nimellä Rauhankappeli, ja sen läheisyydessä oleva niin kutsuttu Portinvartijan talo.</p> <p>Siunauskappeli henkii alueelle sopivaa arvokkuutta ja harmonisuutta, jota on aikaansaatu klassistisin tyylikeinoin. Rakennuksen mittasuhteet ovat symmetrisiä. Pääjulkisivu pilastereineen, päätykolmio-aiheineen ja lunetti-ikkunoineen avautuu Kauppakadulle. Rakennuksen sivuikkunat ovat huomiota herättävän korkeita. Rakennusta on jatkettu sen pohjoisosasta vuonna 1961.</p> <p>Siunauskappelin vieressä on samoihin aikoihin valmistunut Portinvartijan talo. Varsinaista portinvartijaa rakennuksessa ei ole koskaan asunut, vaan 1930-luvulla se oli varattu asuintaloksi henkilölle, joka teki haudankaivajan, vahtimestarin ja puutarhurin tehtäviä. Näiden ohessa hänen oli vartioitava hautausmaan rauhaa, siitä nimi Portinvartijan talo. Rakennus on edelleen asuinkäytössä yksityishenkilöllä.</p> <p>Molemmat rakennukset on suunnitellut arkkitehti Juhani Viiste (1890–1949). Työuransa hän toteutti pääosin Viipurissa sekä yksityisenä arkkitehtina että Viipurin apulaislääninarkkitehtina. Toisen maailmansodan jälkeen Viiste työskenteli Rautatiehallituksen arkkitehtina. (Piiparinen 2018, 76).</p> <p>Lähde: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas kohde

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemallinen arvo

Historiallinen kerroksisuus

Harvinaisuus maakunnassa, Pohjois-Karjalan ensimmäisiä kiviakkeleita. Merkittävät rakennukset kaupunkikuvassa Kauppakadun pääteenä. Historiallinen todistusvoima ja identiteetti. Maisemalliset arvot.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Yllä: Portinvartijan talo.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_047_Saukonkatu ja Mäyränkatu_Joensuu		
Nimi	Saukonkatu ja mäyränkatu		
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Niinivaara		
Kunta	Joensuu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi			
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	sk-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Saukonkatu ja Mäyränkatu sijaitsevat Hukanhaidan kaupunginosassa. Hukanhaidan vanha asuinalue sijaitsee luode-kaakkosuunnaisella moreeniselänteellä, jonka korkein kohta alueella mukailee suurin piirtein Niinivaarantietä. Vehreä Juhanalanpuisto jakaa kohdealueen kahteen itä-länsisuunnassa ja toimii rajana pohjoisessa. Puistosta on yhteys Nepenmäen-, Kirvurin sekä Hukanhaidanpuistoihin. Näissä puistoissa kulkevat alueen lähimmät virkistysreitit. Kohdealueella kasvaa luontaisesti mäntyjä, koivuja ja kuusia. Tonttien koko ja ikä mahdollistavat suurtenkin puiden kasvun tonteilla, mikä luo myös tonttikasvillisuudesta merkittävän maisemallisen tekijän alueella.

Suurin osa Hukanhaidan vanhan asuinalueen asuinrakennuksista ovat peräisin 1960-luvun alusta. Rakennettu ympäristö koostuukin lähinnä matalista, puurakenteisista taloista, joiden julkisivu on pelkistetty. Pääpiirteisään alueen kapeita tonttikatuja rajaavat ruohopäälliset, lähes olemattomat painanteet, joita reunustavat tonttien pensasaidat. Ruohokaistaleet antavat kaduista leveämmän vaikutelman. Alueen vanha puusto ja puistot tekevät maisemasta vehreän.

Saukonkadun osio on yhtenäisin Hukanhaidan vanhalla asuinalueella, sillä rakennukset on rakennettu pienen ajan sisällä, eikä niitä ole korvattu uusilla tai tehty huomattavia laajennuksia tai muita muutoksia. Rakennuksien sijoittelu, kattomuoto ja korkeus ovat määritelty, mutta rakennusten vaihteleva väritys tekee maisemasta mielenkiintoisen ja vaihtelevan. Mäyränkadulla omakotitaloja on vain koillispuolella ja Saukonkadulla kummallakin puolella. Saukon- ja Mäyränkadun tontit ovat vinoja ja myös rakennukset ovat sijoittuneet vinoittain, joten rakennukset eivät rajaa katutilaa tiukasti. Rakennukset sijaitsevat suurin piirtein keskellä tonttia, tuoden rakennuksen ja pihapiirin osaksi julkista tilaa. Saukon- ja Mäyränkatujen välissä on puistokaistale, jonka puut varjostavat aluetta. Lisäksi tontit ovat aidattu pensaille ainakin kadunpuoleisilta sivuilta. Saukonkadun alue sijaitsee rehevien ja metsäisten Nepenmäen- ja Juhanalanpuistojen katveessa, mikä luo kontrastia hyvin hoidettujen pihojen kanssa.

Valtaosa alueen rakennuksista on yksikerroksisia, selkeälinjaisia, matalia puutaloja. Osassa taloista on kuitenkin kellarikerros. Näitä taloja on pääosassa Mäyrän- ja Saukonkaduilla, joissa maastonmuodot mahdollistavat rinnetalot. Kattokulmat ovat loivia. Puurakenteisissa taloissa on vaakalaudoitus. Puun lisäksi julkisivumateriaalina on paikoitellen käytetty myös tiiltä, rappausta tai mineriittilevyä. Väritys on vaihtelevaa, mutta tavallisesti vaaleansävyistä. Rakennuksissa voi olla katettu sisäänkäynti, mutta ei umpinaista kuitia. Osa kohteista on toteutettu tyyppiirustusten mukaan.

Lähde:

Hukanhaidan vanha asuinalue. Selvitys rakennetusta ympäristöstä. (2010). Tekninen virasto. Joensuun kaupunki.

**Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)
Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.**

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

**Maakunnallisesti arvokas
Arvokas kohde**

**Arvon perustelu
Maisemallinen arvo**

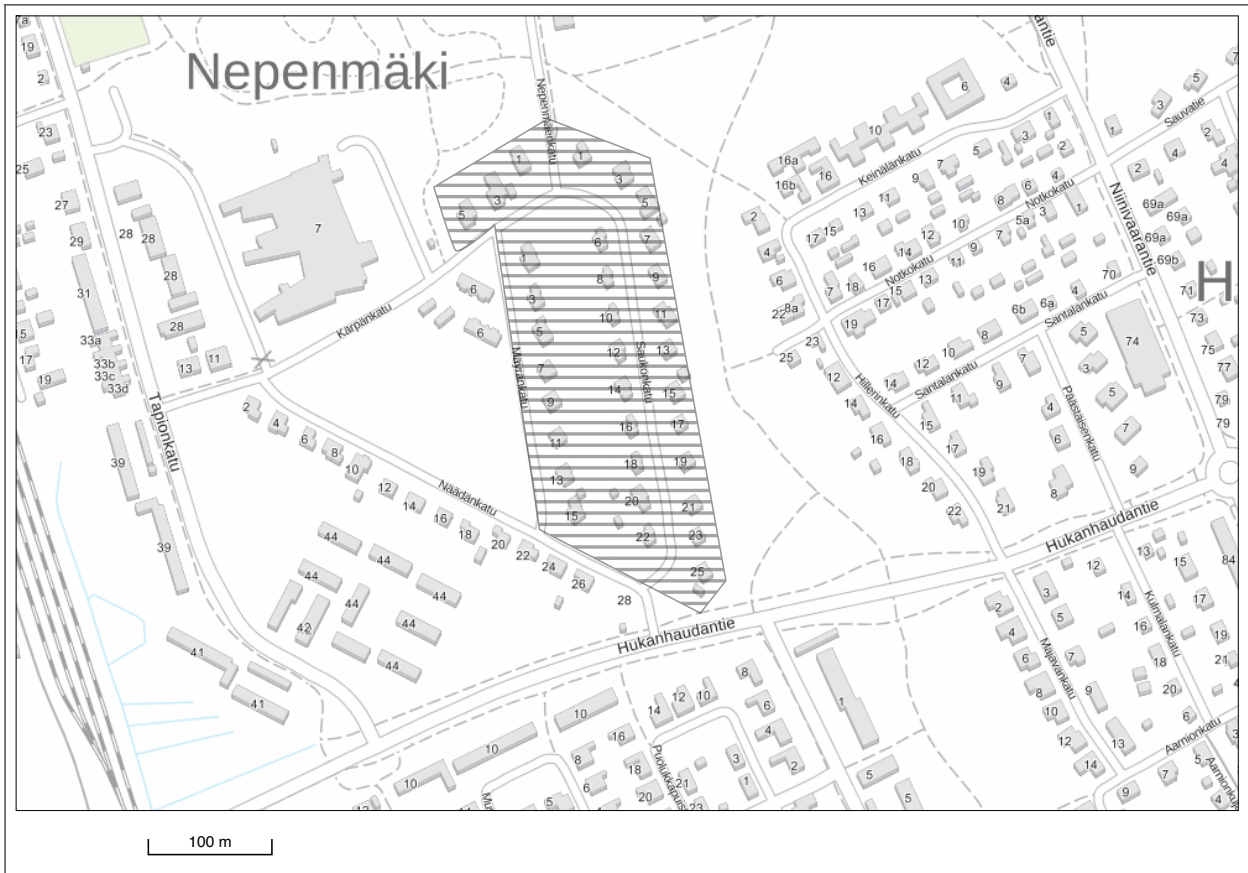
Alue kuvastaa Hukanhaidan kaupunginosan puutarhamaista rakentumista, jossa luonto ja rakennettu ympäristö on hallitusti koostettu. Alue on maakunnallisesti yksi merkittävimmistä 1960-luvun säilyneistä pientaloalueista ja alueella on myös säilyneitä esimerkkejä tyyppiirustusten mukaan toteutetuista taloryhmistä.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kuvat julkaisusta:
Hukanhaidan vanha asuinalue. Selvitys rakennetusta ympäristöstä. (2010).
Tekninen virasto. Joensuun kaupunki.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_048_Schaumanin isännöitsijän asuintalo_Joensuu		
Nimi	Schaumanin isännöitsijän asuintalo	Sirkkalantie 15, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6042
Kunta	Joensuu		29,7735
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-13-1303-8
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1928		
Suunnittelija	Alvar Aalto		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuinrakennus		
Alkup. käyttö	Asuinrakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1,5		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Kattotiili		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen, punainen kattotiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Joensuun keskustan ainoa Alvar Aalto löytyy Pielisjokivarresta, Sirkkalan sillan ja UPM-Kymmenen vaneritehtaan välistä. Entinen Schaumanin tehtaan isännöitsijän asuintalo on nykyään yksityisessä asuinkäytössä.			
Rakennus valmistui vuonna 1928 Scaumannin Joensuun tehtaiden isännöitsijän ja metsänhoitajan asuintaloksi (Karjalainen 18.4.1990).			
Schaumanin isännöitsijän talo osuu Alvar Aallon uralla käännekohtaan, 1920-luvun italialainen klassismi kääntyi kohti funktionalismia. Muotokielen pelkistymistä on havaittavissa jo vuonna 1925 valmistuneessa Jyväskylän työväentalossa, joka renesanssi vaikutteineen tekee vaikutuksen julkisivujen erilaisilla ikkuna-jaotuksilla ja laajoilla puhtaaksi rapatuilla seinäpinnoilla. Tämä siirtymä kohti funktionalismia huipentui vuonna 1928 valmistuneessa Lounais-Suomen Maalaistentalossa. Samaan aikaan Aalto suunnitteli myös Viipurin kirjastoa, jonka ensimmäiset suunnitelmat perustuivat klassismiin. Joensuun Schaumanin isännöitsijän talo edustaa juhlavaa klassismia, jonka juuret ulottuvat Italiaan.			
Rakennuksen hallitut ja sopusointuiset mittasuhteet tekevät talosta tasapainoisen kokonaisuuden. Julkisivun leimallisin osa on talon mittakaavassa massiivinen, kahden pylvään kannattelema, rakennukseen sisäänvedetty kuisti. Valkoiset pylväät ja katon frontoni ovat suorita viittauksia antiikin rakennustaitteen perintöön.			
Rakennuksen merkitys on suuri juuri suomalaisen, Alvar Aallon, arkkitehtuurin kertomuksen käännekohtadassa. Vain kaksi vuotta myöhemmin valmistui Aallon suunnittelema ensimmäinen funktionalistinen rakennus, Turun Sanomien toimitalo.			
Schaumanin isännöitsijän talo kuuluu Joensuun rantapuistovyöhykkeen RKY-alueeseen.			
Lähde: Karjalainen 18.4.1990. Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

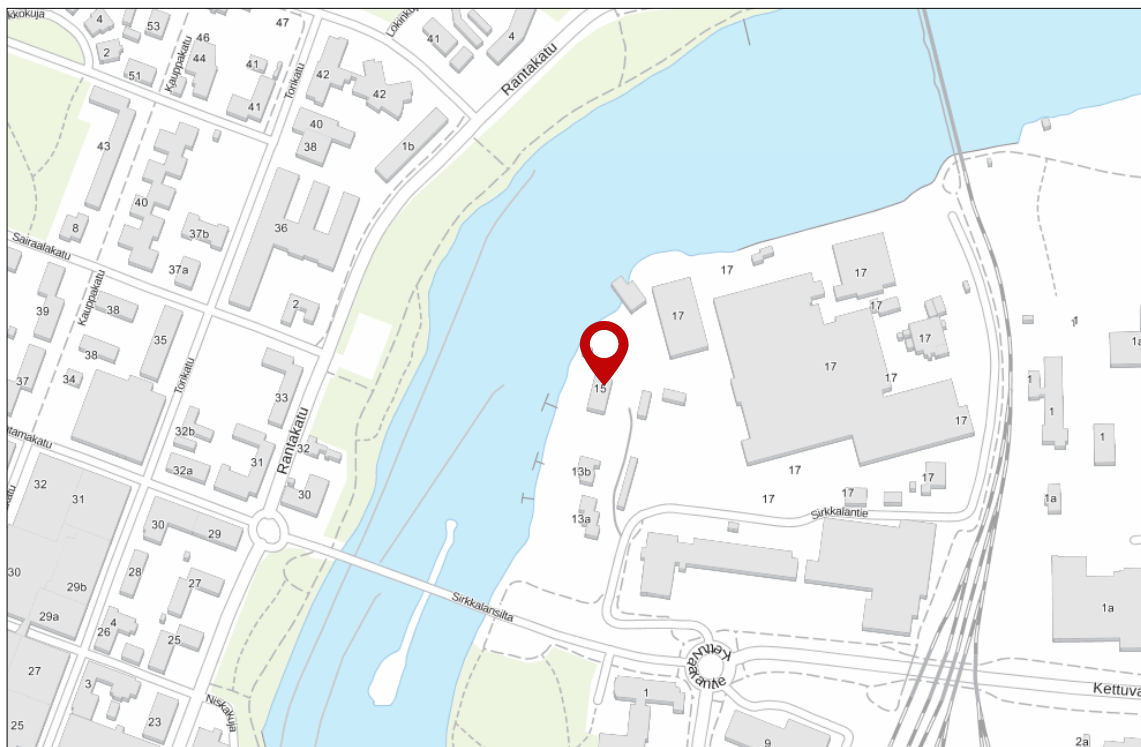
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Ainoa Alvar Aallon työ Joensuun keskustassa. Merkittävä rakennustaiteellinen esimerkki.

Inventointipäivä
22.1.2021

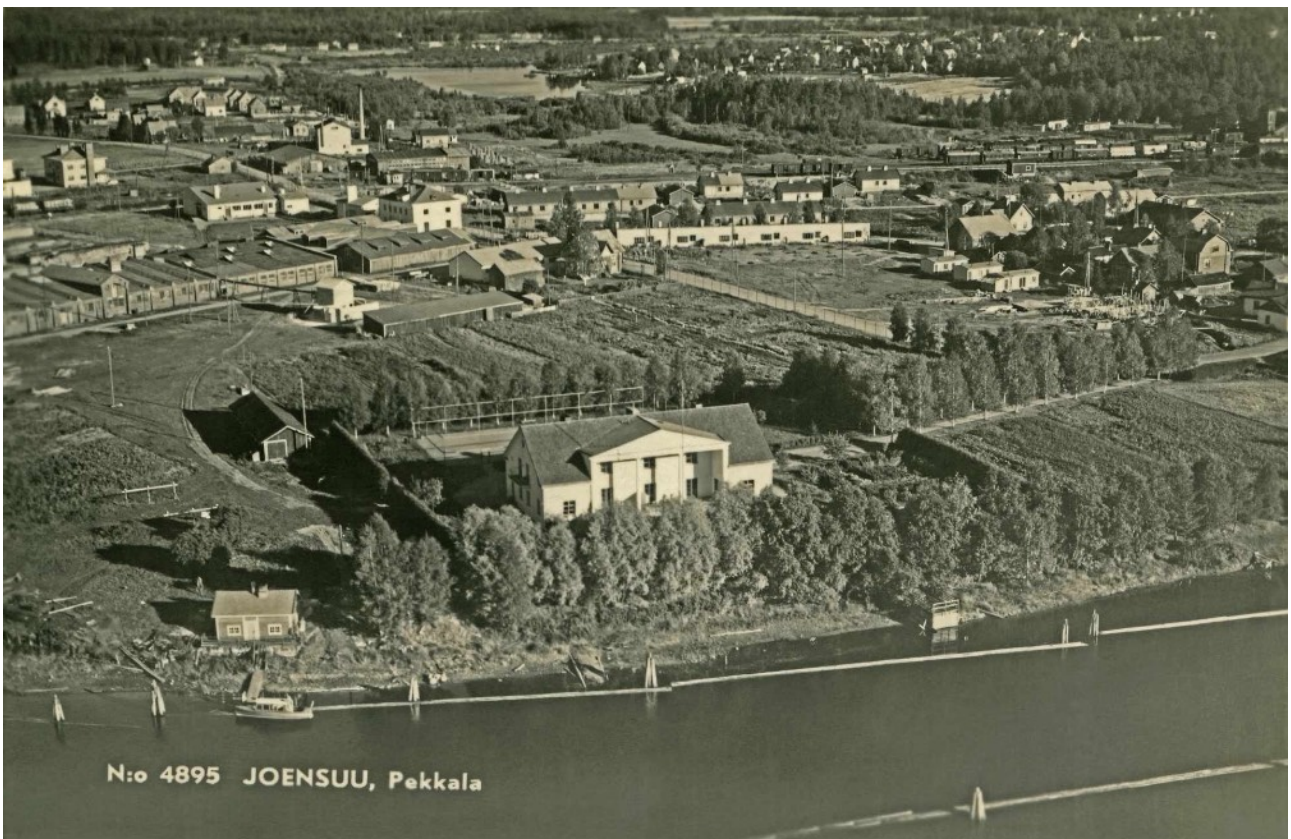
Inventoija
Samu Aarnio

100 m

Kuva Jani Penttinen.

Schaumannin isännöitsijän talo 1940-luvun lopulla. Kuva Pohjois-Karjalan museo

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_049_Schaumanin tehtaan konttorit ja ruokala_Joensuu		
Nimi	Schaumanin tehtaan konttorit ja ruokala	Sirkkalantie, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6042
Kunta	Joensuu		29,7735
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-13-1203-9
Kohdetyyppi	Laitosrakennukset		
Valmistumisvuosi	1942–1943		
Suunnittelija	Erik Bryggman		
Kaavamerkintä	AL (asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue), TT (teollisuusrakennusten korttelialue), Sr-8 (isännöitsijän talo ja tehtaan alueella vanhemmat rakennukset Sirkkalantien varrella), Sr-16 (Kerrostalot) ja Sr-11 (piippu)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde ja alue (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Tehtaan käyttö		
Alkup. käyttö	Tehtaan käyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1–2		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, betoni		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Saumakate		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen, katot ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Erik Bryggmanilta löytyy Joensuusta kaksi 1940-luvun alussa Schaumanille suunniteltua rakennusta. Ne ovat UPM:n vaneri-tehtaan suljetulla tehdasalueella junaradan ja Pielisjokivarren välissä, mutta rautatievartta kulkevalta kevyen liikenteen väylältä ne näkee. Toinen rakennuksista on ruokala, toinen entinen poliklinikkarakennus ja terveydenhoitajan asunto, sittemmin toimisto. Kellertävät, rapatut, loivaharjakattoiset rakennukset eivät ole pröystäileviä, mutta niistä löytyy viehättäviä detaljeja. Harjan taitteen alla olevat kolmen neliömäisen ikkunan ryhmät toistuvat molemmissa rakennuksissa, niin myös seinään upotetut rautaiset tikapuut. Ruokalan elementtejä ovat ruokasaliin kaareva sisäkatto ja epookkimainen keittiö pyöreäikkunaisine kylmiön ovineen ja katon mahonkimaisiksi patinoituine vanerilevyineen.</p> <p>Poliklinikkarakennuksessa on kehystetty kulmaikkuna. Sisus on remontoitu 1980-lukulaiseen toimistotyylisiin ja kattoja laskettu. Bryggman luonnosteli Schaumanille Joensuuhun myös autovajan, kaksi rivitaloa ja insinööriasuntoja, mutta niitä ei ilmeisesti toteutettu. (Kononen 2018, 112–113.)</p> <p>Ruokalan ja poliklinikka rakennusten vierellä sijaitsee vanha, vuonna 1928 rakennettu, klassistinen keskuskonttori.</p> <p>Lähde: Kononen, Suonna (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas kohde

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Todistusvoimainen. Kertoo osaltaan kaupungin teollistumisesta. Arkkitehtoninen arvo, tietyvästi maakunassa ei ole muita arkkitehti Erik Bryggmannin suunnittelema kohteita.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Poliklinikkarakennus. Kuva Mikko Laaksonen.

Ruokala. Kuva Mikko Laaksonen.

Vanha keskuskonttori. Kuva Pekka Piiparinen.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_050_Asumo Oy Siihtalanpuisto_Joensuu		
Nimi	Asunto Oy Siihtalanpuisto	Siihtalanpolku 6, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Siihtala		62,6084
Kunta	Joensuu		29,7826
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-9-919-2
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1960		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Mertaaja-Nylund.		
Kaavamerkintä	Kaava 167 710 vuodelta 1969: AR (rivitalojen ja muiden kytkettyjen rakennusten korttelialue. Parhaillaan on kaavamuutos vireillä. Kaavaehdotus on nähtävillä: AR/s ja rakennuksilla sr-1 merkintä		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Asuinkäyttö		
Alkup. käyttö	Asuinkäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Kuohubetoni (Siporex), betoni		
Kattomuoto	Pulpettikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Rappaus, Minerit-levytys		
Ulkovärit	Rappaus valkoinen, levyosat valkoinen, harmaa, keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Parhaillaan on kaavamuutos vireillä. Kaavaehdotus on nähtävillä. Valtuustossa maaliskuussa: AR/s ja rakennuksilla sr-1 merkintä		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Asunto Oy Siihtalan puiston kolme rivitaloa valmistuivat elokuussa 1960 (Karjalainen 19.8.1960) . Talot olivat Aravalainoitettuja. Talojen suunnittelija oli Anna-Liisa Mertaaja-Nylund, joka oli suunnitellut hiukan aiemmin Vanamokadulle puurakenteiset Selvaag-talot, vastaavia rakennuksia valmistui myös Leinikkitielle.			
Siihtalanpuiston talot rakennettiin kivistä mutta niissä käytettiin ns. Selvaag-talojen suunnitteluperiaatteita. Materiaalien, rakennusmenetelmien ja toteutuksen piti palvella taloudellisuutta ja asuntojen toimivuutta. Sekä Vanamokadun Selvaag-talot että Siihtalanpuiston talot rakennutti S.A. Tervo, joka oli tutustunut 1950-luvun puolivälissä ulkomaanmatkoillaan Selvaagin rivitalorakentamisen ideoihin. S. A. Tervo rakennutti samaan aikaan samalla konseptilla kivitaloja myös Merimiehen- ja Kalevankadun kulmaukseen (Karjalainen 19.8.1960).			
Siihtalanpuiston kolmessa erillisessä rakennuksessa oli yhteensä 22 asuntoa, joista 19 huoneistoa 4h+k+kh pinta-alaltaan 89m ² ja kolme 3h+k+kh pinta-alaltaan 69m ² . Asuinhuoneistot olivat kaksikerroksisia, ja sisätilat jakautuivat neljään eri tasoon.			
Edustaa ajalleen tyypillistä ja laadukasta rivitaloarkkitehtuuria, jossa rakennukset on sijoitettu väljästi puistomaiseen tilaan.			
Lähde: Karjalainen 4.10.1959, 13.11.1959, 19.8.1960			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

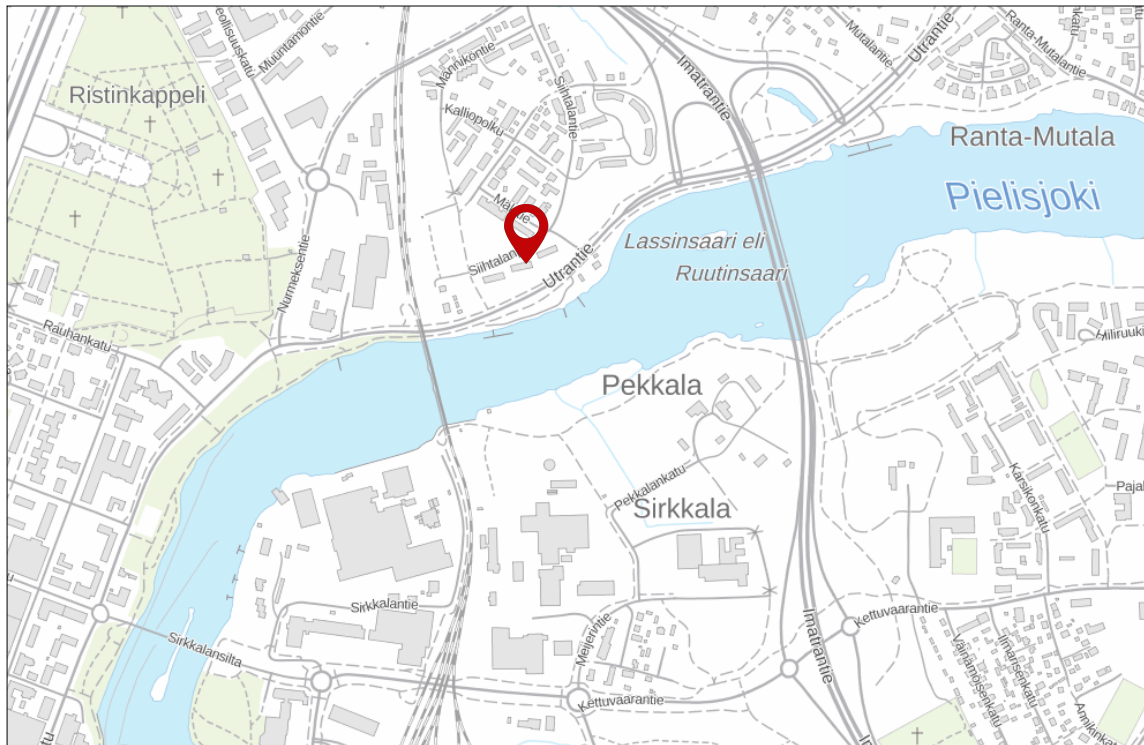
Maakunnan ensimmäisiä yhtenäisiä rivitaloryhmiä. Hieno kolmen rakennuksen kokonaisuus, säilynyt suht alkuperäisessä asussaan, maisemallisesti näyttävällä paikalla Pielisjokirannassa. Edustaa ajalleen tyypillistä ja laadukasta rivitaloarkkitehtuuria, jossa rakennukset on sijoitettu väljästi puistomaiseen tilaan. Rakennusfirma S. A. Tervo Oy oli merkittävä rivitalorakentaja Joensuussa. Firma rakennutti yli 9 000 asuntoa pääasiassa Itä-Suomeen. Joensuussa vain kaksi Arkkitehdin Anna-Liisa Mertaoja-Nylundin (1920–1999) suunnittelemaa kohdetta.

Inventointipäivä

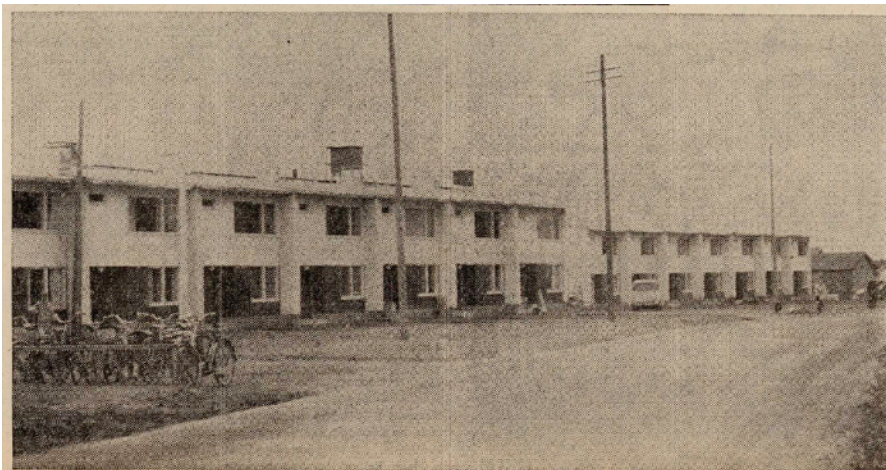
22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

Pielisjoen rannalla, Sihtalantien varressa sijaitsee Asunto Oy Sihtalanpuisto, jonka kolmesta rakennuksesta kuvassamme näkyy kaksi.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_051_Sokoksen tavaratalo_Joensuu		
Nimi	Sokoksen tavaratalo	Siltakatu 6, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Keskusta		62,6012
Kunta	Joensuu		29,7649
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-2-30-14
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1968		
Suunnittelija	Pauli Lehtinen		
Kaavamerkintä	K (Liike- ja toimistorakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liiketilat		
Alkup. käyttö	Liiketilat		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	4		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Betonielementti		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Erkki Huttunen profiloitui 1930-luvulla suunnittelemaan SOK:n yritysilmettä funktionalismin muodossa niin 1960-luvulla saman teki arkkitehti Pauli Lehtinen. Hän toimi SOK:n rakennusosastolla muun muassa pääsuunnittelijana ja uransa lopussa johtajana vuosina 1947–1982.			
Joensuun Sokos-tavaratalo valmistui 1968. Rakennuksen arkkitehtuuri on luonnollinen jatkumo osuuskauppa-funkikselle. Paljon valkoisia seinäpintoja, epäsymmetristä rakennusosien sommittelua, liikekilven keskeinen sijainti ja suuret näyteikkunat, jotka tässä tapauksessa kattavat koko alimman kerroksen niin, että näyttää kuin rakennus leijuisi ilmassa. Keveää vaikutelmaa korostaa se, että myös ylin kerros on myös kokonaan lasipintaa. Kapeat pystysuorat lasikaistaleet rikkovat ja aukoittavat valkoista seinäpintaa.			
Funktionalismin perintöä on myös se, että johdonmukaisen yrityskuvan vuoksi rakennettiin useita liiketaloja samaa teemaa noudattaen. Pauli Lehtinen piirsi ensimmäisen saman tyyllisen Sokos-tavaratalon Kuopioon 1966, 1974 Tampereelle ja 1979 Tapiolaan Espooseen. Vuonna 1977 valmistunut hotelli Kimmel Joensuussa on myös Lehtisen suunnittelema.			
Joensuun Sokoksen valmistuttua sai se paljon osakseen kritiikkiä, joka kohdistui sen kerroskorkeuteen. Sokos-tavaratalo on yhden kerroksen matalampi kuin Siltakadun muut liiketilat. Tämä rikkoi selkeästi keskustan liiketalojen yhtenäistä linjaa. Tällöin tehtiin lukuisia suunnitelmia Sokoksen korottamiseksi, mutta ne eivät koskaan toteutuneet. Syy siihen miksi Sokos jätettiin yhtä kerrosta vajaan ei ole tiedossa.			
Lähteet: Karjalainen 22.1.1966, 14.10.1967, 26.10.1967, 23.8.1968, 24.8.1968			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

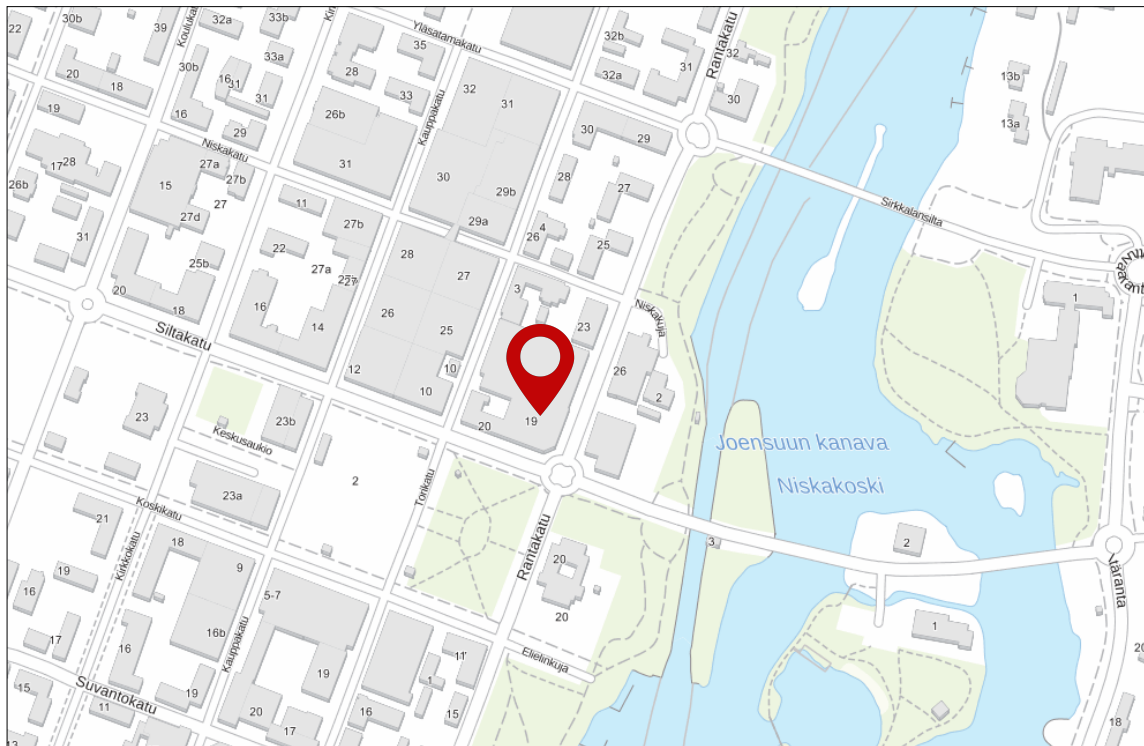
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Poikkeaa Siltakadun liikerakennusten rivistöstä, mutta rohkeudellaan ja erilaisuudellaan arvokas. Keskeinen sijainti mm. rautatieasemalta saavuttaessa. Viistetty nurkkaus liikenneympyrään päin onnistunut.

Inventointipäivä
22.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_055_Vesikko_Joensuu		
Nimi	Uimahalli Vesikko	Uimarintie 1, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6029
Kunta	Joensuu		29,7435
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-17-1791-6
Kohdetyyppi	Liikuntatilat ja -paikat		
Valmistumisvuosi	1970		
Suunnittelija	Esko Lehti		
Kaavamerkintä	YU (urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Uimahalli		
Alkup. käyttö	Uimahalli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Punatiili, maalattu betoni		
Ulkovärit	Punainen, valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Imatralle valmistui Itä-Suomen ensimmäinen uimahalli vuonna 1966, joka antoi säsäyksen Joensuun haaveelle saada oma uimahalli (Karjalainen 2.4.1966). Vuonna 1967 Joensuun kaupungin uimahallitoimikunta jo valmisti ensimmäisen vaiheen valmiiksi ja jätti kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi paikkaesityksen, huonetilaohjelman, luonnospiirustukset sekä rakennetapaselostuksen. Tässä esityksessä uimahalli sijoitettaisiin Mehtimäelle ja olisi se tilavuudeltaan 12.200 kuutiometrin suuruinen varustettuna 25 metrin uima-altaalla, erillisellä hyppyaltaalla sekä lasten opetus altaalla. Suunnitelmassa varauduttiin myös rakentamaan maauimala hallin yhteyteen (Karjalainen 23.2.1967). Uimahallia suunnitteli arkkitehti Esko Lehti. Punatiilinen uimahalli avasi ovensa yleisölle toisena uimahallina Itä-Suomessa joulukuussa 1970 (Karjalainen 30.12.1970). Sittemmin Vesikko on jäänyt liian pieneksi, sitä on laajennettu vuonna 1996 (Karjalainen 31.3.1996), mutta Vesikossa ei voi järjestää esimerkiksi SM-tason uimakilpailuja koska halliin ei ole koskaan rakennettu 50-metrin uimarataa. Laajennuksen yhteydessä rakennettiin puoliympyrän muotoinen laajennus, joka on verhoitu lasipaneelien.</p> <p>Uimahallin julkisivut muodostuvat punatiilisistä moduulisista alueista, joita rajaavat osiin valkoiset pystytuet. Rakennuksen hahmo säilyy kompaktina ja matalan, ja se sulautuu hyvin ympäröivään puustoon.</p> <p>Lähde: Karjalainen 2.4.1966, 23.2.1967, 30.12.1970</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

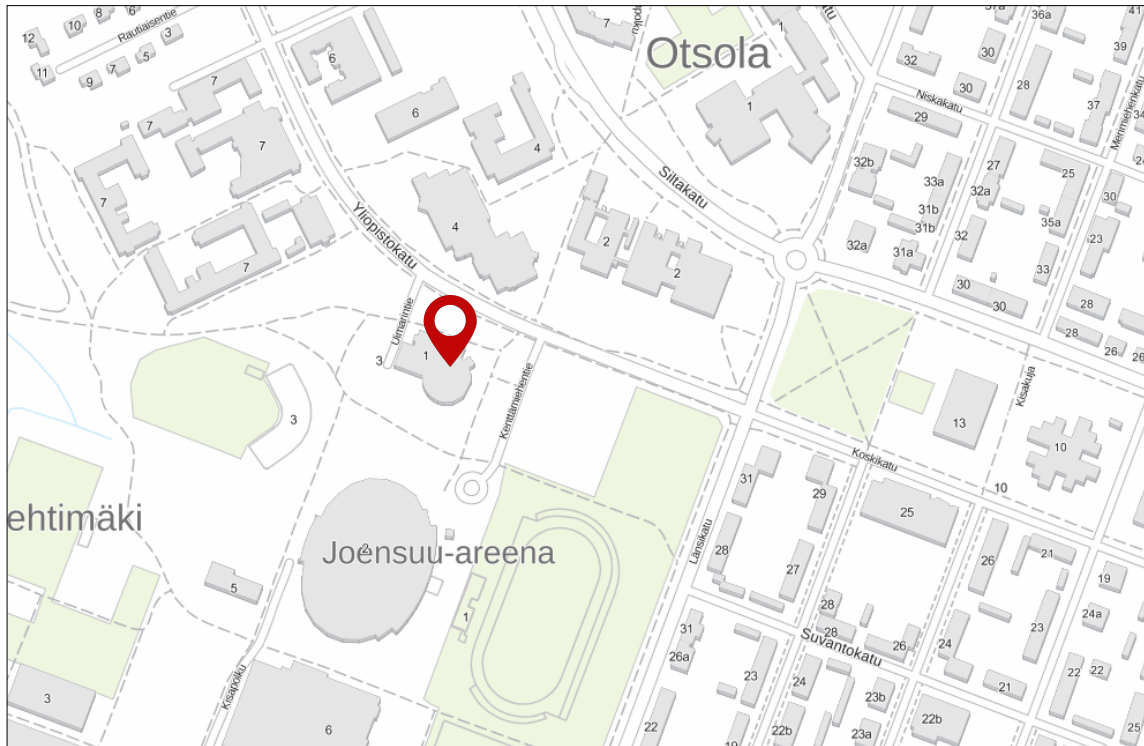
Merkittävä arkkitehtoninen kohde, ei ole menettänyt arvoaan, vaikka sitä on laajennettu. Kiinteä osa Mehtimäen urheilu-aluetta.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_056_Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampus_Joensuu		
Nimi	Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampus	Yliopistokatu 2, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			
Kunta	Joensuu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1956–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	YO-1 (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue) ja KOT (liike- ja toimistorakennusten sekä kehittämis-, koulutus-, tutkimus- ja näihin verrattavaa toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue) Educa: Sr-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Korkeakoulupolitiikka ja yliopistoverkoston laajentaminen olivat 1960-luvun Suomessa nosteessa, johon myös Itä-Suomen kaupungit Joensuu, Lappeenranta, Kuopio ja Savonlinna tarttuivat. Yliopistosta oli haaveiltu alueella jo 1800-luvulla, joten idea ei ollut uusi. Nyt oman yliopiston saamiseen näytti kuitenkin olevan ensimmäisen kerran konkreettisia mahdollisuuksia.

Kaupungit tahoillaan suunnittelivat, verkostoituivat ja tekivät aktiivista vaikuttamistyötä edistääkseen oman paikkakuntansa korkeakouluasiaa. Itä-Suomen seminaarin (1953), Wärtsilän teknillisen oppilaitoksen (1961), Joensuun normaalityöryhmän (1962) ja Suomen ensimmäisen maakuntakirjaston (1962) uskottiin antavan hyvän pohjan korkeakoulun työlle. Ratkaisu Itä-Suomen yliopiston jakamisesta kolmeksi korkeakouluksi kypsyi valtioneuvostossa ja erityisesti pääministeri Johannes Virolaisen mielessä vuoden 1965 aikana. Lait Joensuun korkeakoulun perustamisesta 25.3.1966 ja Joensuun korkeakoulusta 4.7.1969 antoivat säädöspohjan uudelle akateemiselle opintajolle. Korkeakoulun toiminta käynnistyi syyskuun alussa 1969.

Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksen, entisen Joensuun yliopiston vanhimmat rakennukset sijaitsevat Tulliportinkadun varressa. Kokonaisuus alkoi valmistua vuodesta 1956 lähtien, kun miljööseen sijoittui Itä-Suomen seminaari. Rakennusten julkisivut ovat pääosin punatiiltä, joiden lomassa on vaaleita rappauspintoja. Näissä rakennuksissa käynnistyi myös Joensuun korkeakoulun toiminta vuonna 1969.

Varsinaisen korkeakoulun ensimmäiset rakennukset valmistuivat 1970-luvun lopulla Yliopistokadun länsipuolelle. Rakentaminen aloitettiin pääasiassa kolmikerroksisella toimitalarakentamisella. Ensimmäisten kohteiden arkkitehtuuri jäi kuitenkin anonyymiksi ja laitosmaiseksi, eikä rakennusten ulkoinen olemus kerro niiden toimintatarkoituksesta. Nämä pää-osin luonnontieteisiin osoitetut rakennukset muodostavat kaupunkirakenteellisesti melko suljetun kokonaisuuden, jonka sisään jää piha-alue.

Joensuun kampuksen merkittävien ulkotila sijaitsee päärakennuksen eli Carelian (1985), Aurora-rakennuksen (2006) ja Agora-rakennuksen (1989) rajaamalla alueella. Tätä kaupunkitilaa voi tarkastella vaikka Kain Tapperin (1930–2004) veistämän Alkukivet-teoksen (1985) äärellä. Toisin kuin Yliopistokadun länsipuolen pääpiha, on kampuksen tärkein ulkotila hoidettua ympäristöä. Oma arvokkuutta pihaan tuo luonnonkivipäälyste.

1960- ja 1970-luvuilla perustettujen suomalaisten korkeakoulujen kampuksista suurin osa sijoitettiin kauas kaupunkien keskustoista. Tässä mielessä Joensuu kuului vähemmistöön ja kampus valmistui lähelle ruutukaavakeskustaa. Alueesta tulikin jatkumo Joensuun julkisten rakennusten ja toimintojen vyöhykkeelle, samalla korkeakoulualueen rakennukset sopeutettiin mittakaavaltaan kaupungin keskusta-alueeseen.

Joensuun kampuksista muodostui kaikkein kaupunkimaisin 1960- ja 1970-luvuilla perustetuista suomalaisista yliopistoalueista. Pääosin kolmikerroksisen mittakaavan lisäksi kampusalueen rakennuksia yhdistävät toisiinsa punatiilijulkisivut (Piiparinen 2018, 84–85).

Lähteet:

Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Nevala, Arto 2009. Uudisraivaaja. Joensuun yliopiston 40-vuotishistoria. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)
Konservatorio on muuttanut rakennuksesta pois, ja sen purkamista suunnitellaan.

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Maisemalliset arvot

Symboliarvo

Koulutushistoriallisesti merkittävä ja yhtenäisen näköisenä säilynyt kokonaisuus. Maakunnallisesti arvokkaita kohteita ovat Carelia-rakennus, Educa-rakennus ja Metla-talo.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Yllä: Metla-talo valmistui 2004, suunnittelija arkkitehtitoimisto Sarc Oy

Yllä: Yliopiston päärakennus Carelia valmistui 1985, suunnittelija Jan Söderlund.

Alla: Aurora-rakennus valmistui kahdessa vaiheessa ja kokonaisuus oli valmis 2006, suunnittelija arkkitehtitoimisto JMMK Arkkitehdit Oy.

Alla: Metria-rakennus.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_057_Utran siirtolapuutarha_Joensuu		
Nimi	Utran siirtolapuutarha	Kiviniementie, 80170 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6140
Kunta	Joensuu		29,8499
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-12-9905-1
Kohdetyyppi	Pihapiirin pienrakennukset		
Valmistumisvuosi	1983–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	MR (ryhmäpuutarha-alue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Paikallisesti arvokas kohde (Rantakylä-Utra-OYK 2020. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys, Pekka Piiparinen ja Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky)		
Nyk. käyttö	Ryhmäpuutarha		
Alkup. käyttö	Ryhmäpuutarha		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Utran siirtolapuutarha sijaitsee Utran kaupunginosassa, Pielisjoen rannan ja Utrantien välisellä alueella. Utran siirtolapuutarha-alue koostuu 87 mökistä, joiden koko vaihtelee 27–30 m ² :n välillä. Suurin osa mökeistä on 27 m ² :n kokoisia. Niiden lisäksi alueella on vuonna 1982 valmistunut huoltorakennus ja Pielisjoen varrella vuonna 1985 valmistunut sauna. Mökit ovat harjakattoisia ja lautarakenteisia. Kapeilla tonteilla mökit sijaitsevat niiden pohjoisosissa puutarha-alueet ovat tonttien eteläpuolella.			
Utran siirtolapuutarhan sijainti määriteltiin vuonna 1977 laaditun asemakaavan yhteydessä. Siirtolapuutarha perustettiin entiselle peltoalueelle. Mökkien ja huoltorakennusten toteuttaminen alkoi seuraavalla vuosikymmenellä. Vanhin alueen mökeistä on valmistunut vuonna 1983 ja uusin vuonna 2016. Suurin osa mökeistä on toteutettu 1980-luvun puolivälissä.			
Varhaisimpia mökkejä suunniteltiin Joensuun kaupungin arkkitehtitoimistossa. Vuonna 1982 kaupungin arkkitehtitoimisto lakkautettiin ja uuden kaavoituksesta ja kaupungin omasta rakennussuunnittelusta vastaavan organisaation nimeksi tuli kaavoitus- ja talonsuunnitteluosasto.			
Lähde: Piiparinen, Pekka. Joensuun Rantakylän ja Utran kaupunginosien kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys. Alueiden ja rakennusten luettelo. Arkkitehtitoimisto Karttunen Ky.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemallinen arvo

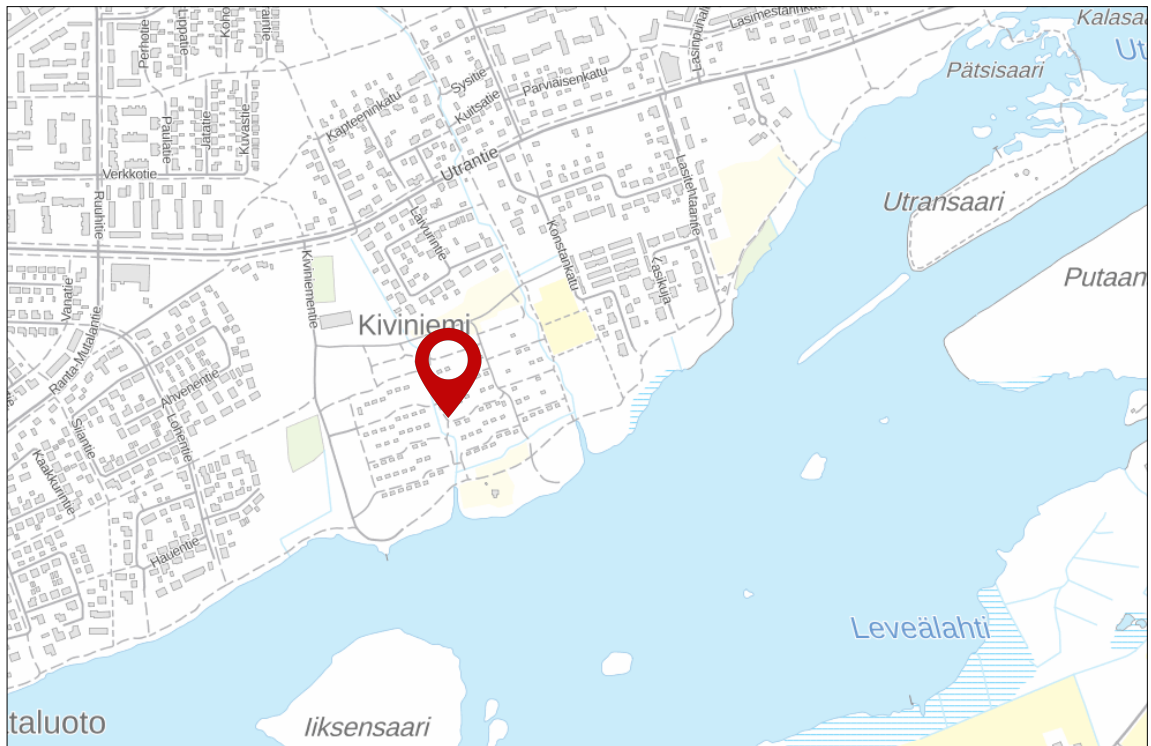
Toinen kahdesta siirtolapuutarhasta (Linnunlahden siirtolapuutarha) maakunnassa.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kuvat Jukka Nykänen

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_058_Parviaisen talo_Joensuu		
Nimi	Parviaisen talo	Rantakatu 15, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5989
Kunta	Joensuu		29,7634
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-40-11
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1886		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	K (Liike- ja toimistorakennusten korttelialue), Sr-2		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Rakennusuojelukohde sr-32 KOYK:ssa 2012 Seudullisesti merkittävä kohde (JNSSYK 2020, kulttuuriympäristöselvitys Suoranta 2005)		
Nyk. käyttö	Toimistotalo		
Alkup. käyttö	Asuintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni, kivilaatat		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Musta pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vaalean eri sävyjä		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>1886 valmistuneen rakennuksen tyylisuuntaus on lähinnä uusrenessanssia, ja se näkyy julkisivupintojen kolmijakoisessa laudoituksessa. Ikkunoiden alla oleva kenttä on julkisivun näyttävien osa-alue, ja siinä on muun muassa kasviaiheisia puukoristeita. T-karmisten ikkunoiden kehykset on muotoiltu voimakkaasti ja koristeellisesti. Alun perin kyseessä on Petter Parviaisen rakennuttaman kulmatalon toinen siipi, joka siirrettiin 1979 Torikatu 17:stä, Tori ja Suvantokadun kulmasta. (Piiparinen 2018,73.)</p>			
<p>Lähteet: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuripias.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyypillisuus alueelle

Alkuperäisyys

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Maisemalliset arvot

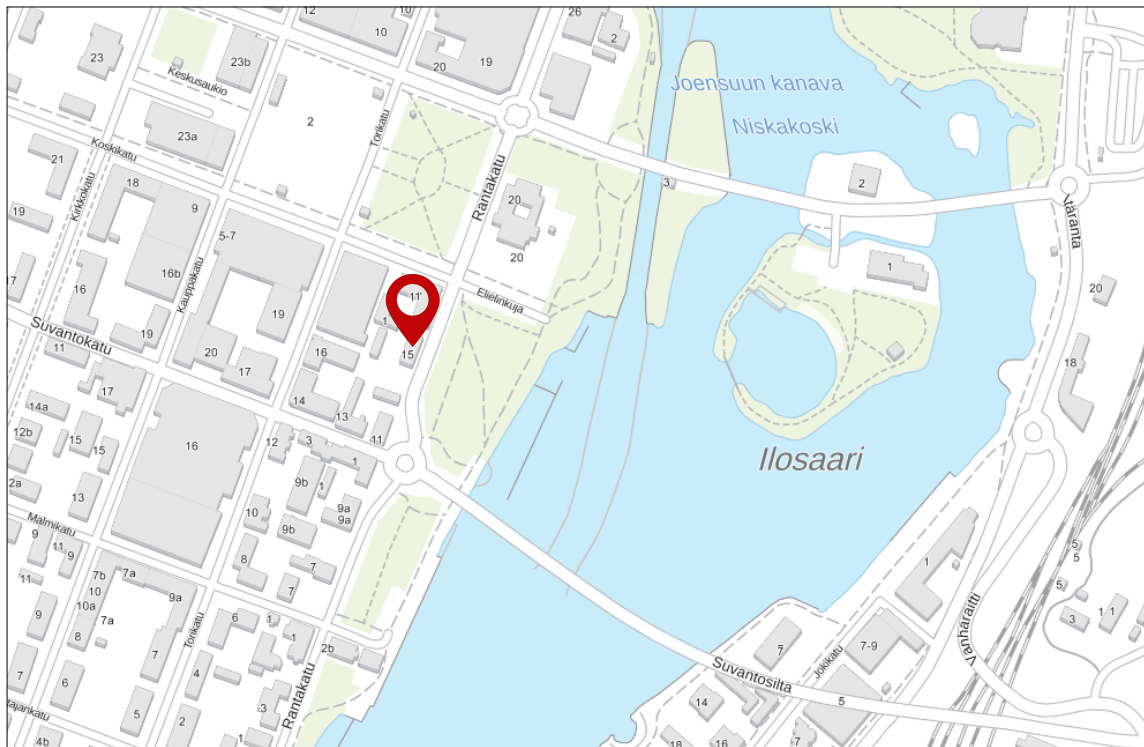
Osa Rantakadun alueen säilynyttä vanhaa puu-Joensuuta.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	167_059_Johnssonin talo_Joensuu		
Nimi	Johnssonin talo	Suvantokatu 1, 80100 Joensuu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5980
Kunta	Joensuu		29,7625
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-3-48-14
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1849		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Sr-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Toimistotalo		
Alkup. käyttö	Asuintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Lapekatto		
Kate	Musta pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vaalean vihreän eri sävyjä		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Valmistui vuonna 1849, nykyinen ilme on 1920luvun puolivälistä. Rakennus on sekoitus klassismia ja jugendia. Edellisestä kertovat muun muassa Suvantokadun puoleisen pääsisäänkäynnin päätykolmio ja pylvää. Jugendia rakennuksessa ovat runsas ja koristeellinen listoitus sekä ullakkoikkunoiden kaarevuus. (Piiparinen 2018,70).			
Lähteet: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen tyyppisyys alueelle

Alkuperäisyys

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Maisemalliset arvot

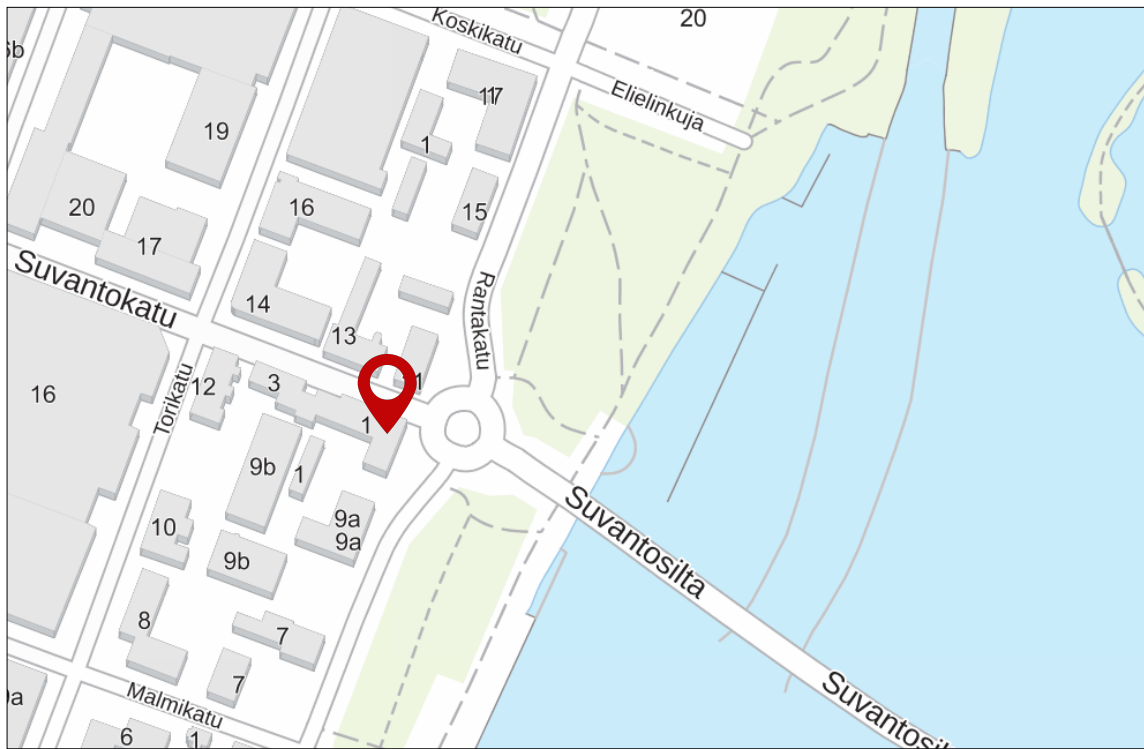
Osa Rantakadun alueen säilynyttä vanhaa puu-Joensuuta. Yksi Joensuun vanhimmista säilyneistä rakennuksista, samalla yksi maakunnan vanhimmista säilyneistä kaupunkitaloista

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	167_060_Kiihtelyspirtti/Kiihtelysvaaran kunnantalo_Joensuu		
Nimi	Kiihtelyspirtti / Kiihtelysvaaran kunnantalo	Aprakkatie 2 82140 Kiihtelysvaara	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kiihtelysvaara		62,4949
Kunta	Joensuu		30,2508
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-413-3-76
Kohdetyyppi	Hallinto -ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1983		
Suunnittelija	Kaj Michael		
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kunnan virastotalo		
Alkup. käyttö	Kunnan virastotalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Tiili ja betoni		
Ulkovärit	Valkoinen betoni, keltainen tiili, ruskeat ikkunat ym		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kiihtelyspirtti, kuten Kiihtelysvaaran yhdistettyä paloasemaa ja kunnan virastotaloa nimitettiin, valmistui vuonna 1983. Valmistuessaan oli se Kiihtelysvaaran suurin rakennushanke. Rakennuksen suunnitteli Kaj Michael. Rakennuksessa on lainattu piirteitä uuskarelianismista, kuten jyrkästä harjakatosta, katon viistoista päädyistä, jotka ulottuvat kauas seinästä ja räystäslaudoituksesta. Laudat eivät ole tosin puuta vaan metallia. Palotorni kohoaa 40 metrin korkeuteen. Aiemmin Kiihtelysvaarassa ei ollut selkeää yhtä toimipistettä palotoimille (Karjalainen 3.11.1983). Kiihtelysvaaran vanha puinen 1800-luvun lopussa rakennettu kunnantalo sijaitsee uuden kunnantalon läheisyydessä. Uuden kunnantalon paloaseman puoleisen päädyn lähistöllä sijaitsee vanha suojelukunnan puinen talo Suojapirtti (1930).</p> <p>Rakennuksen arkkitehtoniset viittaukset tekevät siitä maisemaansa hyvin sopivan. Verrattain lähelle virastotaloa Kaj Michael suunnitteli samankaltaisen uuskarelianistisen liiketalon (1986), jossa toimivat muun muassa Säästöpankki, Matkahuolto ja ravintola Loitsuvaara (Karjalainen 1.3.1986).</p> <p>Lähde: Karjalainen 3.11.1983, 1.3.1986</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Maisemalliset arvot

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

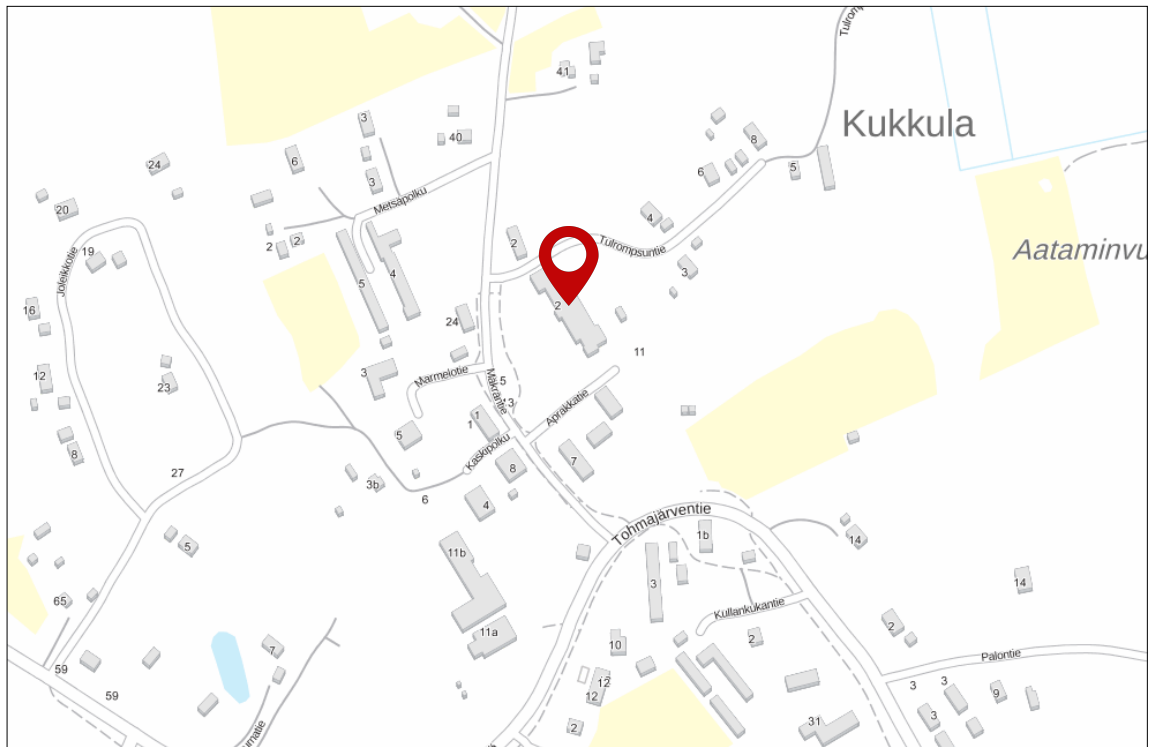
Kiihtelysvaaran kunnanvirastotalo on arkkitehtonisesti vahva esimerkki 1980-luvulla vaikuttaneesta paikallisesta uuskarélianistisesta tyylistä, jota sovellettiin usein myös julkiseen rakentamiseen.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kunnantalon läheisyydessä sijaitsee vuonna 1986 valmistunut Säästöpankin liiketalo ja ravintola Loitsuvaara on myös Kaj Michaelin suunnittelema. Rakennuksen käyttötarkoitus on muuttunut.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Juuka
maakuntavaltuusto 13.6.2022**

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	176_002_Entinen kansakoulu_Juuka		
Nimi	Entinen kansakoulu	Osoite	Rakkaudenkuja 2-6, 83900 Juuka
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,2414
Kunta	Juuka		29,2485
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-403-120-9
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1931		
Suunnittelija	Rakennusmestari O. Savolainen		
Kaavamerkintä	YL-1 SR		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kansalaisopisto		
Alkup. käyttö	Kansakoulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Lapekatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Harmaa, katto punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Entinen kansakoulu sijaitsee Puu-Juuan sydämessä Särkänmäellä. Särkänmäellä oli saman niminen tila, jonka kunta osti rakennuksineen 1884. Rakennuksiin perustettiin koulu. Vanhin osa oli peräisin vuodelta 1865. Koulualueelle rakennettiin viimeisin lisärakennus vuonna 1931, joka on nyt kyseessä oleva entinen kansakoulu. Kansakoulu lopetti toiminnan 1990. Rakennukseen siirtyi kansalaisopisto vuonna 1991. (Karjalainen 7.10.1991.)</p> <p>Entinen kansakoulu edustaa 1920-luvun klassismia.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 7.20.1991.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Karjalainen 20.9.1930.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen kerroksellisuus

Symboliarvo

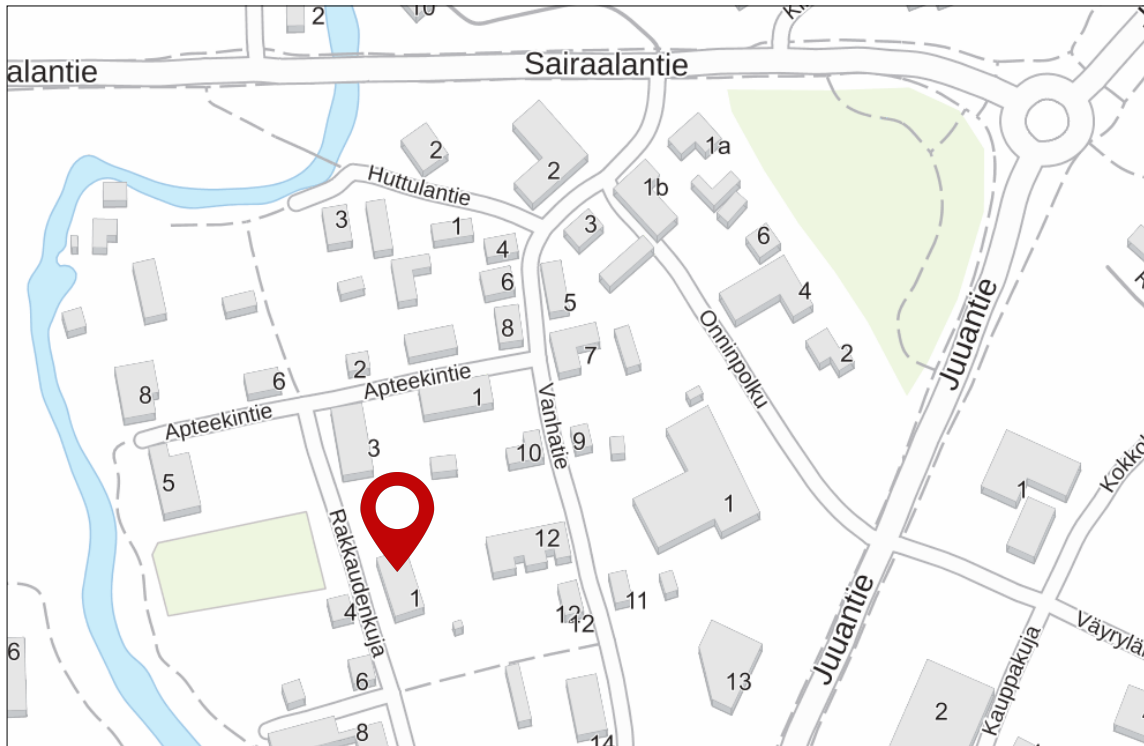
Erittäin tyylikäs ja hyvin hoidettu kohde, arvokas osa Puu-Juuan kokonaisuutta.

Inventointipäivä

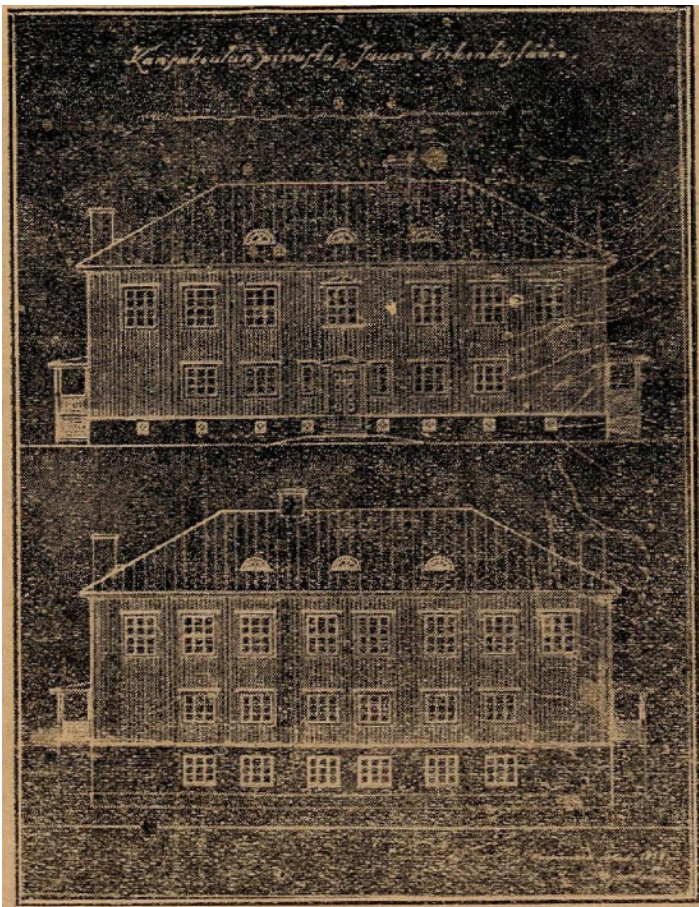
24.8.2020

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kansakoulun piirustukset esiteltiin Sanomalehti Karjalaisessa 20.9.1930

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	176_003_Kirjasto_Juuka		
Nimi	Juuan kirjasto	Osoite	Poikolantie 6 f, 83900 Juuka
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,2384
Kunta	Juuka		29,2543
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-403-21-257 6f
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1993		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Kaj Michael Oy		
Kaavamerkintä	YO		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kirjasto		
Alkup. käyttö	Kirjasto		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Lapekattoja		
Kate	Saumakate, bitumikate		
Vuoraus	Vuolukivi ja valkoinen tiili		
Ulkovärit	Vaalea, harmaa		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä. Juuan kirjaston suunnittelu aloitettiin 1991. Kunnanhallitus pyysi suunnittelutarjouksen kolmelta arkkitehtitoimistolta. Kirjastotalon suunnittelutarjous pyydettiin Arkkitehtitoimisto Erkki Helasvuolta, Arkkitehtitoimisto Jouni Koiso-Kanttilalta ja Arkkitehtitoimisto Kaj Michael Oy:ltä (Karjalainen 20.2.1991). Suunnittelutehtävän sai Arkkitehtitoimisto Kaj Michael Oy. Talon vihkiäisiä vietettiin 12.11.1993 (Karjalainen 13.11.1993). Avoimen kirjan muotoa tavoitteleva Juuan kirjasto on Pohjois-Karjalan monipuolisinta postmodernia arkkitehtuuria. Sisäänkäyntiosia sijaitsee kokonaan vuolukivellä vuoratussa pyöreässä torniosassa, josta erkaantuu useita viuhkamaisia massoja. Torniosan yläkerrassa sijaitsevat tutkijainhuoneet. Julkisivuja rytmittävät pienikokoiset ikkunaukotukset, takajulkisivulla on on suuri kolmionmuotoinen ikkuna.. Nämä elementit antavat rakennukselle linnamaisen vaikutelman. Lempinimensä Rihveli rakennus on saanut pääsisäänkäyntiä reunustavista vuolukivipilareista, kookkaista kivikynistä. Rakennuksessa on käytetty monissa kohtaa vuolukiveä, joka on ominaista tietyille juukalaisille rakennuksille. Vuolukivi viestii alueen kiviteollisuushistoriasta. Lähteet: Karjalainen 20.2.1991, 13.11.1993 Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

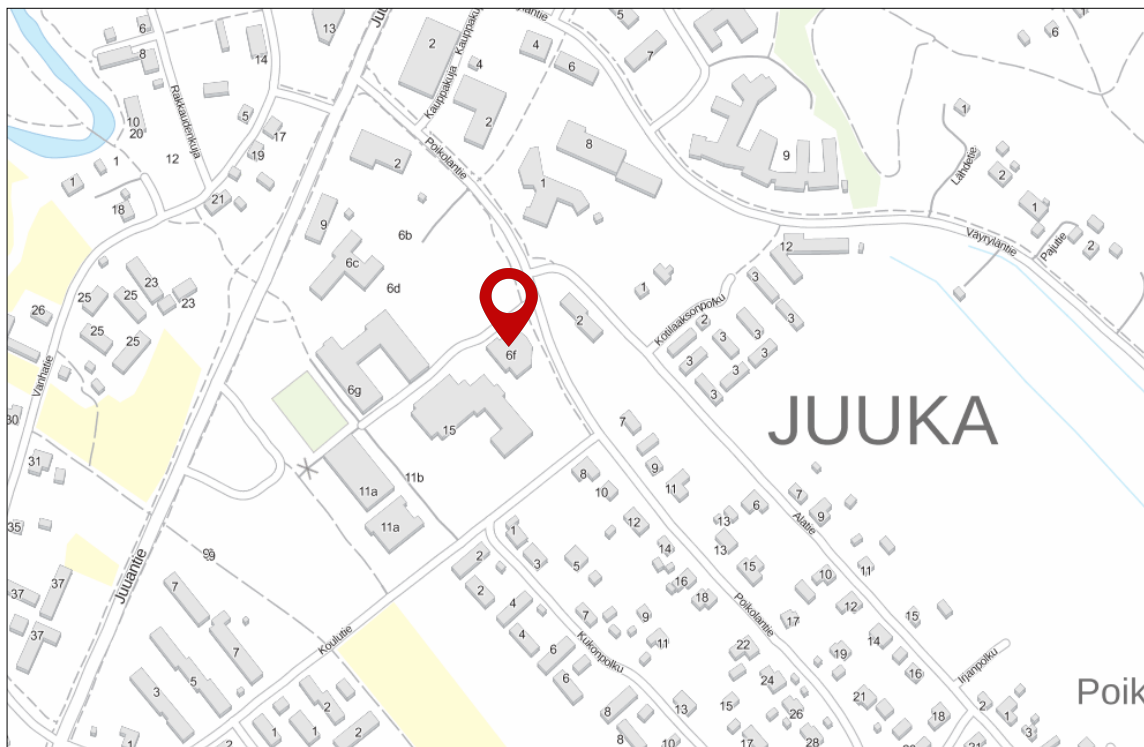
Juuan kirjaston postmoderniset muodot sekä vuolukiven käyttö pintamateriaaleina tekevät rakennuksesta arvokkaan ja harvinaislaatuisen kohteen. Ilmentää paikallisuutta arkkitehtuurissa runsaan vuolukiven käytön myötä.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	176_004_Kivikylä_Juuka		
Nimi	Juuan kivikylä	Osoite	Joensuuntie 1225, 83940 Nunnanlahti
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Nunnanlahti		63,1769
Kunta	Juuka		29,4351
Rakennustunnus	102978761H	Kiinteistötunnus	176-408-54-13
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1995 / 2001		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Pasi Siistonen Oy / Arkkitehtitoimisto Pääsky & Siistonen		
Kaavamerkintä	KTY-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Yrityskäyttö		
Alkup. käyttö	Näyttelytila		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, teräs, vuolukivi		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Lasi, vuolukivi		
Ulkovärit	Harmaa, valkoinen, tehostevärejä		
Kunto / käytössä vai ei	Osittain käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Tulikivi Oy rakennutti ensimmäisen Kivikylän rakennuksen vuonna 1995. Rakennuksessa toimi näyttely-, tuotekehitys- ja ravintolatiloja. Tulikivi-yhtiöt, Juuan kunta ja Pohjois-Karjalan liitto päättivät laajentaa hanketta rakentamalla monipuolinen ja vetovoimainen yrityskeskus, joka koostuisi erilaisista kiviteollisuutta palvelevista näyttely- ja myyntitiloista, alihankkijoiden tuotantotiloista sekä käsityöläisten ja taiteilijoiden työtiloista. Tavoitteena oli luoda vuolukiven ja sen jalostuksen ympärille ainutlaatuinen yritys- ja matkailukeskus, Suomen Kivikeskus.</p> <p>Arkkitehtitoimisto Pasi Siistonen Oy teki ensimmäiset luonnokset ottaen mallia Porvoon makasiinien hengestä. Kivikylä olisi koostunut lukuisista vierekkäisistä harjakattoisista makasiineista, joissa olisi sijainnut sekä työskentelytiloja että makasiinien päädyissä myyntitiloja. Luonnospirustukset muuttuivat matkan varrella ja lopulliset suunnitelmat teki helsinkiläinen toimisto Pääsky & Siistonen Oy. Uusia tiloja alettiin rakentamaan vuonna 2002, ja Kivikylä valmistui 2003. Kivikylän päärakennus on upea modernistinen, paviljonkityyppinen, rakennus, jonka korkeat katosta kannattelevat pylväät, päädyn kulmikkaat vuolukiviseinät ja koko pääjulkisivun täyttävä lasinen pinta tekee rakennuksesta merkittävän 2000-luvun vaihteen teoksen. Kaikkien alueen rakennusten pääsääntöinen rakennusmateriaali on vuolukivi, jota ei oltu käytetty suomalaisessa rakennushistoriassa sitten 1900-luvun vaihteen Jugend-arkkitehtuurin jälkeen yhtä mittavissa määrin.</p>			
Lähteet: Karjalainen: 10.5.1999, 14.6.2002, 14.6.2003			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kohteessa on useita toimitiloja, moni tiloista on käyttämättöminä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen	
Arvo	Maakunnallisesta arvokas
<p>Arvon perustelu Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus Historiallinen tyyppillisuus alueelle Historiallinen todistusvoima ja identiteetti Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo</p> <p>Kivikylän synty on sidoksissa Juuan alueen merkittävyyteen suomalaisen vuolukiviteollisuuden historiassa. Kohteen arkkitehtoniset arvot ovat merkittävät siksi, että rakennukset, erityisesti päärakennus, poikkeaa alueen muusta rakennuskannasta, ja on ollut aikanaan rohkea päätös rakennuttaa niin modernistinen rakennusmiljö, joka nousee esiin näyttävästi Joensuuntien varressa. Ollut merkittävä tekijä alueen matkailu- ja liike-elinkeinolle.</p>	
Inventointipäivä	Inventoija
12.9.2020	Samu Aarnio
<p>The map shows a rural area with several lakes and a network of roads. Key locations labeled include MIKKOLA, Rajala, Eerikkala, Loomäki, Savikkolankallio, Paskalahti, Savikkola, Kärenvaara, and Halla-aho. A red location pin is positioned on the map near the intersection of Joensuuntie and a road leading to Eerikkala. A scale bar at the bottom left indicates a distance of 200 meters.</p>	

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	176_005_Kolinportti_Juuka		
Nimi	Kolinportti	Osoite	Kolintie 10, 83950 Ahmovaara
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Ahmovaara		63,0943
Kunta	Juuka		29,6123
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-401-4-90
Kohdetyyppi	Myymä- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1992		
Suunnittelija	Juhani Katainen ja Olavi Koponen		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Huoltoasema, yrityskäyttö		
Alkup. käyttö	Huoltoasema, yrityskäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Teräs		
Kattomuoto	Loiva lapekatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Vuolukivi ja metallikasetit		
Ulkovärit	Vuolukiven harmaa, vaaleanpunaiset kasetoinnit		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Palvelukeskus Kolinportti on valmistunut kutsukilpailun tuloksena 1992, kutsukilpailun voitti arkkitehti, professori Juhani Katainen. Juuan silloinen kunnanjohtaja Ahti Puumalainen oli rohkea visionääri. Puumalainen halusi risteykseen rakennuksen, joka erottautuisi perinteisistä "hirsilinnoista" ja joka houkuttelisi ihmisiä käyttämään sen palveluita.</p> <p>Kolinportin dynaaminen ja futuristinen ilme syntyy valtavasta kattolipasta, joka työntyy nuolen lailla esiin kapean ja matalan rakennusmassan päältä. Rakennuksen julkisivut näyttävät kevyiltä, sillä suuria lasipintoja on käytetty paljon. Kattolippa muodostaa katoksen tankkauspisteiden päälle, ja se on tuettu massaan nähden hyvin kapeilla pylväillä. Arkkitehti Katainen kertoo, että suunnittelua ohjasi mielikuva "kevyestä aamusumusta niityllä".</p> <p>Arkkitehti Katainen antaa kunnian Kolinportin kokonaisuudesta hänen silloiselle toimistoarjoittelijalleen, tuolloin vielä arkkitehtuurin opiskelijalle Olavi Kuposelle. Kataisen mukaan Kolinportti oli Koposen ensimmäinen todellinen suuryö.</p> <p>Kolinportti rinnastuu suurten katosten, vuolukiven käytön ja postmodernistisen ilmeen vuoksi Juuan kivikylään.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

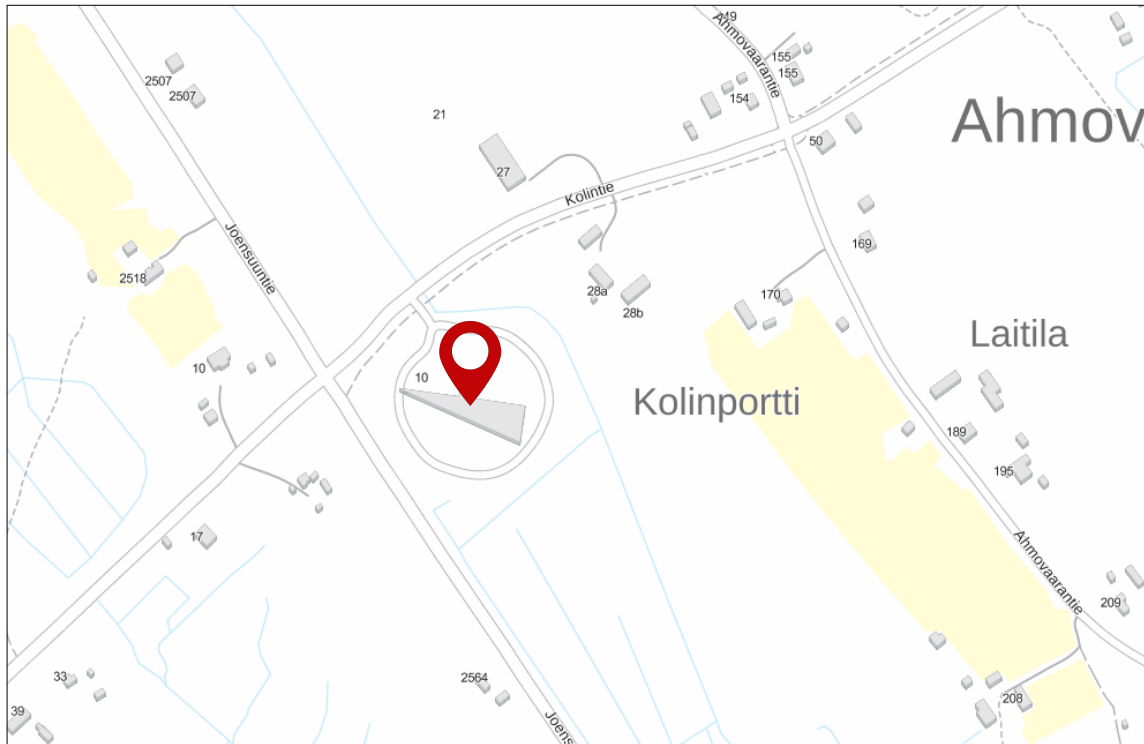
Poikkeuksellisen ainutlaatuinen arkkitehtuuri, eroaa merkittävästi tavanomaisesta huoltoasemarakennuksista.
Vaikuttava modernistinen kohde.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

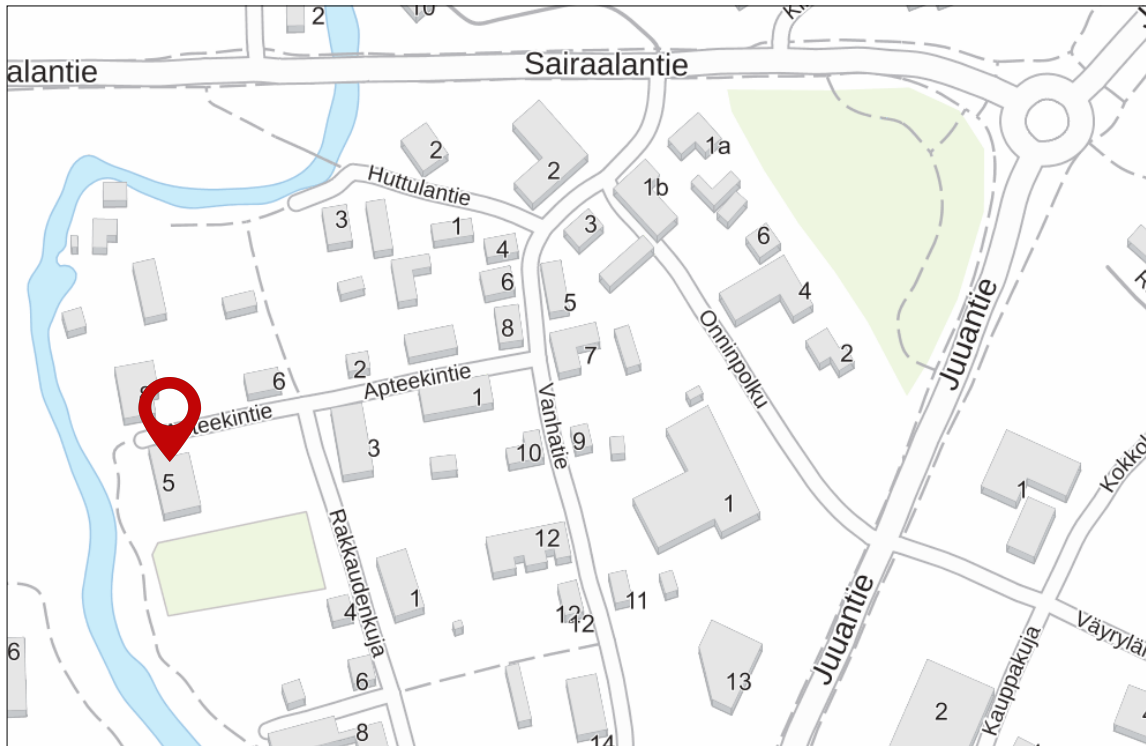
Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	176_007_Seurojentalo_Juuka		
Nimi	Seurojentalo	Osoite	Apteekintie 5, 83900, Juuka
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,2418
Kunta	Juuka		29,2466
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-403-22-63
Kohdetyyppi	Kokoontumisrakennukset		
Valmistumisvuosi	1924		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tyhjillään, osittain asuinkäytössä		
Alkup. käyttö	Suojeluskunnantalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Lapekatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Tyhjillään, osittain asuinkäytössä		
Erityishuomiot	Talo on myynnissä 2020		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Seuran talon rakennutti vuonna 1924 Juuan porvarillisen edistysseurain talousyhdistys, joka myi talon Juuan suojeluskunnalle. Kun suojeluskunta vuonna 1944 lakkautettiin, talo siirtyi takaisin entiselle omistajalleen, joka nykyisin tunnetaan Juuan Valistusseurain kannatusyhdistyksenä. Rakennuksessa on toiminut mm. keskikoulu ja elokuvateatteri Seura.</p> <p>Seurojentalo kuuluu Puu-Juuan alueeseen, rakennuskanta on ajallisesti hyvin kerroksellista, mutta yhtenäisyyttä alueelle tuovat puinen ja perinteinen rakentamisen tapa sekä rakennusten sijoittuminen kiinni historiallisessa katulinjassa. Puu-Juuan suurin arvo on juuri puurakennusten kokonaisuudessa.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. www.kylat.fi</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			

Arvo	Maakunnallisesti arvokas
-------------	---------------------------------

Arvon perustelu
Historiallinen keroksellisuus
Kuuluu osana Puu-Juuan historialliseen katumaisemaan.

Inventointipäivä 24.8.2020	Inventoija Samu Aarnio
--------------------------------------	----------------------------------

50 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	176_008_Siunauskappeli_Juuka		
Nimi	Juuan siunauskappeli	Osoite	Sairaalan tie 21,83900 Juuka
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Juuka, Rostuvi		63,2407
Kunta	Juuka		29,2202
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	176-403-77-1 / 2?
Kohdetyyppi	Siunauskappelit		
Valmistumisvuosi	1955		
Suunnittelija	Veijo Martikainen		
Kaavamerkintä	EH		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Siunauskappeli		
Alkup. käyttö	Siunauskappeli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Jyrkkälappeinen		
Kate	Saumattu kupari		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Kuparikatto ja vihreä ulkolaudoitus		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Juuan siunauskappeli vihittiin käyttöön 1.10.1955. Siunauskappelin on suunnitellut juukalainen arkkitehti Veijo Martikainen. Kappeli on tasasivuisen kolmion muotoinen, Kristillisenä symbolina tasasivuinen kolmio viittaa Pyhään kolminaisuuteen. Lähes maahanulottuvia kattolappeita kannattaa 11 kattotuolia (Karjalainen 2.10.1955). Pääsisäänkäynnin tuulikaapin ylle rakennettiin katos 2016. Jossain vaiheessa on kappelin taakse rakennettu lisäsiipi. Juuan siunauskappeli lienee Pohjois-Karjalan varhaisin tämän rakennustyyppin, tasasivuisen kolmion muotoisen ja jyrkkä lappeisen, siunauskappelin edustaja. Suomessa tämän tyyppin ensimmäisiä edustajia olivat Erik Bryggmanin Honkanummen siunauskappeli (1956) ja Olli Kuusen Rautalammin siunauskappeli (1956) (Lehtimäki & Lyytinen 2015, 52).</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Lehtimäki, Terhi & Lyytinen, Hanna (2015). Siunauskappeli rakennustyyppinä. Evankelis-luterilaisten seurakuntien siunauskappelit 1917 – 2000. Kulttuuriympäristön tutkimusraporttien tietokanta, Museovirasto Karjalainen: 2.10.1955</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

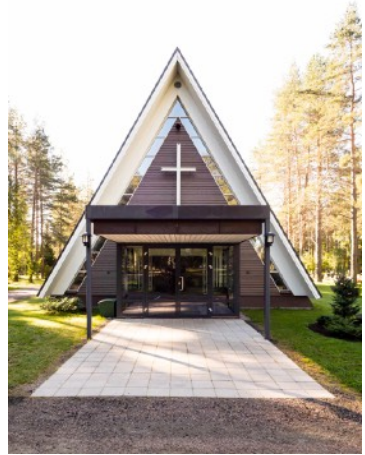
Tyylikäs, hyväkuntoinen siunauskappeli. Ensimmäinen suorakulmaisenkolmion mallinen siunauskappeli Pohjois-Karjalassa.

Inventointipäivä
24.8.2020

Inventoija
Samu Aarnio

100 m

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Kitee
maakuntavaltuusto 13.6.2022**

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	260_001_Pyhän Kolminaisuuden ja Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko_Kitee		
Nimi	Pyhän Kolminaisuuden ja Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko	Osoite	Valamontie 4, 82500 Kitee
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,0930
Kunta	Kitee		30,1400
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	260-423-1-86
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1998		
Suunnittelija	Sirkka Sortti		
Kaavamerkintä	YK		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ortodoksinen kirkko		
Alkup. käyttö	Ortodoksinen kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerroslukku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Punainen tiili, tumma pelti		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Pyhän Kolminaisuuden ja Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko on ortodoksinen kirkko Kiteellä. Kirkko on yksi Joensuun ortodoksisen seurakunnan kirkkoista.			
Kirkko valmistui vuonna 1998. Sen on suunnitellut arkkitehti Sirkka Sortti. Kirkon vihki arkkipiispa Johannes vuonna 2000, ja nimensä mukaisesti kirkko on omistettu Pyhälle Kolminaisuudelle ja Pyhälle Nektarios Eginalaiselle (https://fi.wikipedia.org/wiki/Kiteen_ortodoksinen_kirkko).			
Kirkko lainaa romanisesta kirkkoarkkitehtuurista, mutta onnistuu välttämään ekletismin. Kirkon kuutiomaiset, tiilimuuratut julkisivupinnat, muodostavat modernin tavan käsitellä ortodoksista kirkkoarkkitehtuuria perinteitä kunnioittaen.			
Lähteet: Wikipedia https://fi.wikipedia.org/wiki/Kiteen_ortodoksinen_kirkko			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

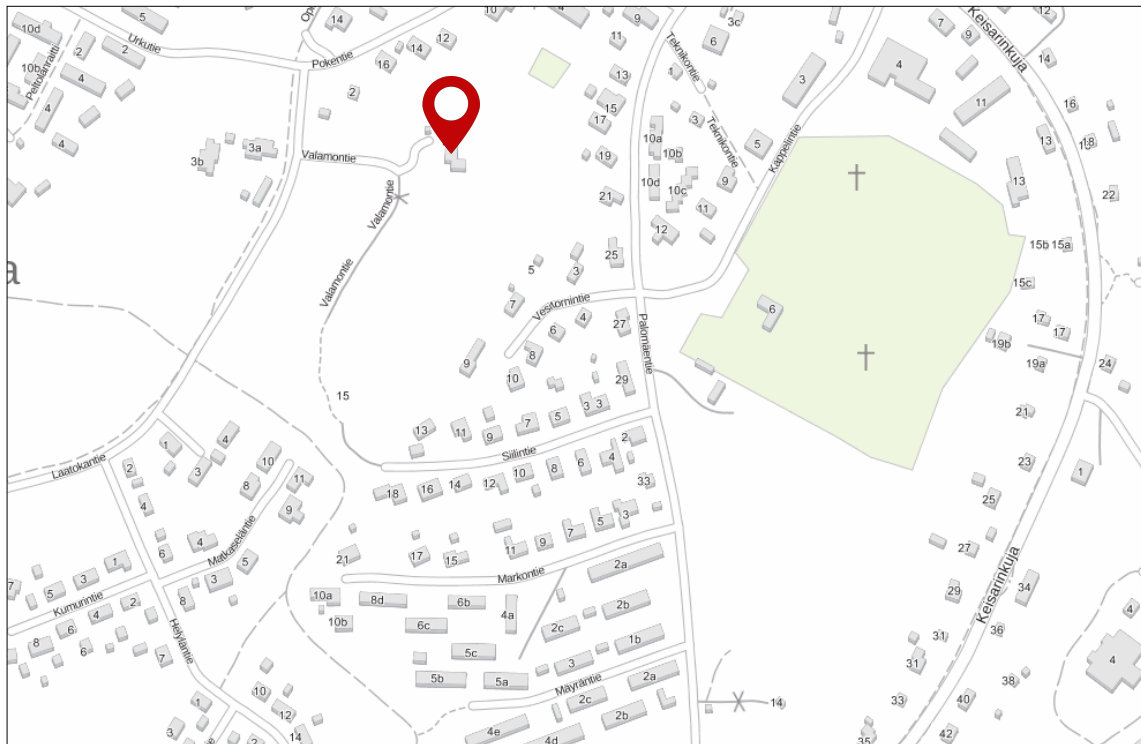
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Merkittävä modernin ortodoksisirkkorakentamisen edustaja.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

100 m

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit,
Kontiolahi**

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	276_002_Kunnantalot_Kontiolahti		
Nimi	Kontiolahden kunnantalot	Keskuskatu 8, 81100 Kontiolahti	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7693
Kunta	Kontiolahti		29,8472
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	276-402-63-3
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1913 / 1951 / 1972		
Suunnittelija	Uusin kunnantalo Arkkitehtitoimisto Veikko Voutilainen		
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	Vanhin osa sr		
Nyk. käyttö	Kontiolahden kunnantalo		
Alkup. käyttö	Kontiolahden kunnantalo, paloasema		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi / betoni		
Runko	Hirsi / tiili / betoni		
Kattomuoto	Harjakatto / harjakatto / tasakatto		
Kate	Saumapelti / tiili / bitumikate		
Vuoraus	Laudoitus / rappaus / tiili		
Ulkovärit	Vaalea keltainen / keltainen / keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kontiolahdelta löytyy vieri vierestä kolme eri aikakauden kunnantaloa, puinen 1913 rakennettu, kivinen, yhdistetty paloasema ja kunnantalo, vuodelta 1951 ja vuonna 1972 rakennettu keltatiilinen kunnantalo. Puinen kunnantalo edustaa ajankohdan yleisiä rakentamis- ja tyylipiirteitä, paloasema-kunnantalo on melko tavanomainen 1950-luvun alun rakennus ja keltatiilinen kunnantalo on jämäkästi sommiteltu 1970-luvun taitteen modernismista ponnistava teos. Tiilisen kunnantaloon on suunnitellut helsinkiläinen arkkitehtitoimisto Veikko Voutilainen. Puisen kunnantaloon suunnittelijaa ei tiedetä, rakennus lienee perustunut aikansa tyyppiirustuksiin, joita on sitten muokattu tarpeen mukaan. Rakennusten väliin jää vuonna 1951 valmistunut paloasema-kunnantalo. Kivisen paloaseman ja yhdistetyn kunnantaloon oli suunnitellut rakennusmestari Emil Riikonen. Viereinen, vanha puinen kunnantalo yhdistettiin tähän paloasema-kunnantaloon maanalaisella käytävällä (Karjalainen 12.3.1952).</p> <p>Kontiolahden virastotalon suunnitteli helsinkiläinen arkkitehtitoimisto Veikko Voutilainen. Talon avajaisia vietettiin 20.5.1972 (Karjalainen 21.5.1972). Kunnantaloon arkkitehtuuri on tyyppillistä 1960–1970-lukujen kunnantalojen arkkitehtuuria, asiallista, koristeetonta. Kunnantalojen tehtävä oli olla tehokkuuden vaatimusten vuoksi hallintorakennuksia, ei enää seremoniaalisia vallan näyttämöjä. 1980-luvun nousukausi muutti tämän suhtautumisen. Kontiolahden kunnantaloon tekee vivahteikkaaksi silmiinpistävä keltaisen tiilen muuraus, tiilien välit korostuvat tumman laastin vuoksi. Nauhaikkunarivistöjen alle on tehty koristeellinen yksityiskohta muuraamalla tiilirivistö pystyyn sekä sisäänkäynnin yläpuolinen katos lisäävät juhlallisuutta.</p> <p>Uuden kunnantaloon rakentamisella haluttiin samalla kohentaa paikkakunnan palvelutasoa. Rakennukseen sijoitettiin hallinnon tilojen lisäksi sairausvakuutus- ja työnvälitystoimistot sekä ravintola ja parturi-kampaamo. (Karjalainen 21.5.1972).</p> <p>Lähteet: Karjalainen 12.3.1952, 21.5.1972</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

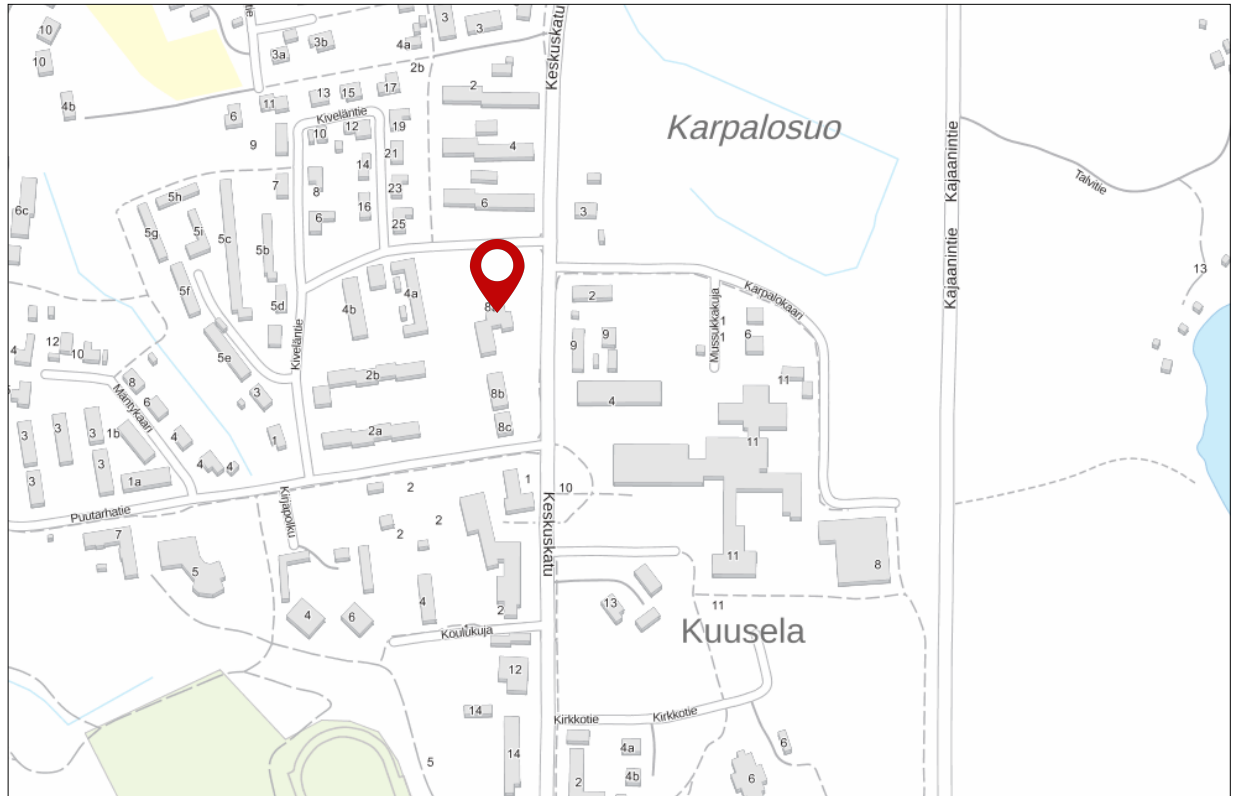
Alueen kolme rakennusta muodostavat historiallisen kokonaisuuden, joka liittyy kunnallisten toimialojen ja kunnallistalojen arkkitehtuurin kehittymiseen.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Vuonna 1972 valmistunut kunnantalo.

Vuonna 1951 valmistunut yhdistetty paloasema ja kunnantalo.

Vuonna 1913 valmistunut ensimmäinen kunnantalo.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	276_003_Ortodoksinen kirkko_Kontiolahti		
Nimi	Ortodoksinen kirkko	Tsasounantie 6, 80770 Kontiolahti	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7537
Kunta	Kontiolahti		29,8498
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	276-402-13-285
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1982		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	YK		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ortodoksinen kirkko		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Lautakatto		
Vuoraus			
Ulkovärit	Ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Kontiolahden ortodoksinen kirkko rakennettiin tsasounaksi. Se vihittiin 22.8.1982 (Karjalainen 23.8.1982). Tsasouna edustaa perinteistä karjalaista rakennustyyliä harja- ja räystäshirsineen, etualan avokuistineen sekä koristeellisine otsa- ja tuulilautoineen. Tsasouna vihittiin kirkoksi 22.9.1985 (Karjalainen 23.9.1985). Kirkko edusta arkkitehti Erkki Helasvuon uskareliaanista tulkintaa.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyypillisuus alueelle

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

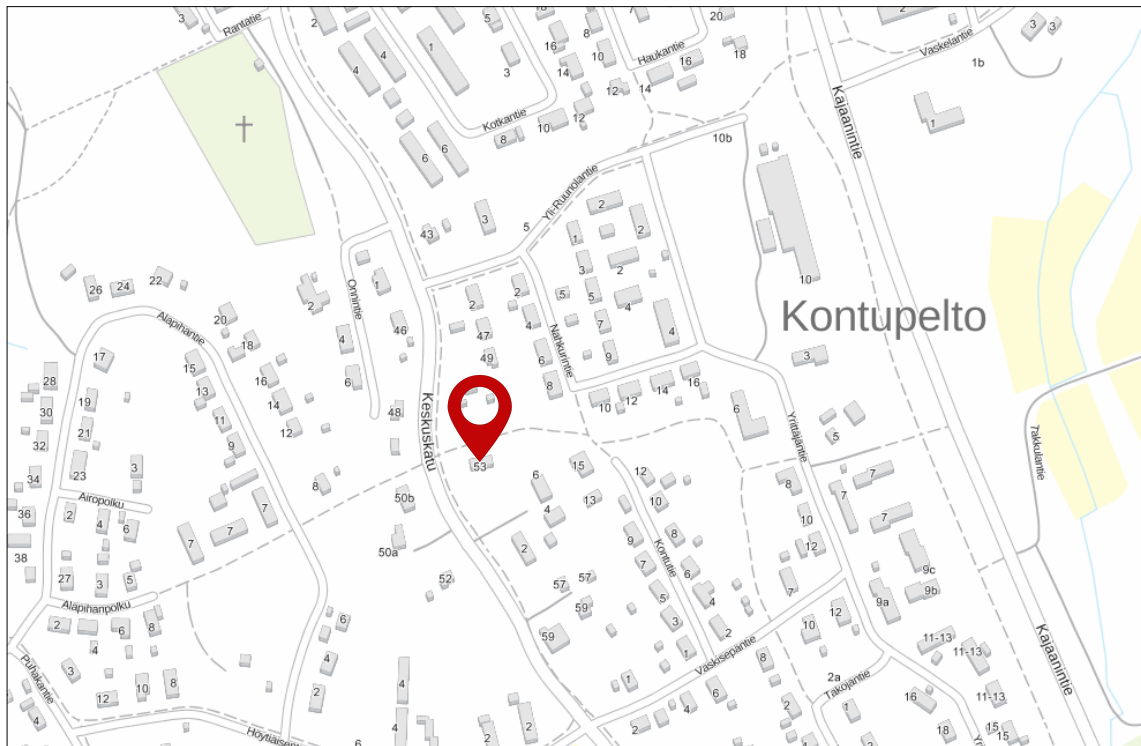
Uuskarelianismia edustava kirkko.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	276_004_Paihola_Kontiolahti		
Nimi	Paiholan entinen sairaala-alue	Paiholantie, 80850 Kontiolahti	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,6842
Kunta	Kontiolahti		29,9357
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	276-402-63-3
Kohdetyyppi	Laitosrakennukset		
Valmistumisvuosi	1950–		
Suunnittelija	Jalmari Lankinen ja useita muita suunnittelijoita		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö	Mielisairaala		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Eri puolille Suomea on rakennettu aikojen saatossa lukuisia mielisairaanhoidon suuryksiköitä. Näistä vanhin on Helsingissä sijaitseva Lapinlahden sairaala (1841). Mielisairaaloita rakennettiin aina 1970-luvulle saakka pääasiassa maaseutumaiseen ympäristöön, sillä luonnonympäristön ajateltiin tukevan potilaiden hoitoa ja paranemista.</p> <p>Pohjoiskarjalaisittain merkittävin mielisairaalamiljöö toteutettiin Kontiolahden Paiholan kylään pääasiassa 1950- ja 1960-lukujen aikana. Näyttävän Paiholan ympäristöstä kohoava kohde on vuonna 1951 valmistunut sairaalan päärakennus. Massoitteeltaan vaihtelevan kohteen korkein osa nousee kuuteen kerrokseen, ja tähän on nivelletty poikittaisesti matalammat siipiosat. Samana vuonna päärakennuksen viereen valmistui rakennus avo-osastoille.</p> <p>Molemmat vuonna 1951 valmistuneet piirimielisairaalan rakennukset suunnitteli arkkitehti Jalmari Lankinen (1894–1970). Paiholan sairaala oli jatkumoa Pälkjärven piirimielisairaalan (1924–1937) toiminnalle, jonka rakennukset jäivät sodan jälkeen Neuvostoliiton puolelle. Lankinen oli suunnitellut myös Pälkjärven sairaalan suurimmat massat (1937).</p> <p>Paiholan sairaalakokonaisuus täydentyi 1960-luvulla. Tuolloin valmistui Arkkitehti-toimisto Reino Koivula & Co:n suunnittelema moderni ja ulkoiselta olemukseltaan pelkistetty kolmikerroksinen sairaalarakennus (1963). Henkilökunnalle arkkitehtitoimisto suunnitteli neljä pienkerrostaloa (1965) ja tämä kokonaisuus täydentyi vuonna 1969 arkkitehti Toivo Kortteisen suunnittelema rakennuksella. Nämä viisi rakennusta muodostavat Pielisjoen lähelle avautuvan puoliympyrän muotoisen ja kauniisti hahmottuvan kehän. (Piiiparinen 2018, 164–165.) Erkki Helasvuo suunnitteli kauniin geometrisen sosiaaliilarakennuksen vuonna 1980.</p> <p>Paiholan sairaalatoiminnot lakkautettiin lopullisesti vuonna 2016 ja rakennukset ovat siirtyneet Master Yhtiöt Oy:n omistukseen.</p> <p>Lähteet: Piiiparinen, Pekka (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arkkitehtitoimisto Torikka&Karttunen (2014). Paiholan sairaala-alue. Rakennus- ja kulttuurihistoriallinen selvitys.

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Alkuperäisyys

Historiallinen keroksisuus

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

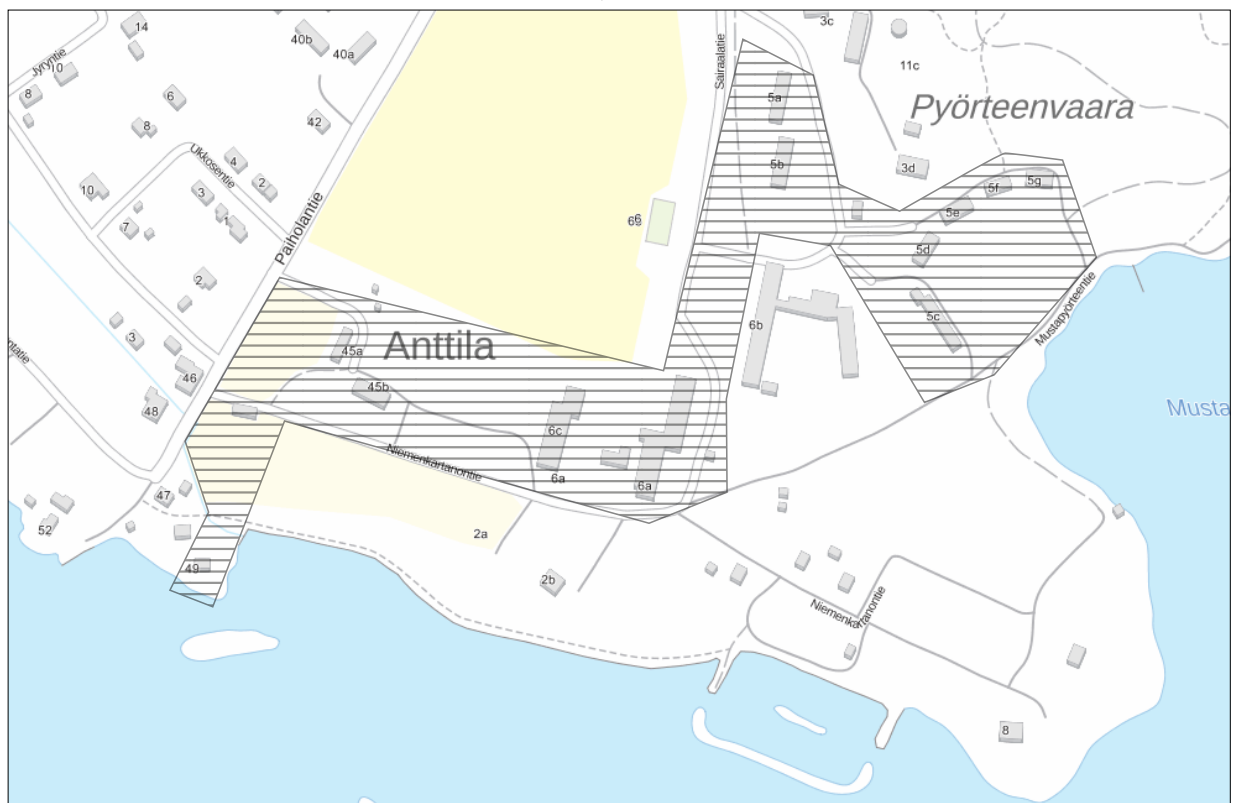
Maakunnallisesti merkittävä alue, näyttävässä jokimaisemassa. Symbolista sekä todistusvoimaista arvoa. Merkittävä julkisen rakentamisen kohde. Alueella on laadukasta 1960-luvun rationaalista asuinrakentamista sekä vanha maatila ja kanavanvartijan asuintalo pihapiireineen.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Lieksa

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_003_kirkko_Lieksa		
Nimi	Lieksan kirkko	Osoite	Kirkkokatu1, 81700 Lieksa
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3133
Kunta	Lieksa		30,0302
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-1-34-3
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1982		
Suunnittelija	Raili ja Reima Pietilä		
Kaavamerkintä	Y II		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kirkko		
Alkup. käyttö	Kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Graniitti, betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Kupolikatto		
Kate	Kupari		
Vuoraus	Graniitti, puu		
Ulkovärit	Harmaa, valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Lieksan nykyinen kirkko (ent. Pielisjärven kirkko) on Lieksan neljäs kirkko. Ensimmäinen Lieksan kirkko rakennettiin vuonna 1667. Se purettiin rappeutuneena ja uusi kirkko rakennettiin samalle paikalle vuonna 1772. Kirkon tuhoututtua salaman iskusta vuonna 1828 paikalle rakennettiin kolmas, C.L. Engelin suunnittelema kirkko, joka valmistui vuonna 1836. Tämä kirkko tuhoutui tulipalossa vuonna 1979.</p> <p>Nykyisen, vuonna 1982 valmistuneen kirkon ovat suunnitelleet arkkitehdit Raili ja Reima Pietilä. Kirkko sijaitsee sitä edeltäneen, Engelin suunnitteleman puukirkon paikalla. Kirkko on pohjamuodoltaan samanlainen kuin sitä edeltävä paikalla sijainnut kirkko. Myös graniittinen kivijalka viittaa vanhaan kirkkoon.</p> <p>Kirkko on betonirakenteinen, julkisivut on verhottu kainuulaisella harmaalla graniitilla sekä vaalealla laudoituksella. Kirkon tunnusomainen erityispiirre on sisäpuolelta kuparilla päällystetty kupoli-katto. Kirkon alttariseinällä on alttaritaulun sijasta suuri ristinmuotoinen ikkuna, josta aukeaa näkymä kohti Engelin suunnittelemaa kellotapulia, ainoaa vanhasta kirkosta muistuttavaa osaa. (Kulttuuriympäristöselvitys 2020, 50–51.)</p> <p>Lähteet: Kulttuuriympäristöselvitys (2020). Lieksa. Maisema, kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Sweco Infra&Rail Oy.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Tunnetun arkkitehtikaksikon näyttävä ja ainutlaatuinen työ.

Inventointipäivä

5.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_004_Lieksankosken voimalaitos_Lieksa		
Nimi	Lieksankosken voimalaitos	Osoite Alakanavantie 21, 81720 Lieksa	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3361
Kunta	Lieksa		30,0379
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-415-67-51
Kohdetyyppi	Voimalaitokset		
Valmistumisvuosi	1960		
Suunnittelija	Alvar Aalto		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Voimalaitos		
Alkup. käyttö	Voimalaitos		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu			
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Loiva lapekatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Slammattu tiili, maalattu betoni		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Julkisivuremontti tehty 2018.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Alvar Aallon suunnitteleman voimalan pääjulkisivu avautuu läheiseltä kevyen liikenteen riippusillalta. Päämassassa sijaitsevan konehallin ikkunaseinää lämpösäätelyltä suojaava horisontaalinen aurinkosuojasäleikkö, brise-soleil, on juhlava rakennustaiteellinen näky, joka myös varjostaa säleikön takana olevaa konehallia, ja näin säätelee konehallin lämpötilaa. Konehalli on valoisa, kirkkomaisen tunnelman tekevä tila, käytävät, portaat, puukaiteet ovat tunnistettavasti Alvar Aallon käsialaa. Voimala-alue on yleisöltä suljettu. Voimala on peruskorjattu vuonna 2018.			
Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Alvar Aalto suunnitteli urallaan kolme vesivoimalaa, ja nämä kaikki sijaitsevat Pohjois-Karjalassa. Lieksankosken voimalaitos, Pankakosken voimalaitos ja Pamilon voimalaitos. Ainutlaatuista Alvar Aallon teollisuusarkkitehtuuria.

Inventointipäivä

5.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Voimalan takajulkisivu kuvattuna ennen voimalan peruskorjausta vuonna 2018

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_005_Luontokeskus Ukko_Lieksa		
Nimi	Luontokeskus Ukko	Osoite Ylä-kolintie 39, 83960 Koli	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Koli		63,0959
Kunta	Lieksa		29,8057
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Museot		
Valmistumisvuosi	2000		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Sopenen–Svärd		
Kaavamerkintä	ET		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Luontokeskus		
Alkup. käyttö	Luontokeskus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Puhdasvalubetoni, laudoitus, rimoitus		
Ulkovärit	Harmaa betoni ja tummanruskea laudoitus		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Luontokeskus Ukko vihittiin 12.9.2000 pääministeri Paavo Lipposen johdattamana. Luontokeskus Ukko liittyi Kolin uuteen matkailun-, metsä- ja kiviosaamisen uudelleen investointeihin. Luontokeskus Ukko toimi näyttely-, museo- ja opastuskeskuksena yhdeksän vuotta aiemmin perustetun Kolin tarpeisiin. (Karjalainen 22.6.2000.)</p> <p>Luontokeskus Ukon arkkitehti on ylpeän aistikasta, se myötäilee ja sopeutuu ympäristöönsä tekemättä itsestään numeroa. Rakennuksen harmonia syntyy "lohkareisesta" massoitteesta, mustan laudoituksen, harmaan betonin, heijastavien lasien ja liuskekivien yhdistelmästä.</p> <p>Luontokeskus Ukosta ja Hotelli Kolin laajentamisesta järjestettiin vuonna 1997 arkkitehtuurikilpailu. Kilpailun voitti helsinkiläinen arkkitehtitoimisto Sopenen–Svärd ehdotuksella "Neidonkenkä". Keskus rakennettiin ahtaalle, vanhalle parkkipaikalle, joka aiheutti monia rakennusteknisiä ongelmia.</p> <p>Sopasen ja Svärdin kilpailutyön lähtökohtana oli se, että Luontokeskus Ukko muodostaa selkeästi oman erillisen rakennuksen. Mahdollisuus olisi ollut myös liittää luontokeskus osaksi hotellia, kuten kaikissa muissa kilpailuun osallistuneissa ehdotuksissa tehtiin.</p> <p>Rakentamalla Luontokeskus erilleen hotellista pystyttiin säästämään luontoa. Hotellin yhteyteen rakennettaessa olisi täytynyt räjäyttää ympäröivää kalliota suhteettoman paljon. Jopa Luontokeskuksen viistoa siipeä lyhennettiin vain siksi, että näin pystyttiin säästämään kvartsiittikallioita mahdollisimman paljon.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 22.6.2000, Karjalainen 12.9.2000.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Symbolinen arvo.

Maisemallinen arvo.

Luontokeskus Ukko on edustava näyte 2000-luvun arkkitehtuurista, joka yhdistää materiaalit ja muodot kiinnostaksi kokonaisuudeksi. Haastavaan sijaintiin onnistuneesti sijoitettu rakennus. Luontokeskus Ukko liittyy saumattomasti osaksi Kolin rakennettua kulttuuriympäristöä ja kansallispuiston kehitystyötä.

Inventointipäivä

5.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_006_Meijeri- ja myllyrakennus_Lieksa		
Nimi	Meijeri- ja myllyrakennus	Osoite Rantalantie 2, 81720 Lieksa	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3122
Kunta	Lieksa		30,0371
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-6-43-5
Kohdetyyppi	Meijerit		
Valmistumisvuosi	1948–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Lieksan mylly- ja meijerialue sijaitsee Lieksan keskustan välittömässä läheisyydessä maisemallisesti kauniilla paikalla Lieksanjoen varrella. Alueen rakennukset ovat merkittävä kulttuurihistoriallinen osa Lieksan ja Pielisjärven maatalouden ja siihen liittyvän teollisuuden historiaa.</p> <p>Myllyn ja meijerin pitkä päärakennus jakautuu meijeri-, ruismylly- ja vehnämyllyosiin. Varsinaiseen päärakennukseen liittyy Lieksanjoen puolella pienempiä, eri vaiheissa rakennettuja lisäosia.</p> <p>Tiilirakenteisen ruismyllyn piirustukset laati rakennusmestari Samuel Kärkkäinen ja niitä tarkensi myös koneistosta vastannut Hankkija. Alueen korkein rakennus, nelikerroksinen vehnämylly rakennettiin vuosina 1948–1950. Vehnämyllyn ensimmäiset piirustukset ovat jo vuodelta 1946, mutta toteutuneeseen rakennukseen niitä muokattiin merkittävästi. Vehnämyllyn rakennettiin tuotantotilojen lisäksi pari toimistohuonetta. Rakennuksen pihan puoleiselle sivulle on myöhemmin lisätty ikkunan paikalle suurempi peltinen lastausluukku ja sisäänkäynnin päällä olevaa katosta on muokattu tai se on vaihdettu kokonaan.</p> <p>Vehnämyllyn rakentamisen yhteydessä tehtiin myös muita muutoksia ja lisäyksiä, kuten jäähdytyskonehuone, lastauslaitureita sekä tiilinen muuntaja. Ruismyllyn joen puoleiselle sivulle rakennettiin viljasilo vuonna 1972. Silossa on jyrkkä satulakatto ja vaaleat peltiseinät. Silo on yksi alueen parhaiten joelta erottuvista rakennuksista. Vuonna 1980 rakennettiin betonijalustainen pyöreä öljysäiliö. Muita rakennuksia alueella ovat punatiilipintainen lämpökeskus, rapattu pumppuasema, lauhdutin sekä höyrystjäälläas.</p> <p>Lieksan meijeri- ja myllyalue on ajallisesti kerroksellinen ja arvokas kokonaisuus. Se on tärkeä osa Lieksan ja Pielisjärven maatalouden teollista historiaa.</p> <p>Lähde: Arkkitehtitoimisto Karttunen (2020). Lieksan mylly- ja meijerirakennus. Selvitys säilytyksestä, kunnostuksesta ja käytöstä.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemallisesti ja historiallisesti merkittävä meijerimiljö.

Inventointipäivä
5.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

Kuvat Osmo Karttunen

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_009_Pankakosken voimalaitos_Lieksa		
Nimi	Pankakosken voimalaitos	Osoite	
		Ruukintie 2, 81750, Lieksa	
Kylä / kaupunginosa	Pankakoski	Koordinaatit WGS84	
			63,3263
Kunta	Lieksa		30,1381
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-415-105-166
Kohdetyyppi	Voimalaitokset		
Valmistumisvuosi	1963		
Suunnittelija	Alvar Aalto		
Kaavamerkintä	TTV		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Vesivoimala		
Alkup. käyttö	Vesivoimala		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Loiva lapekatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Slammattu tiili, betoni		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Pankakosken voimalaitos valmistui kolme vuotta myöhemmin kuin lähistöllä sijaitseva Lieksankosken voimala. Tämä näkyy osittain siinä, että voimalan ulkoasu on pelkistetympi kuin Lieksankosken voimalaitos. Pankakosken voimalan yläpuolen näkee Pankakosken Ruukintien sillalta. Pääjulkisivu on yleisöltä suljetulla tehdasalueella, alumiinikarmisine ikkunarutuineen. Ulko-oven kierreinen kahva on Aallolle tyypillistä muotoilua.</p> <p>Voimalan omistaa nykyään Kemijoki-yhtiö, mutta niiden tilaaja oli Enso-Gutzeit. Tehdasalueella on sijainnut muun muassa Aallon suunnittelema puurakenteinen päivystäjien asunto. Tämä on kuitenkin purettu. Alueella sijaitsee lukuisia rakennuksia, joista esimerkiksi sähkövoimalaitos, voisi olla Aaltoa. Tämän selvittäminen vaatisi kuitenkin alueen kokonaisvaltaisen inventoinnin. Pankakosken voimalaitoksella on arkistohuone, jossa on paljon materiaalia myös alueen rakennuskantaan liittyen.</p>			
Lähteet:			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.
Yksi maakunnan kolmesta Alvar Aallon suunnittelema vesivoimalaitoksesta.

Inventointipäivä

5.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

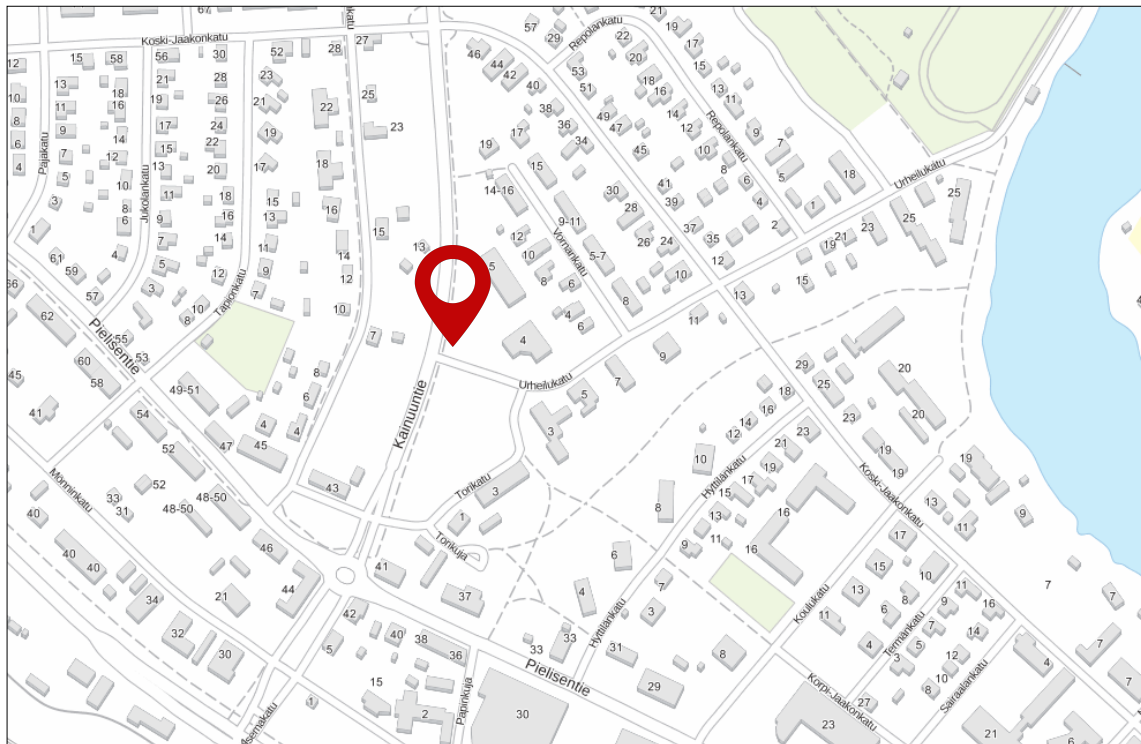
Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_012_Vesitorni_Lieksa		
Nimi	Vesitorni	Osoite	Urheilukatu 2, 81700 Lieksa
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3216
Kunta	Lieksa		30,0225
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-2-9903
Kohdetyyppi	Vesitorni		
Valmistumisvuosi	1955		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	-		
Nyk. käyttö	Vesitorni		
Alkup. käyttö	Vesitorni		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Maalattu betoni, tiili		
Ulkovärit	Valkoinen, punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Lieksan kauppalan vesitornia aloitettiin rakentamaan 1954 turvaamaan Kauppalan vedensaannin. Rakennusurakoitsijana toimi Oy Yleinen insinööritoimisto Helsingistä. (Karjalainen 14.9.1954.)			
Vesitornin korkeus on 45,5 metriä, Säiliön jalusta on pyöreä, teräsbetonisylinteri, jonka halkaisija on 8 metriä ja korkeus 34 metriä. Jalustan sisällä sisäitsevat portaat ylös. Jalusta valettiin liukuvalumenetelmällä. Rengasmuottia nostettiin hydraulisen nosturin avulla sitä mukaan kuin muottiin valettu betoni ehti kuivua riittävään lujuuteen. Keskimääräinen nousunopeus oli vuorokaudessa 3,7 metriä. Jalustan päällä on vesisäiliö, jonka tilavuus on 760 m³. Vesisäiliön halkaisija on 10,2 metriä ja korkeus 10 metriä. Säiliön ulkopuolelle on muurattu kahdella tiilikerroksella, joiden välissä on ilmarako, joka on täytetty vuorivanulla. Katon päällä on näköalatasanne. (Karjalainen 28.1.1955.)			
Lieksan vesitorni on yksilöllisen muotonsa vuoksi muodostunut yhdeksi Lieksan maamerkiksi. Muoto muistuttaa joko käsikranaattia tai Alvar Aallon suunnittelemaa saman nimistä valaisinta. Lisäksi vesitorni on sovitettu hyvin ympäristöönsä, se sopeutuu pehmeiden muotojen ja rakennusmateriaalien vuoksi läheiseen Lieksan kirjastoon ja virastotaloon.			
Lähteet: Karjalainen 14.9.1954 Karjalainen 28.1.1955			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kohde on saneerattu 2020.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			

Arvo	Maakunnallisesti arvokas
------	--------------------------

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Maisemalliset arvot.
 Ilomantsin vesitomin ohella maakunnan hienoimpia vesitorneja. Sijainti virastotalon ja kirjaston vieressä avoimella puistoalueella antaa tornille lisää arvoa.

Inventointipäivä 5.1.2021	Inventoija Samu Aarnio
------------------------------	---------------------------

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_014_Nimismiehen virka-asunto_Lieksa		
Nimi	Nimismiehen virka-asunto	Osoite Moisionkatu 17, 81700, Lieksa	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3188
Kunta	Lieksa		30,0355
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	422-415-71-3
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1924		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	AP/S		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Yksityiskoti		
Alkup. käyttö	Nimismiehen virka-asunto		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus			
Runko	Hirsirunko		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Puulaudoitus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Lieksan kaupunkikuvaan kuuluva nimismiehen talo on rakennettu vuonna 1924. Rakennuksessa ovat asuneet Lieksan nimismiespiirin nimismiehet perheineen. Alkuaikoina myös nimismiehen kanslia sijaitsi samassa talossa. Rakennus on edustava esimerkki 1920-luvun virkataloista. Lieksan keskustassa ei ole enää kuin kymmenkunta taloa, jotka rakennettiin ennen Lieksan paloa. Nimismiehen virka-asunto on yksi näistä.			
Lähteet: Karjalainen 10.11.1989 Kulttuuriympäristöselvitys (2020). Lieksa. Maisema, kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Sweco Infra&Rail Oy.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo
Arvokas kohde

Maakunnallisesti arvokas

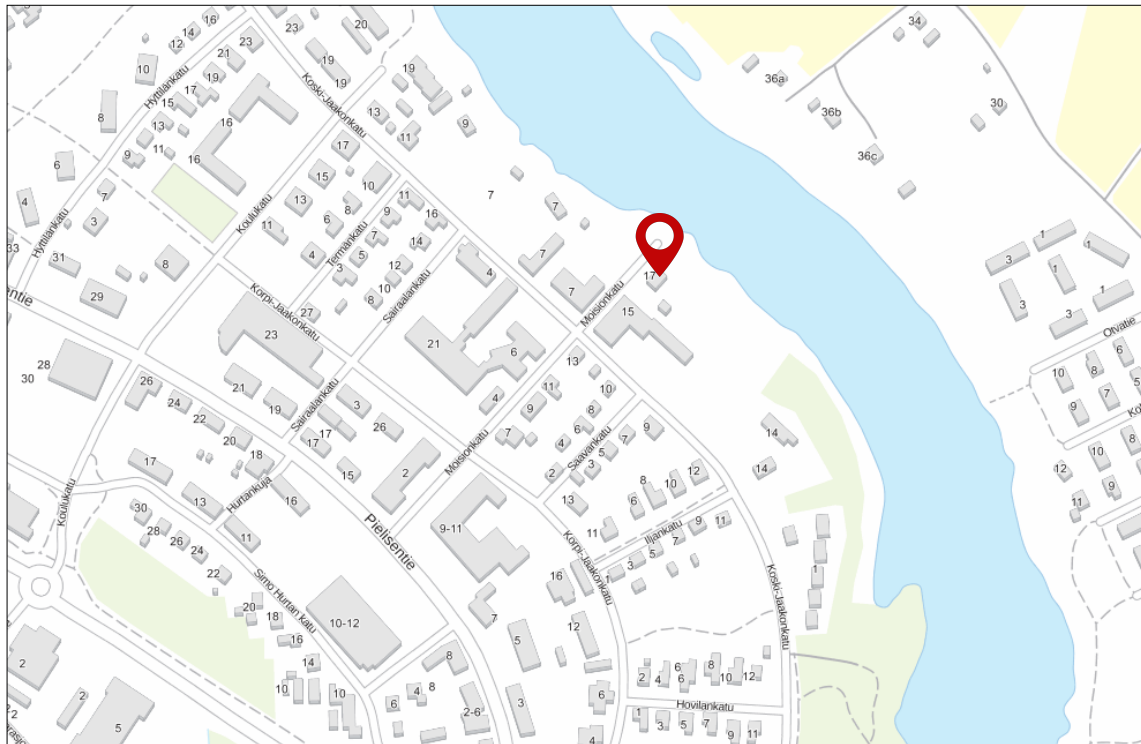
Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

Harvoja tyyppinsä edustajia Lieksassa, jotka ovat rakennettu ennen Lieksan paloa.

Inventointipäivä
5.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

100 m

Kuvat Ulla Aalto

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	422_017_Kristuksen kirkastumisen tsasouna_Lieksa		
Nimi	Kristuksen kirkastumisen tsasouna	Osoite Braheantie 2, 81700, Lieksa	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,3118
Kunta	Lieksa		30,0287
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi			
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tsasouna		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivet		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Lauta		
Vuoraus	Puu		
Ulkovärit	Harmaa / ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Tsasounat ovat ortodoksisia rukoushuoneita ja aikoinaan ne olivat eräänlaisia kyläkappeleita. Tsasounat kuuluivat kansanrakentamisen piiriin. Pohjois-Karjalassa rukoushuoneiden toteuttamisesta ovat vastanneet pääosin seurakunnat, mutta niitä on valmistunut myös yksityishenkilöiden toimesta. Historiallisista rukoushuoneista vanhimmat sijaitsevat Lieksassa ja Ilomantsin Hattuvaarassa. Lieksan Kirkkopuiston tsasouna on Pohjois-Karjalan vanhin ortodoksipyhäkkö ja sen on arvioitu valmistuneen viimeistään 1770-luvun alussa (Piiparinen 2018, 27).</p> <p>Tsasouna sijaitsee Lieksan Ev.Lut-kirkon puiston perällä, jossa sijaitsee myös vuosisatoja vanha ortodoksinen kalmisto (Karjalainen 31.8.1958).</p> <p>Lähteet: Piiparinen, Pekka (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 31.8.1958</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Symboliarvot.

Maakunnan, kenties maamme vanhin tsasouna.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-20

100 m

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Liperi
maakuntavaltuusto 13.6.2022**

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	426_002_Liperin kirkonkylän kirjasto_Liperi		
Nimi	Liperin kirjasto	Osoite	Keskustie 12, 83100 Liperi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5321
Kunta	Liperi		29,3843
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	146-406-108-0
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnanrakennukset		
Valmistumisvuosi	1988		
Suunnittelija	Kaj Michael		
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kirjasto		
Alkup. käyttö	Kirjasto		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, puu		
Kattomuoto	Monitaitteinen		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Valkoinen		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Liperillä on pitkät perinteet kirjastotoimen järjestämisessä. Liperin ensimmäinen kirjasto perustettiin sakastiin vuonna 1845. Lukutupa, joka oli maakunnan ensimmäinen kirjastotalo, rakennettiin vuonna 1903 (Karjalainen 11.10.1988). Liperissä vietettiin kirjastotoiminnan vuoksi 150-vuotisjuhlia vuonna 1995 (Karjalainen 27.3.1988).</p> <p>Liperin kirjaston suunnitteli kuopiolainen arkkitehti Kaj Michael, joka suunnitteli muun muassa myös Juuan kirjaston (1993). Kirjastotalon päämassa muodostuu monilappeisista, punatiilillä vuoratuista, kattolappeista, jotka nousevat ylöspäin rakennuksen reunoilla. Julkisivut muodostavat monisakaraisen kokonaisuuden. Julkisivuja keventävät suuret lasipinnat. Kirjasto valmistui keskelle kirkonkylää, ja on monimuotoisuudellaan poikkeama muusta rakennuskannasta. Rakennuksen kokonaispinta-ala on 840 neliometriä. Uusia palveluita kirjastotalossa olivat muun muassa musiikkikirjasto, käsikirjasto, näyttelytilat ja mikrofilmilaitte. (Karjalainen 11.10.1988).</p> <p>Lähteet: Karjalainen 27.3.1988, Karjalainen 11.10.1988.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

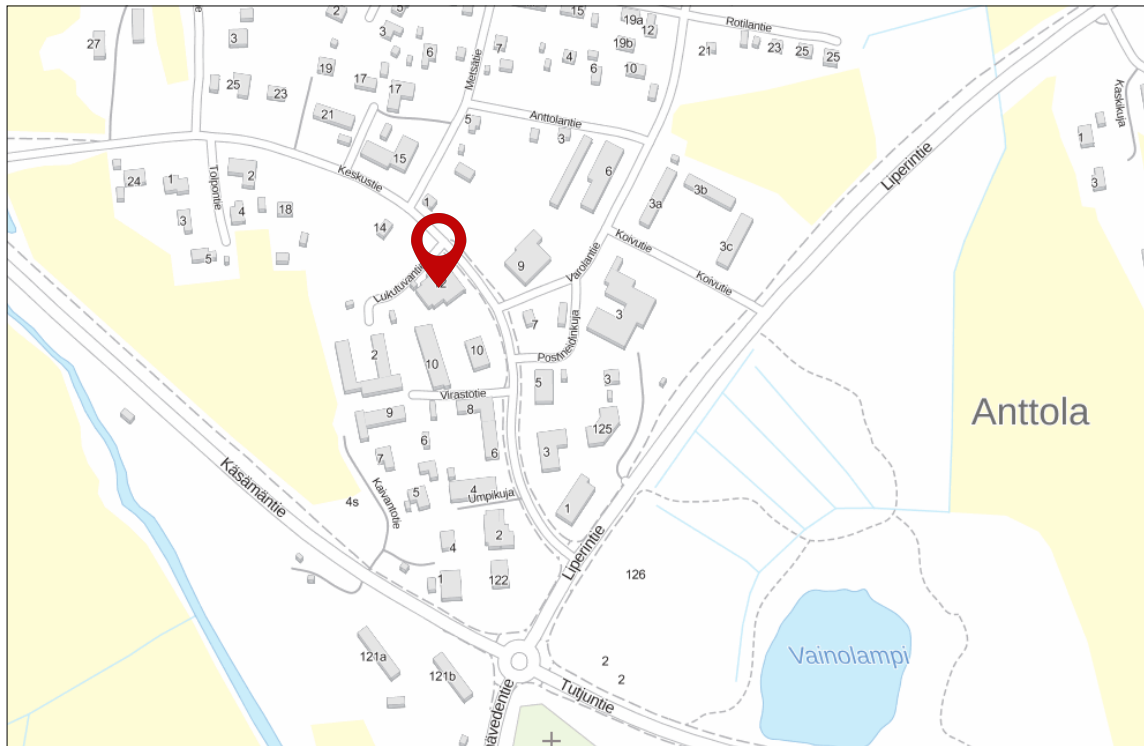
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Maakuntaan paljon suunnitelleen Kaj Michaelin kädenjälkeä, rakennustaiteellisesti merkittävä, rohkea.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	426_003_Liperin ortodoksinen tsasouna_Liperi		
Nimi	Ortodoksinen tsasouna	Osoite	Tsasounakuja 1, 83100 Liperi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,5260
Kunta	Liperi		29,3998
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	426-405-237-2
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1973		
Suunnittelija	Vilho Suonmaa		
Kaavamerkintä	YK		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ortodoksinen tsasouna		
Alkup. käyttö	Ortodoksinen tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerroslukku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Monitaitteinen jyrkkä harjakatto		
Kate	Aaltopelti		
Vuoraus	Aaltopelti, puu		
Ulkovärit	Harmaa, ruskean sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Liperin ortodoksinen rukoushuone eli Pyhän apostoli Andreaxsen tsasouna valmistui vuonna 1973. Kokonaisuus muodostuu itse rukoushuoneesta ja sen vieressä olevasta kellotornista.			
Rukoushuoneen rakennutti Taipaleen ortodoksinen seurakunta. Liperissä oli sijainnut edellisen kerran ortodoksinen pyhäkkö vuonna 1656, jolloin se on poltettu. (Karjalainen 15.6.1973.)			
Vilho Suonmaa suunnitteli rakennusprojektin yhteydessä tyylipuhtaan karjalaisen tsasounan, mutta teki sen rinnalle myös modernin luonnoksen, jonka mukaan tsasouna sitten rakennettiin. Lättiapinta-alaa rukoushuoneessa on 104 m2. Rukoushuoneeseen mahtuu 100 henkilöä kerrallaan. Rakennuksen suurin pituus on 18 metriä, leveys 13 metriä ja korkeus 13 metriä (Karjalainen 15.6.1973). Rakennuksen seinät ovat samalla sen katot.			
Lähteet: Karjalainen 15.6.1973 Piiparinen, Pekka (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

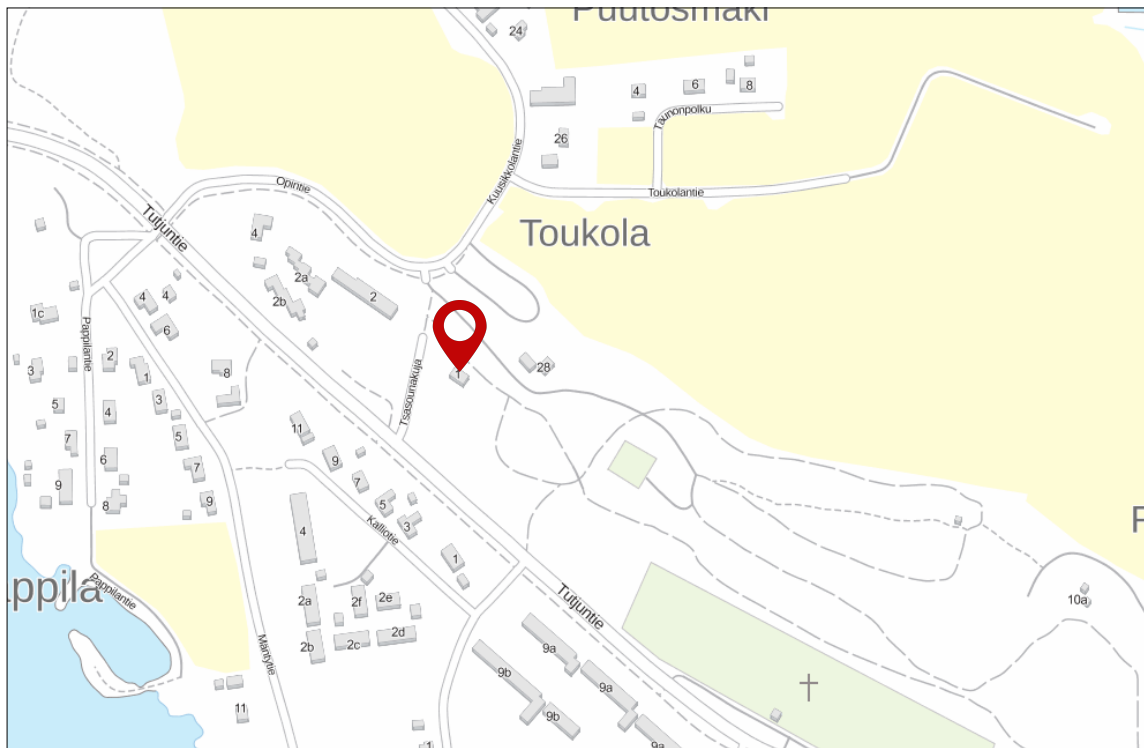
Rakennustaiteellisesti erittäin merkittävä, perinteisestä ortodoksikirkko/-tsasounarakentamisesta poikkeava pyhäkkö.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	426_006_Viinijärven ortodoksisen kirkon alue_Liperi		
Nimi	Viinijärven ortodoksinen kirkko ja sen ympäristö	Osoite Viinijärventie 7, 83400 Viinjärvi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Viinjärvi		62,6451
Kunta	Liperi		29,2299
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	426-410-93-12
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1906–		
Suunnittelija	J. O. Leander		
Kaavamerkintä	YK/s		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	srk-1		
Nyk. käyttö	Kirkko		
Alkup. käyttö	Kirkko		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Monimuotoinen		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Puu		
Ulkovärit	Vaaleita sävyjä		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Liperissä oleva Viinijärven kylä ja sen ympäristö on vanhaa ortodoksisuudesta ja vuosina 1873–1883 siellä toimi jopa itsenäinen Taipaleen kreikkalaiskatolinen kunta. Nimi Taipale alkoi vaihtua termiin Viinijärvi 1920-luvun lopulta lähtien.

Viinijärven ortodoksisen kirkon suunnitteli sortavalalainen rakennusmestari J. O. Leander (1848–1920). Kirkko valmistui vuonna 1906 ja se oli Taipaleen seurakunnan neljäs puukirkko. Leander suunnitteli Viinijärven kirkon länsitornilliseksi ristikirkoksi. Kirkossa on kolme päätilaa: eteinen, kirkkosali ja alttarihuone. Viinijärven ortodoksisessa kirkossa näkyy useita arkkitehtonisia tyylisuuntauksia, joissa on sekä idän että lännen vaikutteita. Perinteisen ortodoksisen kirkkoarkkitehtuurin näkyvin elementti Viinijärven kirkossa ovat kuuden tornin päissä olevat sipulikupolit. Myös kahdeksankulmainen torni, joka on keskuskupolin alapuolella sekä kaikkien tornien telttakatot ovat tyyppillistä idästä vaikutteita ammentaneelle kirkkoarkkitehtuurille.

Kirkon yhteydessä on historiallinen hautausmaa, jonka vanhimmat osat ovat 1590-luvulta. Hautausmaata kiertää kiviäitä, ja sen historia liittyy Taipaleen ortodoksisen kuntaan. Vuonna 1874 kunta määräsi seurakunnan rakentamaan kiviäidan hautausmaan ympärille.

Kirkon lähellä Viinijärventien toisella puolella sijaitsee ortodoksisurakunnan 1880-luvulla valmistunut pappila. Vuodesta 1983 lähtien pappila on toiminut seurakunnan kansliana, kokoustilana ja seurakuntasalina.

Kirkon länsipuolella Taipaleenjoen kupeessa sijaitsee Kanttorila-niminen puutalo, joka on valmistunut 1860-luvun lopulla.

Vastapäätä Kanttorilaa Taipaleenjoen toisella puolella sijaitsee Pirolan pihapiiri. Sen näyttävin rakennus on kauppias Mamantovin talo 1880-luvulta. Pirolan pihapiiri muodostaa ehjän perinteisen pihapiirin. Päärakennuksen lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat tupa, aitat, sauna ja makasiini.

Ortodoksisen kirkon itäpuolella, Särkätien ja Sepänkujan varsilla sijaitsee niin kutsuttu Kirkkosärkän alue. Sen erityispiirteenä on kymmenkunta mökkiä tai mökkimäistä pientaloa. Aikoinaan mökkejä oli huomattavasti suurempi määrä. Taipaleen kylän vähävaraiset alkoivat rakentaa mökkejään Kirkkosärkän alueelle 1900-luvun alussa. 1910- ja 1920-luvuilla rakentaminen voimistui Outokummun kaivoksen perustamisen ja Taipaleen kylälle tulleen rautatien valmistumisen myötä. Ne toivat työpaikkoja ja osa työläisistä asettui asumaan Kirkkosärkälle. Tuolloin alueen asukkaina oli myös lähiseutujen mautilojen työläisiä ja kalastajia, mutta asukkaisiin kuuluivat myös esimerkiksi seppä ja hieroja. Mökkien lisäksi Kirkkosärkällä asuttiin myös maakuopissa.

Kirkkosärkän viimeisin rakennusvaihe käynnistyi toisen maailmansodan jälkeen. Alueelle asettui muun muassa karjalaista siirtoväkeä. Useimmat tähän päivään saakka säilyneet mökit ovat juuri sodan jälkeiseltä ajalta.

Lähteet:

Piiparinen, Pekka (2018). Viinijärven ortodoksinen kirkko ja sen ympäristö. Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Symboliarvot.

Vanha ja arvokas ortodoksinen ympäristö. Yksittäiset maakunnallisesti arvokkaat rakennuskohteet ovat kirkko ja pappila sekä yksittäinen maakunnallisesti arvokas rakennusryhmä on Pirolan pihapiiri.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Viinijärven ortodoksinen kirkko

Pappila

Piirola. Kuva Pohjois-Karjalan museo.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Nurmes

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_001_Bomba-talo_Nurmes		
Nimi	Bomba-talo	Osoite	Suojärvenkatu 1, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5337
Kunta	Nurmes		29,1709
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-124-5-5
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1978		
Suunnittelija	Vilho Suonmaa ja Jarmo Santala		
Kaavamerkintä	RM-korttelialueella (matkailua palvelevien rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Matkailukäyttö		
Alkup. käyttö	Matkailukäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate			
Vuoraus	Hirsi		
Ulkovärit	Ruskea hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Bomban karjalaiskylä Nurmeksessa, Pielisen rannalla on Pohjois-Karjalan turismin keskeisiä rakennettuja kohteita. Päärakennus Bomban talo rakennettiin vuosina 1977–78 karjalaisen hirsitalon tyyliin. Suunnittelusta vastanneilla Vilho Suonmaalla ja Jarmo Santalalla oli esikuvana rajan-takaisen Karjalan Suojärvelle 1855 rakennettu Bombinin talo. Bombinin talo edusti suurperheelle rakennettua asuinrakennusta, jossa olivat myös karjasuojat saman katon alla. Tällaiset suurperheiden asuinrakennukset olivat tyyppisiä Raja-Karjalassa muun muassa Salmassa, Suistamossa, Suojärvellä sekä Korpiselällä. Bomban talo on pohjoismaiden suurin pyöröhuoneisto. Ilomantsiin Parppeinvaaraan rakennettu karjalaiskylä aloitti 1960-luvun alussa tämän perinteiseksi Karjalaiseksi arkkitehtuuriksi tuolloin kutsutun rakennustyylin. Tyyliin katsottiin heijastavan karjalaisuuteen liitettyjä merkityksiä, joiden vaaliminen oli tärkeää alueen identiteetille. Karjalaiskylien taustalla oli kuitenkin enemmän matkailunkehittämisen tarpeet kuin kulttuurihistoriallisen perinteen vaaliminen. Karjalaiskylät kuitenkin muokkasivat näkemyksiämme siitä millaista on ollut perinteinen rakennuskulttuuri.</p> <p>Bomban talon rakennuttivat Suojärven pitäjäseura ja Karjalan liitto. Ympärille syntyi kokonainen karjalaiskylä toimintoineen, johon mahtuu kylpylää ja majoituskapasiteettia. Nykyään Bomban toiminnoista vastaa Pohjois-Karjalan Osuuskauppa.</p> <p>Kohde on yksi esimerkki Pohjois-Karjalassa 1960–1980 luvuilla vallinneesta uuskarjalaisesta arkkitehtuurista, jonka taustat liittyvät karelianismin uudelleen heräämiseen, rajakarjalaisen perinteisen arkkitehtuurin uudelleen arviointiin ja matkailun kehittämiseen.</p> <p>Lähteet: Karjalainen numerot: 23.8.1978, 24.8.1978, 11.0.1978 Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

Symboliarvo

Näyttävä uuskarélianistinen kokonaisuus.

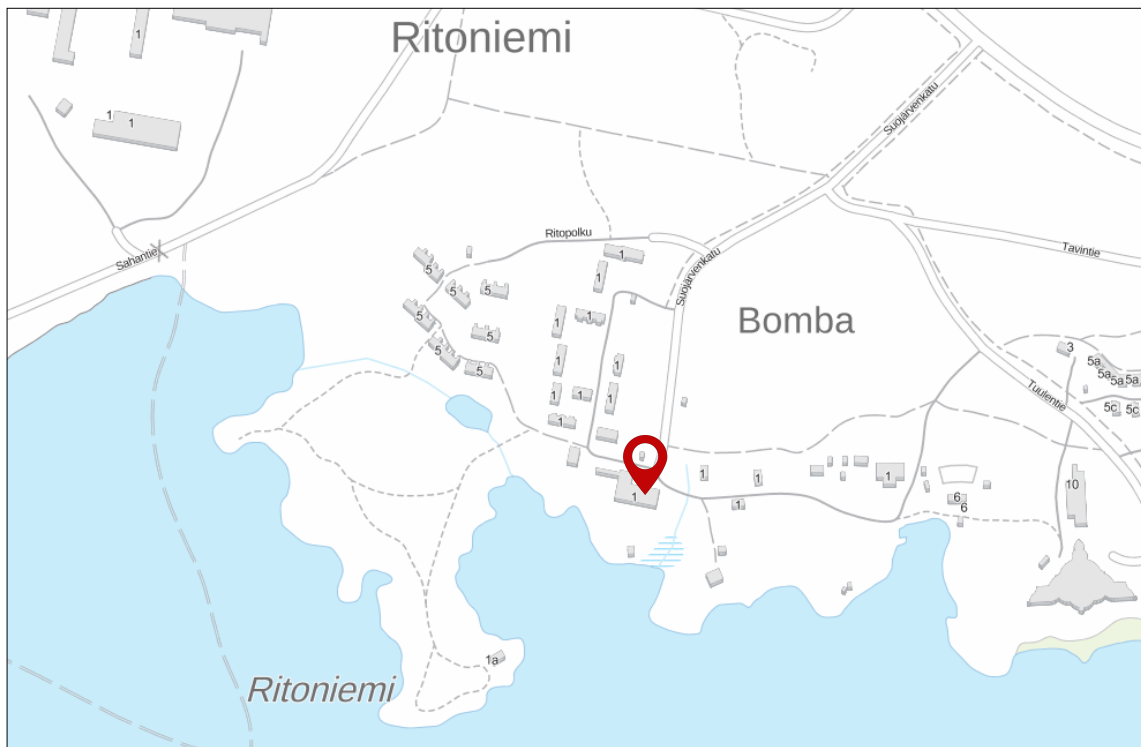
Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-02

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_002_Bomban tsasouna_Nurmes		
Nimi	Bomban tsasouna	Osoite Suojärvenkatu 1, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Ritoniemi		63,5324
Kunta	Nurmes		29,1682
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-124-6-1 / 1a
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1980		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	YK-korttelialueella (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tsasouna		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		1
Perustus	Betoni, kiviverhouk		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Lauta		
Vuoraus			
Ulkovärit	Tumma hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Bomban tsasouna vihittiin käyttöön 17.7.1980. Rakennushanketta pidettiin ainutkertaisena maassamme, sillä tietävästi ensimmäistä kertaa rukoushuoneen on rakentanut ja omistaa matkailuyhtiö, Bomba Oy. Tsasouna oli yksi rakennuskohde Bomban alueen matkailuun tarkoitettujen rakennusten sarjassa. Tsasounan rakentamista osittain tästä syystä sillä jotkin tahot pelkäsivät, että rukoushuone leimautuu "huvipaikaksi" eikä sen ole soveliasta olla osa turistien valtaamaa Bombaa. Tsasounaa hallitsi kuitenkin ortodoksinen seurakunta, ei Bomba Oy. (Karjalainen 17.7.1980.)</p> <p>Puurakenteiselle tsasounalle tyypillisesti myös Bomban tsasounan tunnusmerkkinä on avonainen kuisti, jonka ylle kohoaa kuusikulmainen kellotorni. Tämäntyyppisen ratkaisun esikuvana pidetään Ägläjärven tsasounaa Korpiselällä, joka on ajoitettu valmistuneen 1700–1800-lukujen vaihteeseen.</p> <p>Bomban tsasouna on pyöröhirrestä rakennettu, noin 40 neliön suuruinen rukoushuone. Kellotorni kohoaa 13 metrin korkeuteen. Tsasounan pienoiskonostaasin on tehnyt ikonitaiteilija Margit Lintu. Kirkonkello on 1800-luvulla valettu. Tsasouna sijaitsee Ritoniemellä, tsasounalle pääsee ainostaan kapeaa polkua ja pitkospuita pitkin. Tietä tsasounalle ei haluttu rakentaa. Tämä oli harkittu ratkaisu, joka kuvastaa kristillisiä aatteita yksin tehtävästä matkasta Herran huoneelle.</p> <p>Lähteet: Karjalainen: 17.7.1980, Karjalainen 18.7.1980</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti
Maisemalliset arvot
Symboliarvo
Edustaa uuskarelianismia.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

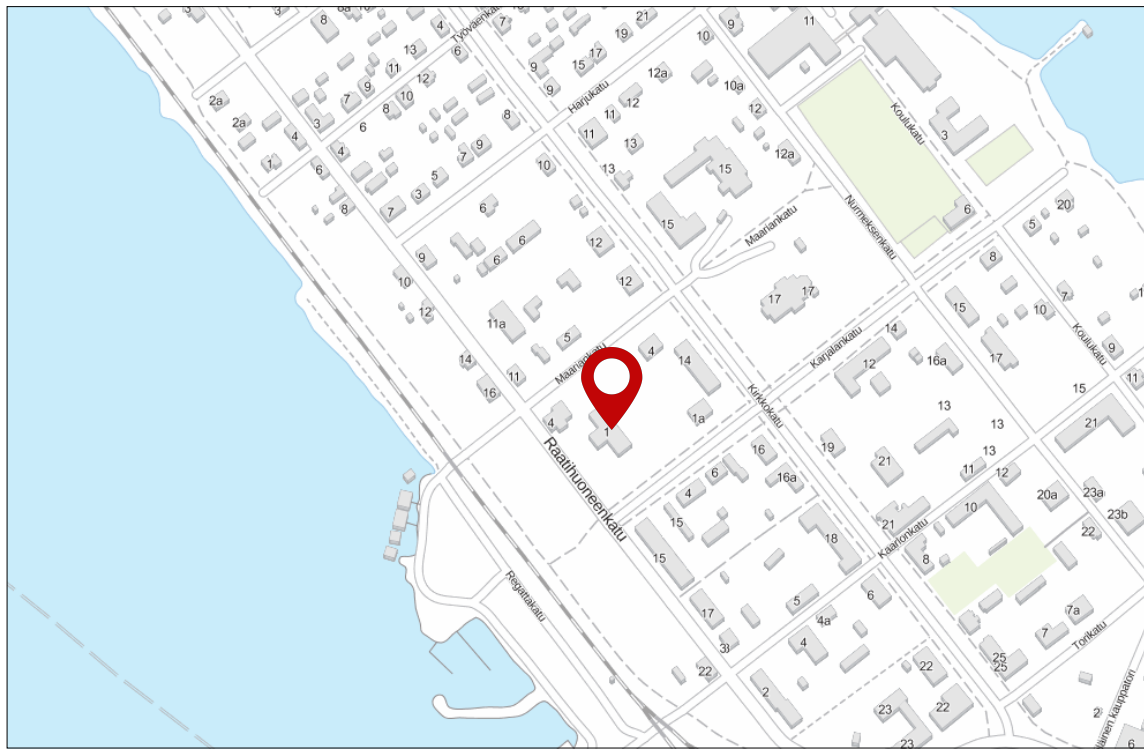
Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_003_Entinen kauppalantalo_Nurmes		
Nimi	Kauppalantalo	Osoite	Karjalankatu 1, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5443
Kunta	Nurmes		29,1327
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-142-3
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1905		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Nyström-Petreljus-Penttilä		
Kaavamerkintä	Sr1, YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Toimistoja		
Alkup. käyttö	Kaupungintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi, betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Vihreän sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kauppalantalo aloitettiin suunnittelemaan 1903, kun kauppalan hallinnolle ilmeni tarvetta oman huoneiston hankinnalle. Rahatoimikamari teki alustavan pohjapiirroksen sekä kustannusarvion (Vuorela 2010, 12–14). Julkisivupiirustukset tilattiin arkkitehtitoimisto Nyström-Petreljus-Penttilä ja todennäköisesti rakennuksen pääsuunnittelijana toimi arkkitehti Usko Nyström (1861–1925). Arkkitehtitoimisto oli aikoinaan sangen tunnettu ja esimerkiksi Helsinkiin se suunnitteli lukuisia jugend-kerrostaloja. Tunnetuin kolmesta arkkitehdistä on Nyström, yksi hänen itsenäisistä töistään on Imatran valtionhotelli (1903).</p> <p>Kauppalantaloa alettiin käyttää ahkerasti heti sen valmistumisen jälkeen vuonna 1905. Kauppalan hallinto käytti sitä omiin tarpeisiinsa ja seurat ja yhdistyksen vuokrasivat siitä huoneita harjoituksiaan, kokouksiaan sekä iltamiaan varten. Kauppalantalon vahtimestarilla oli asunto yhdessä huoneessa ja kärkeä istuttiin pienessä salissa. Kauppalantalossa sijaitsivat myös kirjasto- sekä palokalustuhuoneet (Vuorela 2010, 14).</p> <p>Rakennuksessa on tiettyä säännönmukaisuutta, kuten ikkunoiden jako ja katemuodot. Todennäköisesti symmetrisyydellä on haettu kauppalan hallintorakennukseen arvokkuutta. Lukuiset pienet koristeelliset yksityiskohdat kertovat kuitenkin kohteen päätyylisuunnasta, jugendista.</p> <p>Lähde: Vuorela, Venla (2010). Kauppalantalosta kaupungintaloksi. Nurmeksen kaupungintalon käyttötarkoitukset ja julkisivumuutosten selvitys. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Restauroinin koulutusohjelma.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen: 17.7.1980, 18.7.1980.			
Arvottaminen			

Arvo	Maakunnallisesti arvokas kohde vai ei Arvokas
-------------	--

Arvon perustelu
Historiallinen kerroksisuus
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Historiallinen tyypillisuus alueelle
Upea esimerkki aikansa koristeellisesta kaupungintalo arkkitehtuurista.

Inventointipäivä 12.9.2020	Inventoija Samu Aarnio
--------------------------------------	----------------------------------

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_004_Entinen valtion virastotalo_Nurmes		
Nimi	Entinen valtion virastotalo	Osoite Kirkkokatu 14, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5448
Kunta	Nurmes		29,1342
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-142-2
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1964		
Suunnittelija	Kaija ja Heikki Siren		
Kaavamerkintä	YH -korttelialueella (hallinto- ja virastorakennusten alue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Nurmeksen kaupungintalo		
Alkup. käyttö	Valtion virastotalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Loiva aumakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Tumma punatiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Vuonna 1964 valmistunut Valtion virastotalo on sovitettu samalle tontille kuin kauppalan entinen kaupungintalo. Ajatuksena oli luoda julkisten rakennusten yhtenäinen linja. Valtion virastotalon paikalta jouduttiin ottamaan tilaa kaupungintalon puustosta, ja yhteys Nurmeksen kirkon ja entisen kauppalantalon välillä katkesi (Vuorela 2010, 52).</p> <p>Valtion virastotalon ovat suunnitelleet Kaija (1920–2001) ja Heikki (1918–2013) Siren. Virastotalon kokonaisuus koostuu kolmesta rakennuksesta, joista Kirkkokadun varressa sijaitsee päärakennus. Sen huomiota herättävin elementti ovat pitkät, aikakautensa arkkitehtuurin mukaiset nauhaikkunarivit, lempeä punatiilijulkisivu sekä juhlallinen ja valoa antava sisäänkäynti. Nykyisin rakennukset ovat pitkälti Nurmeksen kaupungin käytössä.</p> <p>Kohde sisältyy Puu-Nurmeksen RKY-alueeseen. Kohde on laadukas esimerkki Valtion virastotaloarkkitehtuurista 1960-luvulla. Kohteen alkuperäinen käyttötarkoitus, arkkitehtuuri ja rakennustapa ovat säilyneet. Kohteen ovat suunnitelleet nimekkäät arkkitehdit Kaija ja Heikki Siren, joiden suunnittelutyötä on esimerkiksi Helsingin Hakaniemessä sijaitseva Ympyrätalo (1968), Otaniemen Teekkarikylä (1949) ja kappeli (1956). Rytmikkäästi ladotut, korkeatasoisista tiilistä tehdyt julkisivut yhdistävät saman näköisyyttä Nurmeksen Valtion virastotaloa ja Otaniemen Teekkarikylää.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Vuorela, Venla (2010). Kauppalantalosta kaupungintaloksi. Nurmeksen kaupungintalon käyttötarkoitukset ja julkisivumuutosten selvitys. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Restauroinin koulutusohjelma.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Sanomalehti Karjalainen numerot: 23.8.1978, 24.8.1978, 11.0.1978			
Arvottaminen			

Kuvassa ylhäällä Maariankadun puoleinen sivurakennus, missä toimi muun muassa lämpökeskus, nimismiehenkanslia, lentäinteknikon ja kahden metsänhoitajan virka-asunnot sekä talonmiehen asunto.

Kuvassa vasemmalla Karjalankadun puoleinen sivurakennus, missä toimi poliisilaitos.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_005_Hyvärilä_Nurmes		
Nimi	Hyvärilä	Osoite	Lomatie 12, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5318
Kunta	Nurmes		29,1982
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-123-102-3 / 12
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1920		
Suunnittelija	Sosiaalihuollituksen arkkitehti Axel Mörne, laajennus Erkki Helasvuo, 1992.		
Kaavamerkintä	Hotelli ja vastaanotto, navetta, punainen riihi ja valkoinen rapattu majoitusrakennus SR 1 -merkintä		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Hotelli-, matkailu- ja leirikeskus		
Alkup. käyttö	Kunnalliskoti		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, betoni		
Kattomuoto	Aumakatto, harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Vaalean keltainen rappauspinta		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Hyvärilän kartanohotelli on vuonna 1921 valmistuneen entisen kunnalliskodin klassismia edustava päärakennus. Suunnittelijana toimi sosiaalihuollituksen arkkitehti Axel Mörne (Karjalainen 19.7.1921). Pohjois-Karjalassa toinen Mörnen suunnittelema kunnalliskoti on Koppolan kunnallsairaala (1928) Joensuussa. Siihen on liitetty saneerauksen yhteydessä samaa rakennustyyliä edustava lisäosa, joka rakennettiin 1992. Laajennusosan on suunnitellut Erkki Helasvuo (Karjalainen 11.3.1992). Asemakaavassa rakennus on suojeltu kaavamerkinnällä sr-1.</p> <p>Hyvärilän saneeraaminen matkailu käyttöön aloitettiin 1973. Tuolloin Nurmeksen kaupunki käynnisti Matkailukaupunki-nimisen projektiryhmän, jossa arkkitehti Erkki Helasvuo ideoi malleja matkailun edistämiseksi. Hankkeen muita puuhamiehiä olivat maisema-arkkitehti Virva Veisterä sekä insinööri Edward Röytiö Nurmeksen kaupungin teknisestä virastosta (Sulopuisto 2020, 45) Työryhmän mallissa ”matkailukaupunki” jakaa Nurmeksen neljään osaan: Porokylä, läntinen kauppalanosa ja Ritoniemi–Kannaslahti. Porokylän merkitys oli sinne rakennettava terveyskeskus, joka tarjoaisi matkailijoille terveyspalvelut. Läntisen kauppalanosan etuja ovat liikekeskus ja torialue. Varsinainen matkailukaupunki muodostuisi sitten tuolloin lähes rakentamattomaan alueeseen Ritoniemi–Kannaslahti. Rantaviivaa alueelle kertyi lähes 10 kilometriä. ”Suurimmaksi” ja ”kauneimmaksi” alueen hotelliksi suunniteltiin Hyvärilän kunnalliskodin muuttaminen kartanohotelliksi. Alueen muut rakennukset suunniteltiin muutettavaksi myös matkailukäyttöön sopiviksi (Karjalainen 21.10.1973). Myös leirintäalueelle varattiin oma alue. Päärakennuksen laajennus ja muuntaminen 28 vuodepaikkaiseksi hotelliksi saatiin valmiiksi 1992 (Karjalainen 11.3.1992).</p> <p>Hyvärilä kuvastaa 1960–1980 lukujen matkailun kehittämisen historiaa Pohjois-Karjalassa. Alueella on monipuolinen rakennuskanta. Päärakennus on poikkeuksellisen komea 1920-luvun klassismin edustaja.</p> <p>Lähde: Karjalainen 19.7.1921, 21.10.1973, 11.3.1992 Sulopuisto, Sirpa (2020). Matkailun kehittämissuunnitelmia Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

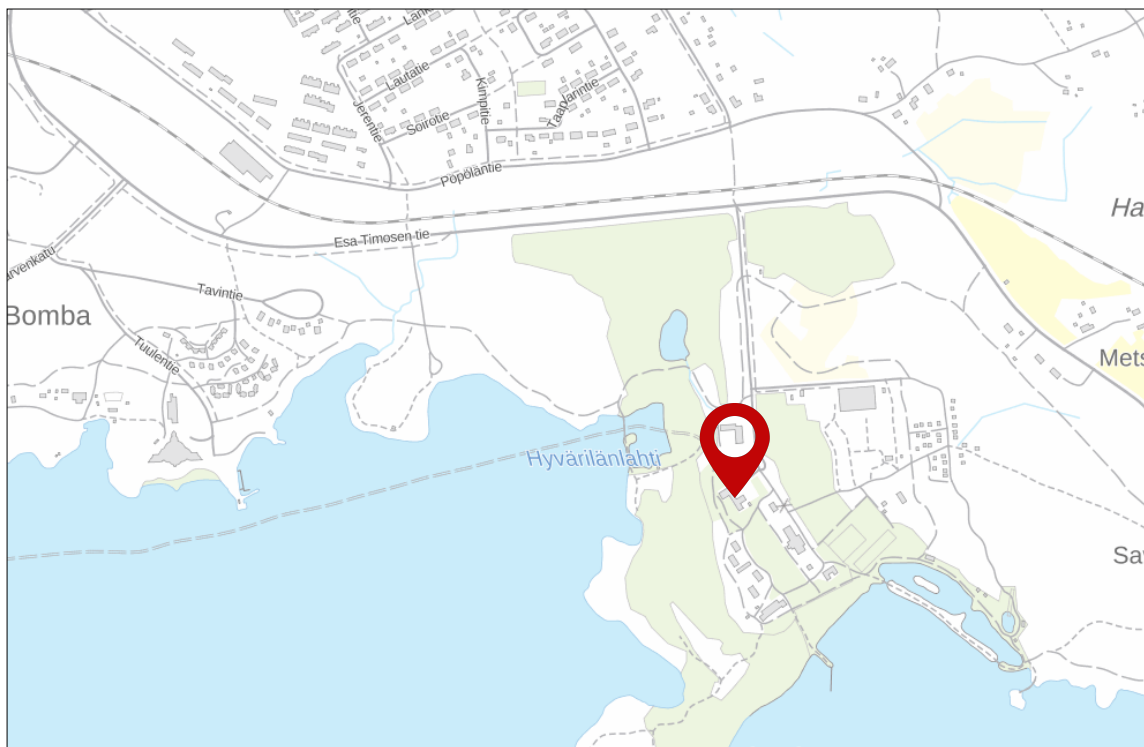
Maisemallista ja historiallista arvoa, hienosti säilynyt. Hyvärilän päärakennus on maakunnallisesti merkittävä.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

Pienet kuvat: Hyvärilän alueen muita rakennuksia. Vasemmalla ylhäällä entinen navetta. Ylhäällä oikealla vanha rihi. Alhaalla vasemmalla niin sanottu Rantatupa. Alhaalla oikealla Pehtooritalo.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_006_Jukolan entinen Porokylän osuuskauppa_Nurmes		
Nimi	Jukolan entinen Porokylän osuuskauppa.	Osoite	Porokylänkatu 18, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Porokylä		63,5567
Kunta	Nurmes		29,1054
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-131-125-4
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1939		
Suunnittelija	Erkki Huttunen ja Paavo Riihimäki.		
Kaavamerkintä	sr 1 -merkintä, AL -korttelialue (Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liikerakennus		
Alkup. käyttö	Osuuskaupan konttori-, myymälä ja varastorakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Loiva lapekatto, tasakatto		
Kate	Saumapelti, bitumikate		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Vaalean ruskea rappauspinta.		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Jukolan Osuuskaupan johtokunta tilasi päämyymälän piirustukset SOK:n rakennusosastolta vuonna 1936. Rakennus valmistui lopullisesti 1939. Talon alkuperäiset luonnospiirustukset laati Erkki Huttunen, jonka jälkeen näiden pohjalta arkkitehti Paavo Riihimäki (1903–1958) teki lopulliset piirustukset. Tällainen kollektiivinen tapa tuottaa piirustuksia oli yypillistä SOK:n arkkitehtien parissa.</p> <p>Rakennuksen mittakaava on pohjoiskarjalaisittain huikea. Sillä on pituutta lähes 63 metriä ja korkeutta 12 metriä. Rakennuksessa on kaksi maanpäällistä kerrosta. Ensimmäisessä suurten näyteikkunoiden takana ovat myymäläosastot, joita olivat siirtomaatavara-, kangas-, lyhyttavara- sekä liha-, maito- ja leipämyymälät. Osastot oli suunniteltu niin, että kaikki tarjolla oleva oli myös asiakkaan heti nähtävillä.</p> <p>Osuuskauppa oli rakentanut jo vuonna 1931 varsinaisen varastorakennuksen, joka sijaitsi uuden päätoimitalon takana. Varastorakennuksen ja uuden päätoimitalon kellarikerroksen välille rakennettiin maanalainen käytävä, jota pitkin tavaraa toimitettiin päärakennukseen. Tällä varmistettiin tavaran nopea kiertäminen varastosta myymälään ja siitä kuluttajalle.</p> <p>Kellarikerroksessa sijaitsivat varastojen lisäksi muun muassa sähkökeskus, josta käsin pystyttiin hallitsemaan koko rakennuksen sähköjä ja valoja. Toisessa kerroksessa sijaitsivat ravintola, kahvila ja keittiö. Lisäksi siellä oli johtajan asunto, yhden huoneen asuntoja kauppa-apulaisille ja konttoreita.</p> <p>Jukolan Osuuskaupan päätoimitalo Nurmeksien Porokylässä on mestarillisesti suunniteltu rakennus, jonka moderni arkkitehtuuri on kestänyt hyvin aikaa. Ainoastaan rakennuksen valtava koko estää näkemästä sen hallittua ja runsasta sommittelua, joka toisaalta saa talon näyttämään kevyeltä paviljongilta. Erilaisten pintojen korkeus- ja syvyysvaihtelut luovat rakennusmassaan moniulotteisuutta, mikä tekee siitä yhden merkittävimmän modernin arkkitehtuurin esimerkin alueellamme (Aarnio 2018, 256–259).</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu (2016). Funkis Karjalassa I. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys. Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Jukolan Osuuskaupat kirjassa Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

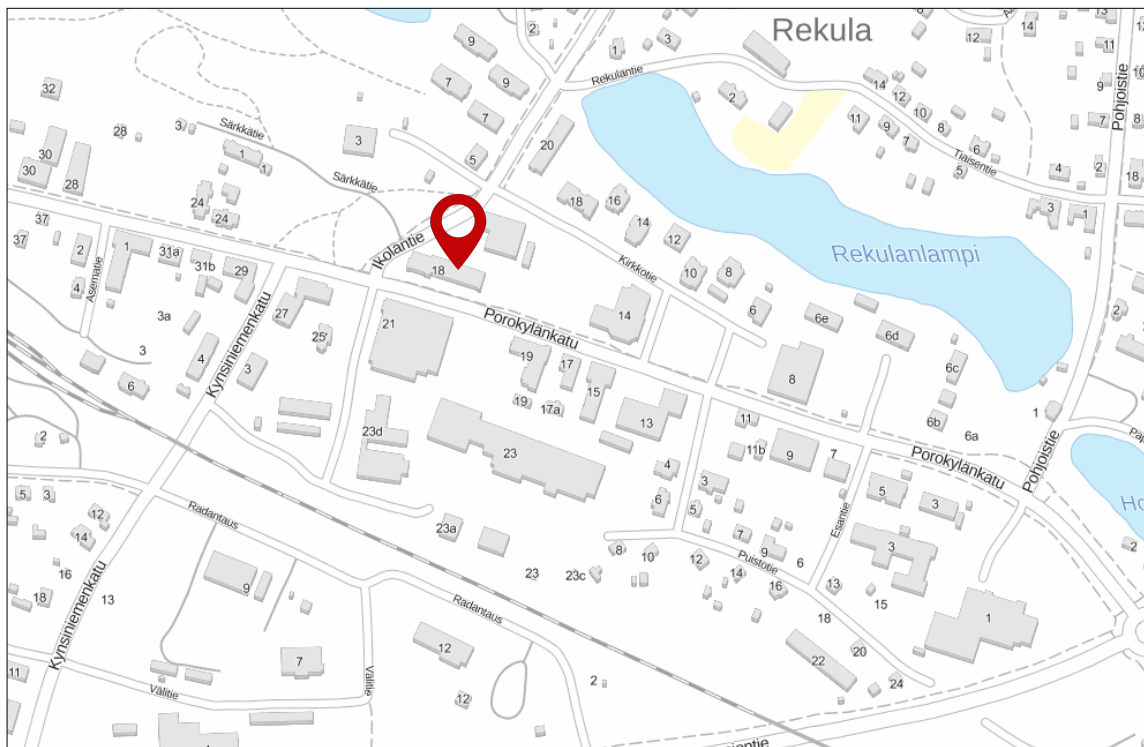
Hieno funktionaalinen rakennus, keskeinen sijainti ja pidetty kunnossa.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_008_Kirkkokadun alakoulu_Nurmes		
Nimi	Kirkkokadun alakoulu.	Osoite	Kirkkokatu 15, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5459
Kunta	Nurmes		29,1341
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-138-3
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1905 / 1957		
Suunnittelija	Otto F. Holm / Annikki Virtanen		
Kaavamerkintä	Sr1, YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Koulu		
Alkup. käyttö	Koulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerroslukku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Auma/harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Keltainen, katto musta		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen yhteiskoulu perustettiin 1898. Koulu aloitti toimintansa Caloniuksen apteekkitalossa. Koulu laajeni pian täysiluokkaiseksi yliopistoon johtavaksi oppilaitokseksi. Tätä laajenemista varten tarvittiin oma koulurakennus, joka valmistui 1905. Jugendhenkisen koulurakennuksen Kirkkokadun varteen suunnitteli arkkitehti Otto F. Holm.</p> <p>Tilanahtaus alkoi käydä sietämättömäksi kun sotien jälkeen suuret ikäluokat saavuttivat oppikouluian. Koulun laajennus toteutettiin erillisenä, samalle tontille sijoitettavalla uudella koulurakennuksella (Karjalainen 10.4.1998). Rakennus valmistui 1957, ja sen suunnitteli arkkitehti Annikki Virtanen.</p> <p>Kirkkokadun alakoulu muodostaa näyttävän osan Kirkkoadun, ja kauppalan, puurakenteisten jugendtalojen kanssa. Näitä taloja ovat samassa korttelissa sijaitseva evankelisluterilainen rukoushuone, rautatieaseman kokonaisuus sekä entinen kaupungintalo. Kirkkokadun alakoulu on säilynyt samassa käytössä hyvä kuntoisena valmistumisestaan saakka. Kerroksittainen rakennuskanta kertoo suomalaisen koulutusjärjestelmän muutoksista yli sadan vuoden ajalta.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 10.4.1998</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

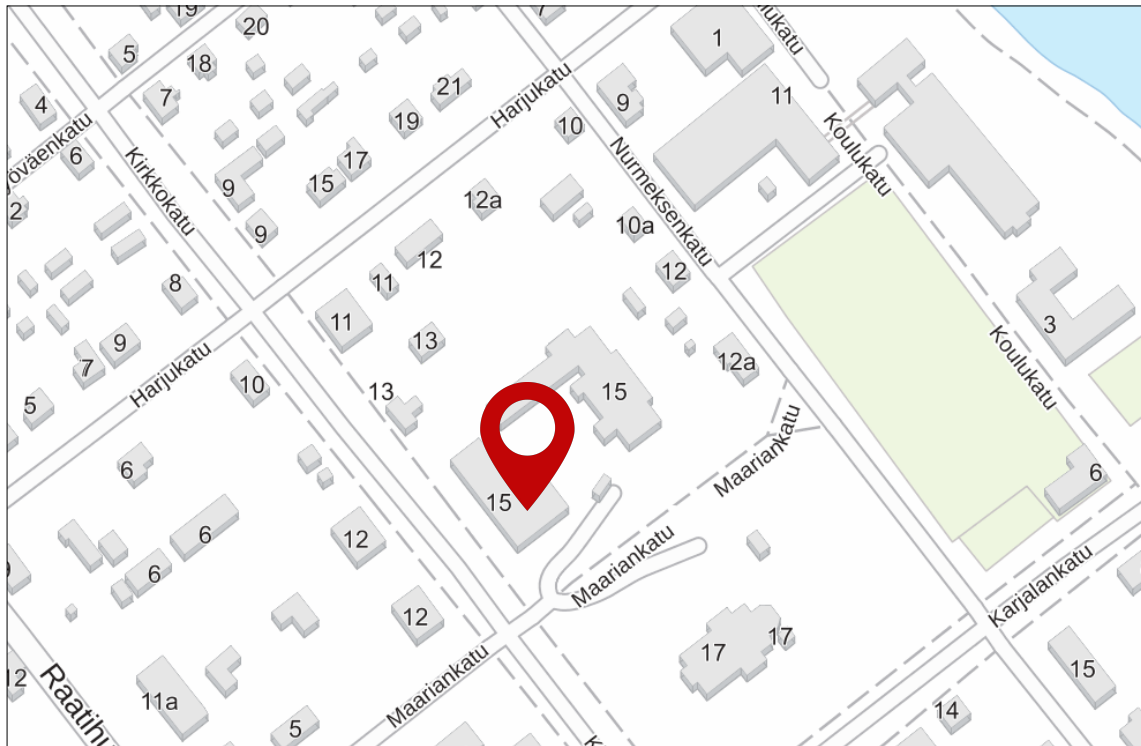
Arvo **Maakunnallisesti arvokas**

Arvon perustelu
Historiallinen tyyppillisuus alueelle.
Alkuperäisyys.

Puuosa maakunnallisesti arvokas jugendrakennus, laajennus ei.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_009_Lippakioski_Valtimo		
Nimi	Lippakioski	Osoite	
		Keskuskatu 26–28, Valtimo, 75700	
Kylä / kaupunginosa	Valtimo	Koordinaatit WGS84	63,6795
			28,8126
Kunta	Nurmes		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	n. 1952		
Suunnittelija	Reino Alhainen		
Kaavamerkintä	AL- korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ei käytössä		
Alkup. käyttö	Kioski		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Harkot		
Runko	Puurakenteinen		
Kattomuoto	Lippakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vaalen vihreä		
Kunto / käytössä vai ei	Pihapiirin pienrakennus, ei alkuperäisessä käytössä		
Erityishuomiot	Sijaitsee yksityistontilla		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Rakennusmestari Reino Alhainen suunnitteli samanaikaisesti Kiteen linja-auto-aseman kanssa pienen kioskin Valtimolle. Kioski tunnettiin nimellä Lipposen kioski.			
Kioskin ostivat Nurmeksen sotainvalideilta viereisellä tontilla kelloliikettä pitäneet Leo ja Irma Lipponen. Kioski lopetti toimintansa 1960-luvun lopulla. Kioskirakennus pitää yhä pintansa Valtimon päätien varrella pusikoiden keskellä.			
Sekä Kiteen linja-autoaseman että Valtimon lippakioskin arkkitehtuuri on todennäköisesti lainattu Helsingin kuuluisista lippa-kioskeista. Helsingin kaupunginarkkitehti Gunnar Taucher suunnitteli useita kioskien tyyppiirustuksia Helsingin kaupungille. Funktionalistisen lippakioskin mallin hän suunnitteli vuonna 1937, ja sen piirustukset olivat esillä aikoinaan Arkkitehtilehdessä.			
Lippakioskin arkkitehtuuri edustaa siirtymää pois funktionalismin ajoittaisesta ehdottomuudesta kohti leikkisempää ja romantisoidumpaa 1950-luvun arkkitehtuuria. Kioski- ja myymäläkulttuuri toiminta oli Valtimon kokoon nähden poikkeuksellisen vilkasta 1920–1970 luvuilla (Björn 2009, 306-307). Lippakioski edustaa tätä mennyttä kaupankäynnin muotoa, ja on siksi säilyttämisen arvoinen. Kyseinen kioskityyppiä on nykyään hyvin harvinainen, etenkin Pohjois-Karjalassa.			
Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Björn, Ismo (2009). Valtimo. Kunnan historia. Valtimon kunta.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kohde sijaitsee yksityistontilla eikä varmuutta sen kunnossapidosta ole.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus

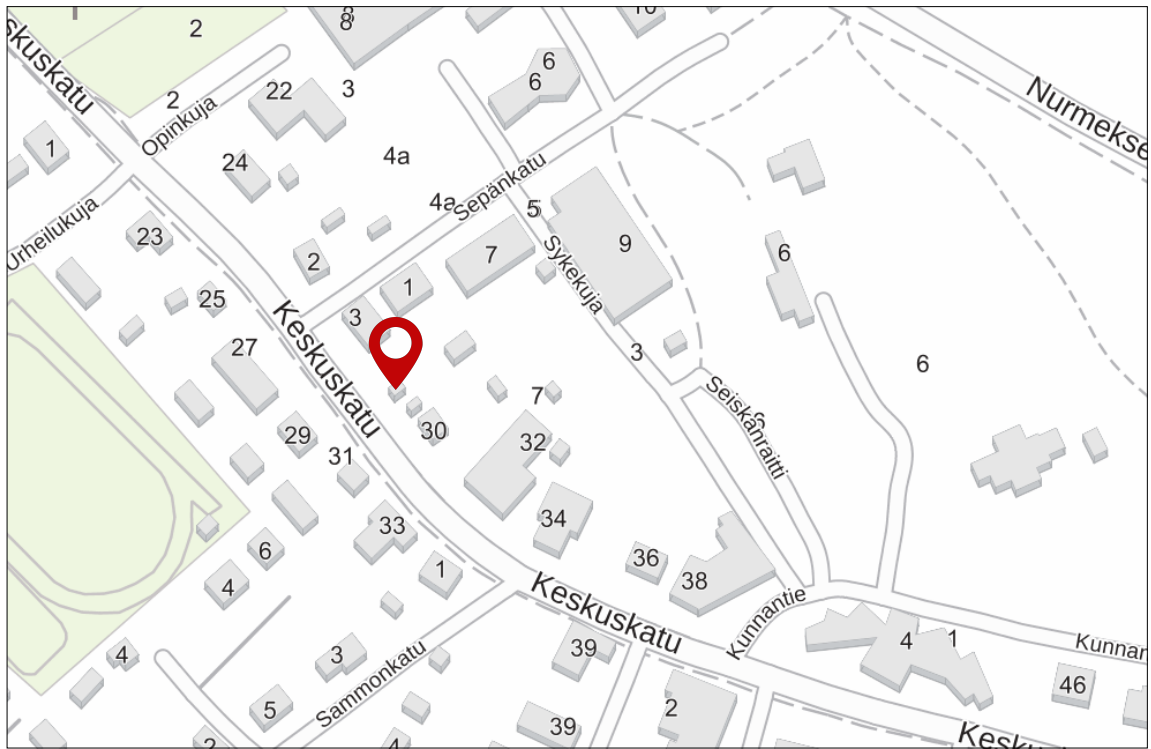
Pieni, mutta hieno, kenties maakunnan ainoa jäljellä oleva lippakioski. Harvinaisuus.

Inventointipäivä

1.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_010_Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone_Nurmes		
Nimi	Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone	Osoite Kirkkokatu 11, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5467
Kunta	Nurmes		29,1326
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-133-5
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1915		
Suunnittelija	Vilho Penttilä		
Kaavamerkintä	Sr1, YK/s -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Evankelisuterilainen rukoushuone		
Alkup. käyttö	Evankelisuterilainen rukoushuone		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Auma/harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Puu		
Ulkovärit	Valkoinen, ruskea, katto punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Eriyishuomiot	Peuskorjattu 1986. Ulkomaalaus uusittu 2017.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen kauppalan alueella sijaitsee niin kutsuttu puu-Nurmes. Sen rajoja ei ole määritelty tarkasti, mutta termi viittaa kauppalan ajalta säilyneisiin historiallisiin puurakennuksiin. Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone on yksi alueen näyttävimmistä rakennuksista. Jugend tyyli vaikutti arkkitehtuurissa erityisesti 1890-luvun puolivälistä 1910 -luvun puoliväliin. Periferiaan aatteet ja ismit saapuvat jälkijunassa, ja näin vuonna 1913 valmistunut Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone on toteutettu aikana, jolloin jugend alkoi jo hiipua.</p> <p>Rukoushuoneen rakennutti Nurmeksen Nuorten kristillinen yhdistys, joka oli perustettu 1907. Toiminnalle tarvittiin pian oma talo, jonka tuloksena syntyi Nurmeksen rukoushuone. Suunnittelijaksi kysyttiin arkkitehti Vilho Penttilää. Penttilä oli NMKY:n jäsen ja kristillinen arvomaailma oli hänelle läheinen. Yksi Penttilän tunnetuin sakraalirakennus on Luterilaisen Evankeliumyhdistyksen rukoushuone (1906) Helsingissä (Rauske 2014, 80–89). Nurmeksen rukoushuone vihittiin käyttöön 28.12.1915 (Karjalainen 30.12.1915).</p> <p>Rukoushuone muodostaa näyttävän osan Kirkkokadun, ja kauppalan, puurakenteisten jugendtalojen kanssa. Näitä taloja ovat samassa korttelissa sijaitseva Kirkkokadun alakoulu, rautatieaseman kokonaisuus sekä entinen kaupungintalo.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 30.12.1915 Rauske, Eija (2014) Arkkitehtikolmikko Usko Nyström, Albert Petrelius & Vilho Penttilä. Suomen arkkitehtuurimuseo.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Klippel, Wilma (2017). Nurmeksen kauppala. Ensimmäiset vuosikymmenet. Nurmeksen kaupunki/museo.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyyppisyys alueelle.

Alkuperäisyys.

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

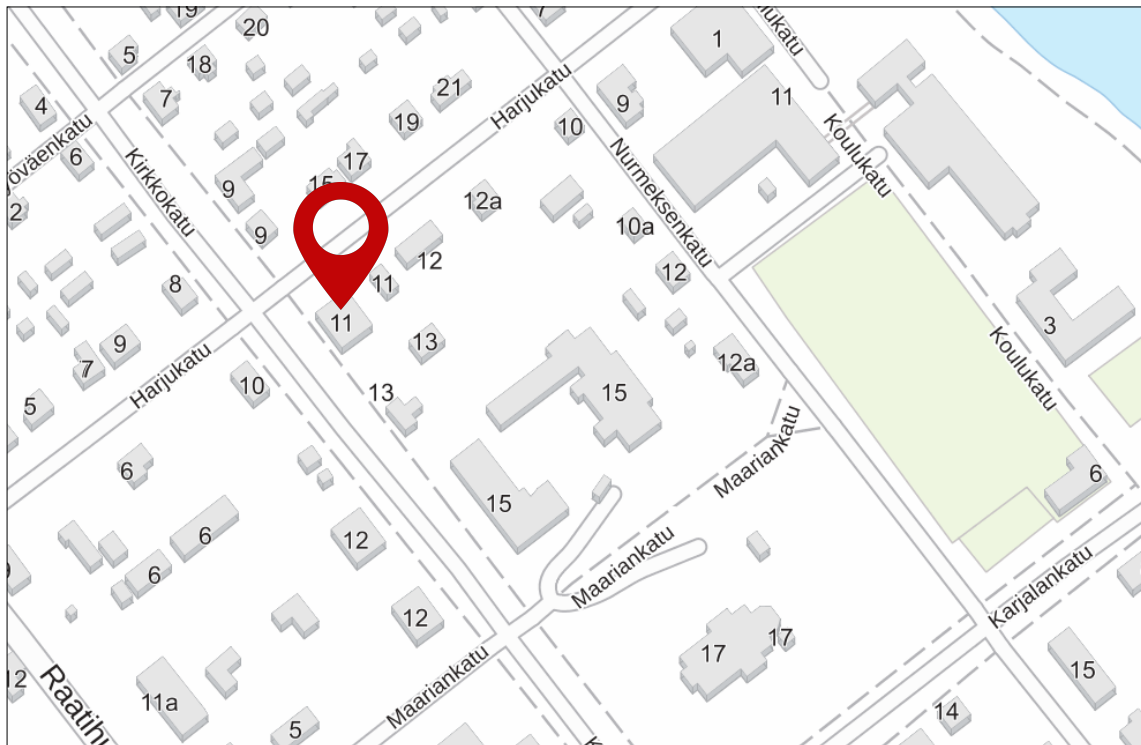
Arvokas puurakennus arvokkaalla alueella.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_012_Nurmeksen siunauskappeli_Nurmes		
Nimi	Nurmeksen siunauskappeli	Osoite	Pitkänmäentie 1, 75530 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Pitkämäki		63,5573
Kunta	Nurmes		29,0889
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-411-3-208 / 19
Kohdetyyppi	Siunauskappelit		
Valmistumisvuosi	1952		
Suunnittelija	Bertel Liljequist		
Kaavamerkintä	EH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Siunauskappeli		
Alkup. käyttö	Siunauskappeli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni, kiviverhous		
Runko	Kiviaines		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Rappaus, kiviverhous		
Ulkovärit	Valkoinen rappaus, harmaa kivi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen siunauskappeli on kaunis, moderniin taittuva työ arkkitehti Bertel Liljequistilta (1885–1954), jonka tunnetuimpia rakennuksia on Helsingin Paavalinkirkko. Liljequistin Helsinkiin suunnittelema, 1926 valmistunut Hietaniemen krematorion kappeli on ollut Suomen siunauskappeliarkkitehtuurille esikuvallinen työ aina 1950-luvulle asti. Voi katsoa, että Nurmeksen kappeli on Liljequistin toisinto Hietaniemen ideoista, selkeästä päämassasta hillityllä satulakatolla, kyljillään pystyikkunarivistö ja toisessa päädyssä kellotorni. Klassistiset Italia-viitteet Liljequist on kuitenkin riisunut. Rapatun, valkoharmaan rakennusmassan asiallisuutta elävöittää sisäänkäyntipäädyn katos, jonka lippaa kannattavat kivipylväät. Matala kivijalka on 1950-lukulaisittain liuskekiveä. (Kononen 2018, 263.) Siunauskappeli edustaa selkeää ja arvokasta 1950-luvun alun sakraalirakennusten arkkitehtuuria.</p> <p>Lähteet: Kononen, Suonna (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

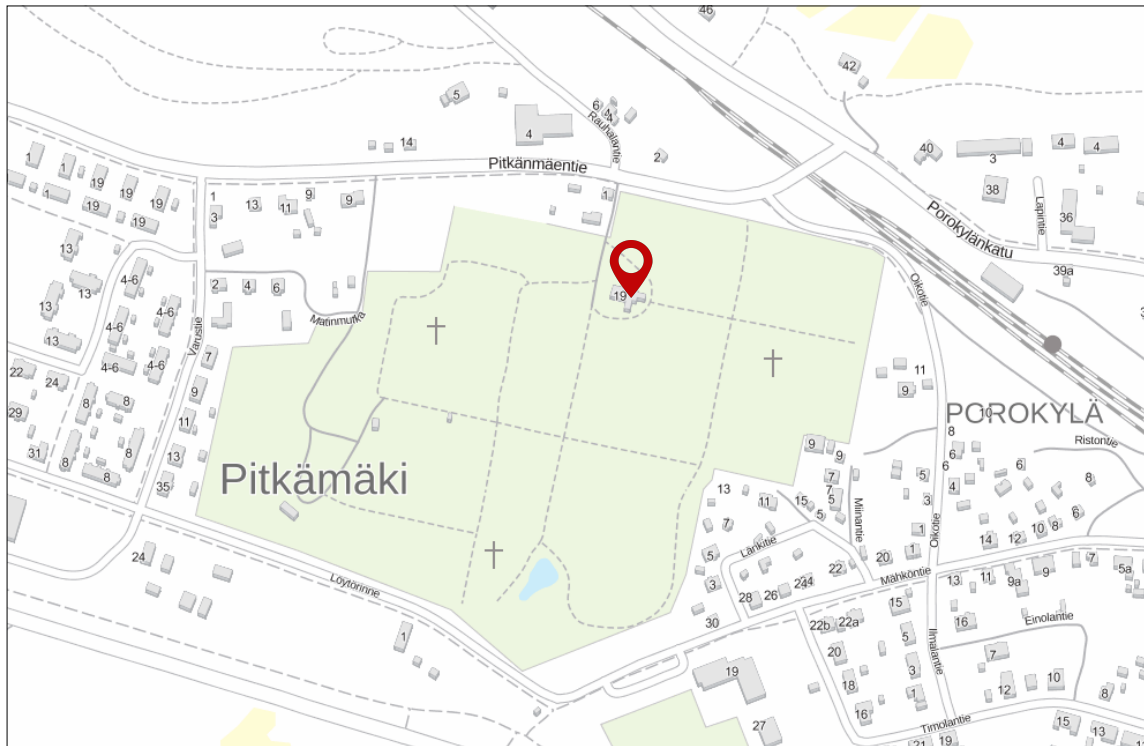
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.
Näyttävä 1950-luvun sakraalirakennus.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_013_Nurmes-talo_Nurmes		
Nimi	Nurmes-talo	Osoite	
		Kötsintie 2, 75500 Nurmes	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala	Koordinaatit WGS84	63,5493
			29,1270
Kunta	Nurmes		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-101-1
Kohdetyyppi	Kokoontumisrakennukset		
Valmistumisvuosi	1991		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Helasvuo & Co.		
Kaavamerkintä	YY-1 -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kulttuuritalo		
Alkup. käyttö	Kulttuuritalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Lapekatot		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Keltatiili		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Saneeraus tehty 2020–2021		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeeseen oli puuhattu omaa kirjasto-kulttuuritaloa ensimmäisen kerran jo 1930-luvulla. Nurmostaloksi vihitty kulttuuritalo valmistui 1991. Ensimmäiset luonnospirustukset rakennuksesta esitteli arkkitehtitoimisto Erkki Helasvuo & Co vuonna 1985. Rakennus toteutui pitkälle näiden suunnitelmien mukaan.</p> <p>Kirjasto-kulttuuritalo on sijoitettu Kötsinmäelle harjun päälle mäntymetsään, mistä avautuvat näkymät niin Pieliselle kuin Nurmesjärvelle. Suunnittelun yksi ensisijainen tarve oli männikön säilyttäminen, ja rakennuksen sovittaminen puuston rytmiin. Männiköstä on lainattu keltainen väri tiiliverhoukseen ja aukotusten sommittelu. Ympäröivä Kötsinpuisto oli osa kokonaisvaltaista suunnittelua; sinne suunniteltiin lasten leikkipaikkoja sekä ajatuksena oli, että siellä voisi järjestää ulkoilmanäyttelyjä ja -konserteja tai hiihtokilpailuja.</p> <p>Rakennuksen Kötsintien puoleinen julkisivu on pienimuotoista ja vaihtelevaa kattolappeiden ja nurkkien sommittelua, tarkoituksena on ollut sovittaa massa osaksi ympäröiviä pientaloja. Rakennuksen suuret massat on piilotettu takapuolelle Nurmesjärven puolelle, jossa suuret lasipinnat aukaisevat näkymiä. Rakennuksen valmistumisen aikoihin kiinnitettiin uudelleen huomiota taiteen osaksi ottamista osaksi arkkitehtuuria. Nurmostaloon suunnittelivat teoksia Kauko Kortelainen (neljä pienoisseivostosta pääsisäänkäynnin vierellä ulkona), Antti Maasalo (sisääntuloaulan valo- ja tilateos) ja Eeva Saurio (applikaatiotyö).</p> <p>Kirjasto-kulttuuritaloon sijoitettiin museo, kirjasto, auditorio, galleriatiloja, baletin harjoitustila ja monitoimijuhlasali. Neliötä monitoimitalossa on runsaat 2 7000.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 12.3.1985, Karjalainen 16.1.1990, Karjalainen 6.9.1990.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Symboliarvo.

Pohjois-Karjalan kulttuurirakennusten joukossa merkittävä. Merkittävä aikakautensa julkisrakentamisen esimerkki.

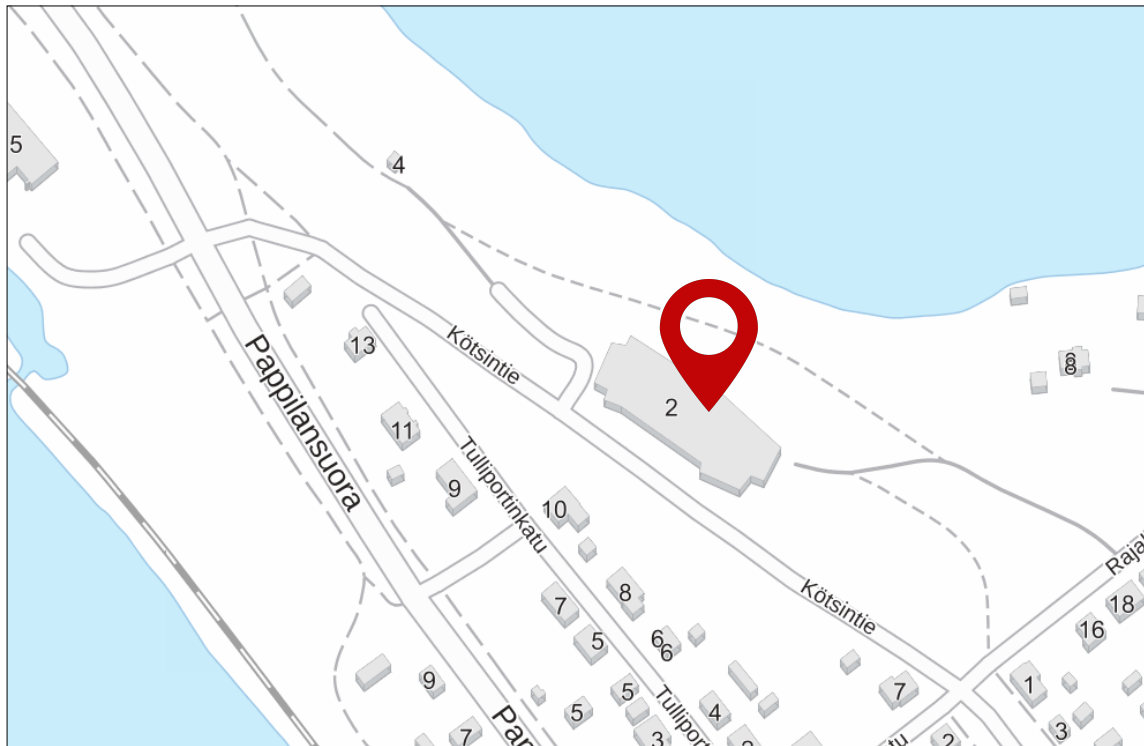
Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-08

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_014_Nurmes		
Nimi	Nurmes	Osoite Kirkkokatu 21, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5436
Kunta	Nurmes		29,1376
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-158-3
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1939		
Suunnittelija	Eino Pitkänen		
Kaavamerkintä	AL- korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Käyttämätön		
Alkup. käyttö	Hotelli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluke	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Rappaus, puu, klinkkerilaatta, pelti		
Ulkovärit	Vaalea rappaus, tummanruskea puu, keltaruskea klinkkeri		
Kunto / käytössä vai ei	Ei käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmesen Kauppa Oy rakennutti vuonna 1939 hotelli Nurmesen Kirkkokadulle. Nurmesen majoitusolosuhteet olivat tuolloin vielä vaatimattomat, eikä varsinaista hotelliä sen nykyaikaisessa merkityksessä ollut.</p> <p>Hotelli Nurmesen talossa oli ensimmäisessä kerroksessa Nurmesen Kauppa oy:n myymälä ja hotellin sisäänkäynti. Toinen kerros oli varattu hotellin ravintolan toimintaan saleineen ja keittiöineen. Kolmannessa kerroksessa sijaitsivat matkustajahuoneet. Rakennuksessa sijaitsi Nurmesen ensimmäinen hissi. Hotelliravintola toiminta talossa pääsi alkamaan loppiaisena 1941.</p> <p>Rakennus edustaa 1930-luvun lopun funktionalismia.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu (2016). Funkis Karjalassa I.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Rakennus on tyhjiillään.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo
Arvokas kohde

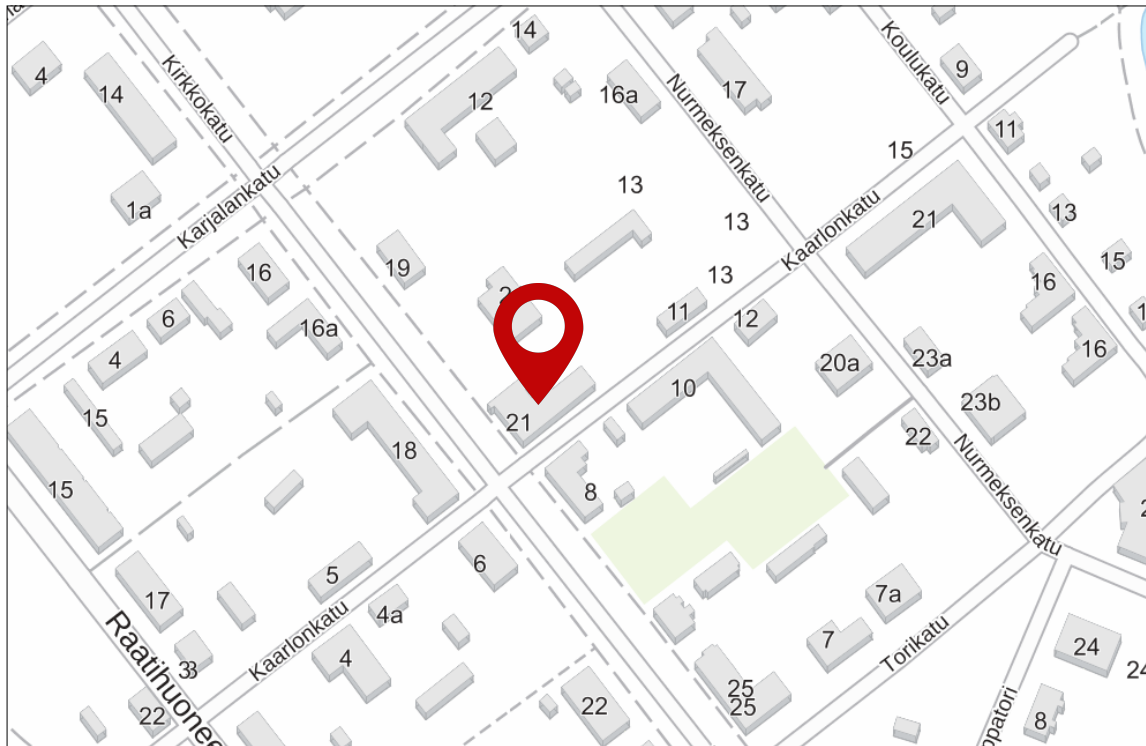
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Maakunnan tyylikkäämpiä hotellirakennuksia.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Nurmeshoivi alkuperäisessä asussa. Ajoittamaton kuva. Kuva Mauri Timonen.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_016_Valtimon Kuntalaisten talo_Nurmes		
Nimi	Valtimon kunnantalo / Kuntalaisten talo	Osoite Kunnantie 1, 75700 Valtimo	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,6784
Kunta	Valtimo		28,8170
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	911-402-162-0
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1987		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Olavi Noronen Oy		
Kaavamerkintä	YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kunnantalo		
Alkup. käyttö	Kunnantalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Monilappeinen		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Valkoisen-, punaisen ja keltaisen tiilen yhdistelmät		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Valtimon kunnantalo tunnetaan myös nimellä Kuntalaisten Talo. Talo valmistui 1987, ja käyttöön se otettiin seuraavana vuonna. Rakennukseen sijoitettiin ei vain kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden työpaikat mutta myös esimerkiksi tekninen-, sivistys-, vapaa-aika ja sosiaalitoimisto. Tiloja oli varattu myös päiväkodille, monistamolle, keskusarkistolle ja käsikirjastolle. Rakennuksen koko on mittava, ja rakentaminen oli Valtimon kunnan suurimittaisin rakennushanke.</p> <p>Rakennuksen arkkitehtuuri edustaa Oulun koulua, missä postmoderniset tyylipiirteet yhdistyvät monilappeisiin muotoihin, joista muodostuu lukuisia kulmia ja jännitteisiä sommitelmia. Valmistuttuaan rakennusta moitittiin sen liian suuresta koosta, sekä siitä, että se peittää näkymän takana sijaitsevaan Valtimon kirkkoon. Rakennuksen puhdaspiirteinen postmodernismi on alueella harvinaista, ja siksi rakennuksen merkitys entisen Valtimon kunnan rakennusperinteessä on merkittävä.</p> <p>Kunnantalon suunnittelun harvinainen piirre oli se, että kuntalaiset pääsivät osallistumaan suunnitteluun ilmaisemalla etukäteen mielipiteensä alkuvaiheen suunnitelmista. Asiasta järjestettiin kuulemistilaisuus sekä palautetta oli mahdollista antaa myös paikallislehden ilmoituskupongin kautta. Arkkitehtitoimisto Olavi Noronen Ky oli toimittanut kolme luonnosvaihtoehtoa, lisäksi kunta pyysi 1–2 lisävaihtoehtoa. Suunnittelutoimikunta oli alkuvaiheessa pitänyt vaihtoehto A:ta eniten miellyttävänä. Tässä A-vaihtoehdossa suunnittelija oli halunnut luoda viittauksia kunnan maatalousvaltaiseen elinkeinon käyttämällä suunnitelmassa suurta kivijalkaa ja torniaiheita, jotka saivat matalan mutta nelikerroksisen rakennuksen muistuttamaan suurta navettaa. Torniaiheet rinnastuivat AIV-torneihin. Tämä suunnitelma ei kuitenkaan toteutunut sellaisenaan. Toteutunut suunnitelma kasvoi moniulotteisemmaksi, ja menetti suorat lainaukset navetan muotoihin.</p>			
Lähteet: Karjalainen 13.12.1985, 8.1.1987, Karjalainen 31.12.1987			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kuntalaisten taloa remontoidaan 2020 ja talon yhteyteen siirretään Valtimon kirjasto.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

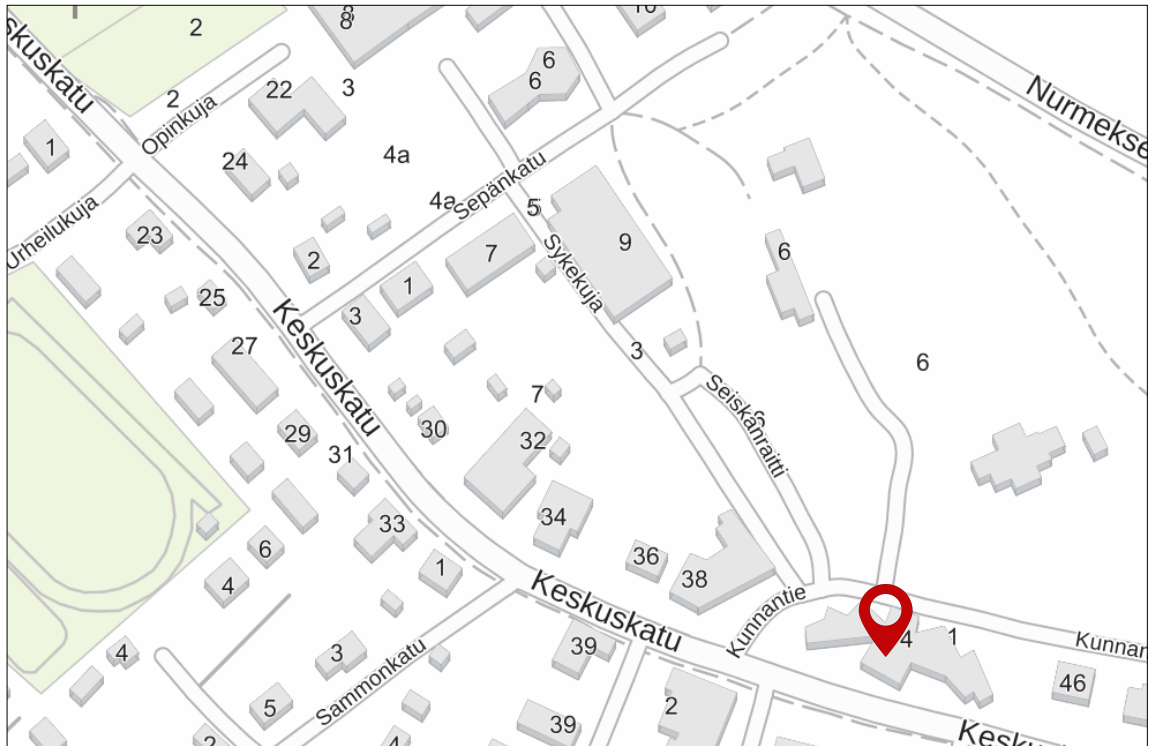
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Erytystä arkkitehtuuria, sijoitettu iso rakennusmassa hienosti pieneen tilaan. Merkittävä aikakautensa julkisrakentamisen esimerkki.

Inventointipäivä
5.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

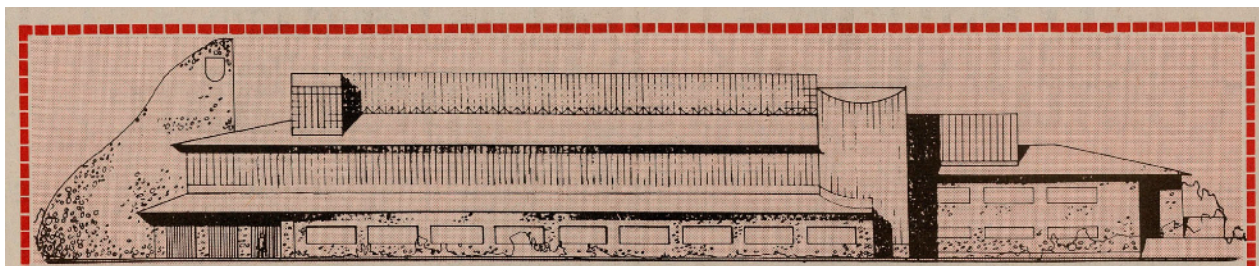

50 m

Ilmakuva Timo Kokkonen

Valtimon kuntalaisten talon ensimmäinen A-suunnitelma, jossa oli viittauksia suureen navettarakennukseen. Kuva Karjalainen 13.12.1985.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_017_Seurakuntakeskus_Valtimo		
Nimi	Valtimon seurakuntakeskus	Osoite	Kunnantie 6, Valtimo, 75700
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,6798
Kunta	Nurmes		28,8161
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	911-402-19-31
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1967		
Suunnittelija	Kaisa Harjanne ja Maija Suurla		
Kaavamerkintä	YK -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Seurakuntakeskus		
Alkup. käyttö	Seurakuntakeskus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate			
Vuoraus	Puu- ja tiiliverhouk		
Ulkovärit	Tumman -ja vaaleanruskean sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä.		
Erityishuomiot	Pappila ja kirkkoherranvirasto sijaitsivat erillisessä rakennuksessa, joka on purettu 2020.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Ensimmäistä seurakuntataloa suunniteltiin Kirkkosärkälle jo 1932. Luonnospiirustukset hirsirakenteiselle rakennukselle suunnitteli rakennusmestari R. Thurlin. Hanke kaatui pula-aikaan. Seuraavat suunnitelmat piirsi rakennusmestari Johannes Broche punatillisestä seurakuntakeskuksesta 1934. Tämäkään suunnitelma ei toteutunut. Tiettävästi nämä suunnitelmat edustivat perinteistä kirkollista rakennusperinnettä (Björn 2009, 312).</p> <p>Kolmannen seurakuntatalon, ja toteutuneen, suunnittelivat arkkitehdit Kaisa Harjanne ja Maija Suurla. Toteutunut seurakuntatalo, ja erillinen pappila, edustavat säntillistä 1960-luvun arkkitehtuuria parhaimmillaan. Rakennus on istutettu taidokkaasti Valtimon keskus-taa jakavalle Lokkiharjulle. Harjun vaakalinja ja ympäröivän männikön pystylinjat toistuvat rakennuksen tasapainoisessa sommittelussa. Seurakuntasalin suuret ikkunapinnat heijastavat ympäristöä.</p> <p>Rakennukseen suunniteltiin alunpitäen 60-paikkainen rippikoulusali, kerhuhuone ja vierashuone sekä sauna. Yläkerran seurakuntasalissa oli 110 istumapaikkaa, kahvio ja eteisaula. Tilat olivat erotettavissa liukuseinillä. Talossa olivat myös keittiö, seurakuntasisaren ja talonmiehen asunnot. (Björn 2009, 312.)</p> <p>Yhdessä lähistöllä sijaitsevan Valtimon kirkon kanssa seurakuntakeskus muodostaa aistikkaan vaatimattoman kulttuuriympäristön. Arkkitehtikaksikko Kaisa Harjanteen ja Maija Suurlan töitä Pohjois-Karjalassa on tiettävästi neljä: Valtimon seurakuntakeskus, Valtimon kirjasto, Ilomantsin seurakuntakeskus ja Lieksan kirjasto. Kaikki nämä kuuluvat arvokkaana osana suomalaiseen arkkitehtuurin historiaan.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Björn, Ismo (2009). Valtimo. Kunnan historia. Valtimon kunta.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

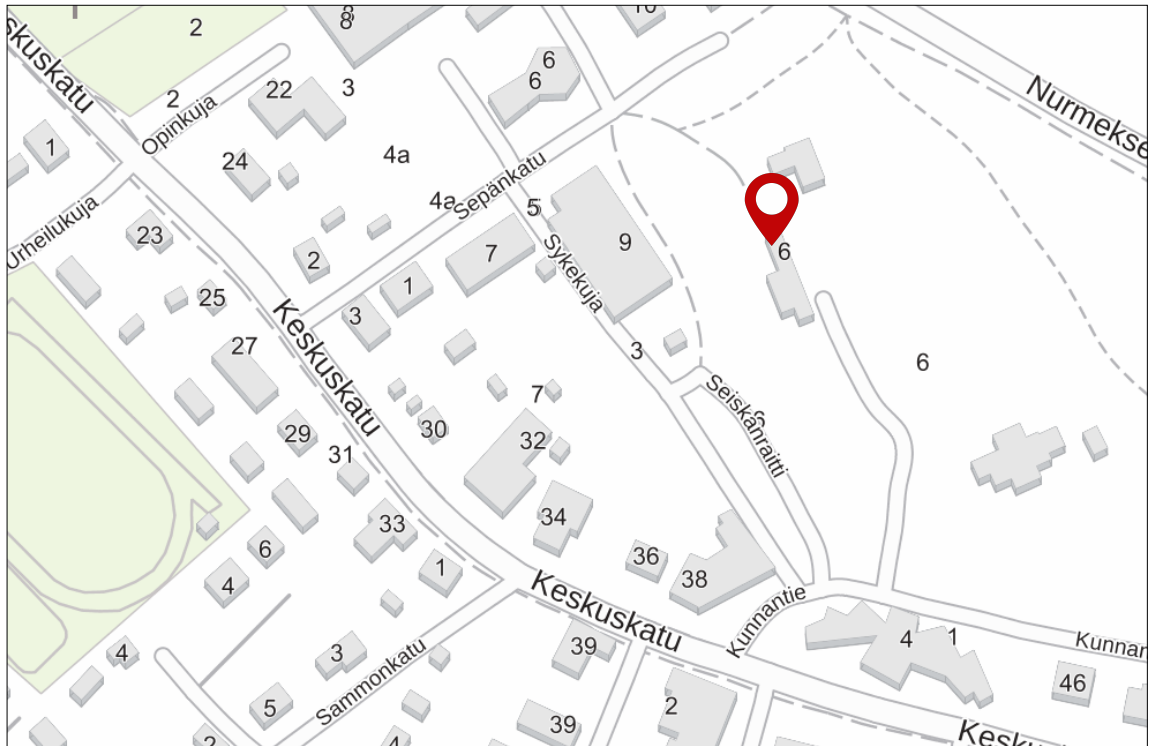
Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Maisemallinen arvo.
Harmoninen kokonaisuus harjumaaisemassa.

Inventointipäivä
1.12.2020

Inventoija
Samu Aarnio

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit,
Outokumpu**

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	309_001_ kansakoulu_Outokumpu		
Nimi	Kummun koulu, entinen Outokummun kansakoulu	Osoite	Koulukatu 6, 83500 Outokumpu
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7250
Kunta	Outokumpu		29,0141
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	309-7-713-2
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1940		
Suunnittelija	Wäinö Gustaf Palmqvist		
Kaavamerkintä	YO		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Koulu		
Alkup. käyttö	Koulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, betoni		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen, katto ja sokkeli ruskeat		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Outokummun vanha kansakoulu vihittiin käyttöön 21.10.1940. Uutisissa mainittiin koulun olevan maakunnan uudenaikaisin (Karjalainen 23.10.1940). Massiivisen koulurakennuksen suunnitteli Wäinö Gustaf Palmqvist, jonka töitä on Outokummussa useita. Koulurakennus edustaa arkkitehtuuriltaan 1920-luvun klassismia, jossa on ripaus barokkivaikutteita. Koulun pääjulkisivulla on Jousimiesaiheinen seinämedaljonki. Nykyisin rakennuksessa toimii Kummun koulu. Rakennus on peruskorjattu vuonna 2018.</p> <p>Lähde: Karjalainen 23.10.1940</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

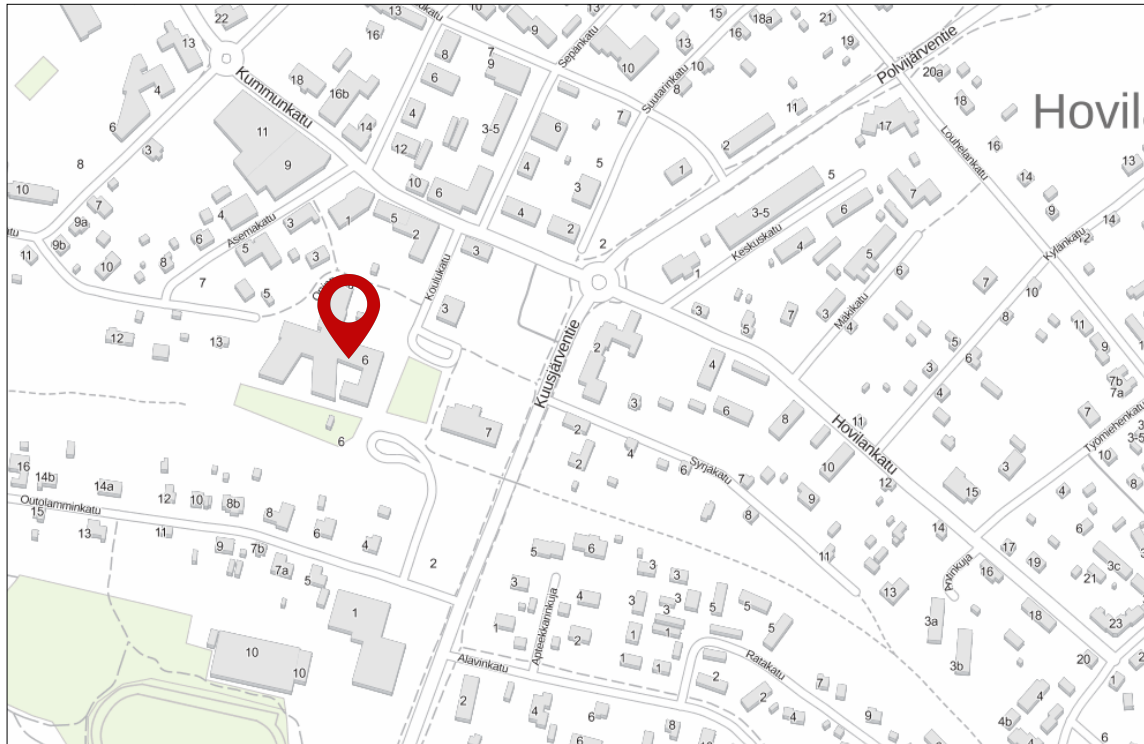
Suuri ja merkittävä 1920-luvun klassismiin pohjautuva koulurakennus maakunnassa. Maakunnallisesti arvokas on koulun 1940 valmistunut osa. Koulua on laajennettu huomattavasti 2010-luvulla.

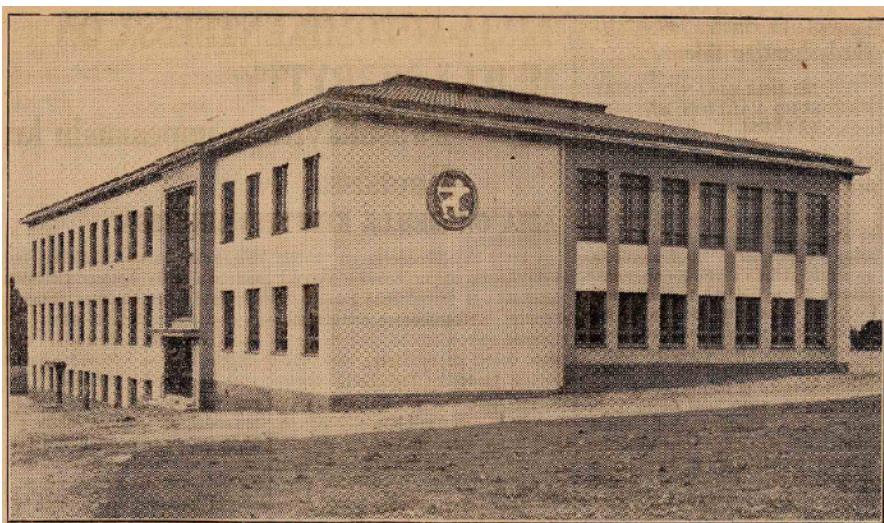
Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

Kansakoulu juuri valmistuneena vuonna 1940. Kuva Karjalainen 23.10.1940.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	309_002_Hollola_Outokumpu		
Nimi	Hollola	Kiisukatu 36 83500 Outokumpu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Räsälänmaki		62,7310
Kunta	Outokumpu		29,0110
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	167-420-3-26
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1910-luvun alkupuoli		
Suunnittelija	Gustaf Wickman		
Kaavamerkintä	sr-3		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuinrakennus		
Alkup. käyttö	Asuinrakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivijalka		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Kattotiili		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Ruotsalainen arkkitehti Gustaf Wickman (1858–1916) suunnitteli Kiisukadun varteen Hollola-nimisen rakennuksen. Sen tyylisuunta on jugendklassismia. Hirsirunkoinen Hollola valmistui asuintaloksi, mutta sitä alettiin käyttää kaivoksen virkailijoiden kerho- ja tapaamistilana. Vuonna 1918 rakennus muutettiin ruokalaksi. Myöhemmin Hollola toimi muun muassa Outokummun kaivoksen vierastupana. Nykyisin rakennus on omakotitalona.</p> <p>Hollolan suunnitellut Gustaf Wickman oli tukholmalainen arkkitehti, jolta kaivosyhtiö tilasi 1910-luvun alussa Outokumpuun muutamien puurakennusten piirustuksia. Ruotsissa Wickman suunnitteli paljon julkisia rakennuksia, kuten kouluja ja sairaaloita, mutta myös liikerakennuksia, kuten pankkeja.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Maisemalliset arvot

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

Symboliarvo

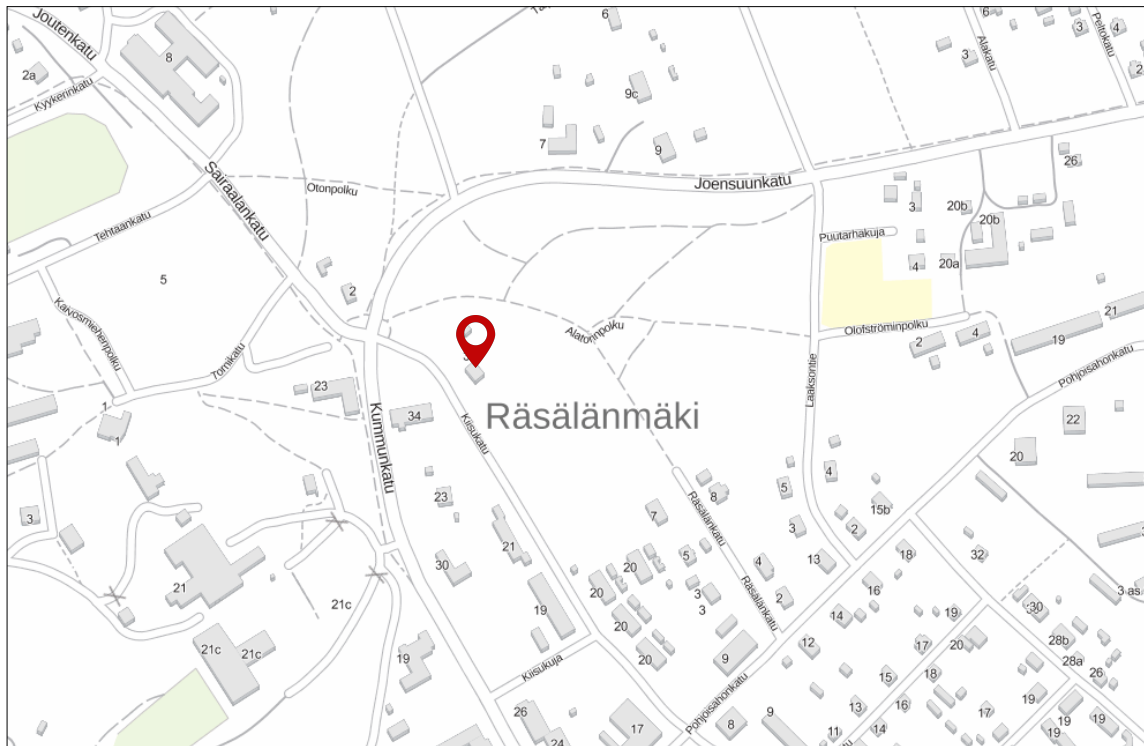
Komea viime vuosisadan alun yksityistalo, joka liittyy Outokummun kaivoshistoriaan

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

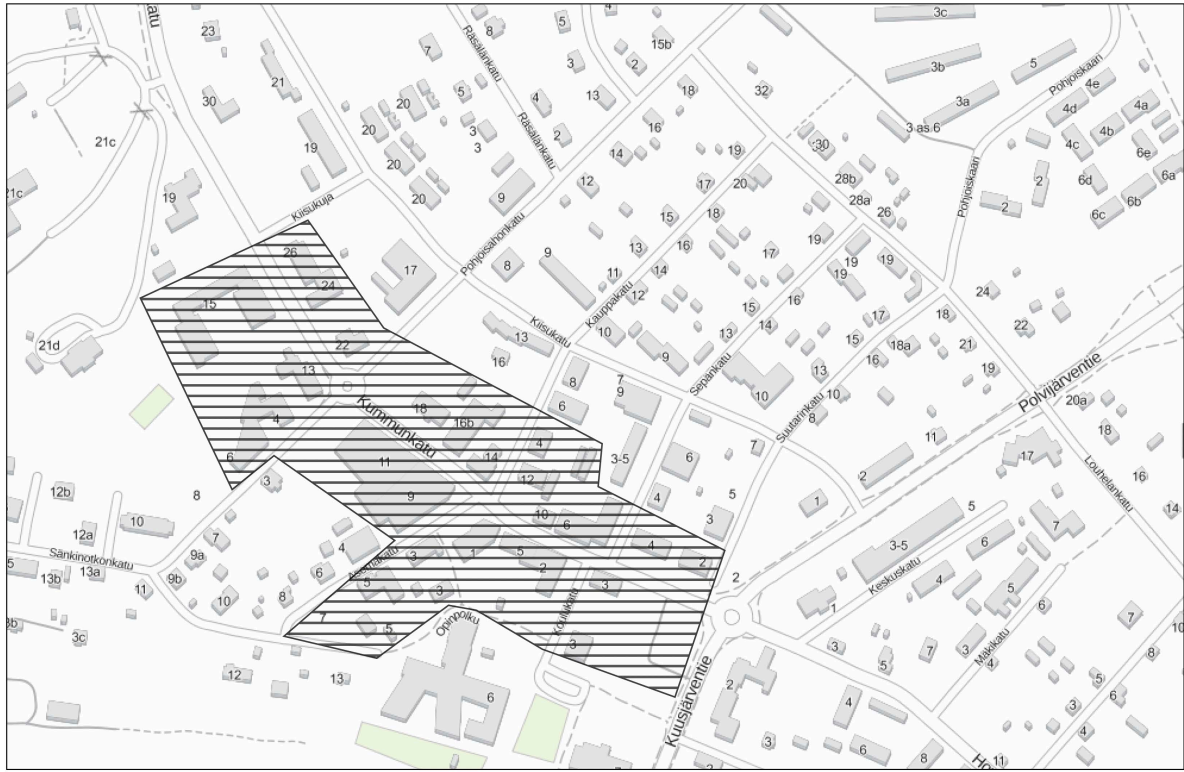

Kuva Pekka Piiparinen

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	309_004_Kummunkadun liikerakennukset_Outokumpu		
Nimi		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			
Kunta	Outokumpu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Myymlä- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi			
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Topografisesti liikekeskusta sijaitsee pienen harjanteen päällä. Keskustan pääkatu Kummunkatu kulkee loivasti kaakko-luode-suuntaisesti. Katu alkaa kaupungintalon edustalla olevasta kiertoliittymästä ja päättyy historiallisen kunnan juureen Alatorille. Nykyisen pikkukaupunkimaisen tiiviin ympäristön perusta luotiin 1920-luvun lopun ja 1930-luvun yhdyskuntasuunnittelussa, jossa kadun varsille suunniteltiin pieniä ja kapeita tontteja. Myöhemmin, varsinkin 1980- ja 1990-luvulla, outokumpulainen yhdyskuntasuunnittelu pyrki vaalimaan edellisinä vuosikymmeninä muodostunutta tiivistä rakentamisen tapaa.</p> <p>Liikekeskustan rakennuskanta on ajallisesti kohtalaisen kerroksellista, sillä vanhimmat säilyneet kohteet ovat 1930-luvulta ja nuorimmat 2000-luvulta. Kuitenkin liikekeskusta on uudistunut niin, että sen 1910–1940-luvuilla rakentunut vanhin kerrostuma on kadonnut käytännössä kokonaan. Alueen kaupunkirakenteellisen rungon muodostavat 1950- ja 1960-luvuilla valmistuneet asuin- ja liiketalot. Suurin osa liikekeskustan rakennuskannasta on valmistunut ennen vuotta 1970. Kummunkadun pääosin 2–3-kerroksiset rakennukset on sijoitettu pääosin kadun varsille, jolloin katutilasta on muodostunut melko tiivis. Itse Kummunkatu mutkittelee lievästi tehden katunäkymän miellyttävän vaihtelevaksi.</p> <p>Oman kaupunkikuvallisen erityispiirteen liikekeskustaan tuo Vanha kaivos. Se on ollut Kummunkadun kaupunkikuvallinen päätepiete jo 1920-luvun lopulta lähtien. Tämä tekee Outokummun liikekeskustasta valtakunnallisesti ainutlaatuisen. Muita merkittäviä kaupunkikuvallisia dominanteja ovat kaupungintalo, evankelisluterilainen kirkko, entinen Postin rakennus ja Hotelli-Ravintola Malmikumpu sekä Seurojentalo-huoltoasema-rakennus.</p> <p>Lähde: Piiparinen, Pekka. Outokummun taajaman kulttuuriympäristö. Suomen paikalliskulttuuriyhdistys ry</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet	
Arvottaminen	
Arvo	Maakunnallisesti arvokas
Arvon perustelu	
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.	
Symboliarvo	
Vahva ja maakunnallisesti harvinainen esimerkki tiiviistä, pikkukaupunkimaisesta, yhdyskuntasuunnittelusta, jossa lähelle katulinjaa asemoidut tontit ja rakennukset luovat intiimin kaupunkitilan. Maakunnallisesti merkittäviä ovat Hotelli Kumpu ja Seurojentalo.	
Inventointipäivä 22.1.2021	Inventoija Samu Aarnio

100 m

Outokummun kaupungintalo. Arkkitehtitoimisto Blomstedt & Lampén, 1956. Kuva Pekka Piiparinen.

Hotelli-ravintola Malmikumpu. Esko Lehti, 1968.

Seurojentalo, 1955. Kuva Pekka Piiparinen.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	309_005_Kyykeri_Outokumpu		
Nimi			
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			
Kunta	Outokumpu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1910–		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Kyykerin kaupunginosa on Outokummun vanhin taajamatyyppinen alue. Sen rakennuskanta on outokumpulaisittain ajallisesti poikkeuksellisen kerrostunutta, sillä rakennuksia Kyykerille on toteutettu 1910-luvulta lähtien. Outokumpu-yhtiö rakensi tähän kaivoksen kupeessa olevalle alueelle 1960-luvulle saakka.

Kyykeri on säilynyt pääosin matalana ja pientalovaltaisena ja siellä on runsaasti historiallisia puutaloja. Niiden joukossa on kuitenkin myös modernia arkkitehtuuria. Monet rakennuksista ovat tunnettujen arkkitehtien suunnittelemia. Kaupunginosa visuaaliselle ilmeelle on tyypillistä mäkisyys, mikä tuo alueelle miellyttävää vaihtelua historiallisen rakennuskannan lisäksi. Kyykerin alueella voi aistia kulttuuriympäristön olemassaoloa.

Kyykerin vanhin säilynyt rakennuskerrostuma sijaitsee Kyykerinkadulla. Niin kutsutut Kyykeri 1 ja Kyykeri 2 ovat ruotsalaisen arkkitehdin Gustaf Wickmanin (1858–1916) suunnittelemia. Nämä mansardikattoiset ja tyyliltään jugendklassismia edustavat rakennukset valmistuivat 1910-luvun alussa työnjohtajia ja ammatti-työmiehiä varten. Saman vuosikymmenen aikana kadun varteen toteutettiin myös työläiskasarmi, niin kutsuttu Kyykeri 5, jossa toimii tänä päivänä majoitus- ja ravintolapalveluita järjestävä Kyykerin Kartano.

Kaupunginosa merkittävien rakentamisen kausi oli 1930-luku ja alueen rakennuksia suunnitteli ennen kaikkea arkkitehti Wäinö Gustaf Palmqvist. Hän laati alueelle kolmen talotyypin piirustukset, joiden perusteella Kyykerille valmistui vuosina 1935–1938 yhteensä 37 kahden perheen taloa. Niihin asetui asumaan sekä työläisiä, erikoisammattimiehiä että työnjohtajia. Tyypitaloista on jäänyt jäljelle 24. Myös Kyykerin ensimmäiset kivirakennukset ovat Palmqvistin käsialaa.

Niin kutsuttu Yläsauna valmistui Tehtaankadun varteen vuonna 1937. Tämä klassistishenkkinen rakennus toteutettiin monitoimitilaksi, sillä siihen sijoitettiin sauna, pyykkitupa, voimistelu- ja kokoussali sekä kirjasto.

Kyykerin moderni rakentaminen pääsi vauhtiin toisen maailmansodan jälkeen. Ylä-saunan viereen Tehtaankadulle toteutettiin Outokummun ensimmäiset asuinkerrostalot. Ajalleen tyypilliset talot valmistuivat vuonna 1949. Pohjoiskarjalaisen modernin rivitalo-arkkitehtuurin kannalta merkittävää oli pääosin Kyykerinkadun varteen suunniteltujen kohteiden valmistuminen vuosina 1957–1965. Arkkitehtuuriltaan korkeatasoisimmat rivitalot ovat vuonna 1957 toteutetut Kyykerinkatu 3 ja Kyykerinkatu 16. Rivitalot suunnitteli Arkkitehtitoimisto Blomstedt & Lampén ja toimistoa vetivät arkkitehdit Märta Blomstedt (1899–1982) ja Matti Lampén (1906–1961). Kyykerinkatu 3:n massoitelu on vaihtelevaa ja elävää ja rakennus myötäilee hienoisesti nousevaa rinnettä. Asunnot ovat kahdessa kerroksessa. Sen sijaan Kyykerinkatu 16:n huoneistot ovat yksikerroksisia, mutta yksi asuinhuoneistorivi on ensimmäisessä ja toinen toisessa kerroksessa. Kumpaankin kerrokseen sisäänkäynnit ovat maantasolta. Rakennus on huomattavasti pelkistetympi kuin samana vuonna valmistunut Kyykerinkatu 3.

Outokumpu-yhtiön lisäksi Kyykerille on toteutettu sekä yksityistä että julkista rakentamista. Jälkimmäisestä on mainittava arkkitehti Veikko Nortomaan suunnittelemat Kyykerin koulu ja opettajien ryhdikäs, kolmikerroksinen asuintalo. Kohteet valmistuivat vuonna 1954.

Alueen maakunnallisesti merkittävimmät kohteet ovat työväentalo, yläsauna, rivitalo Kyykerinkatu 3, rivitalo Kyykerinkatu 16 ja Kyykeri 5 eli nk. Kyykerin kartano

Lähde:

Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Piiparinen, Pekka (2013). Outokummun kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys.

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

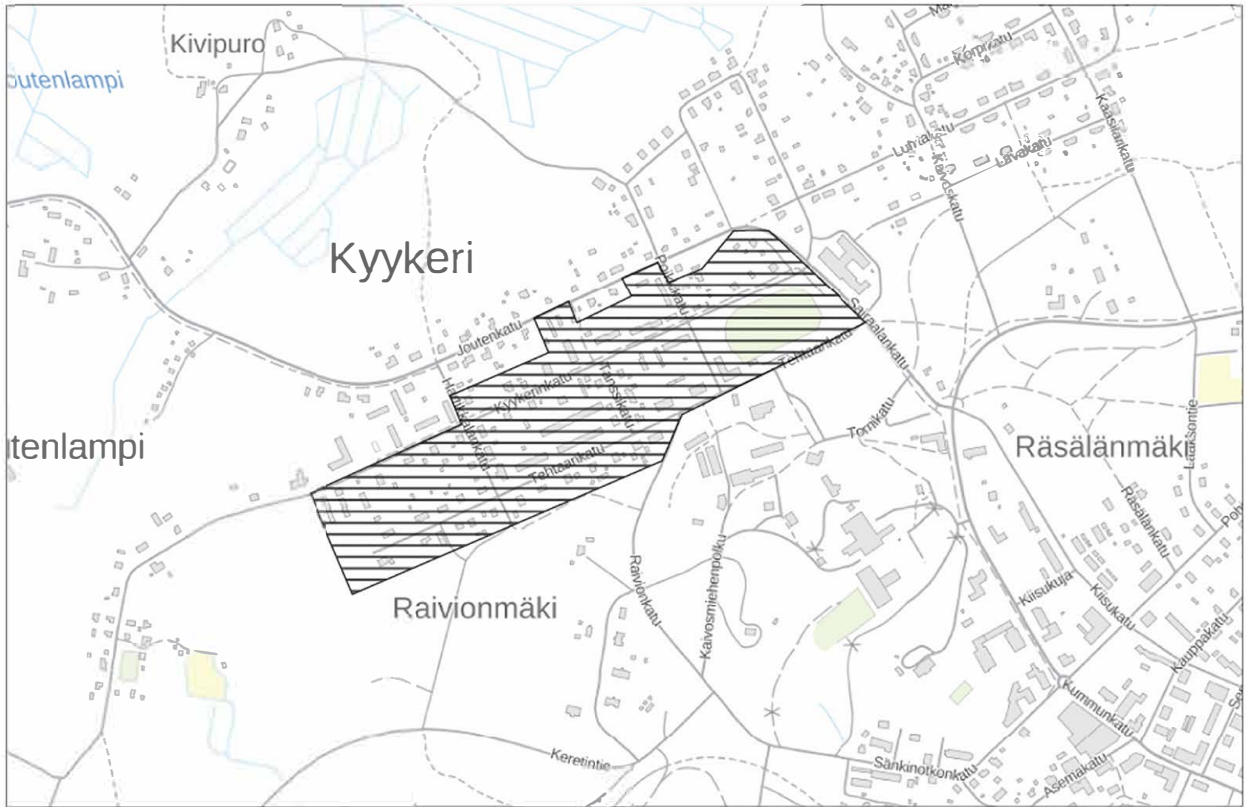
Kyykerin kaupunginosa on Outokummun vanhin taajamatyyppinen alue. Sen rakennuskanta on outokumpulaisittain ajallisesti poikkeuksellisen kerrostunutta, sillä rakennuksia Kyykerille on toteutettu 1910-luvulta lähtien monien tunnettujen arkkitehtien suunnittelemana. Outokumpu-yhtiö rakensi tähän kaivoksen kupeessa olevalle alueelle 1960-luvulle saakka.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

W. G. Palmqvistin suunnittelemia tyypitaloja on Kyykerillä jäljellä 24.

Arkkitehtitoimisto Blomstedt & Lampénin suunnittelema rivitalo vuodelta 1957 osoitteessa Kyykerinkatu 16.

Yläsauna on valmistunut vuonna 1937.

Kyykerinkatu 3

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	309_006_Outokumpu-yhtiön entinen paloasema_Outokumpu		
Nimi	Outokumpu-yhtiön entinen paloasema	Osoite	Kummunkatu 23, 83500 Outokumpu
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7309
Kunta	Outokumpu		29,0088
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Palo- ja pelastustoimenrakennukset		
Valmistumisvuosi	1937		
Suunnittelija	Wäinö Gustaf Palmqvist		
Kaavamerkintä	TV-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Toimisto- ja varastotilat		
Alkup. käyttö	Paloasema		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, betoni		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Saumapelti, profiilipelti		
Vuoraus	Slammaus		
Ulkovärit	Keltainen, katot harmaa ja punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Eriyishuomiot	Letkutorni		
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Alatori on yksi merkittävimmistä tiloista outokumpulaisessa kaivannaiskulttuurissa. Aikoinaan sieltä käsin johdettiin sekä Outokummun kaivosta että koko Outokumpu-yhtiötä. Hallinnollisen aseman lisäksi Alatorille sijoittui huoltotoimintoja, kuten kaivoksen klassismin ja funktionalismin henkinen paloasema, jonka yhteydessä oli myös kaivoksen ruokala ja linja-autovarikko(1937).</p> <p>Lähde: Piiparinen, Pekka. Outokummun taajaman kulttuuriympäristö. Suomen paikalliskulttuuriyhdistys ry</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.

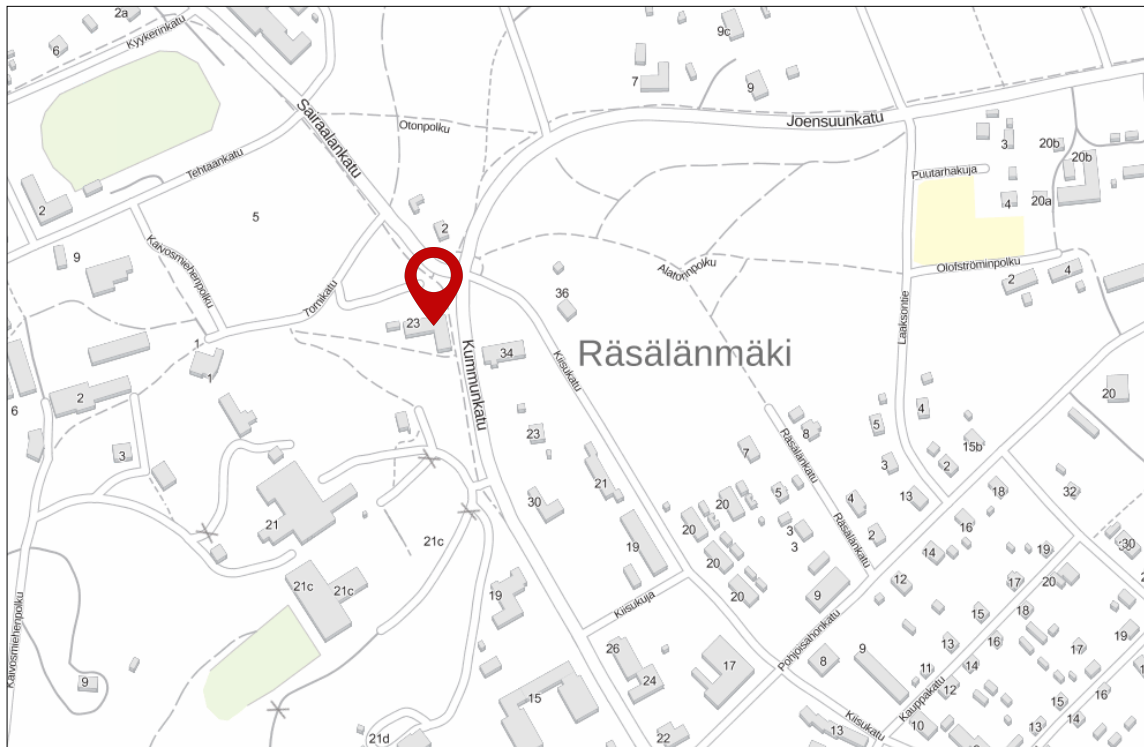
Kertoo Outokummun kaivoshistoriasta. Maakunnallisesti merkittävä.

Inventointipäivä

22.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kuva Pekka Piiparinen

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	309_007_Pohjoisahon alue_Outokumpu		
Nimi			
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			
Kunta	Outokumpu		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi			
Valmistumisvuosi	1964–1968		
Suunnittelija	Marti Hakala, Ensio Lappalainen		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö			
Alkup. käyttö			
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku			
Perustus			
Runko			
Kattomuoto			
Kate			
Vuoraus			
Ulkovärit			
Kunto / käytössä vai ei			
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			

Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.

Outokummun taajamaan tehtiin 1960-luvulla kerros- ja rivitaloalue, jonka rakentaminen liittyi pitkälti Vuonoksen malmion löytymiseen ja siellä tapahtuneeseen kaivostoiminnan aloittamiseen vuonna 1967. Uuden kaivoksen myötä Outokumpu Oy:n aloitteesta suunniteltiin ja toteutettiin kaksi uutta asuinalueita, Kaasila ja Pohjoisaho.

Pohjoisahon ydinalueen toteuttamisen pohjana oli vuonna 1963 hyväksytty rakennuskaava, mutta alueen suunnittelua jatkettiin joensuulaisen Arkkitehtitoimisto M. Hakala & E. Lappalaisen toimesta. Toimiston sisällä suunnittelutyöt jaettiin niin, että arkkitehti Martti Hakala (s. 1932) laati Pohjoisahon maankäyttösuunnitelman ja arkkitehti Ensio Lappalainen (1928–1998) suunnitteli rakennukset. Hakala sijoitti Pohjoisaholle viisi kerrostaloa ja kuusi rivitaloa, joista muodostui modernistisen kaupunkisuunnitteluideologian mukaisesti väljästi ja vaihtelevasti toteutunut kokonaisuus. Pohjoisaholla Hakala määritteli kerrostalojen paikat alueen keskelle ja rivitalot reunamille. Kokonaisuus valmistui vuosien 1964–1968 välisenä aikana.

Martti Hakala oli saanut Pohjoisahon suunnitteluun vaikutteita Helsingin Maunulan kaupunginosassa olevasta Sahamäestä. Siellä arkkitehti Hilding Ekelund (1893–1984) oli sijoittanut rivi- ja kerrostalot rinne-maastoon luoden vaihtelevia katunäkymiä. Nykyisin Sahamäki on suomalaisen modernistisen kaupunkisuunnittelun kansallisia merkkipaikoita, kun taas Pohjoisaho on Pohjois-Karjalan ensimmäisiä merkittäviä moderneja kerros- ja rivitaloalueita.

Pohjoisaholla toteutettiin huolellista maisemasuunnittelua. Lievästi kumpuileva alue sai puistomaisen yleisilmeen, johon kuului muun muassa lehmusistutuksia ja pieni uima-allas. Jälkimmäinen elementti tuotti kuitenkin ylläpito-ongelmia ja myöhemmin se täytettiin maa-aineksilla.

Ensio Lappalaisen suunnittelemat viisi nelikerroksista kerrostaloa edustavat aikansa tyyppillistä arkkitehtuuria. Ne ovat pistetaloja eli yhden rappukäytävän kohteita. Kerrostalojen betonielementti- ja tiilijulkisivut on slammattu. Kattojen päädyt antoivat funktionalismin ihanteiden mukaisesti vaikutelman tasakatoista, mutta 2010-luvulla lähes kaikkiin kerrostaloihin toteutettiin loivat harjakatot, mikä on syönyt kokonaisuuden historiallista arvoa.

Rivitalot on vuorattu valkoisin julkisivutiilein. Arkkitehtonisesti korkeatasoisin rivitalo sijaitsee Pohjoisahonkadun pohjoispuolella. Tässä vuonna 1968 valmistuneessa kaksikerroksisessa rakennuksessa huomiota herättävät asuntojen pihot ympäröivät korkeat tiilimuurit. Rivitalossa on satulakatto, mutta kadun puolella kattojen appeet ovat lyhyemmät.

Kerrostalojen eteläpuolella olevat rivitalot ovat Pohjoisahonkadun varren rivitaloa hieman pelkistetympiä. Rakennukset ovat yksikerroksisia ja viistokattoisia. Myös näiden rivitalojen pihot on rajattu sekä tiili-muurein että lauta-aidoin.

Pohjoisahon ydinalue toteutui pitkälti Outokumpu-yhtiön toimesta, mutta asuin-alue rakentui vuosikymmenen aikana myös itään, jonne Kuusjärven kunta (vuodesta 1968 Outokumpu) rakennutti rivitaloja ja Pohjoisahon koulun (1966). Tämän kokonaisuuden suunnitteli arkkitehti Osmo Sipari (1922–2008). Pohjoisahon alueeseen kuuluu myös 1930-luvun lopulla valmistunut kaivoksen entinen maatila, joka esitellään tarkemmin omana maakuntakaavan kohdepiirteenä.

Lähde:

Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.

Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

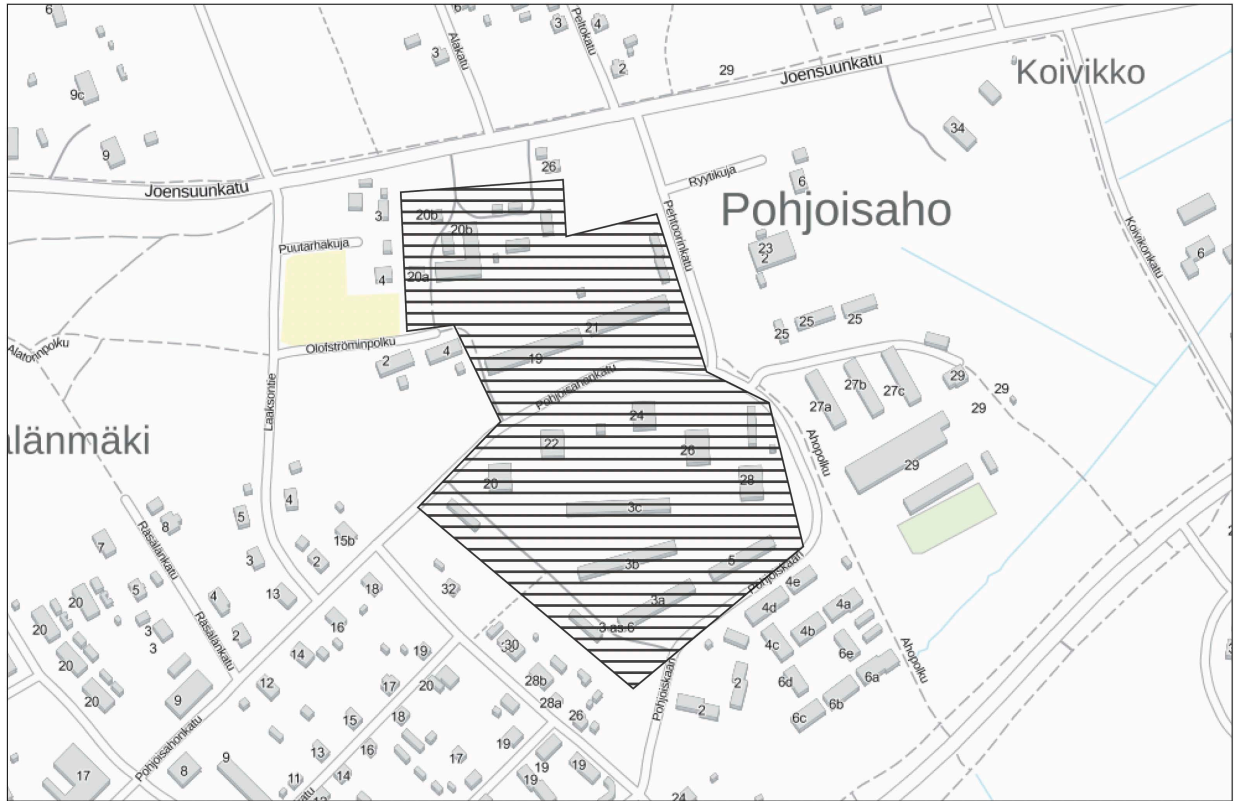
Arvottaminen

Arvo	Maakunnallisesti arvokas kohde vai ei Arvokas
-------------	--

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Huolellisesti suunniteltu 1960-luvun asuinalue.

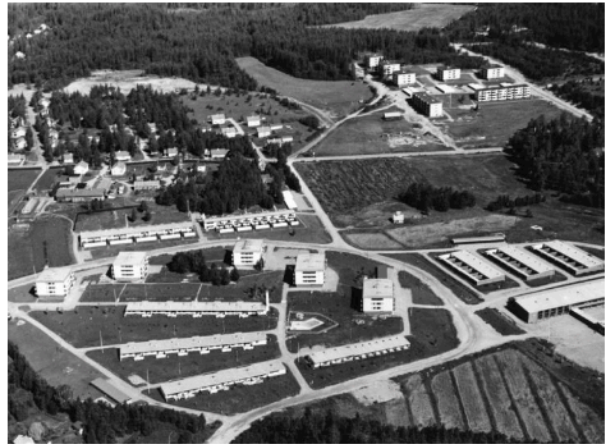
Inventointipäivä 22.1.2021	Inventoija Samu Aarnio
--------------------------------------	----------------------------------

100 m

Kuva Pekka Piiparinen

Pohjoisaho valmistumisen aikoihin. Kuvat Kaivosmuseo

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	309_010_ Käärmetalo_Outokumpu		
Nimi	Käärmetalo	Osoite Kiisukatu 13, 83500 Outokumpu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7277
Kunta	Outokumpu		29,0153
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	309-7-9901-0
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1955		
Suunnittelija	Arkkitehti Olavi Niemi		
Kaavamerkintä	ALK		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuintalo		
Alkup. käyttö	Asuintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, puu, betoni		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Slammaus, lauta		
Ulkovärit	Keltainen, valkoinen, ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erytishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Outokummun liikekeskustan kupeessa on rivitalo, jota paikkakunnalla kutsutaan Käärmetaloksi. Nimi tulee Kiisukadun varrella olevan talon hienoisesti kaartuvasta ulkoisesta olemuksesta.			
Vuonna 1955 valmistunut rakennus on jaettu neljään lohkokon ja niiden lautavuoratut julkisivut on maalattu erilaisin väreihin. Vaihtelua rakennukseen tuovat myös epäsymmetriset katon lappeat.			
Käärmetalon eli Räsälänmäki Oy:n rakennutti Outokumpu Oy, joka pyrki houkuttelemaan edullisen vuokratason ja modernien mukavuuksien työsuhteasunnoilla Outokummun kaivoksen palvelukseen osaavia työnjohtajia ja virkailijoita. Yksi 1950-luvulla toteutunut aikansa modernia asumista edustanut rakennus oli Käärmetalo.			
Käärmetaloon valmistui kymmenen asuntoa ja niihin asettui asumaan insinöörejä, työnjohtajia, geologeja ja konttoristeja perheineen. Asuminen Käärmetalossa koettiin yhteisölliseksi, naapurit tunsivat hyvin toisensa ja perheiden lapset ystävystyivät keskenään. Viimeistään 1970-luvulla Käärmetalon asukkaiksi alkoi päästä myös muita yhtiön työntekijöitä kuin virkailijoita ja työnjohtajia.			
Kussakin asunnossa on tiloja kolmessa kerroksessa: maan tasolla sijaitsevat keittiö ja olohuone, yläkerrassa ovat makuuhuoneet ja alakerrassa sijaitsevat sauna- ja pukuhuone. Alun perin jälkimmäiset tilat olivat varastokäytössä.			
Jokaiseen asuntoon kuuluu lisäksi pieni pihamaa-alue. Pihanpuoleisessa julkisivussa ovat olohuoneiden, keittiöiden ja makuuhuoneiden lounaaseen osoittavat ikkunat. Rakennuksessa oli aikoinaan myös lämmityshuone. Yhteinen saunatila talossa on ollut alusta lähtien. Lämmitys hoidettiin Outokumpu-yhtiön toimesta työsuhteasumisen etuna, kuten myös virkailijakunnan perheiden kotioville toimitetut maitopullot.			
Lähde: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Kuva Pekka Piiparinen

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	309_011_Sankivaara_Outokumpu		
Nimi	Sankivaara	Kummunkatu 21 d, 83500 Outokumpu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7276
Kunta	Outokumpu		29,0081
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1938		
Suunnittelija	Wäinö Gustaf Palmqvist		
Kaavamerkintä	sr-3, AL		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuinrakennus		
Alkup. käyttö	Asuinrakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Kivi		
Runko	Tiili		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Outokummun näyttävin asuinrakennukseksi suunniteltu kohde sijaitsee Sankivaaran laella. Sankivaara valmistui vuonna 1938, ja tämän palatsimaisen kohteen sekä sen viereisen saunarakennuksen suunnitteli Wäinö Gustaf Palmqvist. Rakennukseen asettui asumaan Outokumpu Oy:n toimitusjohtaja ja vuorineuvos Eero Mäkinen perheineen.</p> <p>Sankivaara henkii arvokkuutta, jota Palmqvist pyrki hakemaan klassistisista aiheista, kuten päätykolmioista ja pylväistä. Rakennukseen suunniteltiin näyttävä, asukkaan arvoa korostava sisäänkäynti. Aikoinaan rakennuksella oli poikkeuksellisen suuri taajamakuullinen merkitys ja se näkyi suureen osaan kaivosyhdyskuntaa. Tuolloin Sankivaara symboloi sekä Outokumpu-yhtiön että Eero Mäkisen vahvaa läsnäoloa paikkakunnalla. Sittemmin puuston kasvu on peittänyt Sankivaaran näkyvyyden kaupunkikuvassa.</p> <p>Mäkisen ja Outokumpu Oy:n pääkonttorin siirryttyä Helsinkiin 1940-luvun jälki-puoliskolla muutettiin Sankivaara kaivoksen vieraskerhoksi. Kaivoksen lopetettua toimintansa vuonna 1989 palveli Sankivaara vielä 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa Outokumpu-konsernin paikallisten toimintojen vieraskerhona. Sen jälkeen se myytiin yksityisomistukseen outokumpulaiselle liikemiehelle.</p> <p>Lähde: Piiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			

Kohdekortti

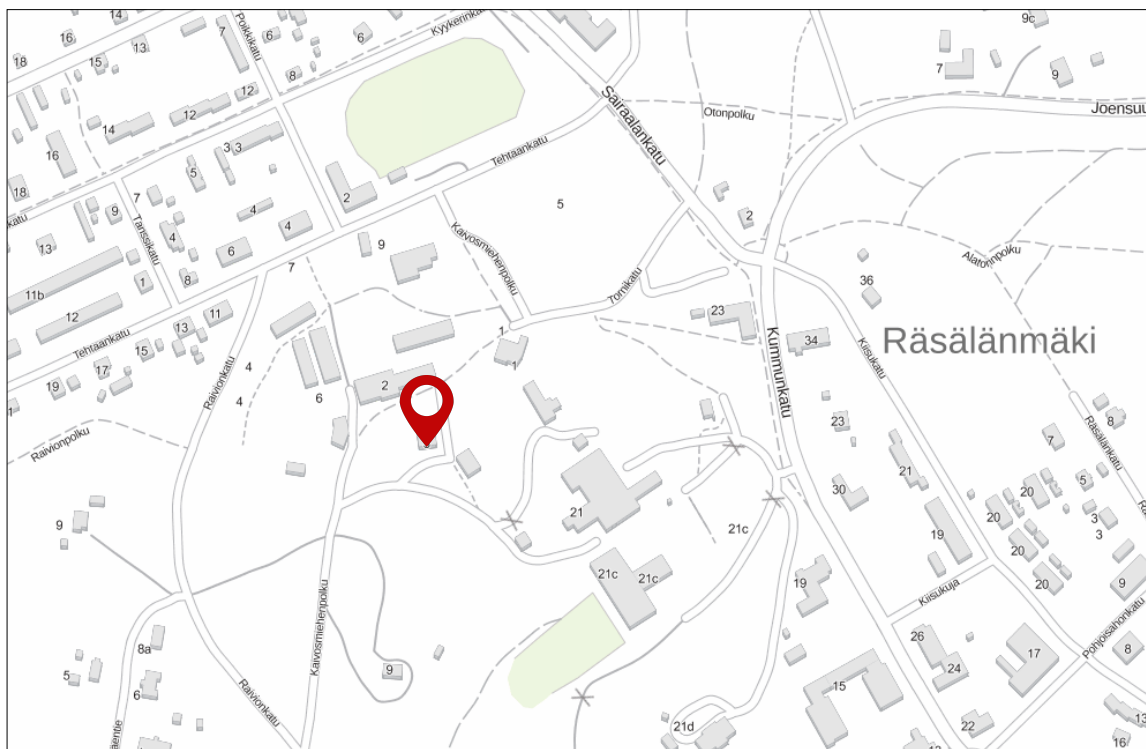
Perustiedot			
Tunnus	309_012_Tuulensuu_Outokumpu		
Nimi	Tuulensuu	Kaivosmiehenpolku 9, 83500 Outokumpu	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,7282
Kunta	Outokumpu		29,0027
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	309-406-25-56
Kohdetyyppi	Asuinrakennukset		
Valmistumisvuosi	1914		
Suunnittelija	Uno Ullberg		
Kaavamerkintä	RM-s-1		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo	sr-1		
Nyk. käyttö	Asuinrakennus		
Alkup. käyttö	Asuinrakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu, tiili		
Kattomuoto	Mansardikatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Puu, tiili		
Ulkovärit	Keltainen, punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Vuonna 1914 Vanhan kaivoksen alueen länsiosaan valmistui Uno Ullbergin (1879–1944) piirtämä huvilamainen Tuulensuu. Perimätiedon mukaan talon nimi on tullut sen sijainnista paljaan ja aukean kummun rinteessä. Rakennus oli pitkään kaivoksen johtavan insinöörin asuintalona. Tuulensuu siirtyi Outokumpu Oy:ltä yksityisomistukseen vuonna 1992 eikä rakennukseen ja sen pihapiiriin tutustuminen ole mahdollista ilman omistajan lupaa. Aumakattoinen ja hirsirunkoinen rakennus edustaa tyyliltään klassismin ja jugendin sekoitusta.</p> <p>Lähde: Piiiparinen, Pekka (2018) kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Arvottaminen			

Arvo	Maakunnallisesti arvokas
------	--------------------------

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti.
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
 Saumaton osa Outokummun kaivoshistoriaa, komea esimerkki ajan huvila-arkkitehtuurista.

Inventointipäivä 22.1.2021	Inventoija Samu Aarnio
--------------------------------------	----------------------------------

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Polvijärvi

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	607_003_Seurakuntakeskus_Polvijärvi		
Nimi	Seurakuntakeskus ja pappila	Pappilantie 6, 83700 Polvijärvi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,8517
Kunta	Polvijärvi		29,3656
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	607-414-262-10
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1970		
Suunnittelija	Veikko Larkas		
Kaavamerkintä	Y		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Seurakuntakeskus		
Alkup. käyttö	Seurakuntakeskus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu, tiili		
Kattomuoto	Pulpettikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili, pelti rakennuslevy		
Ulkovärit	Valkoinen tiili ja tummat pellitykset		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Polvijärven kirkon (1879–1881) läheisyydessä on seurakuntasali, joka on tyypillistä 1960-luvun seurakuntasalien arkkitehtuuria. Suuret lasipinnat sekä päästävät päivänvaloa sallin että ilmaisevat juhlasalin paikan. Korkeat, muurimaiset seinät päädyissä, jotka ovat päällystetty kuparilla, rajaavat salin omaksi yhteisöksi. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Veikko Larkas ja se valmistui 1970. Larkas suunnitteli urallaan lukuisia kirkkoja. Pohjois-Karjalassa Larkaksen kirkkoja ovat Pielisensuon kirkko Joensuussa, Värtsilän kirkko, Viinijärven kirkko ja Hoilolan kirkko Tuupovaarassa.</p> <p>Samalla alueella sijaitsee myös vanha empire-tyylinen pappila, joka on valmistunut 1901, ja on sen suunnitellut arkkitehti H.Wilpponen.</p>			
Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitetuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Historiallinen kerroksellisuus

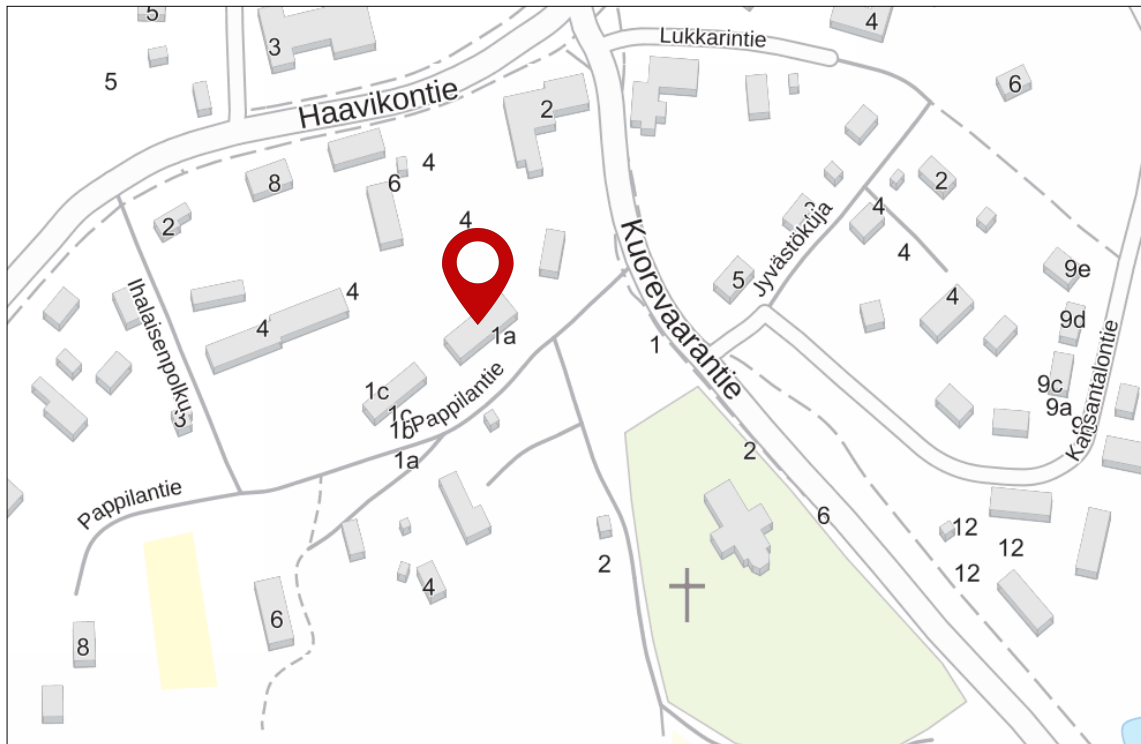
Esimerkki 1970-luvun seurakuntakeskuksien arkkitehtuurista.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Pappila

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Rääkkylä

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	707_002_Niemen hautausmaan siunauskappeli _Rääkkylä		
Nimi	Niemen hautausmaan siunauskappeli	Osoite Hammaslahdentie 1223, 82300 Rääkkylä	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,3450
Kunta	Rääkkylä		29,8404
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	707-406-5-24
Kohdetyyppi	Siunauskappelit		
Valmistumisvuosi	1964		
Suunnittelija	Ensio Lappalainen		
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Siunauskappeli		
Alkup. käyttö	Siunauskappeli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Pulpettikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Keltainen ja ruskea		
Kunto / käytössä vai ei	käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Rääkkylän Niemen hautausmaan siunauskappeli on valmistunut vuonna 1964. Luonnon läheisyys ja valon merkitys rauhoittavana ja hiljentymiseen kehottavana osana korostui 1960-luvun siunauskappeleiden arkkitehtuurissa. Kappeliin johdettiin luonnonvalo usein joko niin, että se valaisi alttarin kokonaisuudessaan, tai niin, että kappelista muodostui suljettu tila, johon valo lankesi vain seinien yläosaan sijoitetuista ikkunoista. Niemen hautausmaan siunauskappeliin lankeaa luonnonvalo etelän puoleiselta julkisivulta suuresta alttarin sivuille sijoitetuista koko seinän korkuisista lasipaneeleista, jotka jatkuvat julkisivun levyisesti seinän yläosassa. Niemen siunauskappelin ulkoverhouksen muodostaa leveä vaakasuuntainen, kellertävä lautaverhous, joka luo kontrastin katon tummalle pellitykselle. (Aarnio 2018, 306–308.)</p>			
Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtoninen ja rakennustaiteellinen arvo
Maisemallinen arvo

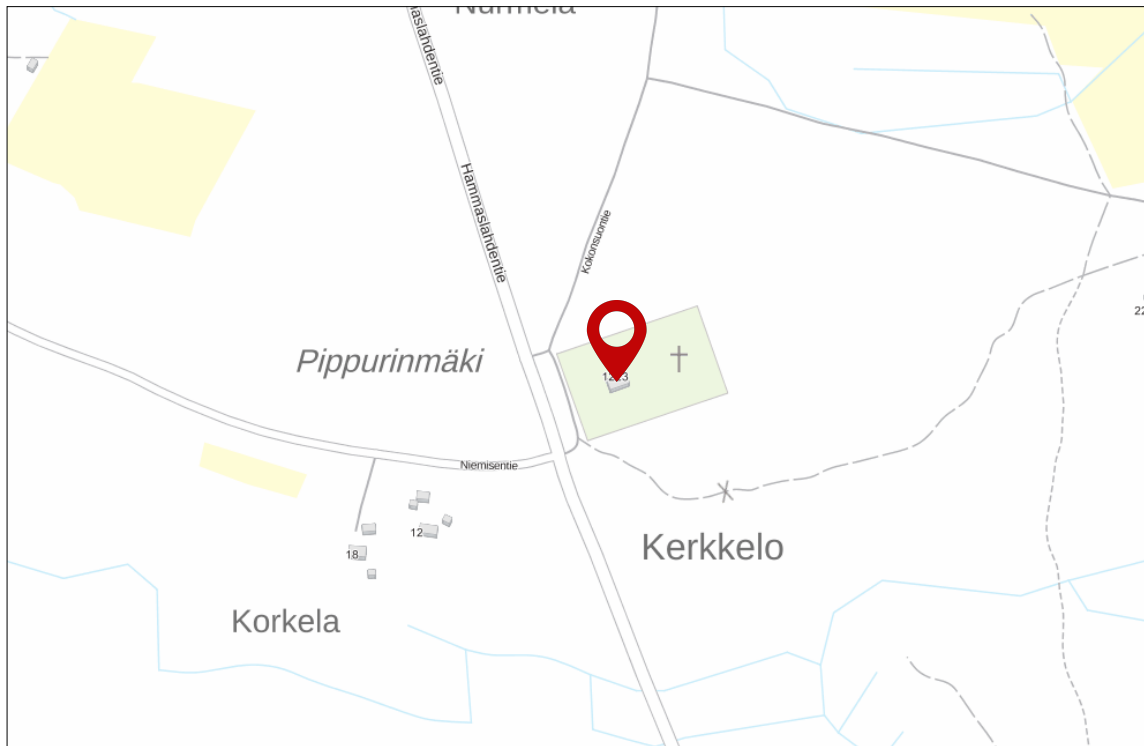
Näyttävä ja poikkeuksellinen modernistinen siunauskappeli. Ainutlaatuista 1960-luvun arkkitehtuuria.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

**Kaavaselostuksen liiteosio 4,
rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Tohmajärvi
maakuntavaltuusto 13.6.2022**

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	848_001_Entinen asemarakennus_Tohtmajärvi		
Nimi	Tohtmajärven entinen rautatieasema	Osoite Ratamestarintie 13 82600 Tohtmajärvi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,2433
Kunta	Tohtmajärvi		30,3558
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	848-406-10-127
Kohdetyyppi	Asemarakennukset		
Valmistumisvuosi	1892		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Asuinkäyttö		
Alkup. käyttö	Rautatieasema		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Tiili		
Vuoraus	Puu		
Ulkovärit	Vaalen vihreä, katto punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Tohtmajärven Aseman seudun kehittyminen liittyy rautatien valmistumiseen 1800-luvun lopulla. Aseman seudulle perustettiin vuonna 1907 turveta jalostava Turvepehku-osuuskunta, jonka myötä alueesta kasvoi vuosien saatossa lähes 400 työntekijän tehdasyhdyskunta. Aseman seudulle rakennettiin muun muassa tiilitehdas, mylly, saha, autokorjaamo, talleja, konttoreita ja asuntoja työntekijöille. Voimakkainta toiminta oli vuosina 1947–56. 1990-luvun lama lakkautti viimeisenkin teollisen tuotannon alueella.</p> <p>Tohtmajärven rautatieasema ympäristöineen kuului valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin (1993). Tohtmajärven rautatieasema on tyyliltään uusrenessanssia. Se on rakennettu IV luokan aseman tyyppiirustuksin 1892-94 ja sitä on laajennettu 1913. Siinä on ollut myös asemapäällikön asunto (Airas-Luotonen 2004, 55). Kohdepiste sijaitsee Tohtmajärven asemanseutu -nimisellä maakuntakaavassa esitellyllä alueella</p> <p>Lähteet: Airas-Luotonen, Päivi (2004). Kotikuusten kunnilla. Tohtmajärven kulttuuriympäristöohjelma.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Tästä kohteesta ei ole kuvia, yksityiskohde

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Symboliarvo

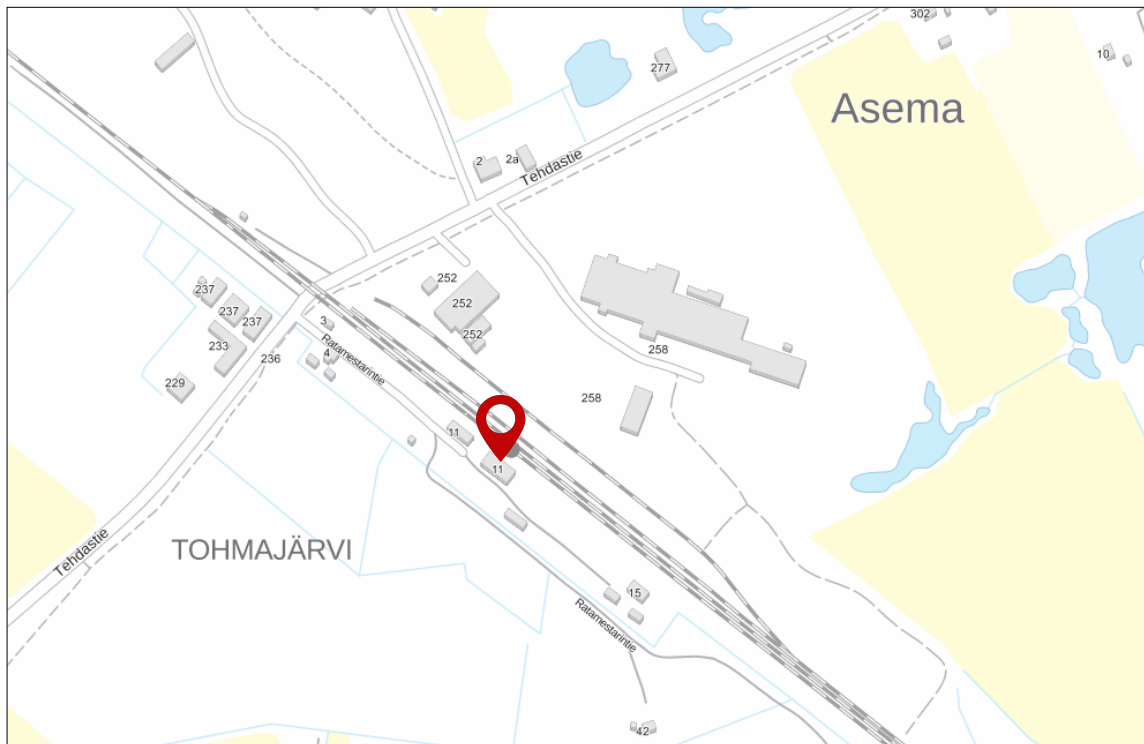
Maakunnallisesti arvokas Karjalan radan asema. Asema on harvoja ensimmäisestä Karjalan radasta nyky-Suomen rajojen sisäpuolelle jääneitä asemarakennuksia

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	848_002_Kunnallistalo_Tohtmajärvi		
Nimi	Tohtmajärven entinen kunnallistalo	Osoite Kauppakatu 8, 82600 Tohtmajärvi	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,2253
Kunta	Tohtmajärvi		30,3314
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	848-406-9-132
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1926		
Suunnittelija			
Kaavamerkintä	K-3		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liiketiloja		
Alkup. käyttö	Seurojentalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi, betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Matala mansardikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Rakennuksen siemenenä toimi 1919 rakennettu Kaurilan kylän seuratalo. Taloudellisten vaikeuksien takia rakennus myytiin ja sen keskeinen hirsikehikko siirrettiin nykyiselle paikalleen Kemien mäelle 1926.			
Uusi rakennus toimi aluksi seuratalona. 1930-luvulla sinne muutti suojeluskunta, jonka toimesta taloa laajennettiin ja kohotettiin toisella kerroksella. Kun suojeluskunta-toiminta sodan jälkeen lakkautettiin, lahjoitti suojeluskunta rakennuksen Tohtmajärven kunnalle, joka käytti sitä kunnantalonä vi-rastoinen, kirjastona ja väliaikaisena kouluna. Seurojentalon juhlasali, myöhemmin elokuvateatteri, mukautui myös valtuustosaliksi. Uuden kunnantalon valmistuttua vuonna 1967 rakennus joutui liike- ja toimistokäyttöön. Rakennuksen klassismin hengestä muistuttavat Kauppakadunpuoleisen pääjulkisivun symmetria, sittemmin purettua ja suljettua pääsisäänkäyntiä kehystäneet pilasterit ja päätykolmioaihe ja keskelle kattoa asemoitu torniaihe lipputankoineen (Kononen (2018)).			
Lähteet: Kononen, Suonna (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Historiallinen kerroksisuus

Symboliarvo

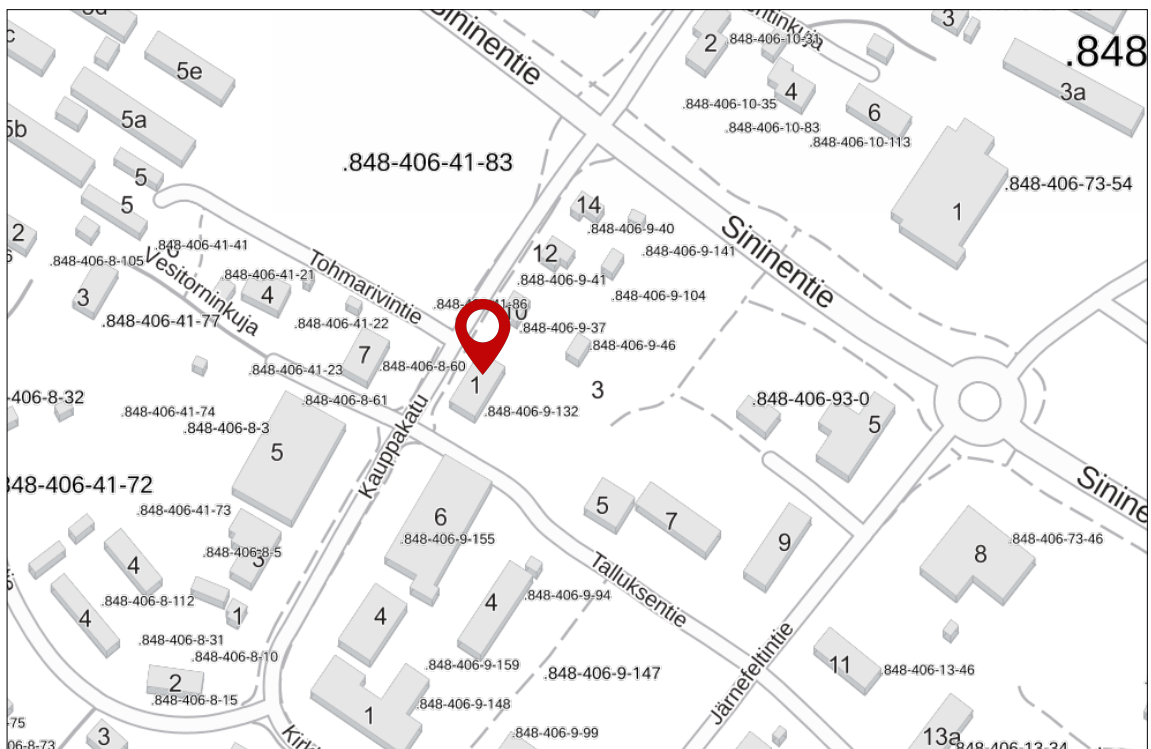
Keskeisellä sijainnilla Tohmajärven pääraitilla. Historiallista arvoa. Kohde kertoo poikkeuksellisen monipuolisella tavalla Tohmajärven kunnan historiasta.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	848_003_Kunnantalo_Tohtmajärvi		
Nimi	Tohtmajärven kunnantalo	Osoite	Järnefeltintie 1, 82600 Tohtmajärvi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,2237
Kunta	Tohtmajärvi		30,3314
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	848-406-13-45
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1967		
Suunnittelija	Juhani Nylund		
Kaavamerkintä	YH		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kunnantalo		
Alkup. käyttö	Virastotalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluke	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Tasa- ja viistekatot		
Kate	Saumapelti, bitumikate		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Punainen tiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Tohtmajärven kunnantalo toimi ennen Kemien mäellä sijaitseva vanha suojeluskunnantalo. Tämä talo kävi pian pieneksi kunnan toiminnolle. 1967 valmistui Maaseudun Keskusrakennustoimiston arkkitehti Juhani Nylundin suunnittelema moderni uusi kunnantalo. Rakennukseen sijoitettiin kunnan keskustoimisto, sosiaalitoimisto, kansakoulutoimisto, nuorisotoimisto ja rakennus- sekä asutustoimisto ja valtuustosali sekä kaksi muuta kokoushuonetta. Lisäksi sosiaalilätkä, henkilökunnan ruokailutilat, arkisto ja kolme autotallia. Rakennuksessa oli myös vahtimestarin asunto (Karjalainen 13.1.1967).</p> <p>Tohtmajärven kunnantalo on upea esimerkki 1960-luvun käytännöllisen vaatimattomasta kunnantalo arkkitehtuurista, jonka ajattomuus koostuu näennäisesti vaatimattomista tekijöistä luoden kuitenkin aikaa kestävä kokonaisuuden. Rakennustaiteen historian elementtejä on yhdistetty ajan vaatimusten ja resurssien mukaisesti. Rakennuksen juhlallisuutta kohottaa ylöspäin nousevat kattolinjat, ja pääsisäänkäynnin yläpuolisen kerroksen suuret ikkunapinnat.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 13.1.1967</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

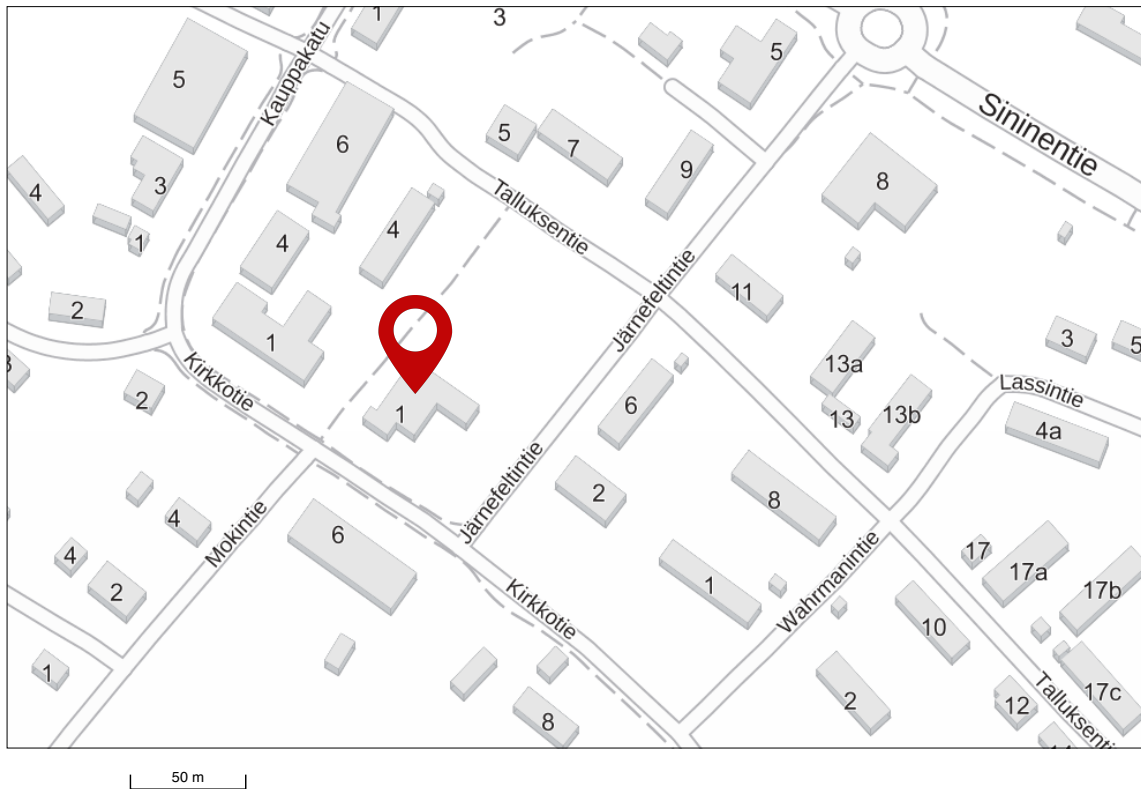
Näyttävä kohde, yksi maakunnan upeimmista 1960-luvun kunnantaloista.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	848_008_Musiikkiopisto entinen kansakoulu_Tohmajärvi		
Nimi	Keski-Karjalan musiikkiopisto	Osoite	Kirkkotie 16, 82600 Tohmajärvi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,2180
Kunta	Tohmajärvi		30,3361
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Opetus- ja koulurakennukset		
Valmistumisvuosi			
Suunnittelija			
Kaavamerkintä			
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kansakoulu		
Alkup. käyttö	Kansakoulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Keltainen laudoitus		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä musiikkiopistona		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Rakennus on ollut alun perin Tohmajärven Kemien ensimmäinen kansakoulu, ja myöhemmässä vaiheessa tila on toiminut muun muassa nuorisotalona. Nykyisin talossa toimii Keski-Karjalan musiikkiopisto.			
Kemien kansakoulutoiminta oli alkanut v. 1871. Oma kansakoulurakennus saatiin tälle paikalle vuonna 1876, kun Jouhkolan hovista siirrettiin entinen Karjalan maanviljelys- kouluna (1857-1868) toiminut rakennus. Koulurakennus käsitti luokkahuoneen, eteiset, käsityösalin ja opettajan asunnon.			
Lähteet: Karjalainen 13.1.1967			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen tyypillisuus alueelle

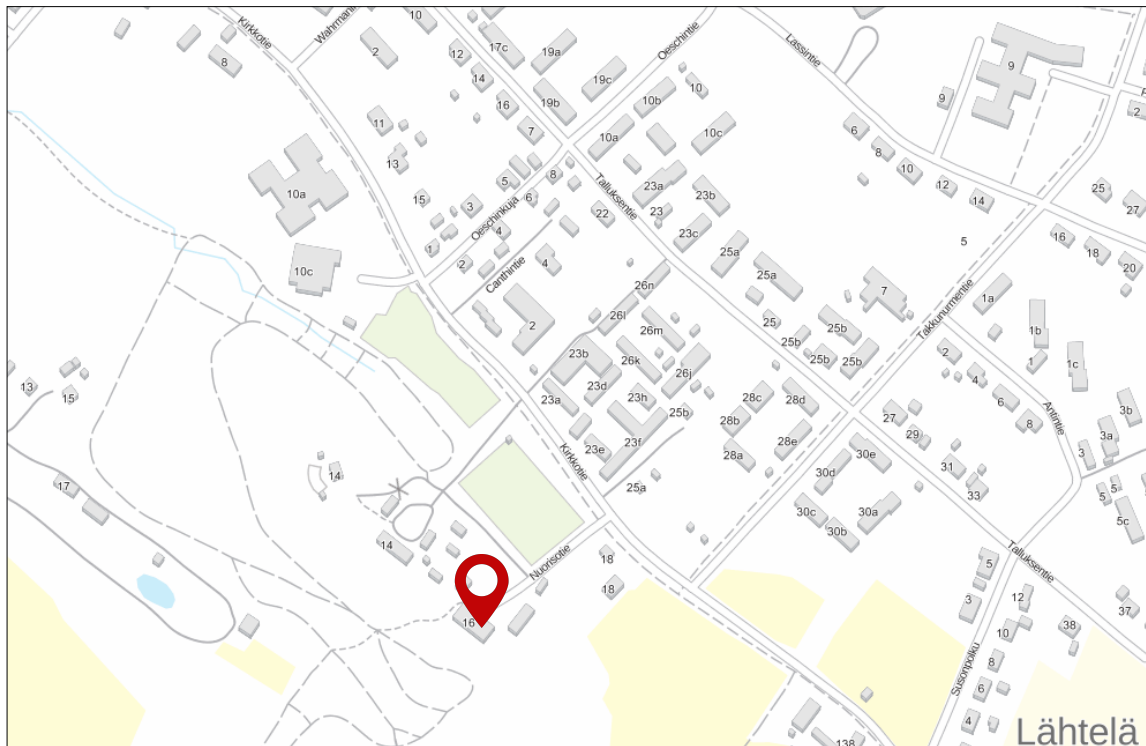
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	848_009_Tohmajärven seurakuntalo/ Kemien kirkko_Tohmajärvi		
Nimi	Tohmajärven seurakuntalo / Kemien kirkko	Osoite	Maiju Lassilan tie 16 , 82600 Tohmajärvi
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			62,2270
Kunta	Tohmajärvi		30,3245
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1964		
Suunnittelija	Erkko Virkkunen		
Kaavamerkintä	YK		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Seurakuntalo		
Alkup. käyttö	Seurakuntalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili, puu		
Kattomuoto	Loiva pulpettikatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili, betoni, puu,		
Ulkovärit	Valkoinen tiili, siniharmaa betoni, ruskea puu		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kemien Seurakuntatalo on rakennettu vuonna 1964 ja peruskorjattu vuosina 1998-2001. Seurakuntatalossa on kirkkosali, kahviotilat ja muita kokoustiloja, kirkkoherranvirasto, lapsi- ja nuorisotyön kerhotilat sekä työntekijöiden toimistotiloja.</p> <p>Seurakuntatalon tilat ovat kahdessa kerroksessa. Yläpuolella on kahvio, kirkkosali, diakoniatöimistö ja kirkkoherranvirasto. Alapuhan puolella hautausmaatoimisto, kanttorin työtilat, Vienon Kammmari sekä lapsi- ja nuorisotyön kerhotilat ja toimistotarjalan maanviljelys- kouluna (1857-1868) toiminut rakennus. Koulurakennus käsitti luokahuoneen, eteiset, käsityösalin ja opettajan asunnon.</p> <p>Kohde edustaa linjakasta 1960-luvun seurakuntalojen arkkitehtuuria.</p>			
Lähteet: Tiedoksianto 23.9.2020 Jukka-Pekka Pakarinen. Talouspäällikkö. Tohmajärven seurakunta.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

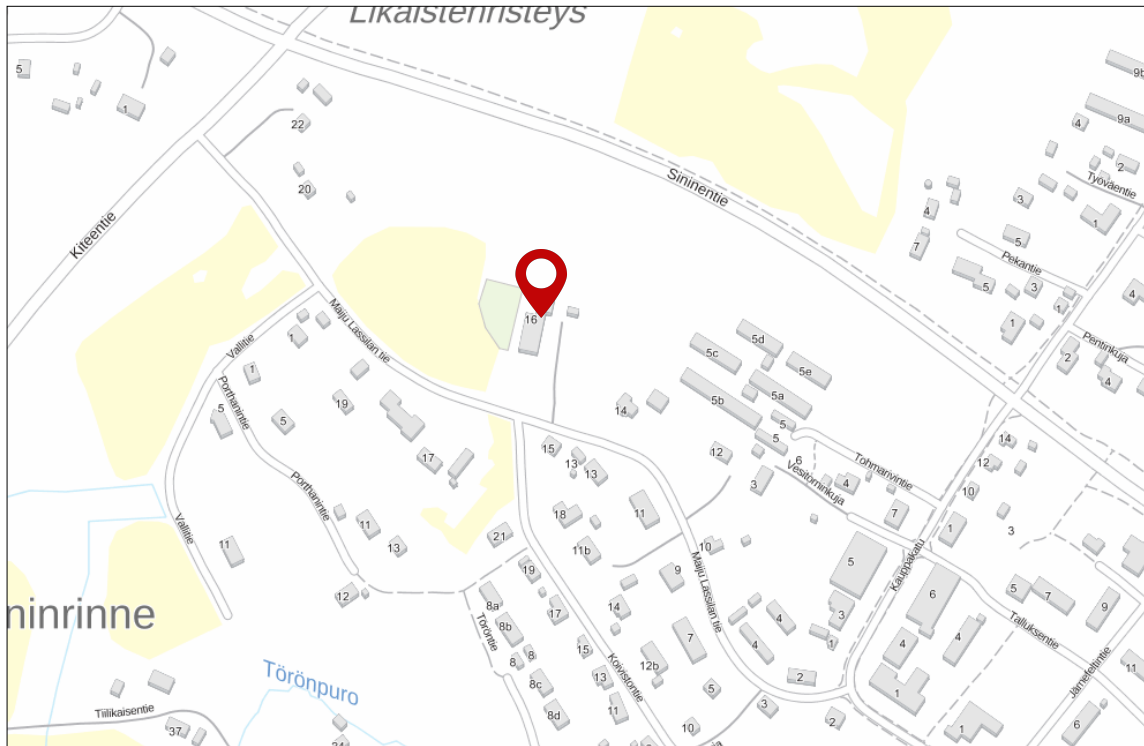
Laadukaan linjakas esimerkki 1960-luvun seurakunta-arkkitehtuurista.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto